Jules Verne

36

Jules Verne

PILOTUL DE PE DUNĂRE

TRADUCERE ŞI NOTE DE MARIA BRĂESCU

EDITURA ION CREANGĂ - BUCUREŞTI, 1985

ILUSTRAŢII DE GEORGES ROUX

Jules Verne

Le pilote du Danube

Editions Hetzel

I

La concursul de la Sigmaringen

În acea zi de sâmbătă 5 august 1876, o mulţime numeroasă şi zgomotoasă umplea cârciuma Hanul Pescarilor. Cântece, strigăte, clinchete de pahare, aplauze, exclamaţii alcătuiau un vacarm dominat, la intervale aproape regulate, de acea interjecţie hoch[1] prin care bucuria germană ajunsă la paroxism obişnuieşte să se exprime.

Ferestrele cârciumii dădeau direct spre Dunăre, la marginea fermecătorului orăşel Sigmaringen, capitala enclavei princiare Hohenzollern, situată aproape la izvoarele acestui măreţ fluviu din Europa centrală. Răspunzând invitaţiei de pe firma pictată cu frumoase litere gotice, se adunaseră aici, membrii Ligii Dunărene, societate internaţională de pescari, aparţinând diferitelor naţionalităţi riverane. Şi cum nu există adunare veselă fără băutură, se bea berea de München şi vin bun unguresc, cu halbele şi paharele pline. Se şi fuma mult deoarece sala cea mare era complet întunecată de fumul mirositor care ieşea neîncetat din lungile pipe. Dacă membrii Societăţii nu se mai vedeau între ei, în schimb se puteau încă auzi, dacă nu surziseră de-a binelea. Calmi şi tăcuţi în exerciţiul meseriei lor, pescarii cu undiţa sunt, în adevăr, oamenii cei mai zgomotoşi din lume atunci când şi-au lăsat uneltele de pescuit. Ei sunt tot atât de pricepuţi în povestirea întâmplărilor lor ca şi vânătorii – ceea ce, se ştie, nu-i puţin lucru.

Erau la sfârşitul unui prânz dintre cele mai copioase, care adunase vreo sută de meseni, toţi pescari pătimaşi de apă, fanatici ai undiţei. Judecând după numărul sticlelor goale care zăceau pe mese şi în jur, pescuitul de dimineaţă le uscase bine gâtlejul. Acum venise rândul lichiorurilor pe care oamenii le-au inventat ca să urmeze cafelei.

Sunase ora trei, când mesenii, din ce în ce mai stacojii la faţă, părăsiră masa. Ca să fim drepţi, unii se clătinau şi le-ar fi fost greu să se dispenseze de sprijinul vecinilor. Dar marea majoritate aveau picioarele bine înfipte în pământ ca nişte bravi şi solizi bărbaţi ce erau obişnuiţi cu astfel de şedinţe vesele ce se organizau de câteva ori pe an în legătură cu concursurile Ligii Danubiene.

Aceste concursuri, foarte urmărite şi sărbătorite de lume, aveau o bună reputaţie pe întreg cursul vestitului fluviu galben şi nu albastru cum îl cântă faimosul vals al lui Strauss.

[1] în germană în original = ura!

Concurenţii veneau din ducatul Baden, din Wurtenburg. Bavaria, Austria, Ungaria, România şi Serbia, ba chiar şi din Bulgaria. Societatea număra de-acum cinci ani de existenţă. Foarte bine condusă de preşedintele ei, Miclescu, ea prospera. Resursele ei mereu crescânde îi permiteau să ofere premii importante la concursuri, iar drapelul său strălucea de glorioasele medalii câştigate în lupte strânse cu reprezentanţii asociaţiilor rivale. La curent cu legislaţia privind pescuitul fluvial, comitetul său de conducere îşi susţinea aderenţii, atât împotriva Statului cât şi a particularilor, apărându-le drepturile şi privilegiile cu acea tenacitate, ba chiar încăpăţânare profesională, specifică bipezilor pe care instinctul de pescar cu undiţa îi face demni de a fi clasaţi într-o categorie aparte a umanităţii.

Concursul ce avusese loc de curând era al doilea din acest an 1876. Încă de la ora cinci dimineaţa, concurenţii părăsiseră oraşul spre a ajunge pe malul stâng al Dunării, puţin mai sus de Sigmaringen. Toţi purtau uniforma Societăţii: cămaşă scurtă, lăsând libertate în mişcări, pantaloni băgaţi în cizme cu talpă groasă, şapcă albă cu cozoroc lat. Se înţelege de la sine că toţi aveau colecţia completă a diferitelor unelte enumerate în Manualul Pescarului: undiţe, prăjini, mincioguri, undiţe împachetate în piele de căprioară, plute, sonde, plumb de undiţă de diferite mărimi, musculiţe artificiale, ibrişin, păr de cal. Pescuitul era liber în sensul că orice peşte prins era bun şi fiecare putea să-şi aleagă locul cum credea.

La ora 6 fix, cei nouăzeci şi şapte de concurenţi se aflau pe locurile lor, cu undiţa ridicată în mână, gata să arunce momeala.

O goarnă dădu semnalul şi cele nouăzeci şi şapte de undiţe se aplecară pe apă dintr-o singură mişcare.

Concursul era dotat cu mai multe premii, dintre care primele, de o valoare de o sută de florini fiecare, urmau să fie atribuite pescarilor ce aveau să prindă cel mai mare număr de peşti, precum şi celui ce reuşea să-l captureze pe cel mai mare.

Până la ora unsprezece fără cinci, când goarna anunţă închiderea concursului, nu se ivi nici un incident. Fiecare captură fu supusă, pe rând, comisiei formată din Preşedintele Miclescu şi din patru membri ai Ligii Dunărene.

Deşi printre pescari existau, în general, multe capete înfierbântate, nimeni nu punea la îndoială, nici măcar o clipă,

imparţialitatea acestor înalte şi puternice personaje, aşa încât nici o reclamaţie nu era posibilă. Totuşi, ei fură nevoiţi să se înarmeze cu multă răbdare până la cunoaşterea rezultatelor; căci atribuirea diferitelor premii privind greutatea sau privind numărul peştilor prinşi, trebuia să rămână secretă până la distribuirea recompenselor; festivitatea de premiere avea să fie precedată de un ospăţ care trebuia să-i adune frăţeşte pe toţi concurenţii.

Ora aceasta sosise. Pescarii, fără a mai vorbi despre curioşii veniţi din Sigmaringen, aşteptau, aşezaţi confortabil în faţa estradei pe care se aflau Preşedintele şi ceilalţi membrii ai comisiei.

Şi în adevăr, dacă scaunele, băncile şi taburetele nu lipseau de acolo, nu lipseau nici mesele, iar de pe ele halbele de bere, sticlele cu băuturi variate şi nici paharele mari şi mici.

După ce fiecare luă loc iar pipele fumegau tot mai tare, Preşedintele se sculă.

— Ascultaţi... ascultaţi!... se striga din toate părţile.

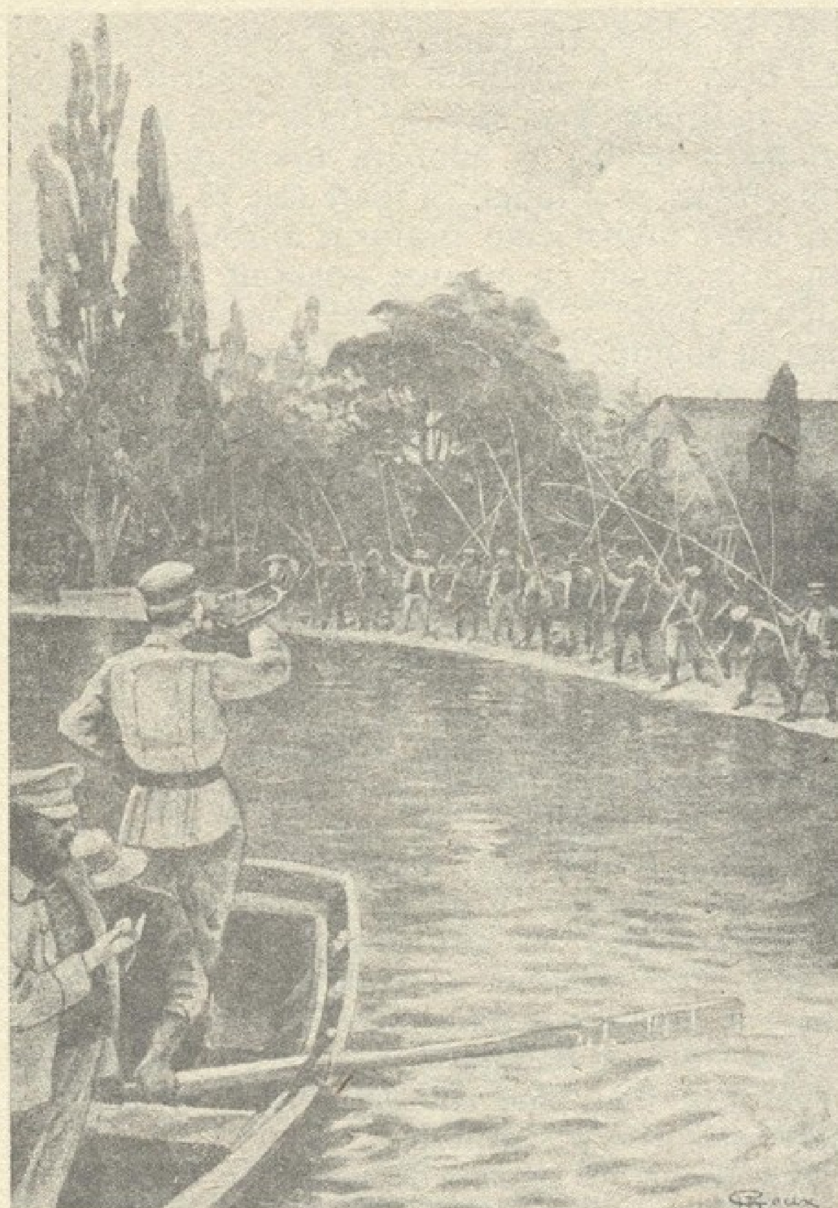
Domnul Miclescu îşi goli mai întâi ţapul de bere, a cărei spumă îi albi vârful mustăţilor:

„Dragi colegi, spuse el în germană, limbă înţeleasă de toţi membrii Ligii Dunărene în ciuda diversităţii naţionalităţilor; să nu vă aşteptaţi la un discurs organizat, cu introducere, dezvoltare şi concluzii. Nu, noi nu ne aflăm aici pentru a ne ameţi cu discursuri oficiale ci suntem aici doar ca să discutăm despre treburile noastre, ca nişte buni tovarăşi, aş spune chiar ca nişte fraţi, dacă această calificare vi se pare justificată pentru o adunare internaţională.”

Aceste două fraze, cam lungi, ca toate cele ce se spun la începutul unui discurs, chiar atunci când oratorul afirmă că nu vrea să ţină unul, au fost întâmpinate cu aplauze unanime cărora li se alăturară câţiva de „foarte bine!”, „foarte bine!” amestecate cu interjecţia hoch! şi chiar cu sughiţuri. Apoi, Preşedintele îşi ridică paharul, urmat repede de toţi ceilalţi.

Domnul Miclescu îşi continuă discursul, aşezând pescarul pe primul loc al întregii omeniri. El îi lăudă abilitatea şi virtuţile cu care l-a înzestrat natura generoasă. El sublinie câtă răbdare îi trebuie pescarului, câtă ingeniozitate, cât sânge rece, câtă inteligenţă superioară, pentru a izbândi în această artă, căci mai degrabă decât o meserie, pescuitul este o artă, artă pe care el o

Pînă cînd goarna anunță închiderea concursului, nu se ivi nici un incident

Vânatul pe care-l vezi de departe îl ţinteşti în voie şi-l găureşti cu alice, majoritatea lor fiind aruncate inutil. Peştele, din contră, nu poţi să-l urmăreşti cu privirea. El stă ascuns sub apă. Câte manevre îndemânatice, câte invitaţii delicate, câtă îndemânare şi inteligenţă dăruită pentru a-l decide să muşte momeala, pentru a-l prinde în undiţă, pentru a-l scoate din apă, când leşinat la capătul undiţei, când zburdalnic şi ca să zicem aşa, aplaudând el însuşi victoria pescarului.

De data asta adunarea izbucni în urale. Se înţelege că Preşedintele Miclescu răspundea întru totul sentimentelor întregii Ligi Dunărene, înţelegând că nu va reuşi niciodată să meargă prea departe în elogiul confraţilor săi, netemându-se a fi acuzat de exagerări, el nu ezită să plaseze nobila lor preocupare mai presus de toate celelalte, să-i ridice în slăvi pe nobilii discipoli ai ştiinţei piscicole, să evoce chiar amintirea zeiţei superbe care prezida jocurile pescăreşti din vechea Romă în timpul ceremoniilor halieutice.[1]

Oare au fost înţelese aceste cuvinte? Probabil, din moment ce ele au provocat adevărate explozii de entuziasm.

Apoi, după ce-şi reluă răsuflarea golind o halbă de bere cu guler de spumă, continuă:

— Nu-mi mai rămâne, spuse el, decât să ne felicităm pentru prosperitatea crescândă a Societăţii noastre, care recrutează anual alţi noi membri şi a cărei reputaţie este atât de bine stabilită în toată Europa centrală. Despre succesele sale nu voi mai vorbi. Le cunoaşteţi; aveţi cu toţii contribuţiile dumneavoastră. şi este o mare cinste să figurezi la concursurile sale. Presa germană, presa cehoslovacă, cea română nu şi-au precupeţit elogiile lor preţioase, şi, adaug eu, meritate, încât în-chin, rugându-vă să fiţi de acord cu mine, în cinstea ziariştilor care se dedică cauzei internaţionale a Ligii Dunărene.

Desigur, toţi au fost de acord cu Preşedintele Miclescu. Sticlele se goleau în pahare, acestea se goleau la rândul lor în

[1] Halieutic=privitor la pescuit

gâtlejuri cu aceeaşi uşurinţă cu care apa din marele fluviu şi din afluenţii săi se scurge în mare.

Şi ei s-ar fi oprit aici, dacă discursul preşedintelui s-ar fi încheiat cu acest ultim toast. Dar alte toasturi se impuneau cu o oportunitate tot atât de evidentă. Într-adevăr. Preşedintele se ridicase în picioare, între secretarul şi vistiernicul Societăţii, aflaţi şi ei în picioare, în mâna dreaptă, fiecare dintre ei ţinea o cupă de şampanie, în timp ce mâna stângă o, ţineau în dreptul inimii.

— Beau în cinstea Ligii Dunărene, spuse Miclescu, îmbrăţişând dintr-o privire întreaga asistenţă.

Toţi se ridicară, cu cupa la gură, care cocoţaţi pe bănci, care pe mese şi răspunseră într-un singur glas propunerii domnului Miclescu. Acesta, cu cupa goală, reluă cu mai mult avânt, după ce şi-o umplu din nesecatele sticle aşezate între el şi colegii săi din prezidiu:

— Beau în cinstea diferitelor naţionalităţi: a badenezilor, a wurtemburghezilor, a bavarezilor, a austriecilor şi a ungurilor, a sârbilor, a valahilor, a moldovenilor, a bulgarilor, pe care Liga Dunăreană le numără printre rândurile sale.

Şi Bulgarii, Moldovenii, Valahii, Sârbii, Ungurii, Austriecii, Bavarezii, Wurtemburghezii, Badenezii îi răspunseră într-un singur glas, absorbind conţinutul cupelor lor.

În sfârşit, Preşedintele îşi termină discursul, anunţând că bea în sănătatea fiecărui membru al Societăţii. Dar cum numărul acestora era de patru sute şaptezeci şi trei, el fu obligat, din nefericire, să-i cuprindă pe toţi într-un singur toast. I s-a răspuns prin mii şi mii de urale care se prelungiră până la epuizarea forţelor vocale. Astfel se încheie al doilea număr din program. Primul se încheiase tot cu multă veselie.

Al treilea număr avea să constea în proclamarea laureaţilor.

Fiecare aştepta cu o nerăbdare firească, căci aşa cum am spus, secretul comisiei fusese păstrat. Dar iată că sosise momentul în care acest secret avea să fie cunoscut. Preşedintele Miclescu îndeplini datoria de a citi lista oficială a recompenselor la cele două categorii. Conform statutului Societăţii, trebuia să se înceapă cu proclamarea ultimelor premii de mai mică valoare, ceea ce sporea interesul faţă de citirea palmaresului. Auzindu-şi numele, laureaţii ultimilor premii

inferioare la categoria numărului de peşti se prezentară în faţa estradei. Preşedintele îi îmbrăţişa odată cu înmânarea diplomei şi a sumei de bani cuvenite locului obţinut.

Peştii care se găseau în plase erau din cei pe care orice pescar îi poate prinde în apele Dunării: pălămidă, babuşte, gujoni, cambiile, bibani, lini, ştiuci, cleani şi alţii. Pe lista acestor premii se numărau valahi, unguri, badezi, wurtemburghezi.

Al doilea premiu, pentru şaptezeci şi şapte de peşti capturaţi, a fost atribuit unui german cu numele de Weber, al cărui succes fu răsplătit cu aplauze călduroase. Numitul Weber era, în adevăr, foarte cunoscut printre confraţii săi. De multe ori fusese clasat pe primele locuri cu ocazia unor concursuri anterioare şi, în general, se aştepta în ziua aceea ca el să obţină primul loc la numărul de peşti.

Dar numai şaptezeci şi şapte de peşti se găseau în plasa sa, şaptezeci şi şapte număraţi şi răsnumăraţi, în timp ce alt concurent, dacă nu mai vrednic, cel puţin mai fericit, adusese nouăzeci şi nouă. Se proclamă numele acestui maestru-pescar. Era maghiarul Ilia Bruş.

Adunarea, foarte surprinsă, nu aplaudă la auzul numelui acestui maghiar necunoscut de membrii Ligii Dunărene, în care intrase de curând.

Laureatul, neprezentându-se pentru a-şi încasa premiul de o sută de florini, Preşedintele Miclescu trecu fără întârziere la lista învingătorilor la categoria greutăţii peştilor. Printre laureaţi se numărau români, sârbi şi austrieci. Când fu pronunţat numele pescarului căruia îi era atribuit premiul al doilea, se aplaudă ca şi pentru germanul Weber. Domnul Ivetozar, unul dintre câştigători, triumfa cu un clean de trei livre şi jumătate, greutate ce ar fi scăpat unui pescar cu mai puţină îndemânare şi sânge rece. Era unul dintre membrii cei mai marcanţi, mai activi, mai devotaţi Societăţii şi care obţinuse altă dată cele mai multe premii. De aceea fu salutat cu aplauze unanime. Nu mai rămânea decât să se decerneze primul premiu la această categorie, şi toate inimile tresăreau în aşteptarea numelui laureatului.

Mare nu fu mirarea, ba mai mult stupoarea generală, când, cu o voce a cărei emoţie nu o putea stăpâni, Preşedintele Miclescu lăsă să cadă aceste cuvinte:

— Primul, la categoria greutate, pentru o ştiucă de şaptesprezece livre, maghiarul Ilia Bruş!

În asistenţă se aşternu o linişte desăvârşită. Mâinile pregătite pentru aplauze rămaseră nemişcate, gurile, gata să aclame pe câştigător, tăcură. Un puternic sentiment de curiozitate imobiliza lumea.

Oare Ilia Bruş avea să se arate, în sfârşit? Va veni să primească din mâna preşedintelui Miclescu diplomele de onoare şi cele două sute de florini care le însoţeau?

Deodată un murmur cuprinse adunarea. Unul dintre participanţi, care stătea retras până atunci, se îndreptă spre estradă. Acesta era maghiarul Ilia Bruş.

Judecându-l după faţa rasă cu grijă şi înconjurată de un păr bogat, negru ca cerneala, Ilia Bruş nu depăşise vârsta de treizeci de ani. Având o statură superioară celei medii, lat în umeri, cu picioarele bine înfipte în pământ, părea să aibă o forţă puţin obişnuită. Puteai fi surprins, în adevăr, că un astfel de voinic se mulţumeşte cu calmele satisfacţii ale pescuitului cu undiţa, până-ntr-acolo încât să-şi fi însuşit măiestria acestei grele arte în ale cărei aşteptări dăduse dovezi de netăgăduit.

Semnalăm o altă particularitate destul de ciudată: Ilia Bruş părea să fie împovărat cu o afecţiune a vederii, căci nişte ochelari negri îi ascundeau ochii; ori, vederea este cel mai preţios simţ al celor ce au pasiunea mişcărilor imperceptibile ale apei şi celui ce vrea să dejoace nenumăratele şiretlicuri ale peştelui îi sunt necesari ochi buni.

Dar fie că pescarii s-ar fi mirat, fie că nu, ei nu aveau decât să se încline, imparţialitatea comisiei neputând fi suspectată.

Ilia Bruş era câştigătorul concursului şi asta în condiţii pe care nimeni, din câte-şi aminteau participanţii, nu le îndeplinise. Adunarea se dezgheţă şi aplauze destul de puternice îl salutară pe câştigător în momentul în care el primea diplomele şi banii din mâna Preşedintelui Miclescu. După aceasta, în loc să coboare de pe estradă, Ilia Bruş avu un scurt dialog cu Preşedintele, după care se întoarse spre adunarea surprinsă, cerând printr-un gest, liniştea, pe care o obţinu ca prin farmec.

— Domnilor şi dragi colegi, spuse Ilia Bruş, vă cer permisiunea să vă adresez câteva cuvinte, după cum a binevoit Preşedintele.

În sala zgomotoasă până de curând, se putea auzi acum musca zburând. Ce urmărea această alocuţiune neprevăzută în program?

— Vreau mai întâi să vă mulţumesc, continuă Ilia Bruş, pentru simpatie şi aplauze, dar vă rog să mă credeţi că nu mă împăunez mai mult decât trebuie cu dublul meu succes. Ştiu că acest succes, dacă ar fi revenit celui mai demn, ar fi trebuit să revie unui membru mai vechi al Ligii Dunărene, atât de bogată în pescari valoroşi şi mai ştiu că succesul îl datorez mai mult norocului decât meritului meu personal.

Modestia acestui început fu viu apreciată de o parte din asistenţă, care repeta în surdină: „foarte bine!”

— Acest noroc trebuie să-l justific şi pentru asta am conceput un proiect pe care-l cred în măsură să intereseze această adunare de renumiţi pescari. Ştiţi, dragi colegi, că acum e moda recordurilor. De ce nu i-am imita şi noi pe campionii altor sporturi, inferioare sportulul nostru, desigur, şi nu am încerca să stabilim recordul pescuitului?

Exclamaţii discrete străbătură auditoriul: „aaa! aaa!” „ia te uită! ia te uită!” sau întrebări: „de ce nu?”, căci fiecare membru al Ligii îşi exprima impresiile conform temperamentului său.

— Când această idee mi-a venit pentru prima dată – continuă oratorul – mi-am însuşit-o imediat şi tot imediat am înţeles în ce condiţii trebuie realizată. Titlul meu de membru al Ligii Dunărene, îmi limita, de altfel, problema. Fiind membru al Ligii, Dunării singure trebuia să-i cer fericita rezolvare a ideii mele. Şi aşa am făcut proiectul de a coborî pe gloriosul nostru fluviu, de la izvoare şi până la vărsarea sa în Marea Neagră, şi de a trăi pe parcursul celor trei mii de kilometri numai din produsele pescuitului.

Şansa care m-a favorizat astăzi, mi-a mărit, dacă s-ar putea, dorinţa de a efectua această călătorie, pe care sunt sigur că o apreciaţi; iată de ce, chiar acum, vă anunţ plecarea mea în ziua de 10 august, adică joia viitoare, fixându-vă un loc de întâlnire, punctul precis unde izvorăşte Dunărea.

E mai uşor să imaginezi decât să descrii entuziasmul pe care îl provocă anunţarea acestei veşti neaşteptate. Timp de cinci minute răsună o adevărată furtună de urale şi de aplauze frenetice.

Dar un astfel de incident nu se putea termina astfel. Domnul Miclescu înţelese lucrul acesta şi ca întotdeauna procedă ca un adevărat preşedinte. Puţin mai greoi, poate, el se sculă încă o dată între cei doi membri ai juriului:

— Pentru colegul nostru Ilia Bruş! spuse el cu o voce emoţionată, ridicând o cupă de şampanie.

— Pentru colegul Ilia Bruş! răspunse adunarea cu un freamăt puternic, căruia îi urmă o linişte profundă, căci, dintr-o regretabilă eroare, oamenii nu sunt făcuţi ca să poată striga şi bea în acelaşi timp.

Cu toate acestea, liniştea fu scurtă. Vinul bun dădu gâtlejurilor obosite o vigoare nouă, permiţându-le oamenilor să închine încă multe pahare, până în momentul în care, în mijlocul bucuriei generale, faimosul concurs de pescuit fu declarat închis.

II

La Izvoarele Dunării

Anunţându-i pe colegii adunaţi la „Hanul pescarilor” despre planul său de a coborî Dunărea, cu undiţa în mână, Ilia Bruş oare urmărea gloria? Dacă acesta îi era scopul, se putea lăuda că l-a atins.

Presa pusese mâna pe subiect şi toate gazetele din regiunea dunăreană, fără excepţie, îi consacraseră concursului de la Sigmaringen un articol mai mare sau mai mic, în orice caz capabil să flateze amorul propriu al câştigătorului, al cărui nume era pe cale să devină celebru.

Chiar a doua zi, în numărul său din 8 august, ziarul Neue Freie Presss, din Viena, inserase cele ce urmează:

Ultimul concurs de pescuit al Ligii Dunărene s-a terminat ieri la Sigmaringen printr-o adevărată lovitură de teatru al cărei erou, maghiarul Ilia Bruş, ieri necunoscut, a devenit azi aproape

celebru! Veţi întreba ce a făcut Ilia Bruş pentru a merita o glorie atât de neaşteptată?

În primul rând, acest îndemânatic bărbat a reuşit să-şi adjudece primele două mari premii, al greutăţii şi al numărului, distanţându-se cu mult de ceilalţi concurenţi, ceea ce, se pare, nu s-a mai văzut de când există concursuri de felul ăsta. Şi asta nu-i prea rău. Dar el a făcut mai mult. Când cineva obţine un astfel de rezultat sau reuşeşte o victorie atât de strălucită, el ar avea dreptul să guste o odihnă binemeritată.

Dar ceea ce ne miră şi mai mult este faptul că omul acesta uimitor nu este de aceeaşi părere. Dacă suntem destul de bine informaţi – şi este cunoscută seriozitatea informaţiilor noastre – Ilia Bruş ar fi anunţat colegilor săi că şi-a propus să coboare Dunărea cu undiţa în mână, de la izvoare, în ducatul Baden, şi până la vărsarea sa în Marea Neagră, adică să parcurgă vreo trei mii de kilometri.

Vom ţine cititorii la curent cu peripeţiile acestei originale încercări. Joia viitoare, la 10 august, Ilia Bruş trebuie să pornească. Să-i urăm călătorie bună, dar să sperăm, în acelaşi timp, că teribilul pescar nu va extermina până la ultimul neamul peştilor care populează apele marelui fluviu internaţional.

Astfel se exprima ziarul „Neue Freie Press” din Viena. La Budapesta, ziarul „Pester Lloyd” nu se arăta mai puţin călduros; în gazetele „Srbske Novine” din Belgrad şi „Românul” din Bucureşti, însemnarea atingea dimensiunile unor veritabile articole. Acestea erau destul de bine scrise pentru a atrage atenţia asupra lui Ilia Bruş şi dacă-i adevărat că presa reflectă opinia publică, acesta se putea aştepta ca interesul ei să crească pe măsură ce călătoria sa înainta.

În principalele oraşe de pe parcurs nu se vor găsi oare reprezentanţi ai Ligii Dunărene care vor considera de datoria lor să contribuie la gloria colegului lor? Nici o îndoială asupra ajutorului şi asistenţei pe care o va primi în caz de nevoie pe parcurs. De pe acum comentariile presei obţineau un adevărat succes printre pescarii cu undiţa. În ochii acestor profesionişti, încercarea lui Ilia Bruş căpăta-o importanţă enormă şi mulţi dintre ei, atraşi la Sigmaringen de concursul care tocmai se terminase, mai zăboviseră acolo, pentru a asista la plecarea campionului Ligii Dunărene.

Cel care nu avea a se plânge de prelungirea şederii lor acolo era, desigur, proprietarul Hanului Pescarilor. În după-amiaza zilei de 8 august, cu două zile înainte de ziua fixată de laureat pentru începutul originalei sale călătorii, peste vreo treizeci de bărbaţi continuau să petreacă în sala mare a hanului a cărei casierie, date fiind facultăţile sugative ale acestei clientele de soi, cunoştea nişte încasări nesperate.

Totuşi, în ciuda apropiatului eveniment care-i reţinuse pe curioşi în capitala principatului Hohenzollern, nu despre eroul zilei se discuta în seara de 8 august la Hanul Pescarilor. Un alt eveniment, mai important încă pentru riveranii acestui mare fluviu, servea drept temă conversaţiei generale şi impresiona pe toată lumea. Emoţia nu era cu nimic exagerată şi fapte dintre cele mai serioase o justificau din plin. De câteva luni, în adevăr, malurile Dunării erau bântuite de tâlhării repetate. Nu se mai puteau număra fermele devalizate, castelele devastate, vilele atacate, chiar omorurile, căci mai multe persoane au plătit cu viaţa încercarea de a rezista răufăcătorilor necunoscuţi.

Era evident că aceste crime nu puteau fi săvârşite de câţiva indivizi izolaţi. Era desigur vorba de o bandă bine organizată, fără îndoială numeroasă, judecând după fărădelegile săvârşite. Ca o împrejurare bizară, această bandă nu opera decât în imediata vecinătate a Dunării. Dincolo de doi kilometri de o parte şi de alta a fluviului, nici măcar o crimă nu-i putea fi atribuită. Totuşi câmpul operaţiilor nu părea limitat astfel decât în lăţime, căci ţărmurile acestuia, ungureşti, sârbeşti, româneşti, erau tot atât de devastate de aceşti bandiţi, pe care nimeni nu reuşea să-i prindă asupra faptului. După fiecare lovitură ei dispăreau până la următoarea, comisă la sute de kilometri de cea precedentă. Între timp nimeni nu găsea nici o urmă a răufăcătorilor. Păreau să se fi volatilizat, întocmai ca şi obiectele materiale, uneori foarte voluminoase, care reprezentau prada lor. Guvernele ţărilor interesate sfârşiseră prin a suferi de pe urma eşecurilor succesive, datorate probabil lipsei de unitate a forţelor represive.

După cum afirma presa din dimineaţa zilei de 8 august, guvernele iniţiaseră discuţii diplomatice în legătură cu acest subiect, discuţii care duseseră la crearea unei poliţii internaţionale, repartizată pe tot cursul Dunării, sub conducerea unui singur şef. Desemnarea acestui şef unic dăduse naştere la

discuţii aprinse, dar în sfârşit, toţi căzuseră de acord cu numele lui Carol Dragoş, detectiv maghiar, binecunoscut în regiune.

Carol Dragoş era, într-adevăr, un poliţist remarcabil şi nimeni nu putea fi mai demn de încrederea acordată. În vârstă de patruzeci şi cinci de ani, el era un bărbat de statură mijlocie, mai degrabă slab, dar dotat cu mai multă forţă morală decât fizică. Avea destulă vigoare totuşi pentru a suporta oboselile profesiei, precum şi destul curaj pentru a-i înfrunta pericolele. Legal, locuia la Budapesta, dar, cel mai adesea era pe teren, ocupat cu vreo anchetă delicată. Cunoaşterea perfectă a tuturor limbilor din sud-estul Europei, a limbilor germană şi română, a limbilor sârbă, bulgară şi turcă, fără a mai vorbi de maghiară, limba sa maternă, îi permitea să nu fie niciodată stingherit în faţa. cuiva; celibatar, nu se temea niciodată că grijile familiei îi vor incomoda mişcările. Numirea sa se bucura de aprobarea unanimă.

În marea sală a Hanului Pescarilor, vestea fu primită într-un mod deosebit de favorabil.

— Nu se putea face o alegere mai bună, afirma, în timp ce se aprindeau lămpile, domnul Ivetozar, titularul premiului doi de la categoria greutate la concursul care luase sfârşit. Îl cunosc pe Dragoş. E un om adevărat!

— E şi un om dibaci, adăugă Preşedintele Miclescu.

— Să-i urăm, strigă un croat, cu numele greu de pronunţat, proprietarul unei boiangerii dintr-o periferie a Vienei, să reuşească să cureţe ţărmurile fluviului. Viaţa a devenit insuportabilă, în adevăr.

— Carol Dragoş va avea de-a face cu oameni duri, spuse germanul Weber, clătinând din cap. Să-l vedem la treabă.

— La treabă, exclamă domnul Ivetozar, este de pe acum, să nu vă îndoiţi de asta!

— Desigur, aprobă Miclescu. Carol Dragoş nu-i omul care să-şi piardă vremea. Dacă numirea sa datează de patru zile cum spun ziarele, de cel puţin trei e pe teren.

— De unde va începe? întrebă domnul Piscea, un român cu nume predestinat să fie pescar cu undiţa. Aş da de bucluc să fiu în locul lui.

— Tocmai de asta nu te-a trimis nimeni în locul lui, spuse râzând un sârb. Fiţi siguri că Dragoş nu-i stingherit de asta! Cât despre planul lui, asta-i altceva! Poate că s-a îndreptat spre

Belgrad, poate că a rămas la Budapesta... Sau să nu fi preferat să vie chiar aici la Sigmaringen, şi să se afle în momentul ăsta printre noi, la Hanul Pescarilor.

Această ipoteză obţinu un mare succes de ilaritate.

— Printre noi! strigă domnul Weber. Ce tot spui, Mihail Mihailovici. Ce-ar face aici unde, de când se ştie, nu s-a vorbit de nici o crimă?

— Ei, ripostă Mihail Mihailovici, numai ca să asiste la plecarea lui Ilia Bruş. Poate omul îl interesează! Numai dacă Ilia Bruş şi Carol Dragoş nu-i unul şi-acelaşi.

— Cum să fie unul şi acelaşi? strigau oamenii din toate părţile. Ce înţelegi prin asta?

— Ei, drăcie, ar fi prea de tot! Sub înfăţişarea premiantului, nimeni nu l-ar bănui pe poliţist, care ar putea în felul ăsta să inspecteze Dunărea în deplină linişte.

Gluma asta îi făcu pe băutori să caşte ochii mari. Ei! Numai Mihail Mihailovici putea să aibă asemenea idei năstruşnice.

Dar Mihail Mihailovici nu ţinea prea mult la ideea pe care o emisese.

— Numai... începu el, folosind o expresie care-i era familiară.

— Numai...?

— Numai că Dragoş să nu aibă vreun alt motiv de a veni aici, spuse el, trecând fără tranziţie la o idee nu mai puţin năstruşnică.

— Ce motiv?

— Închipuiţi-vă, de exemplu, că proiectul de a coborî pe Dunăre cu undiţa în mână i-ar părea dubios...

— Dubios? De ce dubios?

— Tot nu ar fi prea rea ideea unui borfaş care să se ascundă sub înfăţişarea unui pescar şi mai ales a unuia atât de celebru. O atare celebritate face cât toate incognito-urile din lume. Ar putea da sute de lovituri în linişte, cu condiţia ca să pescuiască între timp, numai să inducă în eroare.

— Da, dar ar trebui să ştie să pescuiască, spuse doctoral preşedintele Miclescu, şi ăsta e un privilegiu acordat doar oamenilor cinstiţi.

Această remarcă morală, poate cam hazardată, fu puternic aplaudată de către toţi pescarii aceştia pasionaţi. Mihail

Mihailovici profită de entuziasmul general ca să spună cu un tact remarcabil:

— În sănătatea Preşedintelui, zise el ridicând paharul.

— În sănătatea Preşedintelui! repetară cu toţii, golindu-şi paharele în acelaşi timp.

— În sănătatea Preşedintelui, repetă un consumator izolat la o masă şi care, de câteva minute, părea să manifeste un viu interes faţă de replicile schimbate în jurul său. Domnul Miclescu fu sensibil la amabilitatea necunoscutului şi drept mulţumire schiţă la adresa acestuia un gest de urare. Considerând destul de spartă gheaţa dintre ei prin acest gest politicos, băutorul singuratic crezu că poate împărtăşi onorabilei asistenţe impresiile sale:

— Bine răspuns, pe legea mea! Da, desigur, pescuitul este plăcerea oamenilor cinstiţi.

— Avem oare plăcerea să vorbim cu un confrate? întrebă domnul Miclescu, apropiindu-se de necunoscut.

— Oh, răspunse modest acesta; cel mult un amator împătimit de frumuseţea îndeletnicirii de pescar, dar care nu are îndrăzneala să încerce să-i imite pe cei pricepuţi.

— Atâta pagubă, domnule,..?

— Jaeger.

— Atâta pagubă, domnule Jaeger, căci trebuie să înţeleg că nu vom avea niciodată onoarea de a vă număra printre membrii Ligii Dunărene.

— Cine ştie? răspunse domnul Jaeger. O să mă decid poate şi eu într-o zi să mă apuc de treabă... de undiţă, vreau să spun, şi în ziua aceea o să fiu desigur de-ai dumneavoastră, dacă reuşesc să răspund condiţiilor cerute pentru a fi admis.

— Nu vă îndoiţi, afirmă domnul Miclescu, aţâţat de speranţa recrutării unui nou aderent. Aceste condiţii, în număr de patru, sunt foarte simple. Prima este de a plăti anual o cotizaţie. Este şi principala.

— Desigur, aprobă domnul Jaeger, râzând.

— A doua este să iubeşti pescuitul. Cea de a treia este să fii un tovarăş plăcut şi mi se pare că cea de a treia condiţie este de pe acum îndeplinită.

— Sunteţi prea amabil! îi mulţumi domnul Jaeger.

— Cât despre a patra condiţie, ea constă în înscrierea numelui şi adresei pe listele Societăţii. Având de acum numele, când voi avea şi adresa...

— Viena, Leipzigerstrasse, 43.

— Veţi fi un membru ferm al Ligii pentru suma de douăzeci de coroane pe an.

Cei doi interlocutori începură să râdă din toată inima.

— Nu sunt alte formalităţi? întrebă domnul Jaeger.

— Nu sunt altele.

— Nu trebuie nici un act de identitate?

— Vai, domnule Jaeger, obiectă domnul Miclescu, pentru a pescui cu undiţa...

— Adevărat, recunoscu domnul Jaeger. De altfel, asta nu are nici o importanţă. Toată lumea trebuie să se cunoască în sânul Ligii Dunărene.

— Ba din contră, rectifică domnul Miclescu. Gândiţi-vă puţin! Unii dintre tovarăşii noştri locuiesc aici, la Sigmaringen, alţii pe malurile Mării Negre. Asta nu uşurează relaţiile de bună vecinătate.

— Într-adevăr!

— Astfel, de exemplu, uimitorul laureat al ultimului concurs...

— Ilia Bruş?

— Chiar el. Ei bine, nimeni nu-l cunoaşte...

— Nu se poate!!

— Aşa-i, afirmă domnul Miclescu. Dar nu-s decât 15 zile, e adevărat, de când face parte din Ligă. Pentru toată lumea, Ilia Bruş a fost o surpriză, ce spun, o revelaţie!

— E ceea ce se cheamă la curse un outsider[1]...

— Întocmai!...

— Din ce ţară e outsiderul?

— Din Ungaria.

— De unde?

— Din Szelka.

— Unde-i Szelka?

— Târgul, sau dacă vreţi orăşelul acesta e situat pe malul drept al râului Ipoly, râu care se varsă în Dunăre la câteva leghe mai sus de Budapesta.

---

[1] Outsider (în engleză în original) – concurent cu slabe şanse de câştig, într-o competiţie sportivă.

— Cu el veţi colabora, prin urmare, domnule Miclescu, spuse domnul Jaeger, râzând.

— Nu înainte de două sau trei luni. În toate cazurile, răspunse pe acelaşi ton Preşedintele Ligii Dunărene. Atâta îi trebuie pentru călătorie...

— Numai s-o facă! insinua sârbul glumeţ, amestecându-se, simplu, în discuţie.

Alţi pescari se apropiară, formând un mic grup în jurul lui Jaeger şi a lui Miclescu.

— Ce înţelegi prin asta? întrebă domnul Miclescu. Ai o imaginaţie strălucită, Mihail Mihailovici.

— O simplă glumă, dragul meu Preşedinte, răspunse cel ce întrerupsese discuţia. Totuşi dacă, după părerea Dumneavoastră, Ilia Bruş nu poate fi răufăcător, nici poliţist, de ce n-ar voi să-şi bată joc de noi şi de ce n-ar fi altceva decât un farsor?

Miclescu primi afirmaţia la modul grav.

— Eşti răuvoitor, Mihail Mihailovici, răspunse el. Asta o să-ţi joace feste, într-o zi sau alta. Ilia Bruş mi s-a părut un om cumsecade şi serios. De altfel, este membru al Ligii Dunărene. Asta-i tot!

— Bravo! strigau toţi de peste tot. Mihail Mihailovici, fără să pară prea mofluz de lecţia primită, profită cu multă prezenţă de spirit de această nouă ocazie pentru a închina paharul.

— În acest caz, spuse el ridicându-şi halba, închin în sănătatea lui Ilia Bruş.

— În sănătatea lui Ilia Bruş, răspunseră în cor cu toţii, printre care se număra şi domnul Jaeger care-şi goli conştiincios paharul până la ultima picătură.

Gluma lui Mihail Mihailovici nu era totuşi chiar aşa de lipsită de bun simţ ca cele precedente.

După ce şi-a anunţat plecarea cu mult zgomot, Ilia Bruş nu mai reapăruse. Nimeni nu mai auzise vorbindu-se de el. Nu era oare bizar faptul că stătea deoparte; şi oare nu se putea crede despre el că voise doar să se impună în faţa credulilor săi colegi? Dar pentru a fi convinşi de atitudinea lui, ei nu mai aveau mult de aşteptat: peste treizeci şi şase de ore aveau să ştie cu cine au de-a face.

Cei interesaţi de acest proiect nu aveau decât să se ducă cu câteva leghe mai sus de Sigmaringen. Aveau să-l întâlnească

cu siguranţă pe Ilia Bruş dacă acesta era omul serios despre care Preşedintele Miclescu vorbise cu atâta încredere. O dificultate putea însă să mai apară. Era oare determinat cu precizie locul unde izvora Dunărea? Oare hărţile indicau locul cu precizie? Nu exista oare vreo incertitudine asupra acestui loc şi oare cei ce-ar fi încercat să-l găsească pe Ilia Bruş într-un loc, nu ar fi descoperit că el se afla într-altul?

Este neîndoios faptul că Dunărea sau Istrul, cum îl numeau anticii, izvorăşte în marele ducat al Badenului. Geografii afirmă chiar că izvorăşte la şase grade zece minute longitudine estică şi patruzeci şi şapte şi opt minute latitudine nordică. Dar admiţând că această determinare este corectă, ea nu este socotită decât până la minutul de arc şi nu până la secundă – ceea ce poate da loc la o variaţie destul de importantă; ori, era vorba ca pescarul să-şi arunce undiţa chiar în locul unde prima picătură din apa Dunării începe să curgă spre Marea Neagră. După o legendă care a avut mult timp valoarea unei date geografice, Dunărea ar izvorî în mijlocul unei grădini şi anume cea a familiei Furstenberg. Ea ar avea drept leagăn un bazin de marmură de unde mulţi turişti vin să-şi umple paharul. Oare lumea trebuia să-l aştepte pe Ilia Bruş, în dimineaţa zilei de 10 august, pe marginea acestui bazin rotund?

Nu, acesta nu este adevăratul, autenticul izvor al marelui fluviu. Se ştie precis acum că el e format din unirea celor două râuri, numite Breg şi Brigsah, care curg de la o altitudine de opt sute şaptezeci şi cinci de metri prin pădurea Neagră. Apele lor se amestecă în dreptul localităţii Donauchingen, câteva leghe mai sus de Sigmaringen, contopindu-se sub numele de Dunărea.

Dacă unul din aceste râuri merită mai mult decât celălalt să fie considerat ca fiind însuşi fluviul, acesta ar trebui să fie râul Breg, căci acesta îl întrece pe celălalt prin lungime şi izvorăşte în Brisgau.

Fără îndoială însă, curioşii cei mai pricepuţi îşi spuseseră că punctul de plecare al lui Bruş – dacă acesta pleca, totuşi – ar trebui să fie Donauschingen: acolo se duse cea mai mare parte dintre ei, mai toţi membri ai Ligii Dunărene, având-ul în frunte pe Miclescu.

Dis-de-dimineaţă, în ziua de 10 august, ei stăteau la pândă pe malul râului Breg, la confluenţa celor două râuri. Dar

orele se scurgeau, fără ca prezenţa omului zilei să le fie semnalată.

— Nu va veni, spunea unul.

— Nu-i decât o înşelătorie, spunea altul.

— Şi noi părem nişte proşti, adăugă Mihail Mihailovici, care nu era prea modest când câştiga.

Singur Preşedintele Miclescu continua să-i ia apărarea lui Ilia Bruş:

— Nu, afirma el, nu voi admite niciodată că un membru al Ligii Dunărene ar putea să se gândească să-şi înşele colegii! Ilia Bruş o fi fost reţinut. Să avem răbdare. Îndată o să-l vedem sosind.

Domnul Miclescu avea dreptate când se arăta atât de încrezător. Puţin înainte de ora nouă, un strigăt izbucni din grupul care stătea la confluenţa dintre Breg şi Brigsah:

— Iată-l. Iată-l.

La două sute de paşi, la o cotitură, apăru o barcă cu vâsle; plutea de-a lungul ţărmului, în afara curentului. Singur, în picioare, în partea dinapoi a bărcii, un om vâslea.

Acest om era cel ce figurase cu câteva zile înainte la concursul Ligii Dunărene, câştigătorul celor două premii întâi, maghiarul Ilia Bruş.

Când barca ajunse la confluenţă, ea se opri şi o cange o fixă de ţărm. Ilia Bruş debarcă şi toţi curioşii se adunară în jurul său. Fără îndoială, el nu se aştepta să găsească o asistenţă atât de numeroasă, de aceea păru puţin stânjenit.

Preşedintele Miclescu îi ieşi în întâmpinare, întinzându-i mâna, pe care Ilia Bruş o luă cu respect, după ce-şi scoase şapca de lutru.

— Ilia Bruş, spuse domnul Miclescu, cu o demnitate într-adevăr prezidenţială, mă bucur să-l revăd pe marele laureat al ultimului nostru concurs.

Marele laureat se înclină, pentru a mulţumi. Preşedintele reluă:

— În urma faptului că ne-am întâlnit la izvoarele fluviului nostru internaţional, tragem concluzia că puneţi în aplicare planul de a-l coborî pescuind cu undiţa, până la gurile sale.

— În adevăr, domnule Preşedinte, răspunse Ilia Bruş.

— Şi chiar azi începeţi coborârea?

— Chiar azi, domnule Preşedinte.

Ilia Bruş mai salută o dată...

ea sa,

dintre
c cu o
este o
ca o
netice

III

Pasagerul lui Ilia Bruş

Ilia Bruş îşi începuse coborârea pe marele fluviu ce avea să-l poarte printr-un ducat, Baden, prin două regate, Wurtenberg şi Bavaria, prin două imperii, Austro-Ungaria şi Turcia şi prin trei principate, Hohenzollern, Serbia şi România. Originalul pescar nu avea să se teamă de oboseală în timpul acestui lung parcurs de mai bine de şapte sute de leghe. Curenţii de pe Dunăre o să-l transporte până la vărsare cam cu o leghe pe oră, deci, în medie, cam cu vreo cincizeci de kilometri pe zi. Peste vreo două luni va fi la capătul călătoriei dacă nici un incident nu-i va zădărnici drumul. Dar de ce să i-l zădărnicească?

Barca lui Ilia Bruş măsura vreo douăsprezece picioare. Era un fel de şalandă cu fundul plat, lată de patru picioare la mijloc. În partea din faţă avea un ruf sau, dacă vreţi, un coviltir, sub care se puteau adăposti doi oameni. În interiorul rufului, două cufere laterale, aşezate faţă-n faţă, conţineau garderoba strictă a proprietarului şi puteau, când erau închise, să se transforme în paturi.

În spate, alt cufăr părea să fie o bancă şi servea la păstrarea vaselor de bucătărie. Este inutil să mai adăugăm că şalanda era prevăzută cu toate uneltele care constituie materialul adevăratului pescar. Ilia Bruş nu s-ar fi putut lipsi de acest material, deoarece, după cum îşi anunţase programul în faţa colegilor în ziua concursului, el trebuia să trăiască pe tot timpul călătoriei numai din produsele pescuitului, fie că-l consuma în natură, fie că l-ar schimba pe bani peşin, ceea ce i-ar permite nişte mese mai variate, care însă nu i-ar schimba cu nimic programul. În acest scop, s-ar duce seara, să vândă

peştele prins în cursul zilei şi desigur ar găsi amatori pe ambele maluri ale apei, mai ales după vâlva făcută de numele pescarului.

Astfel se scurse prima zi.

Un observator, care nu l-ar fi slăbit pe Ilia Bruş din ochi, ar fi fost de-a dreptul uimit de lipsa de entuziasm pe care laureatul Ligii Dunărene îl avea faţă de pescuit, deşi acesta părea a fi singura raţiune a faptei sale neobişnuite. Când se credea la adăpost de privirile curioşilor, se grăbea să lase undiţa pentru a lua vâslele şi vâslea cu toată puterea ca şi cum ar fi vrut să iuţească mersul bărcii. Din contră, atunci când apăreau câţiva curioşi pe vreunul din maluri, sau când întâlnea vreun barcagiu, îşi lua repede arma profesională şi datorită îndemânării sale nu întârzia să scoată din apă vreun peşte frumos, ceea ce-l făcea să primească aplauzele spectatorilor; dar, dacă aceştia erau ascunşi pentru moment de maluri sau dacă barcagiul dispărea după o cotitură, el îşi relua vâsla şi împingea barca sporindu-i viteza care se adăuga celei date de apă.

Oare Ilia Bruş avea vreun motiv să-şi scurteze călătoria pe care nimeni nu-l obligase s-o facă? Orice s-ar fi întâmplat, el înainta destul de repede. Dus de un curent mai rapid la izvoare decât cel pe care-l va întâlni mai spre vărsare, vâslind de câte ori găsea câte o ocazie favorabilă, el înainta cu opt kilometri pe oră, dacă nu chiar cu mai mult.

După ce trecu prin faţa câtorva localităţi fără importanţă, el lăsă în urmă Tuttlingen, un orăşel mai mare, fără să se oprească, deşi câţiva dintre admiratori îi făcuseră semne de pe mal.

Făcând gesturi cu mâna, Ilia Bruş refuză să-şi întrerupă înaintarea.

Pe la patru după amiază, el ajungea în dreptul orăşelului Fridingen, la patruzeci şi opt de kilometri de punctul de plecare. Bucuros ar fi sărit peste el ca şi peste celelalte, dacă entuziasmul publicului nu l-ar fi împiedicat. De cum apăru mai multe bărci, din care se ridicau nenumărate urale, se desprinseră de ţărm şi-l înconjurară pe gloriosul laureat.

Acesta se lăsă înconjurat de ei cu plăcere, de altfel nu trebuia el să găsească cumpărători pentru peştele prins în cursul pescuitului? Mrene, plătici, babuşte, ghidrini se zbăteau încă, în plasă, fără să mai numim puzderia de barbuni. Era

evident că el nu putea consuma totul singur. De altfel, nici nu era vorba de asta. Amatori erau destui. De îndată ce barca se opri, vreo cincizeci de Badenezi se înghesuiră în jurul său, strigându-l şi dându-i onorurile cuvenite unui laureat al Ligii Dunărene.

— Ei, pe aici, Bruş!

— Un pahar de bere bună, Bruş?

— Îţi cumpărăm peştele, Bruş!

— Douăzeci de coroane ăsta!

— Un florin, ăstălalt!

Laureatul nu mai ştia cui să răspundă şi pescuitul îi aduse repede câteva monede sunătoare. Cu ceea ce câştigase la concurs, o să sfârşească prin a avea o sumă frumuşică, dacă entuziasmul se va răspândi aşa de la izvoare şi până la vărsare. Şi de ce s-ar sfârşi? De ce ar înceta oamenii să se certe pentru peştele lui Ilia Bruş? Nu era oare o cinste să ai un peşte prins cu mâinile lui? Sigur că nici n-o să trebuiască să se ducă pe la domiciliul oamenilor ca să-şi plaseze marfa, pentru că ei se ceartă pe loc pentru ea. Vânzarea asta era într-adevăr o idee genială.

În afară de faptul că îşi vânduse uşor peştii, în seara aceea mai primise şi o mulţime de invitaţii. Părând puţin dornic să-şi părăsească barca, Ilia Bruş le respinse pe toate, tot aşa cum refuză energic şi paharele de vin bun şi halbele de bere cu care era îmbiat din toate părţile. Admiratorii săi fură siliţi să renunţe şi să se despartă de eroul lor, după ce fixară cu el întâlnirea pentru a doua zi dimineaţa în momentul plecării.

Dar a doua zi ei nu mai găsiră barca. Ilia Bruş plecase înainte de ivirea zorilor şi, profitând de singurătatea acestui ceas matinal, vâslea cu avânt, menţinându-se pe mijlocul fluviului, la egală distanţă de malurile abrupte. Ajutat de curentul rapid al apei, el trecu pe la cinci dimineaţa de Sigmaringen, la câţiva metri de Hanul Pescarilor. Fără îndoială, puţin mai târziu, vreun membru al Ligii Dunărene avea să vină în balconul hanului pentru a pândi sosirea celebrului său coleg. Dar o să-l pândească în zadar! Dacă va continua să meargă în ritmul ăsta, pescarul va fi atunci departe.

La câţiva kilometri de Sigmaringen, Ilia Bruş lăsă în urmă primul afluent al Dunării, râul Louchat, care se varsă dinspre malul stâng.

Profitând de depărtarea relativă care separă localităţile în această parte a drumului, Ilia Bruş iuţi mersul ambarcaţiunii sale în tot cursul acestei zile, nepescuind decât minimum indispensabil. Neprinzând decât atât peşte cât îi era necesar hranei lui, se opri seara, în mijlocul câmpiei, puţin mai sus de orăşelul Mundelkingen, ai cărui locuitori nu-l credeau aşa de aproape.

Celei de-a doua zi de navigaţie îi urmă cea de-a treia, care fu aproape identică. Ilia Bruş trecu repede prin faţa orăşelului Mundelkingen înainte de răsăritul soarelui şi era încă devreme când depăşi şi târgul Ehingen. La ora patru, el traversă râul Iller, important afluent de pe dreapta şi nu sunase încă ora cinci când el îşi legă barca de o verigă fixă de fier pe cheiul din Ullm, primul oraş al regatului Wurtenberg, după Stuttgart, capitala.

Sosirea celebrului laureat nu fusese semnalată. Nu era aşteptat decât a doua zi spre seară. De aceea nu avu loc nici un fel de înghesuială. Foarte încântat de acest incognito, Ilia Bruş hotărî să-şi folosească sfârşitul zilei pentru o vizită sumară a oraşului.

Cu toate acestea, a spune că cheiurile erau pustii nu ar fi prea exact. Era cel puţin o persoană care se plimba, ba chiar totul te făcea să crezi că cel ce se plimba îl aştepta pe Ilia Bruş, fiindcă, de cum apăruse barca, el o urmărise mergând de-a lungul ţărmului.

După toate probabilităţile, laureatul Ligii Dunărene nu putea nici aici să evite ovaţiile obişnuite. Totuşi, de când barca acostase la mal, singuraticul care se plimba nu se apropiase. Stătea la oarecare distanţă, părând că observă, deşi părea preocupat de a nu fi observat nici el. Era un bărbat de statură mijlocie, uscăţiv, cu ochii vii, deşi depăşise cu siguranţă vârsta de patruzeci de ani, cu trupul strâns într-o haină după moda maghiară. Ţinea în mână o valiză de piele.

Fără a-i da nici o atenţie, Ilia Bruş îşi legă solid barca, închise uşa cabinei, verifică dacă capacele cuferelor erau bine încuiate, apoi sări jos şi o luă pe prima stradă care urca spre oraş. Bărbatul singuratic păşi repede pe urmele lui, după ce aruncă în barcă valiza de piele pe care o ţinuse în mână.

Traversat de Dunăre, oraşul, Ullm este wurtemburghez pe malul stâng şi bavarez pe malul drept, ambele maluri sunt însă cu totul germane.

Ilia Bruş mergea de-a lungul vechii străzi mărginite de modeste prăvălii cu tejghele, prăvălii în care nu intra nimeni şi unde afacerile se încheiau prin vitrina de sticlă. Când suflă vântul, ce mai zgomot de fiare vechi fac acele braţe lungi pe care se leagănă firmele decupate în formă de cerbi, de urşi, de cruci, de coroane!

După ce ajunse în vechea incintă, Ilia Bruş parcurse cartierul în care măcelari, negustori de maţe şi tăbăcari îşi au uscătoriile, apoi mergând alene şi la întâmplare, ajunse în faţa catedralei, una dintre cele mai remarcabile din Germania. Turla sa avea ambiţia să se înalţe mai sus decât cea de la Strasburg. Această ambiţie i-a fost însă dezamăgită, ca atâtea altele mai omeneşti; vârful săgeţii de pe turla wurtemburgheză se opreşte doar la înălţimea de trei sute treizeci şi şapte de picioare.

Nefăcând parte din familia căţărătorilor, Ilia Bruş nu avu ideea să se urce în turlă, de unde privirea sa ar fi îmbrăţişat tot oraşul precum şi câmpiile din jur. Dacă ar fi făcut-o, ar fi fost cu siguranţă urmat de acel necunoscut care nu-l părăsea deloc, fără ca el să-şi dea seama de această stranie urmărire. El fu însoţit şi atunci când, intrând în catedrală, admiră tabernacolul pe care un călător francez, domnul Duruy, îl comparase cu un bastion cu mici logii şi metereze; mai admiră şi stranele din naos pe care un artist din secolul al XV-lea le-a populat cu personaje celebre ale epocii. Unul în urma celuilalt, cei doi trecură prin faţa Primăriei, edificiu venerabil din secolul al XII-lea, apoi coborâră spre fluviu. Pentru a ajunge pe chei, Ilia Bruş făcu o haltă de câteva minute, pentru a privi câţiva oameni cocoţaţi pe nişte picioroange, lucru foarte gustat la Ullm, deşi asta nu le este impus locuitorilor, aşa cum mai este încă impus în vechea cetate universitară de la Tubingen, de solul umed şi desfundat, impropriu mersului unor simpli pietoni! Pentru a se bucura cât mai mult de acest spectacol, ai căror actori erau un grup de tineri şi tinere, de băieţi şi fete, toţi veseli, Ilia Bruş luase loc într-o cafenea. Necunoscutul se aşeză şi el la o masă vecină şi amândoi comandară câte o halbă din faimoasa bere locală.

Peste zece minute amândoi porneau iar la drum, de data asta într-o ordine inversă decât cea de la venire. Necunoscutul mergea acum primul, cu un pas rapid, iar când Ilia Bruş, care-l

urma fără să bănuiască nimic, ajunse la barcă, îl găsi instalat în ea şi părând că aşteaptă demult.

Era încă ziuă. Ilia Bruş îl zări de departe pe intrus aşezat comod pe lada din spate, având la picioare o valiză de piele galbenă. Foarte surprins, el grăbi pasul.

— Iertaţi-mă, domnule, spuse el sărind în barcă, greşiţi cred.

— Deloc, răspunse necunoscutul. Chiar cu dumneata vreau să vorbesc.

— Cu mine?

— Cu dumneata, domnule Bruş.

— Cu ce scop?

— Ca să-ţi propun o afacere.

— O afacere! repetă pescarul foarte uimit.

— Şi încă o afacere excelentă, afirmă necunoscutul, care-şi invită interlocutorul să ia loc.

Ilia Bruş luase loc la o cafenea

Era, desigur, o invitaţie oarecum incorectă, căci nu se obişnuieşte să oferi un scaun celui care te primeşte la el. Dar acest personaj vorbea cu atâta hotărâre şi cu atâta liniştită siguranţă, încât Ilia Bruş fu impresionat. Se supuse, fără o vorbă.

— Ca toată lumea, reluă necunoscutul, îţi cunosc planul şi în consecinţă ştiu că vrei să cobori Dunărea trăind doar din produsul pescuitului. Eu însumi sunt un amator pasionat de arta pescuitului şi doresc foarte mult să mă interesez de ceea ce faci.

— În ce fel?

— O să-ţi spun. Dar mai înainte dă-mi voie să-ţi pun; o întrebare. La cât crezi că se ridică valoarea peştelui pe care-l vei prinde în cursul călătoriei?

— Ce-o să-mi aducă pescuitul.

— Da. Înţeleg partea pe care ai de gând s-o vinzi; nu vorbim de peştele pe care-l vei consuma dumneata, personal.

— Poate o sută de florini.

— Îţi ofer cinci sute.

— Cinci sute de florini!! repetă Ilia Bruş, uluit.

— Da, cinci sute de florini, bani peşin. Şi plătiţi dinainte.

Ilia Bruş privi pe cel ce-i făcea această bizară propunere şi probabil că privirea îi era destul de elocventă, căci acesta răspunse gândului pe care pescarul nu-l exprimă:

— Fii liniştit, domnule Bruş. Am capul întreg.

— Atunci care ţi-e scopul? întrebă laureatul puţin convins.

— Ţi-am mai spus-o, explică necunoscutul. Mă interesează curajul dumitale; vreau să te văd la treabă. Şi apoi mai este şi emoţia jucătorului. După ce am mizat pe norocul dumitale, cinci sute de florini, m-ar distra să văd cum îmi revin banii, fracţionat, în fiecare seară, pe măsură ce vinzi peştele.

— În fiecare seară? insistă Ilia Bruş. Ai deci intenţia să te îmbarci cu mine?

— Desigur, spuse necunoscutul. Bineînţeles că transportul meu ar fi cuprins separat în convenţia noastră şi că l-aş plăti cu

o sumă egală, de cinci sute florini, ceea ce ar face în total o mie de florini, tot bani peşin şi plătiţi dinainte.

— O mie de florini! repetă Ilia Bruş din ce în ce mai uimit. Fără îndoială că propunerea era ispititoare. Dar presupunem că pescarul ţinea la singurătate, căci el răspunse scurt:

— Regret, domnule, refuz.

În faţa unui răspuns atât de categoric, formulat pe un ton atât de hotărât, nu puteai decât să te înclini. Dar nu asta era şi părerea pasionatului pescar, care nu păru deloc impresionat de claritatea refuzului.

— Îmi dai voie, domnule Bruş, să te întreb de ce? spuse el liniştit.

— N-am nici un motiv de dat. Refuz şi asta-i tot. E dreptul meu, cred, răspunse Bruş cu un început de enervare.

— E dreptul dumitale, desigur, recunoscu fără să se tulbure interlocutorul. Dar nu mi-l depăşesc nici eu pe-al meu dacă te rog să binevoieşti a-mi face cunoscute motivele acestei hotărâri. Propunerea mea nu a fost deloc răuvoitoare, din contră, şi e natural ca să fiu tratat cu amabilitate.

Aceste cuvinte fuseseră spuse într-un mod ce nu avea nimic ameninţător, dar totul era atât de ferm, atât de autoritar chiar, încât Ilia Bruş fu uluit. Dacă ţinea la singurătate, ţinea încă şi mai mult să evite orice discuţie nepotrivită, de aceea făcu imediat o observaţie:

— Aveţi dreptate, domnule, spuse el. Dar vă voi spune mai întâi că aş avea remuşcări să vă las să faceţi o afacere dezavantajoasă.

— Asta-i treaba mea.

— Ba-i şi a mea, căci intenţia mea este să nu pescuiesc mai mult de o oră pe zi.

— Şi… restul timpului?

— Vâslesc pentru a grăbi mersul bărcii.

— Eşti grăbit, deci?

Ilia Bruş îşi muşcă buza.

— Grăbit sau nu, răspunse el mai sec, asta este. Trebuie să înţelegeţi că în aceste condiţii a accepta cei cinci sute de florini este un adevărat furt.

— Nu mai este atunci când sunt prevenit, obiectă necunoscutul, fără a renunţa la calmul său imperturbabil.

— Totuşi, replică Ilia Bruş, numai dacă m-aş constrânge să pescuiesc în fiecare zi măcar o oră; ori nu mi-aş impune niciodată o astfel de obligaţie. Înţeleg să procedez cum îmi place. Vreau să fiu liber!

— Vei fi, declară necunoscutul. Vei pescui când vei vrea, şi numai dacă vei vrea. Asta o să mărească farmecul jocului. De altfel te ştiu destul de îndemânatic pentru ca două sau trei fericite aruncări de undiţă să-mi asigure un beneficiu. Continui să-ţi ofer cinci sute de florini după învoială, adică o mie de florini cu transportul meu.

— Şi eu continui să refuz.

— Atunci, repet întrebarea: de ce?

Era ceva deplasat în atâta insistenţă. Ilia Bruş, foarte calm din fire, începea totuşi să-şi piardă răbdarea.

— De ce? răspunse el repede. Am spus-o, cred. Voi adăuga, pentru că mi-o ceri, că nu vreau pe nimeni la bord. Cred că nu e interzis să preferi singurătatea.

— Desigur, recunoscu interlocutorul fără a părea câtuşi de puţin să binevoiască a părăsi banca pe care părea că s-a instalat definitiv. Dar cu mine vei fi singur. Nu mă voi mişca de la locul meu, şi chiar nu voi spune nici o vorbă, dacă-mi pui această condiţie.

— Şi noaptea? răspunse Ilia Bruş, pe care începea să-l cuprindă mânia. Crezi că două persoane s-ar simţi bine în cabină?

— E destul de mare pentru a-i primi pe amândoi, răspunse necunoscutul. De altfel, o mie de florini poate compensa puţinul deranj.

— Nu ştiu dacă poate, ripostă Ilia Bruş din ce în ce mai iritat, dar eu nu vreau. Nu, de o sută de ori nu, de o mie de ori nu. Cred că-i limpede.

— Foarte limpede, aprobă necunoscutul.

— Atunci?..întrebă Ilia Bruş arătându-i ţărmul cu mâna. Dar interlocutorul său păru a nu înţelege acest gest atât de clar.

Îşi scosese din buzunar o pipă pe care o umplu cu grijă. Atâta îndrăzneală îl scoase din sărite pe Ilia Bruş.

— Va trebui să te arunc jos! strigă el, ieşit din fire.

Necunoscutul îşi terminase de umplut pipa.

— Vei greşi, spuse el, fără ca vocea să-i trădeze cea mai mică teamă. Şi asta, pentru trei motive. Primul este că o bătaie

n-ar putea decât să provoace intervenţia poliţiei, ceea ce ne-ar obliga pe amândoi să mergem la comisar ca să-i spunem numele şi prenumele şi să răspundem la un interogatoriu interminabil. Mărturisesc că asta nu m-ar distra deloc; pe de altă parte, întâmplarea asta ţi-ar putea lungi călătoria, ceea ce nu pari să doreşti.

Oare încăpăţânatul pescar amator conta atâta pe acest argument? Dacă asta spera, putea fi mulţumit. Subit îmblânzit, Ilia Bruş părea dispus să asculte pledoaria până la capăt. Foarte ocupat cu umplerea pipei, oratorul vorbăreţ nu observă rezultatul produs de vorbele sale.

Avea să-şi reia liniştit argumentaţia, când, o a treia persoană, pe care nici Ilia Bruş, absorbit de discuţie, nu o observase apropiindu-se, sări în barcă. Acest nou venit purta uniforma jandarmilor germani.

— Domnul Ilia Bruş? întrebă acest reprezentant al ordinei publice.

-— Eu, răspunse interpelatul.

— Actele dumneavoastră, vă rog.

Întrebarea căzu ca o piatră în mijlocul unei ape liniştite. Ilia Bruş era, vizibil, consternat.

— Actele dv., vă rog!

— Actele?... bâigui el. N-am acte... doar nişte plicuri de scrisori... şi chitanţe de plata chiriei pentru casa în care locuiesc în Szalka. Astea-s de-ajuns?

— Astea nu-s acte, răspunse jandarmul cu o mutră dezgustată. Un act de botez, un permis de liberă trecere, o carte de muncă, un paşaport. Ai ceva în genul ăsta?!

— Absolut nimic! spuse Ilia Bruş cu mâhnire.

— E neplăcut pentru dumneata, murmură jandarmul, care părea sincer supărat de a fi obligat să acţioneze cu asprime.

— Pentru mine! protestă pescarul. Dar sunt un om cinstit, vă rog s-o credeţi.

— Sunt convins, declară jandarmul.

— Şi n-am de ce să mă tem de nimeni. De altfel, sunt binecunoscut. Eu sunt ultimul laureat al concursului de pescuit al Ligii Dunărene de la Sigmaringen, despre care toată presa a vorbit, şi chiar aici am sigur oameni care pot să răspundă pentru mine!!

— O să-i căutăm, fii sigur, îl asigură jandarmul. Până atunci sunt obligat să te rog să mă urmezi până la comisar, care o să-ţi controleze identitatea.

— La comisar! exclamă Ilia Bruş. De ce sunt acuzat?

— De nimic! explică jandarmul. Numai că am un ordin! Ordinul este să supraveghez fluviul şi să-i duc la comisar pe toţi cei pe care-i voi găsi fără acte în regulă. Eşti pe fluviu? Da! Ai acte? Nu! Deci, te iau! Restul nu mă priveşte!

— Dar e o josnicie, protestă Ilia Bruş, care părea disperat.

— Asta este! declară jandarmul cu sânge rece.

Pasagerul care spera să plece cu Ilia Bruş şi a cărei pledoarie fusese curmată atât de brusc, era atât de atent la discuţie, încât lăsase să i se stingă pipa. Judecă momentul sosit pentru a interveni.

— Dacă aş răspunde eu de domnul Ilia Bruş? spuse el, asta v-ar ajunge?

— Depinde, spuse jandarmul. Cine sunteţi dumneavoastră?

— Iată-mi paşaportul, răspunse pescarul amator, întinzându-i o foaie despăturită.

Jandarmul o parcurse cu ochii şi de îndată i se schimbă înfăţişarea:

— Asta-i altceva, spuse el.

Reîmpături cu grijă paşaportul pe care-l dădu înapoi proprietarului.

— La revedere, domnilor, spuse el, adresându-i un salut plin de respect tovarăşului lui Ilia Bruş.

Tot atât de mirat de caracterul neaşteptat al acestui incident cât şi de modul cum fusese soluţionat, acesta îl urmări cu ochii pe poliţist bătând în retragere.

În acest timp, salvatorul său, reluând firul peroraţiei chiar din punctul în care fusese întrerupt, continuă:

— Al doilea motiv, domnule Bruş, este că, pentru raţiuni pe care le ignori poate, fluviul este supravegheat cu stricteţe, aşa cum ai avut dovada chiar acum. Această supraveghere va fi şi mai strictă când vei traversa Serbia şi provinciile bulgare ale Imperiului otoman, ţări foarte agitate şi care sunt chiar oficial în război de la întâi iulie. Cred că mai mult de un singur incident poate apărea în cursul călătoriei dumitale şi că nu vei fi supărat să ai – dacă va fi nevoie – ajutorul unui om cumsecade, care are norocul să dispună de oarecare influenţă.

Oratorul era încredinţat că acest de-al doilea argument, a cărei valoare fusese demonstrată cu puţin înainte, avea să-şi arate roadele. Dar el nu spera un succes atât de complet.

Total convins, Ilia Bruş nu aştepta decât să cedeze. Îi era doar greu să găsească un pretext plauzibil schimbării sale bruşte de atitudine.

— Al treilea şi ultim motiv, continuă în acest timp candidatul la călătorie, este faptul că mă adresez dumitale din partea domnului Miclescu, preşedintele. Din moment ce ţi-ai plasat călătoria sub patronajul Ligii Dunărene este cel puţin normal ca ea s-o supravegheze, pentru a fi capabilă să-i garanteze, la nevoie, reuşita. Când domnul Miclescu mi-a făcut cunoscută intenţia de a participa la această călătorie, el mi-a dat şi un mandat aproape oficial. Îmi pare rău că n-am prevăzut

neînţeleasa dumitale rezistenţă şi că am refuzat scrisorile de recomandare pe care se oferise să mi le dea pentru dumneata.

Ilia Bruş oftă uşurat. Putea oare să existe vreun pretext mai bun ca să acorde deodată ceea ce refuzase cu atâta încăpăţânare?

— Trebuia să-mi spuneţi! În acest caz totul se schimbă, şi-aş fi răuvoitor dacă aş mai respinge propunerea dumneavoastră.

— O accepţi deci?

— O accept.

— Foarte bine, spuse pescarul amator, văzându-şi în sfârşit împlinită voia sa şi scoţând din buzunar câteva bancnote. Iată cei o mie de florini.

— Vreţi chitanţă? îl întrebă Ilia Bruş.

— Dacă asta nu te supără...

Pescarul scoase dintr-un cufăr cerneală, o pană şi un carnet, din care rupse o foaie, apoi, la ultimele licăriri ale zilei, începu să redacteze chitanţa pe care o citea, în acelaşi timp, cu voce tare:

„Primit, după învoială, una mie florini drept plată pentru peştele pescuit pe toată durata călătoriei şi drept preţ pentru călătoria pe Dunăre de la Ullm la Marea Neagră, a domnului...”

— A domnului? repetă el cu pana ridicată şi pe un ton interogativ.

Pasagerul lui Ilia Bruş îşi aprinse pipa:

— Jaeger... strada Leipzig, 45, Viena, răspunse el trăgând adânc din pipă.

IV

Sergiu Ladko

Printre diferitele regiuni ale pământului care, de la începutul istoriei, au fost îndeosebi încercate de războaie – admiţând că nici una dintre ele nu se poate lăuda de a fi beneficiat ,de favoare în această privinţă – Sudul şi Sud-Estul

Europei merită să fie citate în primul rând. Prin situaţia lor geografică, aceste regiuni sunt, într-adevăr, împreună cu partea din Asia cuprinsă între Marea Neagră şi Indus, arena pe care s-au lovit popoarele rivale care populau vechiul continent. Fenicieni, Greci, Romani, Perşi, Huni, Goţi, Slavi, Maghiari, Turci şi atâţia alţii şi-au disputat o parte sau în întregime aceste ne-fericite regiuni.

Diferitele rase care s-au suprapus de-a lungul anilor între Mediterana şi Carpaţi au sfârşit prin a se linişti cât de cât, şi pacea – o! pacea asta relativă a naţiunilor zis civilizate – şi-a întins imperiul spre Est.

Răzmeriţele, prădăciunile, crimele în stare endemică, par să fie acum limitate doar la peninsula Balcanică, guvernată încă de Osmanlîii.

Intraţi pentru prima dată în Europa în 1356, stăpâni ai Constantinopolului în 1453, Turcii s-au lovit de invadatorii precedenţi care, veniţi înaintea lor din Asia centrală şi convertiţi de mult la creştinism, începeau să se amestece cu populaţiile indigene şi să se organizeze în naţiuni ordonate şi statornice.

Rămânând dincolo de Carpaţi şi de Dunăre, Osmanlîii au fost incapabili să se menţină în aceste ţinuturi extreme şi ceea ce se numeşte Problema Orientului[1] nu este decât povestea retragerii lor seculare.

Spre deosebire de invadatorii care precedaseră şi pe care pretindeau să-i izgonească pentru a le lua locul, musulmanii asiatici n-au reuşit niciodată să asimileze popoarele pe care le supuneau puterii lor. Stabiliţi prin cucerire, ei au rămas nişte cuceritori, poruncind precum stăpânii unor sclavi. Agravată şi de deosebirea de credinţă, o astfel de metodă de guvernare nu putea să aibă altă consecinţă decât revolta permanentă a celor învinşi.

Istoria e plină, în adevăr, de aceste revolte care după secole de luptă au dus, în 1875, la o independenţă mai mult sau mai puţin completă a Greciei, Muntenegrului, României, Serbiei. Cât despre alte populaţii creştine, ele continuă să sufere dominaţia credincioşilor lui Mahomed.

În primele luni ale anului 1875, această dominaţie devenise mai grea şi mai umilitoare decât de obicei.

---

[1] Problema Orientului = termen ce desemnează întărirea luptei pentru eliberareapopoarelor din zonă de sub dominaţia imperiului otoman.

Sub influenţa unui grup musulman reacţionar, care triumfa atunci în palatul Sultanului, creştinii din Imperiul Otoman fură împovăraţi cu impozite, brutalizaţi, ucişi, torturaţi în mii de chipuri. Răspunsul nu se lăsă aşteptat. La începutul verii, Herţegovina se răsculă din nou: Cete de patrioţi umblau prin toată ţara, comandate de şefi importanţi ca Petko Pavlovici şi Liubibratici şi înfrânseră rând pe rând trupele trimise împotriva lor.

În curând incendiul se propagă, cuprinzând Muntenegrul, Bosnia şi Serbia. O nouă înfrângere suferită de armatele turceşti în defileul Duga în ianuarie 1876 reuşi să înflăcăreze curajul oamenilor şi furia poporului începu să vuiască în Bulgaria. Ca întotdeauna, ea se manifestă prin conspiraţii mocnite, prin adunări secrete, la care se ducea, în mare taină, tineretul înflăcărat al ţării. În aceste adunări, şefii se detaşară rapid şi-şi întăriră autoritatea asupra unor adepţi mai mult sau mai puţin numeroşi, unii dintre ei impunându-se prin elocinţă, alţii prin inteligenţă sau avânt patriotic. În scurt timp, fiecare grupare şi, deasupra grupurilor, fiecare oraş îşi avea conducătorul său.

La Rusciuk, important centru bulgar, aşezat pe malul Dunării, aproape exact în faţa oraşului român Giurgiu, întreaga putere fusese încredinţată pilotului Sergiu Ladko.

În vârstă de aproape treizeci de ani, înalt, blond ca un slav din Nord, cu o forţă herculeană, cu o agilitate puţin obişnuită, deprins cu exerciţiile corporale, Sergiu Ladko avea acel ansamblu de calităţi fizice care fac dintr-un bărbat un comandant. Mai mult, el avea şi calităţile morale necesare unui conducător precum şi energie în luarea hotărârilor, prudenţă în executarea lor, dragoste neţărmurită pentru patrie.

Sergiu Ladko se născuse la Rusciuk, unde îşi exercita meseria de pilot pe Dunăre; el nu-şi părăsise oraşul natal decât pentru a conduce bărci sau şalande fie spre Viena sau mai sus încă, fie până-n valurile Mării Negre. În intervalul dintre navigaţia fluvială şi cea maritimă, îşi consacra timpul liber pescuitului şi, fiind înzestrat cu excepţionale calităţi înnăscute, dobândise o uimitoare dibăcie în această îndeletnicire ale cărei produse, adăugate la ce câştiga cu conducerea bărcii, îi asigurau o largă îndestulare.

Obligat prin dubla sa meserie să-şi petreacă patru cincimi din viaţă pe fluviu, apa devenise pentru el, încetul cu încetul,

elementul propriu. Pentru el, a traversa Dunărea, largă la Rusciuk cât un braţ de mare, nu era decât un joc şi nu se mai numărau cazurile de salvare de la înec făcute de acest minunat înotător.

O existenţă atât de demnă şi de dreaptă îl făcuse pe Sergiu Ladko popular la Rusciuk, cu mult înainte de tulburările anti-turceşti. Avea nenumăraţi prieteni, uneori necunoscuţi de el. S-ar putea spune chiar că aceşti prieteni îi cuprindeau în unanimitate pe toţi locuitorii oraşului, dacă n-ar fi existat Ivan Striga.

Acest Ivan Striga era şi el, ca şi Sergiu Ladko, un fiu al ţinutului; primul, însă, reprezenta via antiteză al celui de al doilea. Din punct de vedere fizic nu aveau nimic în comun şi totuşi, un paşaport – care se mulţumeşte cu nişte descrieri sumare –, ar fi folosit termeni identici pentru a-i zugrăvi şi pe unul şi pe celălalt.

Ca şi Ladko, Striga era înalt, lat în umeri, robust, cu părul şi barba blonde. Şi el avea ochi albaştri. Dar asemănarea dintre ei se limita doar la aceste trăsături generale. Cu cât faţa cu linii nobile ale unuia exprima cordialitatea şi sinceritatea, cu atât trăsăturile celuilalt vorbeau de şiretenia şi cruzimea lui.

Din punct de vedere moral, diferenţa se accentua şi mai mult. În timp ce Ladko trăia la lumina zilei, nimeni n-ar fi putut spune prin ce mijloace îşi procura Striga aurul pe care-l cheltuia – fără să-l numere. Din lipsă de certitudini în această privinţă, poporul lăsa frâu liber imaginaţiei sale. Se spunea că Striga, trădător al ţării şi neamului său, se făcuse slujitorul cu simbrie al turcilor opresivi; se spunea că, pe lângă meseria de spion, o mai adăuga, atunci când se prezenta ocazia, şi pe aceea de contrabandist şi că mărfuri de tot felul treceau adesea, datorită lui, de pe ţărmul românesc pe cel bulgăresc, sau vice-versa, fără plata taxelor vamale; se spunea chiar, dându-se din cap, că asta era puţin şi că Striga îşi scotea cea mai mare parte a veniturilor sale din jafuri şi tâlhării, se mai spunea... Dar ce nu se spunea?...

Adevărul este că nu se ştia nimic despre faptele acestui tulburător personaj care, chiar dacă presupunerile neplăcute ale lumii corespundeau cu realitatea, avea, în toate cazurile, marea dibăcie de a nu se lăsa niciodată prins. De altfel, lumea se mărginea doar la împărtăşirea discretă a presupunerilor. Nimeni

n-ar fi îndrăznit să pronunţe cu glas tare o vorbă împotriva unui om de al cărui cinism şi violenţă se temeau toţi. Striga putea deci să pară că nu ştie ce crede lumea despre el; atribuia simpatia arătată de unii, din laşitate, admiraţiei generale; îşi permitea să parcurgă un oraş, dintr-un ţinut ocupat, în tovărăşia unor locuitori rău famaţi şi să-i tulbure liniştea prin scandalul chefurilor sale.

Între un astfel de individ şi Ladko, care ducea o existenţă atât de diferită, părea că nu s-ar fi putut stabili nici o asemănare şi timp îndelungat cei doi n-au ştiut nimic altceva unul de altul, decât ceea ce aflau din zvonuri.

Logic chiar, ar fi trebuit să fie astfel mereu. Dar soarta îşi bate joc de ceea ce numim noi logică şi era scris undeva că aceşti doi oameni aveau să se găsească faţă în faţă, transformaţi în adversari neîmpăcaţi.

Celebră în întreg oraşul pentru frumuseţea sa, Nataşa Gregorevici avea douăzeci de ani. Întâi cu mama, apoi singură, ea locuia în apropierea lui Ladko pe care-l cunoscuse încă din copilărie. De mult lipsea în casa lor ajutorul unui bărbat. Tatăl său murise sub loviturile turcilor cu cincisprezece ani înainte să înceapă această povestire şi amintirea acestei odioase crime îi mai făcea încă să freamăte de indignare pe patrioţii oprimaţi, dar nu aserviţi. Obligată să nu se bizuie decât pe ea însăşi, văduva lui începuse să muncească cu curaj. Pricepută în arta dantelelor şi a broderiilor cu care, la slavi, cea mai modestă ţărancă îşi împodobeşte bucuros modesta îmbrăcăminte, ea reuşise să asigure viaţa ei şi a fiicei sale. Deseori dantelăreasa ar fi avut de suferit de pe urma anarhiei permanente din Bulgaria, căci este ştiut că perioadele tulburi sunt nefaste mai ales săracilor, dacă Ladko nu i-ar fi venit, în mod discret, în ajutor.

Încetul cu încetul, între tânăr şi cele două femei se legă o mare prietenie; acestea ofereau adăpostul casei lor liniştite momentelor lui de inactivitate. Adesea, seara, el bătea la uşa lor şi întâlnirea se prelungea în jurul samovarului care fierbea. Alteori, el era acela care le oferea, în schimbul primirii lor afectuoase, plăcerea unei plimbări sau a unei partide de pescuit pe Dunăre.

Atunci când doamna Gregorevici, obosită de munca istovitoare, se duse după bărbatul ei, ocrotirea lui Ladko se răsfrânse asupra orfanei. Această ocrotire deveni mai atentă

încă şi, datorită lui, tânăra nu avu niciodată de suferit din cauza dispariţiei mamei, care-i dăduse de două ori viaţă copilului său.

Aşa, din zi în zi, fără ca să-şi dea seama, dragostea se trezise în inimile celor doi tineri. Revelaţia ei i-o datorau lui Striga.

Zărind-o pe cea care era numită în mod curent „frumuseţea Rusciukului”, acesta se îndrăgostise de ea cu iuţeala şi furia ce caracterizau această fiinţă fără stavilă. Ca om obişnuit să vadă totul plecându-se în faţa toanelor lui, el se prezentase în faţa fetei şi fără orice altă formalitate o ceruse în căsătorie. Pentru prima oară în viaţă se izbi de o rezistenţă de neînvins. Cu riscul de a-şi atrage ura unui om aşa de temut, Nataşa declară că nimic n-o putea hotărî la o astfel de căsătorie. Striga încercă din nou.

Tot ce obţinu după cea de-a treia încercare, fu să i se închidă pur şi simplu uşa în nas. Atunci mânia sa nu se mai potoli. Dând frâu liber naturii sale sălbatice, el dezlănţui o puzderie de blesteme, de care Nataşa se îngrozi. Necăjită, ea alergă să-şi împărtăşească temerile lui Sergiu Ladko, pe care ameninţarea aceluia îl înfurie tot-atât de rău cât şi pe cel ce-o speriase atât de tare pe fată.

Refuzând s-o mai asculte, cu o violenţă extraordinară el îl ponegri pe omul care îndrăznise să ridice ochii spre ea.

Cu toată mânia, Ladko consimţi să se calmeze. Au urmat explicaţii foarte confuze, cu rezultate foarte clare. Un ceas mai târziu, Sergiu şi Nataşa, cu cerul în ochi şi bucuria în inimi, schimbau primul sărut de logodnă.

Când Striga află vestea, fu cât pe ce să moară de necaz. Cu îndrăzneală, se prezentă în casa Gregorevici, înjurând şi ameninţând. Dat afară de o mână de fier, el află că de atunci înainte casa avea un bărbat care s-o apere.

Învins!... Să-şi găsească naşul, el, Striga, care se mândrea cu forţa sa atletică! Era mai multă umilinţă decât ar fi putut suporta şi hotărî să se răzbune. Împreună cu câţiva aventurieri de teapa lui, îl aşteptă pe Ladko într-o seară, pe când acesta, ridica barca de pe fluviu.

De data asta nu mai era vorba de-o ceartă sau de-o bătaie, ci de un asasinat în regulă. Atacanţii ridicau cuţitele. Dar acest nou atac nu avu mai mulţi sorţi de izbândă decât data precedentă. Înarmat cu o vâslă pe care o mânuia ca pe o bâtă,

cârmaciul îi forţă pe agresori să se retragă, iar pe Striga îl urmări îndeaproape, obligându-l să fugă.

Această lecţie îi fusese probabil suficientă, căci dubiosul personaj nu mai repetă criminala sa tentativă.

La începutul anului 1876, Ladko se căsători cu Nataşa Gregorevici şi de-atunci ei se iubeau din toată inima, locuind în casa confortabilă a pilotului.

Evenimentele din Bulgaria, din primele luni ale anului 1876, au survenit cam în mijlocul acestei luni de miere, a cărei strălucire nu dispăruse încă.

Oricât de profundă ar fi fost dragostea lui Sergiu Ladko pentru soţia sa, ea nu-l putea face s-o uite pe cea purtată patriei sale. Fără să ezite, el făcu parte dintre cei care imediat s-au grupat, s-au înţeles şi s-au străduit să găsească mijlocul de a remedia situaţia patriei.

Înainte de toate, trebuiau să-şi procure arme. În acest scop, mulţi tineri au emigrat; traversând fluviul, ei s-au răspândit în România şi chiar în Rusia. Sergiu Ladko se numără printre aceştia. Cu inima sfâşiată de păreri de rău, dar hotărât să-şi îndeplinească datoria, el plecă, lăsând-o pe cea pe care o adora pradă tuturor pericolelor ce o pândesc în timpul revoluţiei pe soţia unei căpetenii de partizani.

În acest moment, amintirea lui Striga îi veni în minte şi-i agrava îngrijorarea. Banditul n-avea să profite de absenţa fericitului său rival pentru a-l lovi în ceea ce avea el mai scump? Era posibil, într-adevăr.

Sergiu Ladko trecu peste această teamă îndreptăţită. De altfel, se părea că, de mai multe luni, Striga părăsise ţinutul fără gând de întoarcere.

După spusele lumii, el îşi mutase mai la nord câmpul operaţiilor sale. Dacă bârfelile nu lipseau în legătură cu acest subiect, ele rămâneau incoerente şi contradictorii. Zvonurile îl acuzau în mare de toate crimele fără ca cineva să precizeze vreuna. Plecarea lui Striga părea lucru sigur şi asta doar îl interesa pe Ladko. Faptele dădură dreptate curajului său. În timpul absenţei sale, nimic nu ameninţă tihna Nataşei.

Abia sosit, el trebui să plece din nou şi această a doua expediţie avea să fie mai lungă decât prima. Procedeele adoptate până aici nu permiteau, în adevăr, să se procure arme decât în cantităţi insuficiente. Transporturile din Rusia erau

efectuate pe jos, prin Ungaria şi România, adică prin ţări lipsite în acea epocă de linii ferate. Patrioţii bulgari sperau să ajungă mai uşor la rezultatul dorit; unul dintre ei mergea la Budapesta unde centraliza trimiterile de arme făcute pe calea ferată, pentru a le încărca pe şlepuri care urmau să coboare repede pe Dunăre.

Desemnat pentru această misiune de încredere, Ladko plecă chiar în seara aceea. Împreună cu un compatriot care trebuia să readucă vasul pe ţărmul bulgar, el traversă fluviul pentru a ajunge, prin România, în capitala Ungariei. În acel moment se produse un incident care îi dădu mult de gândit delegatului conspiratorilor.

Tovarăşul său şi cu dânsul nu se aflau la cincizeci de metri de mal, când răsună o împuşcătură. Nu era îndoială că glontele le era destinat lor, căci îl auziseră şuierând pe la urechi; pilotul se îndoi cu atât mai puţin cu cât, la lumina slabă a apusului, i se păru că îl recunoaşte pe Striga. Acesta era, deci, din nou la Rusciuk.

Îngrijorarea de moarte care-l cuprinse pe Ladko nu-i zdruncină hotărârea. Îşi jertfise dinainte viaţa pentru patrie, va şti să-şi sacrifice şi fericirea de mii de ori mai apropiată.

La auzul împuşcăturii se lăsase să cadă pe fundul ambarcaţiunii. Dar asta nu era decât un şiretlic al luptei pentru a evita un nou atac; detunătura nu încetase să se audă când mâna sa, apăsând mai tare pe vâslă, împinse mai repede barca spre oraşul românesc Giurgiu, ale cărui lumini începeau să străpungă întunericul nopţii.

Ajuns la destinaţie, Ladko se ocupă serios de misiune.

Intră în legătură cu emisarii guvernului ţarist, unii arestaţi la frontiera rusă, alţii instalaţi incognito la Budapesta şi Viena. Mai multe şlepuri, încărcate prin grija lor cu arme şi muniţii, coborâră Dunărea.

Primea des veşti de la Nataşa, prin scrisori trimise pe numele său de împrumut, transportate noaptea, prin România.

La început bune, aceste veşti nu întârziară să devină mai îngrijorătoare. Nataşa nu pomenea numele lui Striga. Ea părea chiar să nu ştie dacă banditul revenise în Bulgaria şi Ladko începu să se îndoiască de temeiul spaimei sale. Din contră, era sigur că acesta fusese denunţat autorităţilor turceşti, deoarece poliţia descinsese la locuinţa sa şi procedase la o percheziţie, de

altfel fără rezultat. Nu trebuia deci să se grăbească să se întoarcă în Bulgaria, căci asta ar fi însemnat adevărată sinucidere. I se cunoştea rolul, era pândit, ziua şi noaptea, şi nu ar fi putut să se arate prin oraş fără a fi arestat la primul pas. Cum a fi arestat era sinonim la turci cu a fi executat, trebuia ca Ladko să se abţină de a reapare până-n momentul în care revoluţia ar fi fost proclamată public; altfel el şi-ar fi atras asupra lui şi a soţiei sale cele mai mari nenorociri.

Acest moment nu întârzie. Bulgaria se răsculă în luna mai, prea devreme după părerea pilotului, care nu văzu nimic bun în această grabă.

Oricare ar fi fost părerea sa în această privinţă, el era dator să vină în ajutorul ţării sale. Trenul îl duse la Zembor, în apropiere de Dunăre, ultimul oraş ungar care avea cale ferată atunci. Temerile sale erau prea justificate. Revoluţia bulgară era zdrobită în faşă. Turcia îşi concentra numeroasele-i trupe într-un vast triunghi ale cărui vârfuri le formau oraşele Rusciuk, Vidin şi Sofia, iar mâna-i de fier apăsa mai greu aceste nenorocite ţinuturi.

Ladko fu nevoit să se înapoieze în orăşelul în care-şi fixase reşedinţa pentru a aştepta zile mai bune.

Scrisorile Nataşei, pe care începu să le primească curând, demonstrau imposibilitatea de a lua altă hotărâre. Casa îi era mai supravegheată ca oricând, chiar până-ntr-acolo încât Nataşa trebuia să se considere, virtual, prizonieră. Ea era urmărită mai mult ca oricând, de aceea el trebuia, în interesul lor comun, să se abţină cu grijă de la orice intervenţie imprudentă.

Ladko se perpelea nefăcând nimic, expediţia de arme fiind suprimată după înfrângerea revoltei şi concentrarea trupelor turceşti pe malurile fluviului. Dar aşteptarea, grea prin ea însăşi, deveni intolerabilă când, la sfârşitul lunii, încetă să mai primească veşti de la Nataşa.

Nu ştia ce să mai creadă şi îngrijorarea lui deveni insuportabilă, pe măsură ce trecea timpul. La 1 iulie, Serbia declarase oficial război sultanului; de-atunci, regiunea dunăreană era străbătută în lung şi-n lat de trupe a căror trecere neîncetată era însoţită de cele mai groaznice excese. Trebuia oare ca Ladko s-o numere pe Nataşa printre victimele acestor tulburări sau poate că fusese numai întemniţată de

autorităţile turceşti, fie ca ostatec, fie ca presupus complice al soţului ei?

După o lună de tăcere, el nu mai suportă şi hotărî să înfrunte totul pentru a se înapoia în Bulgaria, spre a cunoaşte adevărata cauză. Totuşi, în interesul Nataşei, trebuia să acţioneze cu prudenţă. N-ar fi servit la nimic să se lase prins prosteşte. Întoarcerea nu i-ar fi fost utilă decât dacă ar fi putut intra în oraşul Rusciuk, în care să circule liber, în pofida bănuielilor stârnite. Ar acţiona mai bine după aceea, în funcţie de împrejurări. În cazul cel mai rău, dacă ar trebui să treacă repede înapoi frontiera, ar avea măcar bucuria să-şi strângă nevasta în braţe. Timp de câteva zile, Sergiu Ladko căută soluţia acestei grele probleme. În sfârşit, crezând că a găsit-o, şi fără a sufla o vorbă nimănui despre asta, începu imediat să-şi pună planul în aplicare.

Acest plan va reuşi oare? Numai viitorul i-o va putea spune. În orice caz, trebuia să încerce; iată de ce, în dimineaţa zilei de 28 iulie 1876, vecinii cei mai apropiaţi ai pilotului, căruia nimeni nu-i ştia adevăratul nume, zăriră ermetic închisă căsuţa în care de câteva luni îşi adăpostise singurătatea.

Care era planul lui Ladko, care erau riscurile la care se expunea încercând să-l îndeplinească, cum se legau evenimentele din Bulgaria şi mai ales cele din Rusciuk de concursul de pescuit de la Sigmaringen?

Este ceea ce va afla cititorul în urmarea acestei povestiri, deloc imaginare, ale cărei personaje principale mai trăiesc încă şi azi pe malurile Dunării.

V

Carol Dragoş

De îndată ce primi chitanţa, domnul Jaeger purcese la instalarea sa. După ce se informă despre patul ce-i era atribuit, dispăru în cabină, luând cu el şi valiza. Peste zece minute ieşi de

acolo, schimbat din cap până-n picioare; cu cămaşă aspră, cizme groase, şapcă de lutru, părea copia lui Ilia Bruş.

Constatând că gazda părăsise şalanda în scurta sa absenţă, domnul Jaeger încercă o oarecare surpriză. Consecvent faţă de angajamentul luat nu puse nici o întrebare atunci când, peste o jumătate de oră, Bruş reveni. Fără să solicite nimic, află că pescarul trimisese câteva scrisori la diferite ziare pentru a le anunţa sosirea sa la Neustadt, peste două zile, seara, iar la Ratisbona a doua zi.

Acum, când interesele domnului Jaeger se aflau în joc, era în adevăr important să nu mai găsească cheiul pustiu ca la Ullm.

Ilia Bruş îşi exprimă chiar regretul de a nu se putea opri în oraşele pe care avea să le traverseze înainte de a ajunge la Neustadt, mai ales Neuburg şi Ingolstadt, oraşe destul de importante. Din păcate, aceste opriri nu se potriveau cu planul său de etape şi era obligat să renunţe.

Domnul Jaeger, încântat de reclama făcută în folosul lui, nu manifestă nici o supărare că nu se putea opri la Neuburg şi Ingolstadt. Din contră, el îşi aprobă gazda şi o asigură încă o dată, că aşa cum se înţeleseseră, nu avea deloc intenţia să-i frâneze libertatea.

Cei doi tovarăşi cinară unul în faţa celuilalt, călare pe o bancă, în chip de bun venit, domnul Jaeger îmbunătăţi meniul cu o superbă şuncă pe care o scoase din inepuizabila sa valiză; acest produs al oraşului Mainz fu foarte apreciat de Ilia Bruş, care începu să considere că oaspetele său avea şi părţi bune.

Noaptea trecu fără incidente. Înainte de răsăritul soarelui Ilia Bruş desfăcu parâmele, evitând să tulbure somnul adânc în care era scufundat amabilul său pasager.

La Ullm, unde Dunărea termină de traversat micul regat Wurtenberg, pentru a pătrunde în Bavaria, fluviul nu este încă decât un modest curs de apă. N-a primit încă marii afluenţi care-i sporesc puterea în aval, şi nimic nu-ţi permite să prevezi că va deveni unul din cele mai importante fluvii din Europa. Curentul, foarte cuminte, atingea aproape o leghe pe oră. Ambarcaţiuni de toate dimensiunile, printre care şi câteva vapoare grele, încărcate până la refuz, coborau, ajutându-se uneori de o pânză mare pe care o umfla briza de la Nord-Vest. Timpul era frumos, fără ameninţare de ploaie.

De îndată ce se află în mijlocul curentului, Ilia Bruş manevră vâsla şi iuţi mersul ambarcaţiunii. Câteva ore mai târziu, domnul Jaeger îl găsi făcând acelaşi lucru; până seara timpul trecu aşa – afară doar de o scurtă pauză la prânz, când nu întrerupsese nici deriva vasului.

Pasagerul nu făcu nici o remarcă şi păstră uimirea pentru el, chiar dacă în sinea lui era mirat de atâta grabă. În ziua aceea schimbară puţine vorbe. Ilia Bruş vâslea puternic. Cu o atenţie care ar fi mirat-o şi pe gazdă, dacă aceasta ar fi fost mai puţin absorbită, domnul Jaeger urmărea vasele care străbăteau Dunărea atunci când privirea nu-i aluneca spre cele două maluri. Acestea erau acum destul de joase. Fluviul avea chiar tendinţa de a se lărgi în detrimentul împrejurimilor. Malul stâng, pe jumătate inundat, nu se mai distingea, în timp ce, pe malul drept, ridicat artificial pentru construirea căii ferate, trenurile alergau, locomotivele gâfâiau, amestecându-şi fumul cu cel al remorcherelor ale căror roţi băteau zgomotos apa.

La Offingen, prin faţa căruia trecură după amiază, calea ferată coti spre sud, definitiv despărţită de fluviu; când opriră seara la Dillingen, pentru a petrece noaptea, ţărmul drept era transformat şi el într-o imensă mlaştină al cărui capăt nu se vedea.

A doua zi, după o etapă tot atât de grea ca cea din ajun, cangea fu aruncată într-un punct gol, la câţiva kilometri mai sus de Neuburg; la răsăritul soarelui, în ziua de 15 august, şalanda era din nou în mijlocul fluviului. Ilia Bruş îşi anunţase sosirea la Neustadt pentru seara acelei zile.

Ar fi fost ruşinos să se prezinte cu mâinile goale. Condiţiile atmosferice fiind favorabile şi etapa trebuind să fie mult mai scurtă decât precedentele, Ilia Bruş se hotărî să pescuiască. Chiar din primele ore ale dimineţii, el îşi verifică instrumentele, cu o grijă minuţioasă. Tovarăşul său, aşezat în spate, părea că se interesează de aceste preparative aşa cum îi sta bine unui adevărat amator. Lucrând, Ilia Bruş vorbea cu el:

— După cum vedeţi, domnule Jaeger, azi mă pregătesc să pescuiesc şi pregătirile pentru pescuit sunt cam lungi. Asta pentru că peştele este bănuitor şi nu poţi fi destul de prevăzător pentru a-l atrage. Unii au o inteligenţă rară; linul, de pildă. Trebuie să fii şiret cu el, căci gura sa este aşa de puternică încât rişti să-ţi rupă undiţa.

— Nu-i grozav linul, remarcă domnul Jaeger.

— Nu, căci lui îi plac apele mocirloase, ceea ce-i dă un gust neplăcut.

— Şi ştiuca?...

— Ştiuca-i excelentă, spuse Ilia Bruş, dar cu condiţia ca ea să cântărească cel puţin cinci sau şase livre; cele mici nu-s decât oase. Dar, în nici un caz, ştiuca nu poate fi plasată printre peştii inteligenţi.

— Adevărat, domnule Bruş! Aşa deci, rechinii de apă dulce, cum sunt numiţi...

— Sunt tot atât de proşti ca şi rechinii de apă sărată, domnule Jaeger. Adevărate brute, ca şi bibanul sau ţiparul!... Pescuitul lor poate să-ţi aducă profit, dar niciodată glorie!... Aşa cum a spus cineva, sunt peşti, care „se prind dar pe care nu-i prinzi."

Domnul Jaeger nu putea decât să admire tonul convingător al lui Ilia Bruş precum şi migala cu care-şi pregătea uneltele.

Mai întâi acesta luase undiţa flexibilă şi uşoară care, după ce se îndoise la vârf până aproape să se rupă, se îndreptase ca mai înainte. Această undiţă se compunea din două părţi: una cu baza groasă de patru centimetri, care se subţia până la un centimetru acolo unde începea partea a doua, partea mai subţire, dintr-un lemn fin dar rezistent. Făcută dintr-o nuia de alun, ea măsura aproape patru metri lungime, ceea ce permitea pescarului să pescuiască peşti de pe fundul apei, precum plătica sau babuşca, fără să se îndepărteze de mal.

Arătându-i domnului Jaeger momelile pe care le fixase la capătul firului undiţei, el spuse:

— Vedeţi, domnule Jaeger, acestea sunt momeli numărul unsprezece, foarte mici. Ceea ce-i mai potrivit ca momeală pentru babuşca este grâul fiert, plesnit într-o parte numai, şi bine muiat. Bun! iaca am terminat şi nu mai am decât să-mi încerc norocul.

În timp ce domnul Jaeger se rezema de coviltirul bărcii, el se aşeză pe bancă cu minciogul alături; apoi aruncă undiţa, cu o balansare metodică nu lipsită de o oarecare graţie. Momelile se scufundară în apele gălbui şi plumbul le dădu o poziţie verticală, ceea ce, după părerea specialiştilor, este preferabil. Deasupra,

lor, pluta făcută dintr-o pană de lebădă care, neabsorbind apa este excelentă, plutea liniştit.

E de la sine înţeles că o linişte deplină domni în barcă din acel moment. Zgomotul vocilor sperie prea uşor peştii şi, de altfel, un pescar serios are altceva de făcut decât să pălăvrăgească. El trebuie să fie atent la toate mişcările plutei şi să nu lase să-i scape clipa precisă în care trebuie să ridice prada.

În cursul acelei dimineţi, Ilia Bruş avea dreptul să fie mulţumit. Prinsese nu numai vreo douăzeci de babuşti, dar şi doisprezece cleni şi câţiva bibani.

Dacă, într-adevăr, domnul Jaeger avea gusturi de pasionat pescar amator, aşa cum se lăudase, el nu putea decât să admire precizia şi rapiditatea cu care gazda sa ridica undiţa, aşa cum trebuie să facă un pescar cu peştii de felul ăsta. De cum simţea că peştele muşcă momeala, el nu se grăbea să ridice captura la suprafaţa apei, ci o lăsa să se zbată la fund, să se obosească în zadarnice eforturi de a ieşi din cârlig. Dovedise prin această răbdare sânge rece, imperturbabil, una din calităţile oricărui pescar demn de acest nume.

Pescuitul se termină pe la unsprezece. Vara, peştele nu muşcă la orele când soarele, ajuns la punctul său culminant, face să strălucească suprafaţa apei. Rezultatul pescuitului era destul de bogat. Ilia Bruş se temea chiar ca el să nu fie prea mare, faţă de mica importanţă a oraşului Neustadt, unde şalanda se opri vreo cinci ore.

El greşea, căci douăzeci şi cinci sau treizeci de persoane pândeau apariţia sa; oamenii îl salutară prin aplauze de îndată ce ambarcaţiunea a fost ancorată. Foarte curând el nu mai ştia căruia să-i dea atenţie, căci în câteva minute peştele era vândut pentru douăzeci şi şapte de florini, pe care Ilia Bruş îi puse, pe loc, în mâna domnului Jaeger, ca prima rată.

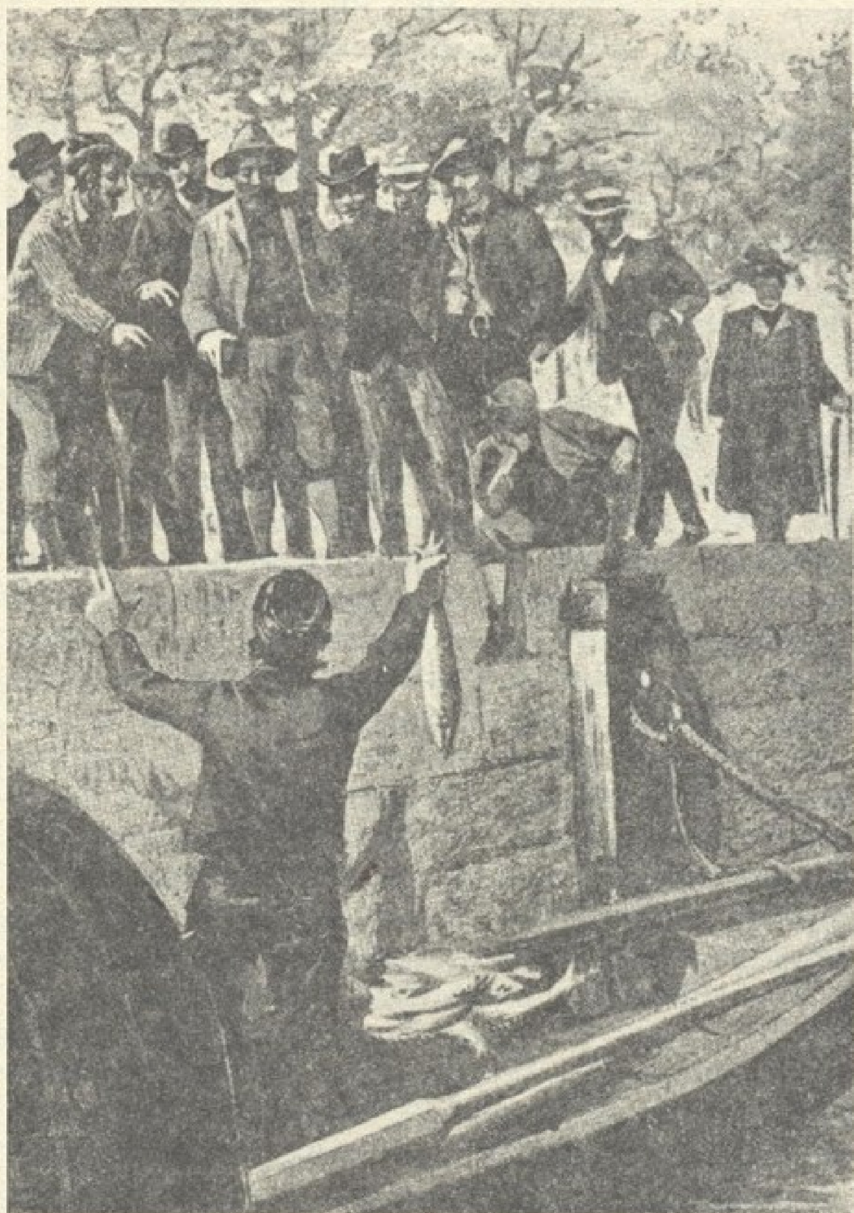
Acesta, conştient că n-avea nici un drept să profite de admiraţia publică, se adăposti modest sub coviltir, unde Ilia Bruş veni după el, de îndată ce putu să se descotorosească de entuziaştii săi admiratori. Trebuia ca el să nu piardă vremea dormind, căci noaptea avea să fie scurtă.

Dornic să ajungă devreme la Ratisbona, de care-l despărţeau aproape şaptezeci de kilometri, Ilia Bruş hotărî să pornească la drum pe la unu dimineaţa, ceea ce avea să-i dea

ngimii

z, aşa
a n-au

Adevărate licitaţii începură în aer liber

Entuziasmul lor creştea văzând cu ochii. Adevărate licitaţii între amatori începură în aer liber, iar cele treizeci de livre de peşte îi aduseră laureatului Ligii Dunărene nu mai puţin de patruzeci şi unu de florini. Acesta nu visase niciodată un asemenea succes – şi se gândea că, poate, domnul Jaeger făcuse o afacere excelentă. Până la elucidarea acestei probleme el trebuia să-i dea proprietarului legitim cei patruzeci şi unu de florini, dar Ilia Bruş se afla în imposibilitatea de a se achita de această obligaţie. De fapt, domnul Jaeger părăsise discret şalupa, prevenindu-şi tovarăşul printr-un bileţel lăsat la vedere, prin care-l anunţa să nu-l aştepte la cină căci se va întoarce seara, destul de târziu.

Ilia Bruş găsi foarte natural faptul că domnul Jaeger dorea să profite de această ocazie pentru a vizita un oraş ce fusese timp de cincizeci de ani sediul dietei imperiale. Poate însă ar fi încercat mai puţină satisfacţie dacă ar fi ştiut la ce ocupaţii se deda pasagerul său şi dacă i-ar fi cunoscut adevărata identitate.

„Domnul Jaeger, strada Leipzig, 45, Viena”, scrisese docil Ilia Bruş sub dictarea noului venit. Dar acesta ar fi fost pus în încurcătură dacă pescarul s-ar fi arătat mai curios şi dacă, făcând pe contul lui o cercetare ca cea a curiosului jandarm, i-ar fi cerut să-i arate actele.

Ilia Bruş neglija această prevedere a cărei legitimitate îi fusese demonstrată; această neglijenţă avea să aibă pentru el rezultate teribile. Ce nume citise jandarmul german pe paşaportul prezentat de domnul Jaeger nimeni nu ştie; dar dacă numele era cel al veritabilului proprietar al paşaportului, jandarmul nu putuse citi altul decât cel al lui Carol Dragoş.

Pasionatul pescar amator şi şeful poliţiei dunărene nu erau, într-adevăr, decât una şi aceeaşi persoană. Hotărât să intre cu orice preţ în ambarcaţiunea lui Ilia Bruş şi prevăzând posibilitatea unui refuz categoric, Carol Dragoş îşi pregătise asaltul în consecinţă. Intervenţia jandarmului era pregătită, iar scena trucată ca la teatru.

Întâmplarea îi dovedise lui Carol Dragoş că acţionase just, deoarece Ilia Bruş considera acum o şansă faptul de a avea asemenea protector în mijlocul atâtor pericole.

Succesul era chiar atât de complet încât Dragoş era tulburat. La urma urmei, de ce oare arătase Ilia Bruş atâta emoţie în faţa somaţiei jandarmului? De ce avea el o atât de mare teamă de o astfel de întâmplare, încât să-şi sacrifice dragostea, de o violenţă enormă, desigur, pe care pretindea că o are pentru singurătate? Un om cinstit – ce naiba! – nu trebuie să se teamă într-atât să se prezinte în faţa comisarului de poliţie. Ce i s-ar fi putut întâmpla mai rău era doar o întârziere de câteva ore, de câteva zile cel mult şi când nu eşti grăbit... E drept că Ilia Bruş era grăbit, ceea ce te punea pe gânduri.

Bănuitor din fire, ca orice bun poliţist, Carol Dragoş reflecta. Dar avea şi prea mult bun simţ pentru a se lăsa atras de impresii şi îşi folosi resursele minţii pentru soluţionarea problemei mult mai serioase pe care şi-o pusese.

Proiectul pe care Carol Dragoş îl pusese în aplicare, impunându-i-se lui Ilia Bruş ca pasager, nu era făcut în întregime de mintea sa. Adevăratul autor era Mihail Mihailovici care nici nu bănuia aşa ceva. Când acest sârb şugubăţ insinuase în glumă la Hanul Pescarilor că laureatul Ligii Dunărene putea să fie, la alegere, ori răufăcătorul urmărit, ori poliţistul care-l urmăreşte, Carol Dragoş acordase o serioasă atenţie vorbelor lui spuse cu uşurinţă. Desigur, nu le luase întocmai. Avea motive să ştie că între pescar şi poliţist nu era nimic comun; procedând prin analogie, consideră ca foarte verosimil ca acest pescar să nu aibă nici un fel de asemănare cu răufăcătorul căutat. Dar dacă un lucru nu s-a făcut nu înseamnă că el nu poate fi făcut, de aceea Carol Dragoş se gândise de îndată că năstruşnicul sârb avea dreptate şi că un detectiv, dornic să supravegheze Dună-rea în voie, s-ar arăta foarte priceput însuşindu-şi identitatea unui pescar destul de cunoscut pentru ca nimeni să nu-i suspecteze identitatea lui profesională... Oricât de ispititoare ar fi fost această combinaţie, înţelese că trebuia să renunţe. Concursul de la Sigmaringen avusese loc. Ilia Bruş, învingătorul lui, îşi anunţase în mod public planul; el nu s-ar fi putut preta de bună voie unei substituiri de persoană, substituire foarte riscantă în plus, deoarece trăsăturile fizice ale laureatului erau cunoscute de un mare număr de colegi. Dacă Ilia Bruş ar fi

renunţat totuşi să-l lase pe altul să efectueze această călătorie, exista poate o altă cale să se ajungă la acelaşi rezultat. În imposibilitatea de a fi el însuşi Ilia Bruş, Carol Dragoş nu se putea oare mulţumi doar să ia loc la bordul vasului său? Cine ar fi atent la tovarăşul unui om ajuns aproape celebru şi care monopolizează singur interesul general? Şi chiar dacă cineva ar lăsa să-i cadă privirea distrată asupra acestui tovarăş, este oare posibil ca el să stabilească cea mai mică apropiere între acest necunoscut şi poliţistul care şi-ar îndeplini astfel misiunea sub umbra lui protectoare? Examinând îndelung acest proiect, Carol Dragoş îl găsi excelent, în ultimă analiză, şi hotărî să-l îndeplinească.

S-a văzut cu ce măestrie pregătise scena iniţială care ar fi fost, la nevoie, urmată de multe altele.

Dacă trebuia, Ilia Bruş ar fi fost dus la comisar, închis chiar sub diferite pretexte, înspăimântat în mii de feluri. Cu siguranţă, Carol Dragoş ar fi făcut totul fără remuşcări până în momentul în care pescarul, îngrozit, n-ar mai fii văzut altceva în pasagerul pe care-l respinsese, decât pe salvatorul său. Detectivul se considera totuşi fericit că triumfase fără violenţă morală şi fără să mai continue comedia dincolo de primul act.

Acum era bine instalat pe locul lui şi sigur că, dacă ar fi vrut să-l părăsească, gazda s-ar fi opus cu tot atâta energie cu câtă se opusese la intrare. Îi rămânea doar să tragă foloase de pe urma acestei situaţii.

Pentru asta Carol Dragoş nu avea altceva de făcut decât să se lase antrenat de curent. În timp ce tovarăşul său pescuia sau vâslea, el supraveghea fluviul, unde nimic anormal nu scăpa ochiului său experimentat. Pe drum, lua contact cu oamenii săi răspândiţi de-a lungul malurilor. La vestea unui delict sau a unei crime, el s-ar despărţi de Ilia Bruş pentru a se lansa pe urmele răufăcătorilor; ar face tot aşa dacă, în lipsă de crimă sau delict, vreun indiciu suspect i-ar atrage atenţia.

Totul era combinat cu înţelepciune şi cu cât se gândea mai mult, cu atât se aplauda pentru ideea sa, care, asigurându-i incognito-ul pe toată lungimea Dunării, îi multiplica şansele de reuşită.

Din păcate, gândind aşa, detectivul nu ţinea cont de soartă. El nu bănuia că peste câteva zile, o serie de fapte dintre

cele mai bizare aveau să-i îndrepte cercetările într-o direcţie neprevăzută şi să dea misiunii sale o amploare neaşteptată.

VI

Ochii albaştri

Părăsind şalanda, Carol Dragoş ajunse în cartierele centrale. Cunoştea Ratisbona şi porni fără ezitare pe străzile tăcute, străjuite ici şi colo de donjoanele feudale cu zece etaje ale acestui oraş altădată zgomotos, pe care însă cele 26.000 de suflete ale populaţiei actuale nu-l mai poate însufleţi.

Carol Dragoş nu se gândea să viziteze oraşul, aşa cum credea Ilia Bruş, căci el nu călătorea în calitate de turist. La mică distanţă de pod, el se găsi în faţa Domului – catedrala cu turnurile neterminate – dar nu aruncă decât o privire distrată asupra portalului de la sfârşitul secolului al XV-lea. Cert e că nu se duse să admire, la Palatul prinţilor din familia Tour şi Taxis nici capela gotică cu a sa curte mărginită de coloane ogivale, nici muzeul de pipe, curiozitate bizară a acestei vechi mănăstiri. N-o să viziteze nici Palatul Administrativ – sediul Dietei, altădată, astăzi simplă primărie, a cărei sală este decorată cu tapiţerii vechi şi unde fosta sală de tortură cu diversele ei aparate este arătată, nu fără mândrie, de portarul clădirii. N-o să cheltuiască nici o leţcaie pentru serviciile vreunui ghid. N-avea nevoie de asta şi merse fără ajutorul nimănui la Poştă, unde îl aşteptau mai multe scrisori trimise pe iniţialele convenite. După ce citi scrisorile, fără ca faţa-i să trădeze vreun sentiment, se pregăti să iasă din birou, când un om destul de prost îmbrăcat, îl acostă la uşă.

Acest om şi Dragoş se cunoşteau, căci ultimul îl opri pe noul venit tocmai în momentul în care acesta voi să ia cuvântul. Era evident că gestul acesta însemna: „Nu aici.”

Amândoi se îndreptară spre piaţa vecină.

— De ce nu m-ai aşteptat pe malul fluviului? întrebă Carol Dragoş, când socoti că erau la adăpost de urechile indiscrete.

— Mă temeam să nu vă pierd, i se răspunse. Şi cum ştiam că trebuie să veniţi la Poştă...

— În sfârşit, iată-te, ăsta-i esenţialul, îl întrerupse Dragoş. Nimic nou?

— Nimic.

— Nici măcar vreo spargere prin regiune?

— Nici în regiune, nici în altă parte, de-a lungul Dunării, se-nţelege...

— De când datează ultimele veşti?

— Nu-s două ore de când am primit o telegramă de la biroul nostru central din Budapesta. Calm absolut pe toată linia.

Carol Dragoş reflectă un moment.

— O să te duci la Parchet din partea mea. O să-ţi dai numele, Frederic Ulhmann şi o să rogi să fii ţinut la curent dacă intervine cel mai mic lucru. O să pleci apoi la Viena.

— Şi oamenii noştri?

— Mă ocup eu de ei. O să-i văd în trecere. Ne întâlnim la Viena, de azi în opt zile, ăsta-i cuvântul de ordine.

— O să lăsaţi partea superioară a fluviului nesupravegheată? întrebă Ulhmann.

— Poliţia locală o să ajungă, răspunse Dragoş, şi noi vom alerga la cea mai mică alarmă. Până acum, de altfel, nu s-a întâmplat niciodată nimic mai sus de Viena care să fie de competenţa noastră. Nu-s aşa de proşti ăştia ca să opereze aşa de departe de bază.

— De bază? repetă Ulhmann. Aveţi cumva informaţii deosebite?

— În orice caz, am o părere.

— Care-i?

— Eşti prea curios! Orice s-ar întâmpla, prevăd că o să începem între Viena şi Budapesta.

— De ce acolo mai degrabă decât în altă parte?

— Pentru că acolo s-a comis ultima crimă. O ştii, e vorba de fermierul pe care l-au „încălzit” şi care a fost găsit ars până la genunchi.

— Motiv în plus ca să opereze în altă parte, data viitoare.

— Pentru ce?...

— Pentru că ei îşi spun că ţinutul în care s-a comis crima trebuie să fie supravegheat în mod special. Se vor duce, deci,

mai departe să-şi încerce norocul. Aşa au făcut până acum. Niciodată în acelaşi loc, de două ori la rând.

— Au gândit ca nişte nerozi, şi tu-i imiţi, Ulhmann, răspunse Carol Dragoş. Dar eu contez tocmai pe prostia lor. După cum cred că ai văzut, toate ziarele mi-au atribuit un raţionament asemănător. Ele au proclamat în cor că aveam să părăsesc Dunărea superioară, unde, după mine, răufăcătorii nu riscau să mai vină, şi că aveam să plec în Ungaria de sud. Inutil să-ţi mai spun că nici un cuvânt nu-i adevărat în ele, dar poţi fi sigur că aceste ştiri tendenţioase au ajuns şi la cei interesaţi.

— Trageţi concluzia?

— Că ei nu se vor duce spre Ungaria de sud să se arunce drept în gura lupului.

— Dunărea-i lungă, obiectă Ulhmann. Mai este Serbia, România, Turcia.

— Şi războiul?... Nu-i nimic de făcut pentru ei pe-acolo. În plus, o să vedem...

Carol Dragoş păstră un moment de tăcere.

— Instrucţiunile mele au fost urmate întocmai? reluă el.

— Întocmai.

— S-a continuat supravegherea fluviului?

— Zi şi noapte.

— Şi nu s-a descoperit nimic suspect?

— Absolut nimic. Toate şalandele, toate şalupele au actele în regulă, în legătură cu asta trebuie să vă spun că aceste operaţii de control ridică multe nemulţumiri.. Tot transportul pe Dunăre protestează şi dacă vreţi părerea mea, cred că nu se înşeală. Vapoarele nu au nimic, comun cu ce căutăm noi. Crimele n-au fost comise pe apă.

Carol Dragoş încruntă din sprâncene.

—- Acord o mare importanţă controlului şalandelor, şlepurilor şi chiar a ambarcaţiunilor mai mici, răspunse el pe un ton sec. O să adaug o dată pentru totdeauna că nu-mi plac contrazicerile.

Ulhmann se îmbujora.

— Bine, domnule, spuse el. Carol Dragoş reluă:

— Nu ştiu încă ce-o să fac... Poate că o să mă opresc la Viena. Poate că o să merg până la Belgrad... Nu-s hotărât... Deoarece-i important să nu pierdem contactul dintre noi, ţine-mă la curent printr-un bileţel adresat în atâtea exemplare câte

vor ţi necesare oamenilor noştri eşalonaţi între Ratisbona şi Viena.

— Bine, domnule, răspunse Ulhmann. Şi eu? Unde vă mai văd?

— La Viena, peste opt zile, ţi-am mai spus, răspunse Dragoş. Se gândi câteva clipe:

— Poţi să te retragi, adăugă el. Nu uita să treci pe la Parchet, apoi ia primul tren!

Ulhmann se îndepărtă. Carol Dragoş îl rechemă:

— Ai auzit de unul Ilia Bruş? întrebă el.

— Pescarul care s-a angajat să coboare Dunărea cu undiţa în mână?

— Întocmai. Ei bine, dacă mă vezi cu el, fă-te că nu mă cunoşti.

Spunând asta, se despărţiră. Frederic Ulhmann dispăru spre cartierul de sus, în timp ce Carol Dragoş se îndreptă spre hotelul „Crucea de Aur”, unde voia să ia masa.

Vorbind de una şi de alta, vreo zece persoane erau de-acum la masă, când luă şi el loc la rândul său. Mâncă cu poftă, neamestecându-se în discuţie. Asculta, ca unul care are obiceiul să-şi plece urechea la tot ce se spune în jurul său. De aceea nu putu să nu audă când unul dintre meseni spuse vecinului:

— Ei, mai sunt veşti despre faimoasa bandă?

— Nu mai multe decât despre faimosul Bruş, răspunse celălalt. I se aştepta trecerea la Ratisbona şi el n-a fost încă semnalat.

— Curios lucru.

— Numai dacă Bruş şi cu şeful bandei nu-i unul şi acelaşi...

— Vrei să râzi?

— Ei! Cine ştie?

Carol Dragoş ridică repede ochii. Era a doua oară când această ipoteză, plutind în aer, venea să i se impună atenţiei. Dar ridicând imperceptibil din umeri, îşi termină cina fără o vorbă. Nu era decât o glumă. De altfel, părea bine informat vorbăreţul care nici nu ştia că Ilia Bruş ajunsese la Ratisbona.

După ce-şi termină cina, Carol Dragoş coborî spre chei. Acolo, în loc să se urce în şalandă, întârzie câteva minute pe vechiul pod de piatră care uneşte oraşul Ratisbona de suburbia Stadtam-Hof, şi-şi lăsă privirea să alunece spre fluviu, unde câteva vase pluteau încă, grăbindu-se să profite de lumina zilei

care era pe sfârşite. Contemplând astfel, el uită de sine, când o mână i se aşeză pe umăr, însoţită de o voce familiară, care-l interpelă:

— Trebuie să cred, domnule Jaeger, că toate astea vă interesează.

Carol Dragoş se întoarse şi-l văzu în faţa lui pe Ilia Bruş, care-l privea zâmbind.

Dacă mă vezi cu el, fă-te că nu mă cunoşti

— Da, răspunse el, mişcarea asta de pe fluviu are ceva bizar în ea. Nu mă mai satur s-o privesc.

— Ei, domnule Jaeger, spuse Ilia Bruş, o să vă intereseze mai mult când vom ajunge în partea inferioară a fluviului, unde vasele sunt mai numeroase. Să vedeţi când vom fi la Porţile de Fier!… Le cunoaşteţi?

— Nu, răspunse Dragoş.

— Trebuie să le vezi! declară Ilia Bruş. Dacă nu-i pe lume fluviu mai frumos decât Dunărea, nu este nici pe tot parcursul său un loc mai frumos decât Porţile de Fier!!…

Între timp se înnoptase de-a binelea. Ceasul mare al lui Ilia Bruş arăta mai mult de ora nouă.

— Eram jos, în şalupă, când v-am văzut pe pod, domnule Jaeger, zise el. Dacă v-am venit în întâmpinare, e pentru că vreau să vă amintesc că mâine plecăm devreme şi că am face bine să mergem la culcare.

— Te urmez, domnule Bruş, aprobă Carol Dragoş. Amândoi coborâră spre ţărm. Când ajunseră la extremitatea podului, pasagerul spuse:

— Şi cu vânzarea peştelui, domnule Bruş! Eşti mulţumit?

— Spuneţi încântat, domnule Jaeger! N-am să vă dau mai puţin de patruzeci şi unu de florini!

— Asta face şaizeci şi opt, cu cei douăzeci şi şapte încasaţi mai înainte. Şi nu suntem decât la Ratisbona. Ştii, domnule Bruş, afacerea nu mi se pare prea proastă!

— Ajung s-o cred şi eu, recunoscu pescarul.

Peste un sfert de oră dormeau amândoi, unul lângă altul, iar la răsăritul soarelui ambarcaţiunea era la cinci kilometri de Ratisbona. În jos de acest oraş, malurile Dunării prezintă aspecte foarte diferite. Pe dreapta se succed, cât vezi cu ochii, câmpii mănoase, pământuri bogate şi productive, din care nu lipsesc nici fermele, nici satele, în timp ce pe stânga se întind păduri dese peste care se suprapun coline ce merg până la pădurea Bohmer.

Trecând pe acolo, domnul Jaeger şi Ilia Bruş au putut să zărească deasupra orăşelului Donaustauf Palatul de vară al prinţilor Tour şi Taxis, precum şi vechiul castel episcopal din Ratisbona; apoi, mai departe, pe muntele Svaltorberg au văzut Walhalla sau „Locul aleşilor”, un fel de Partenon rătăcit sub cerul bavarez, care nu-i cel al Atticei, şi a cărei construcţie se datorează regelui Ludovic. În interior este un muzeu unde figurează busturile eroilor Germaniei, muzeu mai puţin reuşit decât frumoasele linii arhitectonice ale exteriorului. Walhalla nu face, în adevăr, cât Partenonul Atenei şi-l întrece pe cel cu care scoţienii au împodobit una dintre colinele Edinburgului, supranumită „bătrâna fumegândă”.

Distanţa care separă Ratisbona de Viena pare lungă, când urmezi meandrele Dunării. Cu toate acestea, pe drumul de apă de aproape patru sute şaptezeci şi cinci de kilometri, oraşele de o oarecare importanţă sunt rare. Nu se poate semnala decât Straubin, antrepozit agricol al Bavariei, unde şalanda se opri în seara de 18 august, Passau, unde ea sosi la 20 august, şi Lintz, pe care-l depăşi în ziua de 21. În afară de aceste oraşe, din care doar ultimele două au o oarecare valoare strategică, dar neatingând nici unul douăzeci de mii de locuitori, nu există decât aglomeraţii neînsemnate.

Din lipsă de opere ale omului pe care să le admire şi pentru a înlătura plictiseala, turistul admiră spectacolul mereu variat al ţărmurilor marelui fluviu. Deasupra oraşul Straubing, unde ea se întinde pe o lăţime de patru sute de metri, Dunărea nu încetează să se restrângă acolo unde primele ramificaţii ale Alpilor retici înalţă încetul cu încetul malul drept.

La Passau, oraş construit la confluenţa celor trei cursuri de apă: Dunărea, Inn şi Ils, dintre care primele două se numără printre cele mai importante din Europa, ea părăseşte Germania şi acelaşi ţărm, dreptul, devine austriac în aval de oraş, în timp ce numai cu câţiva kilometri mai jos, la confluenţa râului Dadelsbach, ţărmul stâng începe să facă parte din imperiul habsburgic. În acest punct, albia fluviului se reduce la o vale strâmtă de vreo două sute de metri, vale careul însoţeşte până la Viena, când lărgindu-se până a forma lacuri cu insule şi insuliţe, când apropiindu-şi mai mult marginile, între care vuieşte apa mânioasă.

Ilia Bruş părea că nu dă nici o atenţie succesiunii de peisaje variate şi superbe, fiind preocupat doar să înteţească cu vigoarea braţelor sale viteza ambarcaţiunii. Atenţia care trebuia s-o acorde conducerii bărcii îi scuza, de altfel, indiferenţa. Afară de dificultăţile rezultate din bancurile de nisip, dificultăţi curente în navigaţia pe Dunăre, mai avea de învins altele mai serioase. Cu câţiva kilometri înainte de Passau el trebuise să înfrunte curenţii râului Wilskofen, apoi, cu o sută cincizeci kilometri mai jos de Grein, unul dintre oraşele cele mai modeste ale Austriei de nord, întâlni curenţii mai periculoşi ai nurilor Stendel şi Wirbel.

în acest loc, valea devine un coridor îngust, mărginit de pereţi sălbatici, între care se reped apele volburoase. Altădată, numeroşii recifi făceau din acest loc unul din cele mai periculoase şi nu era rar ca navigaţia să sufere pagube enorme. Acum pericolul a scăzut mult. Stâncile cele mai ameninţătoare care se întindeau de la un ţărm la altul au fost aruncate în aer cu dinamită. Curenţii şi-au mai pierdut din viteză, vârtejurile nu mai atrag vasele în vâltoarea lor cu aceeaşi violenţă şi catastrofele au devenit mai puţin frecvente. Mai trebuiesc luate însă încă multe măsuri de prevedere, atât pentru vasele mari, cât şi pentru cele mici. Toate astea nu-l descurajau însă pe Ilia Bruş. Cu o îndemânare uimitoare el urma canalele, evita bancurile de nisip, stăpânea viiturile şi vâltorile. Carol Dragoş îi admira îndemânarea, dar se întreba cum putea un simplu pescar să aibă o cunoaştere atât de perfectă a Dunării şi a trădătoarelor sale capcane.

Dacă Ilia Bruş îl uimea pe Carol Dragoş, reciproca nu era mai puţin adevărată. Fără a înţelege nimic, pescarul admira vastitatea relaţiilor pasagerului său. Oricât de mic ar fi fost locul ales pentru halta de seară, era rar ca domnul Jaeger să nu găsească vreo cunoştinţă. Cum ancora barca, el sărea pe mal şi de îndată era acostat de una sau două persoane. După schimbarea câtorva cuvinte, interlocutorii se depărtau; domnul Jaeger se urca în barcă, în timp ce străinii se îndepărtau.

Până la urmă Ilia Bruş nu se mai putu ţine.

— Aveţi prieteni peste tot, domnule Jaeger? îl întrebă el într-o zi.

— Într-adevăr, domnule Bruş, răspunse Carol Dragoş. Asta se datorează faptului că am umblat adesea prin aceste locuri.

— Ca turist, domnule Jaeger?

— Nu, domnule Bruş, nu ca turist. Călătoream, pe vremea aceea, pentru o firmă comercială din Budapesta şi în această calitate nu numai că vezi ţinuturi, dar îţi creezi şi numeroase relaţii... ştii asta...

Cam astea au fost singurele incidente – dacă ele pot fi numite aşa – care au marcat călătoria de la 18 la 24 august. În acea zi, după o noapte petrecută de-a lungul ţărmului, departe de orice sat.

În aval de orăşelul Tulln, Ilia Bruş porni la lucru înainte de zori, aşa cum obişnuia. Dar ziua aceea nu trebuia să fie la fel cu celelalte. Chiar în seara aceea, în adevăr, aveau să fie la Viena, şi, pentru prima oară de opt zile, Ilia Bruş avea să pescuiască, pentru a nu decepţiona pe admiratorii săi din capitală, unde avusese grijă să-şi facă anunţată vizita prin cele o sută de voci ale presei!

De altfel, nu trebuia oare să se gândească la interesele domnului Jaeger, prea neglijate în cursul acestei săptămâni de navigaţie înverşunată? Deşi nu se plângea, aşa cum se angajase, acesta nu trebuia să fie nemulţumit. De altfel, Ilia Bruş îl înţelegea şi, pentru a-i da cel puţin aparenţa unei satisfacţii, se aranjase ca să nu mai aibă decât vreo treizeci de kilometri de străbătut în cursul acestei ultime zile. Astfel, cu toate că redusese viteza, va putea să ajungă la Viena destul de devreme, pentru a trage folos din produsul pescuitului.

În momentul în care Carol Dragoş ieşi din cabină, pescuitul era de-acum bogat, dar pescarul avea să prindă şi mai mult. Pe la ora unsprezece, undiţa sa ridică o ştiucă de douăzeci de livre. Era o pradă regală, care va obţine cu siguranţă o recompensă importantă din partea amatorilor vienezi. Încurajat de acest succes, Ilia Bruş vru să-şi încerce norocul a doua oară; dar asta avea să fie o mare greşeală, după cum o vor dovedi cele întâmplate.

Cum s-a întâmplat? Ar fi fost incapabil s-o spună. Fapt este că el, totdeauna aşa de îndemânatec, făcu o mişcare nefericită. Fie că totul a fost rezultatul unui moment de neatenţie, fie că alta a fost cauza, undiţa fu prost aruncată, iar cârligul, tras violent, îi lovi faţa pe care-i lăsă o brazdă de sânge. Ilia Bruş scoase un ţipăt de durere.

După ce-i zgârie faţa, cârligul îşi continuă drumul, agăţându-i, în trecere, ochelarii cu lentile mari, negre, pe care pescarul îi purta zi şi noapte; ridicaţi ca un fulg, ei începură să descrie nişte curbe disperate, la numai câţiva centimetri deasupra apei.

Înăbuşindu-şi un strigăt de ciudă, şi aruncându-i o privire plină de îngrijorare lui Jaeger, Ilia Bruş făcu tot posibilul pentru a readuce spre el ochelarii hoinari, pe care se grăbi să-i pună la locul lor. Numai atunci păru uşurat.

Incidentul nu durase decât câteva secunde, dar acestea i-au fost de ajuns lui Carol Dragoş ca să constate că gazda sa avea nişte minunaţi ochi albaştri, a căror privire vie părea puţin compatibilă cu o vedere defectuoasă.

Detectivul nu putu să facă altfel decât să reflecteze la această ciudăţenie, căci temperamentul său îl împingea la reflecţie atunci când anumite subiecte îi solicitau atenţia; şi el nu-şi încetă reflecţiile nici după ce ochii albaştri dispărură din nou în spatele ecranului negru care-i ascundea de obicei.

E de prisos să mai spunem că Ilia Bruş nu mai pescui în ziua aceea. După ce-şi pansa sumar zgârietura de pe obraz, mai mult dureroasă decât gravă, el îşi strânse uneltele de pescuit cu grijă, în timp ce barca aluneca singură pe curentul apei; apoi veni ora prânzului.

Cu puţin înainte trecuseră pe la poalele Kalhembergului, munte înalt de trei sute cincizeci de metri, al cărui vârf domină Viena. Acum, cu cât înaintau, cu atât animaţia de pe maluri anunţa apropierea unui oraş important. Mai întâi, vilele erau mai apropiate unele de altele. Mai apoi, uzinele pătau cerul cu fumul coşurilor lor înalte. În curând Ilia Bruş şi tovarăşul său zăriră câteva trăsuri care dădeau periferiei o notă cu adevărat urbană.

Din primele ore ale după-amiezii, barca depăşi localitatea Nussdorff, punct în care se opresc vapoarele cu aburi, din cauza pescajului lor. Modesta ambarcaţiune a pescarului avea pretenţii mai mici în această privinţă. De altfel, ea nu purta, ca acele vase, călători care să ceară să fie transportaţi prin canal, până în centrul oraşului.

Liber în mişcările sale, Ilia Bruş înainta pe braţul mare al Dunării, înainte de ora patru, el se opri lângă ţărm şi lovi cu vâsla unul din copacii din Prater, faimosul loc de plimbare, care

reprezintă pentru Viena ceea ce Bois de Boulogne reprezintă pentru Paris.

— Ce ai la ochi, domnule Bruş? întrebă în acel moment Carol Dragoş, care, de la incidentul cu ochelarii, nu mai scosese decât puţine vorbe.

Ilia Bruş îşi întrerupse lucrul şi se întoarse spre pasagerul său.

— La ochi? repetă el pe un ton interogativ.

— Da, la ochi, spuse domnul Jaeger. Presupun că nu porţi ochelari negri de plăcere.

— Aha, făcu Ilia Bruş, ochelarii! Am vederea slabă şi lumina-mi face rău, asta-i tot.

Vederea slabă?... Cu asemenea ochi!

După ce dădu explicaţia, Ilia Bruş termină de legat barca la mal. Pasagerul său îl privea cu un aer gânditor.

VII

Vânătorii şi vânatul

În acea după-amiază de august, câţiva oameni se plimbau pe malul Dunării care mărgineşte Praterul la Nord-Est. Aceştia îl pândeau oare pe Ilia Bruş? Probabil că acesta avusese grijă să precizeze dinainte, prin intermediul ziarelor, locul şi ora aproximativă a sosirii sale. Dar cum oare vor putea aceşti curioşi, împrăştiaţi pe un spaţiu atât de vast, să descopere barca pe care nimic nu o semnala atenţiei lor?

Ilia Bruş prevăzuse această greutate. De cum îşi legase ambarcaţiunea la mal, el se grăbi să ridice un catarg purtând o banderolă mare pe care se putea citi „Ilia Bruş, laureatul concursului de la Sigmaringen”; apoi, pe acoperişul rufului, etala peştii prinşi, acordându-i ştiucii locul de cinste.

Această reclamă, după moda americană, avu un rezultat imediat. Câţiva pierde-vară se opriră în faţa bărcii şi o priviră fără interes. Aceşti primi pierde-vară îi atraseră pe alţii şi

Primii pierde-vară atraseră pe alţii

încât
arce.
eeaşi
mai
ate în
cces.
r.

, unul

Iată-l
Hugo

esta,

se Ilia
ereu.

ptam

.

cam

e.

i ales

— Cât vreţi s-o plătiţi. Dacă vreţi, voi vinde peştele la licitaţie, lăsând ştiuca la urmă.

— Ce-i mai bun să rămână la urmă! zise un glumeţ.

— Excelentă idee! strigă domnul Roth. Cumpărătorul ştiucii va putea, dacă vrea, s-o împăieze în amintirea lui Ilia Bruş, în loc să-i mănânce carnea.

Aceste vorbe obţinură mare succes şi licitaţia începu cu însufleţire.

Un sfert de oră mai târziu, pescarul încasase o sumă rotunjoară, la care faimoasa ştiucă nu contribuise cu mai puţin de treizeci şi cinci de florini.

După ce se termină vânzarea, discuţia între laureat şi grupul de admiratori care se îngrămădeau pe mal continuă. Informaţi asupra trecutului, toţi voiau să afle despre intenţiile sale viitoare. Ilia Bruş răspundea, de altfel, cu complezenţă, şi anunţă, fără a face din asta un mister, că după ce avea să-şi consacre ziua următoare Vienei, avea să meargă în seara acelei zile la Bratislava, pentru a dormi acolo.

Ora fiind înaintată, numărul curioşilor începu să scadă, fiecare dintre ei ducându-se la masă. Obligat să se gândească şi el la asta, Ilia Bruş dispăru înlăuntrul bărcii, lăsându-şi pasagerul pradă admiraţiei publice.

Iată de ce, doi oameni care se plimbau, atraşi de mulţimea care mai număra încă vreo sută de persoane, nu-l zăriră decât pe Carol Dragoş aşezat sub banderola care anunţa urbi et orbi[1] numele şi calitatea laureatului Ligii Dunărene. Unul dintre noii veniţi era un vlăjgan de vreo treizeci de ani, lat în umeri, cu părul şi barba blondă, acel blond slav, care pare să fie apanajul neamului; celălalt, cu un aspect robust şi el, era mai în vârstă, părul cărunt arătând că trecuse de patruzeci de ani.

După prima privire pe care cel mai tânăr dintre ei o aruncă spre barcă, acesta tresări, şi se dădu repede înapoi, trăgându-l şi pe tovarăşul său.

---

[1]În latină, în original = în oraş şi în lume.

— El este, spuse el cu o voce înăbuşită, de îndată ce ieşiră din mulţime.

— Crezi?

— Sigur. Nu l-ai recunoscut?

— Cum să-l recunosc? Nu l-am văzut niciodată. Urmă o clipă de tăcere. Cei doi reflectau.

— E singur în barcă? întrebă cel mai în vârstă.

— Singur de tot.

— Şi-i barca lui Ilia Bruş?

— Fără îndoiaiă. Numele este scris pe banderolă.

— Nu înţeleg nimic.

După o nouă clipă de tăcere, cel mai tânăr reluă:

— El e deci cel ce face călătoria asta cu tam-tam sub numele de Ilia Bruş?

— În ce scop?

Cel cu barba blondă ridică din umeri.

— În scopul de a parcurge Dunărea incognito, asta-i clar!

— Drace! făcu căruntul.

— Nu m-ar mira, spuse celălalt. Dragoş e un şmecher şi încercarea lui ar fi reuşit, dacă întâmplarea nu ne-ar fi adus pe aici.

Cel mai în vârstă părea puţin convins.

— E ca-n romane, murmură el printre dinţi.

— Aşa-i, Titşa, aşa-i, îl aprobă tovarăşul său, dar lui Dragoş îi plac metodele romanţioase. O s-o lămurim noi. Se spunea în jurul nostru că barca va rămâne la Viena mâine toată ziua. Nu avem decât să revenim. Dacă Dragoş e tot acolo, înseamnă că el este acela care a intrat în pielea lui Ilia Bruş.

— În acest caz, întrebă Titşa, ce-o să facem? Interlocutorul său nu răspunse imediat.

— O să ne gândim, spuse el.

Amândoi se îndepărtară spre oraş, lăsând barca înconjurată de o lume din ce în ce mai pestriţă.

Noaptea trecu liniştit pentru Ilia Bruş şi pentru pasagerul său. Când acesta, ieşi din cabină, îl găsi pe primul făcând o revizie generală printre uneltele de pescuit.

— Frumoasă vreme, domnule Bruş, spuse Carol Dragoş în chip de salut.

— Frumoasă, domnule Jaeger, aprobă Ilia Bruş.

— Nu profiţi de ea, domnule Bruş, pentru a vizita oraşul?

— Pe legea mea, nu, domnule Jaeger! De felul meu nu sunt prea curios şi am aici cu ce să-mi ocup toată ziua. După două săptămâni de navigaţie, nu-i un lux să-mi fac puţină ordine în lucruri.

— Cum vrei, domnule Bruş. Eu n-o să-ţi imit indiferenţa şi cred c-o să stau pe ţărm până seara.

— Şi bine o să faceţi, domnule Jaeger, aprobă Ilia Bruş, deoarece locuiţi la Viena. Poate că aveţi familie care nu se va supăra să vă vadă.

— Greşiţi, domnule Bruş, sunt neînsurat.

— Păcat, domnule Jaeger, păcat! E mai bine să fii în doi ca să suporţi greutăţile vieţii.

Carol Dragoş începu să râdă.

— Ei, drăcie! domnule Bruş, nu eşti vesel azi-dimineaţă.

— Mai sunt şi zile proaste, domnule Jaeger, răspunse pescarul. Dar asta n-o să vă împiedice să vă distraţi cât mai bine.

— Voi încerca, domnule Bruş, răspunse Carol Dragoş îndepărtându-se.

Trecând prin Prater, el se duse spre Haupt-Allée, locul de întâlnire al eleganţei vieneze în timpul verii. Dar în acel moment al anului, Haupt-Allée era aproape goală şi putu astfel să grăbească pasul fără a fi deranjat de mulţime. Era totuşi destulă lume, pentru ca atenţia să nu-i fie atrasă de două persoane care se plimbau şi cu care se încrucişa, ca şi cu atâtea altele, tocmai când ajunse în dreptul colinei artificiale Constantins Hugel, colina cu care s-a crezut de cuviinţă să se mai varieze perspectiva Praterului. Fără a se ocupa de cele două persoane, Carol Dragoş îşi continuă liniştit plimbarea; peste zece minute, el intra într-o mică cafenea din piaţa Praterului, în germană Prater Stern. Acolo era aşteptat. Un consumator aşezat de acum la o masă, se ridică zărindu-l şi veni în întâmpinarea sa.

— Bună ziua, Ulhmann, spuse Carol Dragoş.

— Bună ziua, domnule, răspunse Frederic Ulhmann.

— Tot nimic nou?

— Tot nimic.

— Bine. De data asta avem la dispoziţie toată ziua şi putem să chibzuim bine la ce avem de făcut.

Dacă Dragoş nu-i remarcase pe cei doi care se plimbau pe Haupt-Allée, – aceeaşi indivizi pe care întâmplarea îi condusese, în ajun, lângă barca lui Ilia Bruş – ei îl văzuseră foarte bine.

După ce trecuse şeful poliţiei dunărene, ei au făcut calentoarsă şi au început să-l urmărească, păstrând totuşi o distanţă suficientă pentru a evita orice surpriză. Când Dragoş dispăru în cafenea, intrară şi ei în una de peste drum, de cealaltă parte a pieţii, hotărâţi să rămână acolo la pândă, şi toată noaptea, la nevoie.

Răbdarea le-a fost pusă la grea încercare.

După ce şi-au consacrat mai multe ceasuri la întocmirea în cel mai mic amănunt a planului lor de acţiune, Dragoş şi Ulhmann au mâncat, fără să se grăbească. Dornici să scape de atmosfera sufocantă a sălii, după ce şi-au terminat masa, au cerut să li se servească afară cafeaua, devenită complementul indispensabil al oricărei mese.

Tocmai o savurau, când Dragoş făcu, brusc, un gest de mirare şi dorind să nu fie recunoscut, intră în restaurant, de unde, prin perdeaua de la fereastră, urmări un bărbat care traversa piaţa în acel moment.

— El este, Doamne iartă-mă! murmură Dragoş, urmărindu-l cu privirea pe Ilia Bruş.

Într-adevăr era Ilia Bruş, uşor de recunoscut după faţa sa rasă, cu ochelarii şi părul negru ca ai unui italian.

Când acesta se angaja pe strada împăratul Iosif, Dragoş se reîntoarse lângă Ulhmann, rămas pe terasă, şi-i ordonă să-l aştepte acolo, cât va fi nevoie; apoi, el porni pe urmele pescarului.

Fără a se gândi să se întoarcă, Ilia Bruş mergea cu calmul unei conştiinţe împăcate. Cu pasul măsurat el merse până la capătul străzii împăratul Iosif, apoi luând-o prin parcul Angarten, în linie dreaptă, ajunse pe strada Brigittenau. Părând să ezite timp de câteva clipe, el intră într-o magherniţă murdară a cărei biată vitrină dădea într-una din cele mai sărăcăcioase străzi din acest cartier muncitoresc. După o jumătate de oră el ieşi de acolo. Urmărit mereu, fără s-o ştie, de Carol Dragoş, care nu uită să citească firma dughenei în care tovarăşul său de călătorie se oprise, o luă pe strada Rembrandt, apoi, urmând pe ţărmul stâng al canalului, ajunse în strada Praterului pe care merse până la piaţă. Acolo, o luă în mod voit la dreapta şi se îndepărtă

prin Haupt-Allée pe sub copacii din Prater. Era evident că se întorcea la bordul bărcii sale, şi Carol Dragoş socoti inutil să-şi mai continue urmărirea.

Acesta se înapoie la cafeneaua, în faţa căreia Frederic Ulhmann îl aştepta credincios.

— Cunoşti un evreu cu numele de Simon Klein? îl întrebă el când ajunse.

— Desigur, răspunse Ulhmann.

— Ce-i cu el?

— Nu-i mare lucru. Negustor de lucruri de ocazie, cămătar, la nevoie tăinuitor, cred că aceste trei cuvinte îl zugrăvesc din cap până-n picioare.

— E tocmai ce cred şi eu, murmură Dragoş, care părea scufundat în gânduri adânci. După o clipă, întrebă:

— Câţi oameni avem aici?

— Vreo patruzeci, răspunse Ulhmann.

— E de-ajuns. Ascultă-mă bine. Trebuie să uităm ce-am vorbit azi-dimineaţă. Îmi schimb planul, căci, cu cât mă gândesc mai mult. cu atât am presimţirea că ceva o să se întâmple lângă locul, oricare ar fi el, unde mă voi afla eu însumi.

— Unde veţi fi? Nu înţeleg nimic.

— E inutil. O să-ţi eşalonezi oamenii, doi câte doi, pe malul stâng al Dunării, din cinci în cinci kilometri, la douăzeci de kilometri de Bratislava. Unica lor misiune va fi să mă supravegheze pe mine. De îndată ce ultimul eşalon mă va zări, cei doi oameni ai lui se vor grăbi să meargă cinci kilometri înaintea următorului şi aşa mai departe, înţeles? Mai ales, să nu mă piardă din vedere.

— Şi eu? întrebă Ulhmann.

— Vei face tot posibilul ca să nu mă pierzi din ochi. Cum mă voi afla într-o barcă, chiar pe mijlocul fluviului, n-o să-ţi fie greu Bineînţeles că, atunci când vor sta la pândă, oamenii tăi vor culege toate informaţiile. În caz de nevoie, postul informat despre un eveniment grav le va anunţa şi pe celelalte.

— Înţeles!

— Să pornească la drum chiar din seara asta şi mâine să-ţi găsesc oamenii la posturi.

— Vor fi acolo, spuse Ulhmann.

Fără a se plictisi, Carol Dragoş îşi expuse planul de două sau de trei ori, până când, sigur de a fi fost înţeles de subalternul său.

Hotărî, orele fiind înaintate, să se înapoieze la barcă.

În cafeneaua din cealaltă parte a pieţii, cei doi care se plimbaseră în Prater nu-şi întrerupseseră spionajul. Îl văzuseră pe Dragoş ieşind, fără a bănui motivul, căci Ilia Bruş nu le atrăsese atenţia mai mult decât oricare alt trecător. Primul lor impuls fusese să pornească în urmărirea lui Dragoş, dar prezenţa lui Ulhmann îi împiedica. Liniştiţi, de altfel, văzând că acesta aşteaptă, aşteptau şi ei, convinşi că nu vor întârzia să-l vadă pe Dragoş revenind. Înapoierea detectivului dovedi că ei raţionaseră just şi, atunci când acesta intră cu Ulhmann în cafenea, ei rămaseră la pândă, până-n momentul în care şeful poliţiei şi subordonatul lui se despărţiră.

Lăsându-l pe acesta din urmă să urce spre centru, cei doi complici se ţinură din nou de Carol Dragoş şi coborâră pe urmele lui spre Haupt-Allée, pe care merseseră de dimineaţă în sens invers. După trei sferturi de oră de mers, ei se opriră. Linia pomilor care mărgineşte malul Dunării apăru atunci. Ei nu se puteau îndoi că Dragoş se întorcea la bord...

— E inutil să mergem mai departe, spuse cel mai tânăr. Ne-am lămurit acum. Ilia Bruş şi Carol Dragoş sunt unul şi acelaşi. Demonstraţia s-a făcut şi urmărindu-l mai mult am risca să fim observaţi la rândul nostru.

— Ce-o să facem? îl întrebă cel cu aspect de luptător.

— O să mai vorbim, răspunse celălalt. Am o idee.

În timp ce cei doi necunoscuţi se ocupau atâta de persoana sa şi făureau, mergând spre Prater Stern, planuri a căror execuţie nu avea să fie mult amânată, Carol Dragoş reintră în barcă fără să bănuiască spionajul la care fusese supus el însuşi în cursul acestei zile. Acolo îl găsi pe Ilia Bruş, foarte ocupat cu pregătirea cinei pe care cei doi tovarăşi aveau s-o împartă, o oră mai târziu, ca de obicei, călare pe una din bănci.

— Ei bine, domnule Jaeger, sunteţi mulţumit de plimbare? întrebă Ilia Bruş, când pipele începură să-şi răspândească norii de fum.

— Încântat, răspunse Carol Dragoş. Şi dumneata, domnule Bruş, nu ţi-ai schimbat părerea şi nu te-ai hotărât să te plimbi prin Viena sau să faci vreo vizită?

— O! nu, domnule Jaeger, afirmă Ilia Bruş. Nu cunosc pe nimeni aici. De când aţi plecat, n-am pus piciorul pe uscat.

— Adevărat!?

— Aşa-i. N-am părăsit barca, unde am avut de lucru până seara. Carol Dragoş nu răspunse. Păstră pentru el gândurile pe care minciuna bătătoare la ochi a gazdei sale putea să i le sugereze; ei vorbiră despre unele şi altele până când sună ora de culcare.

VIII

Portretul unei femei

Ilia Bruş se făcuse oare vinovat de minciună premeditată sau îşi schimbase părerea dintr-un simplu capriciu? Orice ar fi fost, informaţiile date de el asupra itinerarului erau de cea mai vădită inexactitate.

Plecat în dimineaţa zilei de 26 august, cu două ceasuri înainte de ivirea zorilor, el nu se opri la Bratislava, aşa cum anunţase. Douăzeci de ore de vâslit îndârjit l-au dus, într-o singură etapă, la peste cincisprezece kilometri dincolo de oraş. Câteva momente de odihnă şi el reîncepu acelaşi efort supraomenesc.

De ce se silea să scurteze drumul cu o grabă atât de febrilă, Ilia Bruş nu se crezu obligat să-i explice lui Jaeger, ale cărui interese erau astfel grav compromise; respectându-şi cuvântul dat, acesta nu manifesta nici un semn de dezamăgire în faţa acelei grabe neînţelese pentru el. Paguba minoră pe care cel de-al doilea risca s-o aibă n-avea decât o mică importanţă faţă de grijile celui dintâi.

În acea dimineaţă de 26 august, Carol Dragoş observase la gazda sa o caracteristică dintre cele mai insolite care, adăugându-se la observaţiile făcute în zilele anterioare, sfârşise prin a-l tulbura profund. Asta se întâmpla pe la orele zece. În acel moment, Dragoş, scufundat în gânduri, îl privea pe Ilia Bruş vâslind, în picioare, în partea dinapoi a bărcii; el vâslea cu o

îndârjire de vită la plug. Din cauza unei sinuozităţi a apei care-l obligă să îndrepte barca, pentru câteva clipe, spre Nord-Vest, pescarul era cu spatele în plin soare. Era cu capul gol, ud leoarcă, îşi aruncase la picioare şapca de lutru ce-i acoperea capul de obicei; lumina făcea să-i strălucească bogatul său păr negru. Deodată, Carol Dragoş fu izbit de un detaliu dintre cele mai ciudate.

Dacă Ilia Bruş era brunet şi asta era incontestabil, nu era decât parţial. Negru la vârf, părul său părea pe câţiva centimetri de la creştet de cel mai evident blond. Această diversitate de culori era oare normală? Poate. Dar mai verosimil părea să fie simplul fapt că părul nu fusese revopsit la timp.

Chiar dacă un dubiu ar mai fi persistat în legătură cu asta în mintea lui Carol Dragoş, acesta avea să fie informat exact, căci chiar de-a doua zi dimineaţa părul lui Ilia Bruş îşi pierduse dubla culoare. Sigur că pescarul îşi dăduse seama de neglijenţă şi o remediase în timpul nopţii.

Aceşti ochi pe care proprietarul lor îi ascundea cu atâta grijă în spatele unor sticle de nepătruns, acea sigură minciună din momentul escalei de la Viena, această grabă de neînţeles aşa de puţin compatibilă cu scopul mărturisit al călătoriei, acest păr blond transformat în negru, toate acestea formau un fascicol din nişte presupuneri care trebuiau să ducă la concluzia... De fapt, la ce concluzie? La urma urmei, Carol Dragoş nu ştia nimic. Dacă comportarea lui Ilia Bruş era dubioasă, ceea ce era cert, ce concluzie trebuia să tragă?

Totuşi, o anumită ipoteză, de sute de ori respinsă, sfârşi prin a i se impune lui Carol Dragoş, care nu înceta să se gândească la problema pusă perspicacităţii sale. Şi această ipoteză era aceeaşi pe care hazardul i-o sugerase de două ori; veselul sârb, Mihail Mihailovici, mai întâi, călătorii întâlniţi la hotelul din Ratisbona apoi, nu emiseseră ideea, mai în glumă, mai în serios, că sub haina de împrumut a laureatului se ascundea şeful răufăcătorilor care terorizau regiunea? Trebuia oare să examineze în mod serios o presupunere căreia nici cei ce-o formulaseră nu-i acordaseră nici cel mai mic credit?

De ce nu, în fond? Desigur, faptele observate până acum nu autorizau nici o certitudine; ele autorizau însă toate bănuielile. Şi, în adevăr, dacă observaţiile următoare stabileau temeiul acestor bănuieli, ar fi fost o întâmplare nostimă ca

acelaşi vas să-i transporte împreună, mulţi kilometri, pe şeful banditţilor şi pe poliţistul însărcinat cu arestarea lui. Prin acest aspect drama tindea să se transforme în vodevil şi Carol Dragoş refuza sa admită posibilitatea unei atât de minunate coincidenţe. Procedeele tehnice ale vodevilului nu constau oare tocmai în concentrarea într-un loc unic şi într-un timp scurt a încurcăturilor şi surprizelor pe care nu le remarci sau care ţi se par mai puţin vesele în viaţa reală din cauza răzleţirii şi diluţiei lor? Nu este deci logic şi sănătos să respingi de plano[1] un fapt, sub pretext că el pare anormal sau de neconceput. Trebuie să fii mai modest şi să admiţi infinita bogăţie a combinaţiilor făcute de soartă.

În dimineaţa zilei de 28 august, după o noapte petrecută în plin câmp, în aval de Komarpm, Carol Dragoş, sub influenţa preocupărilor sale, aduse vorba despre un subiect care nu fusese încă abordat până atunci.

— Bună ziua, domnule Bruş, spuse el, ieşind în acea dimineaţă din cabina în care-şi făcuse liniştit planul de atac.

— Bună ziua, domnule Jaeger, răspunse pescarul care vâslea cu energia-i obişnuită.

— Ai dormit bine, domnule Bruş?

— Perfect. Şi dumneavoastră, domnule Jaeger?

— Hm! Aşa şi-aşa!

— Adevărat? făcu Ilia Bruş. De ce, dacă v-a fost rău, nu m-aţi chemat?

— Sunt perfect sănătos, domnule Bruş, răspunse domnul Jaeger. Asta nu m-a împiedicat să mi se pară cam lungă noaptea. Mărturisesc că nu-mi pare rău că i-am văzut sfârşitul.

— Pentru că?

— Pentru că eram cam îngrijorat, pot s-o recunosc, acum.

— Îngrijorat?... repetă Ilia Bruş pe un ton de sinceră mirare.

— Nu-i prima oară când sunt îngrijorat, explică domnul Jaeger. Nu mi-a venit prea la îndemână când fantezia te-a făcut să petreci noaptea departe de orice sat sau oraş.

— Deh! făcu Ilia Bruş, care părea să cadă de sus. Trebuia să-mi spuneţi şi făceam altfel.

— Uiţi că m-am angajat să te las să faci ce vrei. Trebuie să respect ce-am promis, domnule Bruş. Asta nu mă împiedică să

[1] *De plano*, în latină, în original = fără greutate, uşor.

fiu îngrijorat. Ce vrei? Sunt un orăşean şi găsesc impresionantă liniştea şi singurătatea de la ţară.

— Chestie de obişnuinţă, domnule Jaeger, răspunse vesel Ilia Bruş. V-aţi obişnui, dacă călătoria ar fi mai lungă. În realitate sunt mai puţine primejdii la ţară decât în inima unui mare oraş, unde mişună asasinii şi vagabonzii.

— Ai dreptate, probabil, domnule Bruş, aprobă domnul Jaeger, dar impresiile nu se comandă. În plus, temerile mele nu sunt cu totul neîntemeiate în acest caz, pentru că traversăm o regiune deosebit de rău famată.

— Rău famată? exclamă Ilia Bruş. De unde ştiţi, domnule Jaeger. Locuiesc pe aici, eu care vă vorbesc, şi n-am auzit niciodată spunându-se că acest ţinut ar fi rău famat!

Era rândul domnului Jaeger să manifeste o vie mirare.

— Vorbiţi serios, domnule Bruş? exclamă el. Ai fi singurul atunci să ignori ceea ce toată lumea ştie din Bavaria până în România.

— Ce? întrebă Ilia Bruş.

— Zău! Că o bandă de răufăcători, care nu pot fi prinşi, terorizează ambele maluri ale Dunării, de la Bratislava la vărsare.

— Aud asta pentru prima dată, declară Ilia Bruş cu un accent sincer.

— Nu se poate! se miră domnul Jaeger. Dar nimeni nu vorbeşte despre altceva de la un capăt la celălalt al fluviului.

— Afli lucruri noi, zilnic, zise placid Ilia Bruş. Şi de mult au început aceste furturi?

— De vreo optsprezece luni, răspunse domnul Jaeger. Şi dacă n-ar fi vorba decât de furturi! Dar răufăcătorii de care vorbim nu se mulţumesc doar să fure. La nevoie, asasinează. În timpul acestor optsprezece luni li se atribuie cel puţin zece omoruri, ai căror autori au rămas necunoscuţi. Ultimul dintre asasinate, tocmai, a fost înfăptuit la mai puţin de cincizeci de kilometri de aici.

— Vă înţeleg acum îngrijorarea, spuse Ilia Bruş. Poate că v-aş fi împărtăşit-o şi eu dacă aş fi fost mai bine informat. Pe viitor, ne vom opri, seara, pe cât posibil, în vecinătatea unui sat sau a unui oraş; vom începe chiar de azi, în halta pe care o vom face la Gran.

— A! aprobă domnul Jaeger, acolo vom fi liniştiţi. Gran este un oraş important.

— Sunt cu atât mai mulţumit, continuă Ilia Bruş, cu cât acolo veţi fi în siguranţă, căci cred că vă voi lăsa singur noaptea viitoare.

— Ai intenţia să lipseşti?

— Da, domnule Jaeger, dar numai câteva ore. De la Gran, unde sper să ajungem devreme, aş vrea să mă reped până la Szalka, care nu-i departe. Acolo locuiesc, după cum ştiţi. Voi fi înapoi înainte de ivirea zorilor, şi plecarea noastră mâine dimineaţă nu va fi deloc întârziată.

— Cum vrei, domnule Bruş, încheie domnul Jaeger. Înţeleg că vrei să dai o raită pe-acasă, şi, la Gran, repet, nu-i nici o teamă.

Timp de o jumătate de oră convorbirea încetă. După această pauză, Carol Dragoş reluă cu şi mai mult avânt:

— E într-adevăr curios, spuse el, să nu fi auzit niciodată vorbindu-se despre aceşti răufăcători de pe Dunăre. E cu atât mai curios cu cât lumea s-a preocupat îndeosebi de acest lucru la câteva zile după Concursul de la Sigmaringen.

— În legătură cu ce? întrebă Ilia Bruş.

— În legătură cu constituirea unei brigăzi de poliţie specială sub, ordinele unui şef despre care se spune că e foarte abil, un anume Carol Dragoş, detectiv la Budapesta.

— O să aibă mult de furcă, remarcă Ilia Bruş, pe care acest nume nu păru să-l impresioneze. Dunărea-i lungă şi-i cam greu să supraveghezi oameni despre care nu ştii nimic.

— Te înşeli, replică domnul Jaeger. Poliţia nu-i neinformată. Din ansamblul mărturiilor adunate ar reieşi, întâi, semnalmentele aproape sigure ale şefului bandei.

— Cum îi individul? întrebă Ilia Bruş.

— Ca aspect general, e un bărbat în genul dumitale.

— Mulţumesc! îl întrerupse râzând Ilia Bruş.

— Da, urmă domnul Jaeger, ar fi cam de statura dumitale, dar în rest, nici o asemănare.

— Din fericire! oftă Ilia Bruş uşurat, voind să fie comic.

— Se zice că are nişte frumoşi ochi albaştri şi că n-ar fi obligat să poarte ca dumneata ochelari. De altfel, în timp ce dumneata eşti foarte brunet şi ras cu îngrijire, el ar purta o

barbă despre care se spune că e blondă. Asupra acestui punct, mai ales, mărturiile strânse sunt formale, după cum se pretinde.

— Este o indicaţie, evident, recunoscu Ilia Bruş, dar încă destul de vagă. Sunt mulţi blonzi şi dacă trebuie să-i iei pe toţi în seamă!...

— Se mai ştie ceva. După cum se spune, acest şef ar fi de naţionalitate bulgară, ca şi dumneata însuţi, domnule Bruş!

— Ce vreţi să spuneţi? întrebă Ilia Bruş cu o voce tulburată.

— După accent, se scuză Carol Dragoş, cu un aer inocent, te-am crezut de origine bulgară... Dar, poate mă înşel?

— Nu vă înşelaţi, recunoscu Ilia Bruş, după o scurtă ezitare.

— Acest şef ar fi deci compatriotul dumitale. În popor numele său zboară din gură în gură.

— Ei, atunci, dacă i se cunoaşte şi numele!

— Bineînţeles, nimic nu-i oficial!

— Oficial sau oficios, care i-ar fi numele?

— Pe drept sau pe nedrept, riveranii fluviului pun fărădelegile de care au suferit în cârca unui anume Ladko!

— Ladko!... repetă Ilia Bruş, care, pradă unei emoţii violente, îşi opri vâslitul.

— Ladko! afirmă Carol Dragoş, supraveghindu-şi cu coada ochiului interlocutorul.

Dar acesta redevenise stăpân pe sine.

— Ciudat, spuse el simplu, în timp ce vâsla îşi relua în mâinile sale veşnicul drum.

— Ce-i ciudat? insistă Carol Dragoş. Îl cunoşti pe Ladko?

— Eu? protestă pescarul. Deloc. Dar Ladko nu-i un nume bulgăresc. Iată ce văd curios în asta.

Carol Dragoş nu-şi împinse mai departe interogatoriul, care mai clar risca să devină periculos şi ale cărui rezultate puteau de pe acum să fie considerate ca satisfăcătoare. Surpriza pescarului auzind semnalmentele răufăcătorului, tulburarea sa cunoscându-i probabila naţionalitate, emoţia auzindu-i numele erau toate de necontestat; toate astea dădeau o nouă forţă presupunerilor anterioare făcute de Dragoş, fără să aducă însă nici o probă decisivă.

Aşa cum prevăzuse Ilia Bruş, nu era încă ora două după amiaza când şalanda ajunse la Gran. La cinci sute de metri

înainte de primele case, pescarul coborî pe malul stâng, ca să evite, spunea el, o întârziere din cauza curiozităţii populare, şi-l rugă pe domnul Jaeger să binevoiască a conduce singur barca pe malul drept, unde va opri în centrul oraşului; lucru la care pasagerul consimţi cu bucurie.

După ce îndeplini această sarcină, acesta se transformă din nou în detectiv.

După ce legă şalanda la mal, el sări pe chei în căutarea unuia dintre oamenii săi.

Nu făcuse nici douăzeci de paşi, când dădu peste Frederic Ulhmann. Un dialog rapid se angaja între cei doi poliţişti.

— Totul merge bine?

— Totul.

— Trebuie să strângem cercul, Ulhmann. Avem nevoie de posturi de câte doi oameni la un kilometru unul de altul, de-acum înainte.

— Arde?

— Da.

— Cu atât mai bine.

— Mâine caută să nu mă pierzi din ochi. Mă tem că ne vom încălzi.

— Înţeleg.

— Şi nu dormiţi! Acţionaţi cu energie!

— Contaţi pe mine!

— Dacă afli ceva, faci un semn de pe mal, nu-i aşa încheie Jaeger?

Cei doi interlocutori se despărţiră. Carol Dragoş se înapoie la ambarcaţiune.

Dacă odihna nu-i fu tulburată de neliniştea pe care pretindea s-o resimtă de obicei, el fu deranjat, în noaptea asta, de zgomotul făcut de elementele naturii dezlănţuite. În adevăr, către miezul nopţii începu o furtună dinspre Est, care crescu din oră în oră; ploua cu găleata.

În momentul în care, pe la cinci dimineaţa, Ilia Bruş se reîntorcea în barcă, ploaia cădea torenţial şi vântul sufla cu furie, dintr-o direcţie total opusă curentului apei. Cu toate astea, pescarul nu ezită să plece. Parâma odată desprinsă, el împinse barca spre mijlocul fluviului şi-şi reluă vâslitul. Îi trebuia un adevărat curaj pentru a începe munca în astfel de condiţii şi încă după o noapte care trebuie să fi fost obositoare.

În primele ore ale dimineţii, furtuna nu arătă nici o tendinţă de scădere, ba dimpotrivă. În ciuda faptului că era ajutată de curentul apei, şalanda nu avansa decât cu greu împotriva vântului puternic şi abia ajunse la circa zece kilometri de Gran după vreo patru ore de efort. Afluentul Ipoly, pe al cărui mal drept e situat satul Szalka, unde spunea Ilia Bruş că fusese în noaptea precedentă, nu putea să mai fie departe.

În acel moment, furtuna se dezlănţui într-atât încât făcea situaţia de-a dreptul critică. Dacă Dunărea nu este comparabilă cu marea, ea este destul de vastă pentru ca adevărate talazuri să se formeze atunci când vântul suflă cu violenţă. Aşa s-a petrecut în acea zi; în ciuda grabei pe care o dovedea, lui Ilia Bruş îi fu greu să se refugieze lângă malul stâng; nu reuşea să ajungă la el. Îl mai separau doar vreo cincizeci de metri, când îi apăru în faţă un fenomen înspăimântător. La o oarecare distanţă spre amonte, copacii de pe mal au fost brusc aruncaţi în apă, smulşi chiar la nivelul solului, ca şi cum ar fi fost seceraţi de o coasă uriaşă. În acelaşi timp, apa, împinsă de o forţă nemăsurată, dădu asalt malului, apoi se ridică într-un talaz uriaş care se rostogoli, spărgându-se în urma bărcii. Era evident că se formase un vârtej în straturile atmosferice, vârtej care-şi plimba pe suprafaţa apei viteza lui irezistibilă.

Ilia Bruş înţelese pericolul. Roti barca dintr-o mişcare energică a vâslei, încercând s-o apropie de malul drept. Dacă această manevră n-a avut rezultatul scontat, atât salvarea pescarului cât şi a pasagerului s-a datorat cu siguranţă tot ei.

Ajunsă din urmă de meteorul care-şi continua cursa nebună, şalanda evită cel puţin muntele de apă pe care acesta îl ridicase în drumul său. Iată de ce ea nu se scufundă, lucru fatal fără manevra lui Ilia Bruş. Prinsă de spiralele cele mai exterioare ale vârtejului, ea fu pur şi simplu aruncată cu violenţă. Abia atinsă de caracatiţa aeriană ale cărei tentacule nu-şi atinseseră ţinta, ambarcaţiunea fu mai degrabă scăpată din strâmtoare decât aspirată. În câteva secunde vârtejul trecu şi talazul se îndrepta înspre aval, în timp ce rezistenţa apei neutraliza încetul cu încetul viteza pe care o căpătase barca.

Din păcate, mai înainte ca acest rezultat să fie complet atins, apăru, brusc, un nou pericol. Drept în faţa etravei[1], care

[1] Etravă = element de rezistenţă la prova navei

spinteca apa cu viteza unui expres, pescarul zări dintr-o dată un copac smuls, care, cu rădăcinile în sus, aluneca pe apă. Ambarcaţiunea intrată în încâlceala rădăcinilor era gata să se răstoarne sau să fie cel puţin grav avariată. Văzând acest obstacol neaşteptat, Ilia Bruş scoase un ţipăt de spaimă. Dar Carol Dragoş văzuse şi el pericolul şi-i înţelesese iminenţa. Fără să ezite, se avântă în partea din faţă a bărcii, prinse cu mâinile rădăcinile care se împleteau între ele deasupra apei şi, încordându-se pentru a putea lupta mai bine împotriva mişcării bărcii, se sforţa s-o îndepărteze de pericol. Şi reuşi. Deviată din drum, şalanda trecu ca o săgeată, frecându-se de rădăcinile, apoi de tulpina copacului care mai era încă acoperită de frunze. Ar mai fi trebuit o clipă pentru ca ea să lase în urmă o epavă verzuie antrenată leneş de ape, când, deodată, Carol Dragoş fu lovit în piept de una din ultimele ramuri. Degeaba vru el să reziste şocului. Pierzându-şi echilibrul, se rostogoli peste bord şi dispăru în apă. Căderii lui îi urmă imediat o alta, voluntară de data asta. Văzându-şi pasagerul căzând, Ilia Bruş se aruncase fără să ezite în ajutorul lui. Dar nu era uşor să vezi ceva în apa mâloasă, agitată de trecerea unui meteor furios. Timp de un minut Ilia Bruş se căzni în zadar; şi tocmai când începea să dispere îl prinse pe nenorocitul de Jaeger care plutea, leşinat, pe apă.

Dar era mai bine aşa. În general, omul care se îneacă se zbate mărind astfel dificultatea salvării. Un om leşinat nu este decât o masă inertă a cărei salvare depinde numai de îndemânarea salvatorului.

Ilia Bruş se grăbi să ridice capul domnului Jaeger deasupra apei, apoi, cu un braţ viguros înotă spre şalandă, care, în acest timp, se îndepărtase cu vreo treizeci de metri. El se apropie de ea cu câteva mişcări ce păreau o joacă pentru robustul înotător; cu o mână se prinse de marginea bărcii, în timp ce cu cealaltă îşi susţinea pasagerul lipsit de cunoştinţă. Îi mai rămânea doar să-l ridice pe domnul Jaeger la bordul ambarcaţiunii – lucru nu prea uşor. Cu preţul a mii de eforturi, reuşi totuşi.

După ce-l depuse pe înecat pe unul din paturile rufului, îl dezbrăcă de haine şi, scoţând dintr-o ladă câteva cârpe, începu să-l frece energic.

Domnul Jaeger nu întârzie să deschidă ochii şi să-şi revină în fire. În fond, scufundarea nu fusese lungă şi era de sperat că ea n-o să aibă urmări supărătoare.

– Ei, ei... domnule Jaeger, exclamă Ilia Bruş, de cum îşi văzu bolnavul recăpătându-şi cunoştinţa. Vă pricepeţi la scufundări! Domnul Jaeger zâmbi uşor, fără să răspundă.

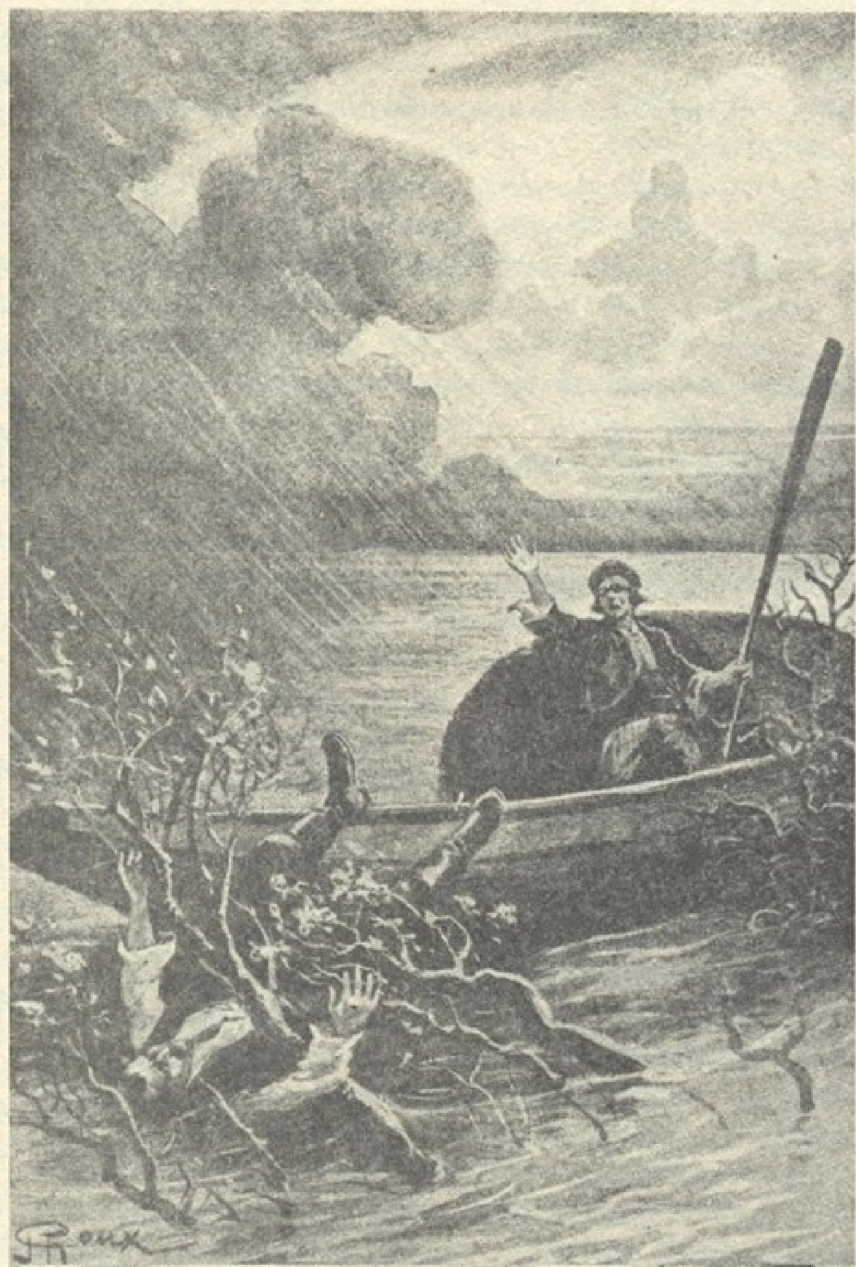
— N-o să fie nimic, zise Ilia Bruş, continuându-şi energicele sale frecţii. Nimic mai bun pentru sănătate decât o baie în luna august!

— Mulţumesc, domnule. Bruş, mormăi Carol Dragoş.

— N-aveţi pentru ce, răspunse vesel pescarul. Eu trebuie să vă mulţumesc, domnule Jaeger, pentru că mi-aţi prilejuit o baie excelentă.

Puterile îi reveneau lui Carol Dragoş văzând cu ochii. O gură de rachiu şi nu se va mai cunoaşte nimic. Din păcate, mai emoţionat decât voia să pară, Ilia Bruş răscoli în

Carol Dragoş se rostogoli peste bord

zadar toate lăzile. Proviziile de alcool se isprăviseră, nu mai era la bordul şalandei nici o picătură.

— Iată ceva supărător, zise Ilia Bruş. Nici o picătură de şnaps în hardughia noastră!

— N-are importanţă, domnule Bruş, afirmă Carol Dragoş, cu o voce slabă. Te asigur că mă lipsesc uşor de asta!

În ciuda argumentelor date, Carol Dragoş dârdâia şi un întăritor nu i-ar fi stricat.

— Greşiţi, răspunse Ilia Bruş, care nu-şi făcea iluzii despre starea pasagerului său. N-o să vă lipsiţi de el, domnule Jaeger. Lăsaţi pe mine. N-o să dureze mult.

Într-o clipă îşi schimbă hainele ude cu altele uscate, apoi din câteva vâsle duse barca la ţărm, unde o legă solid.

— Puţină răbdare, domnule Jaeger, spuse Ilia Bruş, sărind pe mal. Aici cunosc ţinutul, pentru că iată confluenţa râului Ipoly. La mai puţin de 1500 de metri se află un sat unde voi găsi tot ce trebuie. Peste o jumătate de ceas voi fi înapoi.

Spunând asta, Ilia Bruş se depărta fără să aştepte un răspuns.

Rămas singur, Carol Dragoş se lăsă să cadă pe pat. Era mai sfârşit decât îi plăcea să spună şi, preţ de un minut, închise ochii obosit.

Viaţa însă îşi relua repede cursul; sângele îi bătea în artere. Curând deschise ochii şi privi cu mai multă vigoare pe măsură ce trecea timpul.

Primul lucru care-i solicită privirea lui, încă vagă, fu unul din cuferele pe care Ilia Bruş, în graba plecării, uitase să-l închidă. Răscolit de căutarea nefructuoasă a pescarului, interiorul acestui cufăr nu oferea decât o grămadă de obiecte heteroclite - lenjerie aspră, veşminte grosolane, încălţăminte grea erau îngrămădite în cea mai mare dezordine.

De ce oare începură ochii lui Carol Dragoş să strălucească dintr-o dată? Spectacolul acesta puţin pasionant putea oare să-l

intereseze într-atât, încât să-l facă să se ridice într-un cot, pentru a vedea mai bine ce este în lada deschisă? Sigur că nici veşmintele, sau lenjeria nu puteau să-i aţâţe astfel curiozitatea indiscretului pasager, dar, printre diversele obiecte de îmbrăcăminte, ochiul iscoditor al detectivului descoperise un obiect mai vrednic să-i reţină atenţia

Nu era nimic altceva decât un portofel pe jumătate deschis şi lăsând să iasă din el numeroasele hârtii cu care era ticsit. Un portofel! Nişte hârtii! Adică un răspuns, fără îndoială, la întrebările pe care Carol Dragoş şi le punea de câteva zile.

Detectivul nu mai avu astâmpăr. După o scurtă ezitare, cu riscul de a trăda prin asta legile ospitalităţii, întinse mâna şi o băgă în cufăr de unde o scoase odată cu portofelul ispititor precum şi conţinutul, căruia îi şi începu inventarul.

Mai întâi scrisori pe care Carol Dragoş nu întârzie să le citească şi care arătau că fuseseră adresate domnului Ilia Bruş la Szalka; apoi nişte chitanţe, printre care unele de chirie pe acelaşi nume. Nu era nimic interesant în toate astea.

Carol Dragoş era tocmai să renunţe, când un ultim document îl făcu să tresară. Cu toate astea nimic nu putea fi mai inocent şi trebuia să fii poliţist ca să încerci în faţa unui astfel de document alt sentiment decât o înduioşătoare simpatie.

Era un portret, portretul unei femei tinere a cărei frumuseţe ar fi entuziasmat un pictor. Dar poliţistul nu-i artist şi nu de admiraţie pentru fermecătorul chip îi bătu inima lui Carol Dragoş. De-abia dacă se uitase la trăsăturile lui. La drept vorbind, el nu văzuse nimic din acel portret ci doar un rând scris în bulgăreşte în partea de jos a fotografiei: „Scumpului meu soţ, Nataşa Ladko.” Astea erau cuvintele pe care le putu citi Carol Dragoş, tulburat.

Astfel, bănuielile sale erau justificate, iar deducţiile sale, bazate pe situaţii bizare observate, logice. Ladko! Deci cu Ladko cobora el pe Dunăre de atâtea zile! Răufăcătorul periculos, urmărit în zadar până atunci, se ascundea deci sub personalitatea inofensivă a laureatului Ligii Dunărene!

Ce atitudine avea să adopte Carol Dragoş după o atare constatare? Nu luase încă nici o hotărâre, când un zgomot de paşi pe mal îl făcu să arunce repede portofelul în fundul

cufărului pe care îl închise. Noul sosit nu putea fi Ilia Bruş, plecat doar de zece minute.

— Domnule Jaeger, strigă o voce de afară.

— Frederic Ulhmann! murmură Carol Dragoş, reuşind cu greu să se ridice şi ieşi clătinându-se din cabină.

— Iertaţi-mă că v-am strigat, spuse Ulhmann de îndată ce-şi văzu şeful. V-am văzut tovarăşul îndepărtându-se de aici acum câteva minute şi ştiam că sunteţi singur.

— Ce este? întrebă Carol Dragoş.

— Noutăţi, domnule. A fost comisă o crimă astă-noapte.

— Astă-noapte! exclamă Carol Dragoş, gândindu-se de îndată la absenţa lui Ilia Bruş din timpul nopţii trecute.

— O vilă a fost prădată în apropiere. Un paznic a fost lovit.

— Mort?

— Nu, dar grav rănit

— Bine, spuse Carol Dragoş, făcându-i semn cu mâna subalternului său să tacă. Se gândea profund. Ce trebuia să facă? Desigur, să acţioneze – şi pentru asta nu-i lipsea forţa. Vestea pe care o aflase era pentru el cel mai bun remediu. Nu mai avea nici o urmă a accidentului căruia îi căzuse victimă. Nu mai simţea nevoia să se sprijine de pereţii cabinei. Sub influenţa şocului nervos, sângele îi revenea rapid în obraji.

Da, trebuia să acţioneze, dar cum? Trebuia oare să aştepte înapoierea lui Ilia Bruş, sau mai degrabă a lui Ladko, căci ăsta era adevăratul nume al tovarăşului său de drum şi să-l ia imediat de guler, în numele legii? Asta părea mai înţelept, pentru că de-aici înainte nu mai rămânea nici o îndoială asupra culpabilităţii aşa zisului pescar. Grija cu care-şi ascundea adevărata sa identitate, misterul cu care se-nconjura, numele care era al său şi care era, în acelaşi timp, cel sub care zvonul public îl desemna pe şeful banditţilor, absenţa din ultima noapte concordând cu descoperirea unei noi crime, toate astea îi spuneau lui Carol Dragoş că Ilia Bruş era banditul căutat... Iată cum se complica în mod bizar situaţia! Ce făţărnicie, ca un tâlhar, mai mult chiar decât un tâlhar, un asasin, să se arunce în apă ca să-l scoată?! Şi chiar dacă acest lucru ar fi adevărat, ar fi posibil ca cel smuls morţii să recunoască în acest mod devotamentul faţă de salvatorul său? Ce risc şi-ar lua, de altfel, să-i amâne arestarea? Acum când falsul Ilia Bruş era demascat, ar fi imposibil să scape forţelor de poliţie răspândite de-a lungul

fluviului; în cazul în care ancheta n-ar ajunge la aşa-zisul pescar, s-ar da ordin să existe pe Dunăre chiar un personal poliţienesc mai numeros, iar arestarea ar fi operată mai sigur tocmai pentru că ar fi fost amânată.

Timp de cinci minute Carol Dragoş întoarse pe toate feţele cazul de conştiinţă care i se impunea. Să plece fără a-l fi văzut pe Ilia Bruş?... Sau mai bine să rămână; să-l pună pe Frederic Ulhmann de pândă în cabină şi, când pescarul ar apărea, să sară asupra lui, pe neaşteptate, chit că i-ar explica după aceea situaţia?... Nu, fără îndoială, nu! Să răspundă printr-o trădare unui act de devotament. Gândul ăsta îi făcea rău.

Cu riscul de a-i lăsa vinovatului o şansă, era mai bine să înceapă ancheta, uitând deocamdată ceea ce credea că ştie. Dacă ancheta l-ar conduce până la urmă la Ilia Bruş, dacă datoria l-ar obliga atunci să-şi trateze salvatorul ca pe un duşman, ar lupta cu el cel puţin făţiş şi după ce i-ar lăsa timpul necesar ca să se apere.

Acceptând printr-un gest toate consecinţele hotărârii luate, a ideii sale preconcepute, el intră în cabină. Printr-un bileţel, îl preveni pe Ilia Bruş de necesitatea în care era de a lipsi, rugând pe gazda sa să-l aştepte cel puţin 24 de ore. Apoi se pregăti de plecare.

— Câţi oameni avem? întrebă el ieşind din cabină.

— Sunt doi aici, dar tocmai făceam apelul. Vom mai avea vreo doisprezece astă-seară.

— Bine, aprobă Carol Dragoş. Nu mi-ai spus că locul crimei nu e departe?

— Vreo doi kilometri, răspunse Ulhmann.

— Condu-mă, spuse Carol Dragoş, suind pe mal.

IX

Cele două eşecuri ale lui Dragoş

Carpaţii descriu, în partea lor nordică, un imens arc de cerc, a cărui extremitate apuseană se desparte în două ramuri

secundare. Una dispare în Dunăre la nivelul Bratislavei; cealaltă coboară spre fluviu în împrejurimile localităţii Gran, unde continuă, pe malul drept, prin cei şapte sute şaptezeci de metri ai muntelui Pilis.

La poalele acestui munte mijlociu se comisese o crimă şi acolo avea să înfrunte Carol Dragoş prima oară pe răufăcătorii pe care avea misiunea să-i urmărească.

Cu câteva ore înaintea momentului în care el îşi părăsise gazda, şi, în ciuda slăbiciunii resimţite, îl urmase pe Frederic Ulhmann, o căruţă încărcată se oprise în faţa unui han sărăcăcios, construit la poalele colinei prin care muntele Pilis se uneşte cu valea Dunării.

Poziţia acestui han fusese judicios aleasă din punct de vedere comercial. El supraveghea întretăierea celor trei drumuri care se îndreptau, unul spre Nord, altul spre Sud-Est şi al treilea spre Nord-Vest. Aceste trei drumuri, ajungând toate la Dunăre, cel dinspre Nord la curba pe care fluviul o descrie în faţa muntelui Pilis, cel dinspre Sud-Est la târgul Saint-André, cel dinspre Nord-Vest la oraşul Gran; fiind situat, într-un fel, între braţele unui vast compas lichid, el nu putea decât să profite de transportul fluvial. Dunărea, care la ieşirea din. oraşul Gran curge în mod vizibil de la Vest spre Est, deviază, în adevăr, spre Sud, la o oarecare distanţă de confluenţa râului Ipoly, apoi se îndreaptă spre Nord, după ce desenează o semi-circumferinţă cu rază mică. Dar, aproape imediat, se repliază pentru a adopta o direcţie Nord-Sud – pe care nu o va mai părăsi, în aval, pe foarte mulţi kilometri.

În momentul în care se opri căruţa, soarele abia răsărea. Totul dormea încă în casa cu storurile trase ermetic.

— Hei! Voi din han! strigă, lovind uşa cu coada biciuştii, unul dintre oamenii care conduceau căruţa.

— Venim, răspunse dinăuntru hangiul trezit brusc.

Un moment mai târziu, un cap nepieptănat se arătă la o fereastră de la etaj.

— Ce vreţi? întrebă fără amabilitate hangiul.

— Mai întâi să mâncăm, apoi să dormim, spuse căruţaşul.

— Venim, repetă hangiul care dispăru înăuntru.

Când căruţa intră în curte pe poarta larg deschisă, căruţaşii se grăbiră să deshame caii şi să-i ducă la grajd, unde le-au dat urluială.

În acest timp, hangiul nu înceta să se-nvârtă în jurul clienţilor săi matinali. Era evident că el nu voia altceva decât să înceapă vorba cu aceştia, dar ei păreau puţin dornici să-i răspundă.

— Aţi sosit devreme, oameni buni, insinua hangiul. Aţi călătorit toată noaptea?

— Aşa se pare, zise unul dintre căruţaşi.

— Şi mai mergeţi departe?

— Departe sau aproape, asta-i treaba noastră! i se răspunse. Hangiul înţelese.

— De ce îl superi pe omul ăsta cumsecade, Vogel? interveni celălalt căruţaş care nu deschisese gura. Nu avem motive să ascundem că mergem la Saint-Andre.

— Se poate să n-avem nimic de ascuns, răspunse Vogel morocănos, da' asta nu priveşte pe nimeni, cred.

— Desigur, aprobă hangiul, linguşitor ca orice bun negustor. Ce spuneam, era aşa ca să vorbesc, doar. Domnii doresc să mănânce?

— Da, răspunse acel dintre căruţaşi care părea mai puţin brutal. Pâine, slănină, şuncă, cârnaţi, ce ai.

Căruţa părea să fi parcurs drum lung, căci căruţaşii flămânzi făcură cinste mesei. Erau obosiţi, de aceea nu stătură mult la masă. După ultima îmbucătură ei se grăbiră să doarmă, unul pe paiele din grajd, lângă cai, celălalt sub prelata căruţei.

Când apărură din nou, tocmai suna ora prânzului. Cerură de îndată altă masă care le fu servită ca şi precedenta în sala mare a hanului. De data asta odihniţi, mai întârziară. Multe pahare de rachiu, ce dispăreau ca apa în gâtlejurile lor aspre, succedară desertului.

În cursul după-amiezii, mai multe trăsuri se opriră la han şi numeroşi pietoni intrară să bea o duşcă. Cei mai mulţi dintre ei erau ţărani cu desaga în spate, cu un băţ în mână, care se duceau sau veneau de la Gran. Aproape toţi erau clienţi obişnuiţi şi hangiul putea să se felicite că avea capul bine înfipt pe umeri, aşa cum cerea meseria lui – căci el ciocnea cu toţi, unii după alţii. Asta făcea să-i meargă bine negoţul. Fireşte, când se ciocneşte se stă şi de vorbă şi vorba usucă gâtul, ceea ce îndeamnă la băutură.

În ziua aceea tocmai, conversaţia nu era lipsită de subiect. Crima comisă în cursul nopţii întorcea minţile pe dos. Vestea

fusese adusă de primii trecători şi fiecare povestea un amănunt sau dădea o părere personală.

Hangiul află astfel pe rând că minunata vilă aparţinând contelui Hagueneau, la cinci sute metri de Dunăre, fusese complet devastată şi că paznicul Cristian fusese grav rănit; că această crimă era fără îndoială opera bandei de răufăcători cărora li se atribuiau atâtea crime nepedepsite; că poliţia străbătea ţinutul şi că asasinii erau căutaţi de o brigadă recent creată pentru supravegherea fluviului.

Cei doi căruţaşi nu se amestecau în discuţiile aţâţate de evenimente, discuţii însoţite de strigăte şi de exclamaţii. În tăcere ei stăteau deoparte, dar nu pierdeau nimic din ceea ce se spunea în jur lor, căci nu puteau nici ei să nu se intereseze de ceea ce pasiona pe toată lumea.

Totuşi zgomotul se linişti încetul cu încetul şi către ora şase şi jumătate seara ei se aflau din nou singuri în sala mare de unde plecă şi ultimul consumator. Unul dintre ei îl interpelă pe hangiul foarte ocupat cu spălatul paharelor în spatele tejghelei. Acesta se grăbi să vină la ei.

— Ce doresc domnii? întrebă el.

— Să luăm cina, spuse un căruţaş.

— Şi să vă culcaţi, apoi, fără îndoială?, întrebă hangiul.

— Nu, jupâne, răspunse căruţaşul care părea mai sociabil. Socotim să plecăm la noapte...

— La noapte?... se miră hangiul.

— Ca să fim chiar în zori în piaţă, continuă clientul.

— În piaţa de la Saint-Andre?

— Sau de la Gran... Asta depinde de împrejurări. Aşteptăm aici un prieten care s-a dus după informaţii. O să ne spună unde avem mai multe şanse să desfacem marfa noastră în condiţii avantajoase.

Hangiul părăsi sala pentru a se îndeletnici cu pregătirea mesei.

— Ai auzit, Kaiserlick? spuse încet cel mai tânăr dintre căruţaşi, aplecându-se spre tovarăşul său.

— Lovitura-i descoperită!

— Presupun că nu sperai să rămână ascunsă.

— Şi poliţia patrulează.

— Să patruleze.

— Sub conducerea lui Dragoş, după cum se pretinde.

— Asta-i altceva, Vogel. După părerea mea, cei ce nu se tem decât de Dragoş pot dormi liniştiţi.

— Ce vrei să spui?

— Ce spun, Vogel.

— Dragoş ar fi...?..

— Ce?

— Suprimat?

— O să afli mâine. De-acum, mucles! încheie căruţaşul, văzându-l venind pe hangiu.

Personajul aşteptat de cei doi căruţaşi nu sosi decât odată cu noaptea. O discuţie rapidă începu între cei trei:

— S-a afirmat aici că poliţia e pe urme, spuse încet Kaiserlick.

— Caută dar nu găseşte.

— Şi Dragoş?

— Ferecat!

— Cine a făcut-o?

— Titşa.

— Atunci, e bine... şi noi ce trebuie să facem?

— Să înhămăm fără întârziere.

— Pentru?

— Pentru Saint-Andre, dar la cinci sute de metri de-aici veţi face cale-ntoarsă. Hanul va fi închis în timpul ăsta. Veţi trece neobservaţi şi vă veţi îndrepta spre nord. În timp ce o să vă creadă într-o parte, veţi fi în alta.

— Unde-i şalanda?

— În micul golf de la Pilis.

— Acolo e întâlnirea?

— Nu, puţin mai aproape, în poiană, pe stânga drumului. O cunoşti?

— Da.

— Vreo cincisprezece de-ai noştri sunt de pe acum acolo. Veţi merge să-i întâlniţi.

— Şi tu?

— Mă întorc înapoi să aduc surplusul de oameni pe care i-am lăsat să supravegheze. Îi aduc cu mine.

— La drum deci! aprobară căruţaşii.

Peste cinci minute, căruţa porni din loc. Gazda îi salută politicos pe clienţi, ţinând poarta larg deschisă.

— Atunci, e sigur că mergeţi la Gran? întrebă el.

— Nu, răspunseră căruţaşii, la Saint-Andre, amice.

— Drum bun, băieţi! ură gazda.

— Mulţumim, camarade.

Căruţa cârmi spre dreapta şi o luă spre Est, pe drumul spre Saint-Andre. Când dispăru în noapte, personajul pe care-l aşteptaseră Vogel şi cu Kaiserlick toată ziua se îndepărtă şi el la rându-i, în direcţie opusă, pe drumul spre Gran.

Hangiul nici nu-şi dădu seama de asta. Fără să se mai preocupe de aceşti trecători pe care probabil n-avea să-i mai vadă niciodată, se grăbi să închidă casa şi să se urce în pat.

În acest timp, căruţa, care se îndepărta în pasul liniştit al cailor, făcu cale-ntoarsă după cinci sute de metri, conform instrucţiunilor primite, şi merse în sens invers pe drumul, pe care venise.

Când ajunse din nou în dreptul hanului, totul era închis acolo şi ar fi trecut de acest punct fără incident, dacă un câine, care dormea în mijlocul drumului, n-ar fi fugit deodată lătrând atât de tare încât unul dintre cai, speriat, se feri printr-o mişcare bruscă, ajungând în şanţ. Căruţaşii se grăbiră să aducă animalul pe drumul bun şi, pentru a doua oară, căruţa dispăru în noapte.

Era cam ora zece şi jumătate când, părăsind drumul mare, ea pătrunse într-o pădurice, a cărei umbră se profila pe stânga. Acolo fu oprită curând.

— Cine-i? întrebă o voce din întuneric.

— Kaiserlick şi Vogel, răspunseră căruţaşii

— Treceţi, spuse vocea.

În spatele primelor rânduri de copaci, căruţa ajunse într-o poiană, unde vreo cincisprezece oameni dormeau întinşi pe iarbă.

— Şefu-i aici? întrebă Kaiserlick.

— Încă nu.

Aşteptarea nu a durat mult.

Şeful, acelaşi personaj care sosise târziu la han, sosi la rândul său însoţit de vreo zece tovarăşi, ceea ce făcea ca numărul membrilor trupei să crească la mai mult de douăzeci şi cinci.

— Toată lumea-i aici?

— Da, răspunse Kaiserlick, care părea să aibă oarecare autoritate în bandă.

— Şi Titşa?

— Iată-mă, răspunse o voce puternică.

— Ei bine? întrebă cu îngrijorare şeful.

— Reuşită pe toată linia. Pasărea e în colivie la bordul şalandei.

— Să plecăm, în acest caz, şi să ne grăbim, comandă şeful. Şase vor merge înainte, restul în ariergardă, şi căruţa la mijloc. Dunărea nu-i nici la cinci sute de metri de aici şi încărcarea se va face într-o clipă. Vogel va lua atunci căruţa, şi cei care sunt din ţinut se vor înapoia liniştiţi acasă. Ceilalţi se vor îmbarca pe şalandă.

Tocmai se pregătea să execute ordinele, când, unul dintre oamenii lăsaţi să supravegheze pe marginea drumului, veni în grabă.

— Alarmă! spuse el, coborând vocea, ce este? întrebă şeful bandei.

— Ascultă.

Toţi ciuliră urechile. Pe drum se auzea zgomotul unei trupe mărşăluind. La acest zgomot se mai adăugară curând şi câteva voci. Distanţa nu trebuie să fi fost mai mare de o sută de stânjeni.

— Să rămânem în poiană, ordonă şeful. Oamenii ăştia vor trece fără să ne vadă.

Era sigur că, dată fiind întunecimea completă, ei nu vor fi observaţi, dar iată ce era grav: dacă din întâmplare era un grup de poliţişti care mergeau pe acest drum, înseamnă că ei se îndreptau spre fluviu. Desigur, se putea întâmpla ca ei să nu descopere vasul, pentru camuflarea căruia, de altfel, se luaseră măsuri.

Dacă l-ar vizita n-ar găsi nimic suspect. Dar, admiţând chiar că poliţiştii nu i-ar bănui existenţa, poate că ei ar rămâne la pândă prin împrejurimi; ori, în acest caz ar fi fost foarte imprudent să scoată căruţa.

În sfârşit, vor ţine cont de împrejurări şi vor acţiona în conformitate. După ce vor aştepta în poiană şi toată ziua următoare, dacă va fi nevoie, câţiva oameni vor coborî, noaptea, până la Dunăre, să se asigure de plecarea poliţiei. Pentru moment, esenţialul era să nu fie depistaţi şi ca nimic să nu atragă atenţia trupei care se apropia.

Aceasta nu întârzie să ajungă la punctul unde drumul trecea prin dreptul poienei. În ciuda nopţii întunecate, se vedea

că ea era formată din vreo zece oameni; ciudate zăngănituri de oţel indicau că oamenii erau înarmaţi.

Ei depăşiseră de-acum poiana, când un incident modifică total lucrurile. Unul dintre cai, speriat de trecerea oamenilor pe drum, sforăi şi scoase un nechezat prelung care fu repetat de celălalt cal. Trupa în mers se opri pe loc.

Era într-adevăr un grup de poliţişti care coborâseră fluviul sub comanda lui Carol Dragoş, complet refăcut după accidentul din acea dimineaţă.

Dacă oamenii din poiană ar fi cunoscut acest amănunt, îngrijorarea lor ar fi crescut. Dar, după cum am văzut, şeful lor îl credea scos din luptă pe poliţistul temut. De ce comitea această greşeală, de ce credea că nu trebuie să-l ia în considerare pe adversarul pe care-l avea tocmai în faţa lui, povestirea nu va întârzia să-l facă pe cititor să înţeleagă.

Când, în dimineaţa aceleiaşi zile, Carol Dragoş sărise pe mal, unde-l aştepta subordonatul său, acesta îl luase cu el spre amonte. După două sau trei sute de metri, cei doi poliţişti ajunseră la o barcă ascunsă printre ierburile de pe mal şi se urcară în ea. De îndată, vâslele mânuite cu putere de Frederic Ulhmann duseră repede uşoara ambarcaţiune pe malul celălalt al fluviului.

— Deci crima a fost comisă pe malul drept? întrebă în acel moment Carol Dragoş.

— Da, răspunse Frederic Ulhmann.

— În ce direcţie?

— În amonte. În împrejurimile oraşului Gran.

—- Cum! În împrejurimile oraşului Gran! exclamă Dragoş. Nu mi-ai spus tu adineaori că n-avem decât puţin drum de făcut?

— Nu-i departe, spuse Ulhmann, Sunt totuşi vreo trei kilometri, în realitate erau patru şi această lungă etapă nu putea fi străbătută fără greutate de un om care abia scăpase de la moarte. Carol Dragoş trebui de mai multe ori să se întindă pentru a-şi trage sufletul. Era aproape ora trei după amiază când ajunseră la vila contelui Hagueneau, unde îi chema meseria.

De îndată ce se simţi în posesia tuturor facultăţilor, datorită unui întăritor pe care se grăbi să-l ceară, prima grijă a lui Carol Dragoş fu să solicite a fi condus la căpătâiul paznicului

Cristian Hoel. Pansat doar cu câteva ore mai devreme de un chirurg din împrejurimi, cu faţa albă şi ochii închişi, acesta abia respira. Deşi avea o rană dintre cele mai grave care atinsese şi plămânul, exista speranţă de salvare, cu condiţia să-i fie înlăturată orice oboseală.

Carol Dragoş putu totuşi să obţină câteva informaţii pe care paznicul i le dădu cu voce stinsă, prin monosilabe rare. Cu multă răbdare el află că o bandă de tâlhari, formată cam din cinci, şase oameni, pătrunsese în casă după ce spărseseră uşa. Trezit de zgomot, paznicul Cristian Hoel abia avusese timp să se scoale, că şi căzu lovit de un pumnal în spate. Nu ştia ce s-a petrecut mai târziu şi era incapabil să dea vreo indicaţie asupra agresorilor. Ştia totuşi cine era şeful lor, un anume Ladko, căci tovarăşii săi îi pronunţaseră numele cu un fel de fanfaronadă inexplicabilă. Cât despre acest Ladko ştia că purta o mască pe faţă şi că era un zdrahon cu ochi albaştri şi barba blondă.

Acest ultim detaliu, de natură să infirme bănuielile privitoare la Ilia Bruş, nu-l tulbură pe Carol Dragoş. Nu se îndoia că şi Ilia Bruş era blond, dar acest blond era deghizat în brunet; ori se ştie că nu poţi să-ţi schimbi culoarea părului aşa cum ţi-ai schimba peruca. Exista un mister pe care Dragoş dorea să-l elucideze liniştit.

Paznicul Cristian nu putu, de altfel, să-i furnizeze detalii mai ample. Nu observase nimic altceva la ceilalţi agresori, căci şi ei fuseseră precauţi şi se mascaseră.

Înarmat cu aceste informaţii, detectivul trecu apoi la câteva întrebări privind vila contelui Hagueneau. După cum află, aceasta era o locuinţă mobilată cu un lux princiar. Bijuteriile, argintăria şi obiectele preţioase umpleau sertarele; pe cămine şi mobile se aflau obiecte de artă, iar pe pereţi tapiţerii vechi şi tablouri de pictori consacraţi. La primul etaj se aflau chiar depozitate într-o casă de bani titluri de proprietate. Nu era nici o îndoială deci că tâlharii avuseseră ce să prade.

Asta şi constată Carol Dragoş când parcurse diferitele încăperi ale locuinţei. Era o jefuire în regulă, îndeplinită cu metodă. Hoţii, cunoscători, nu se încărcaseră cu lucruri fără valoare. Cea mai mare parte a obiectelor de preţ dispăruseră; în locul tapiţeriilor smulse apăreau bucăţi de zid gol iar ramele goale fără frumoasele pânze, tăiate cu grijă, atârnau vrednice de milă. Jefuitorii luaseră până şi cele mai frumoase draperii şi

covoare. Casa de bani fusese deschisă iar conţinutul ei dispăruse.

N-au cărat toate astea în spinare, îşi spuse Carol Dragoş constatând devastarea. Aveau cu ce să încarce o căruţă. Rămâne să descopăr căruţa.

Interogatoriul şi primele cercetări îi luară mult timp. Noaptea era aproape. Acum era important ca, de îndată ce se va înnopta, să găsească, dacă s-ar putea, urmele căruţei de care se serviseră hoţii. Poliţistul se grăbi să plece.

Nu prea departe găsi dovada pe care o căuta.

Pe solul curţii mari din faţa vilei, nişte roţi late lăsaseră urme adânci, chiar în faţa uşii forţate, iar la o oarecare distanţă pământul era bătătorit ca de nişte cai care ar fi aşteptat mult.

După ce făcu dintr-o privire aceste constatări, Carol Dragoş se apropie de locul unde părea să fi staţionat caii şi cercetă solul cu atenţie. Apoi, traversând curtea, procedă la un nou şi amănunţit examen a împrejurimilor gardului; ieşi pe lângă el şi merse pe drum vreo sută de metri, apoi reveni.

— Ulhmann! strigă el, intrând în curte.

— Domnule? răspunse agentul care ieşi din casă şi se apropie de şeful său.

— Câţi oameni avem? întrebă acesta.

— Unsprezece.

— Puţin, zise Dragoş.

— Cu toate acestea, paznicul Cristian nu ridică decât la cinci-şase oameni numărul agresorilor săi.

— Paznicul are părerea sa, eu o am pe a mea. N-are importanţă, trebuie să ne mulţumim cu ce avem. O să laşi un om aici şi-i vei lua pe ceilalţi zece. Cu noi o să fim doisprezece. E totuşi ceva.

— Aveţi vreun indiciu? întrebă Frederic Ulhmann.

— Ştiu unde sunt hoţii… cel puţin în ce parte s-au dus.

— Pot să vă întreb? începu Ulhmann.

— De unde-mi vine certitudinea? Nimic mai simplu. E chiar copilăros. Mi-am spus mai întâi că au luat prea multe lucruri de aici ca să nu aibă nevoie de un vehicul. Am căutat deci vehiculul şi l-am găsit. E o căruţă cu patru roate, înhămată cu doi cai, dintre care unuia-i lipseşte o caia de la potcoava piciorului drept din faţă.

— Cum puteţi şti asta? întrebă Ulhmann, uimit.

— Pentru că noaptea trecută a plouat şi că pământul, prost uscat, a păstrat fidel amprentele. În acelaşi mod am aflat că, părăsind vila, căruţa a luat-o la stânga, adică într-o direcţie opusă oraşului Gran. O să ne îndreptăm şi noi într-acolo, şi, la nevoie, o să urmărim dâra lăsată de calul cu potcoava fără caia. Nu sunt semne că voinicii noştri ar fi călătorit ziua; fără îndoială că s-au ascuns pe undeva, până seara, căci regiunea nu-i prea locuită şi casele-s puţin numeroase. La nevoie o să le scotocim pe toate câte le vom găsi pe drum. Adună-ţi oamenii, căci iată noaptea şi vânatul trebuie să iasă din bârlog.

Carol Dragoş şi trupa sa merseră mult timp fără să descopere vreun nou indiciu. Era aproape zece şi jumătate când, după ce vizitaseră în zadar vreo două, trei gospodării, ajunseră la încrucişarea celor trei drumuri, la hanul unde-şi petrecuseră ziua cei doi căruţaşi şi de unde plecaseră doar cu vreo trei sferturi de oră mai înainte. Carol Dragoş lovi cu putere în uşă.

— În numele legii! spuse Dragoş, când îl văzu apărând la fereastră pe hangiul căruia îi era scris ca în ziua aceea să nu-i tihnească somnul.

— În numele legii!... repetă hangiul îngrozit la vederea numeroasei trupe care-i înconjura casa. Ce-am făcut?

— Coboară şi-o să-ţi spun... Dar mai ales nu întârzia prea mult, răspunse Dragoş cu o voce nerăbdătoare.

Când hangiul, pe jumătate dezbrăcat, deschise uşa, poliţistul procedă la un interogatoriu rapid. Venise o căruţă în dimineaţa aceea; Câţi oameni o conduceau? Se oprise? Plecase? În ce parte se îndreptase?

Răspunsurile nu se lăsară aşteptate. Da, o căruţă condusă de doi bărbaţi venise la han, devreme.. Stătuse aici până seara şi nu plecase decât după venirea unei a treia persoane aşteptată de cei doi căruţaşi. Sunase nouă şi jumătate când ea se îndepărtase în direcţia satului Saint-Andre.

— Spre Saint-André? insistă Carol Dragoş. Eşti sigur?

— Sigur, afirmă hangiul.

— Ţi s-a spus, sau ai văzut-o?

— Am văzut...

— Hm... murmură Carol Dragoş, care adăuga: Bine. Urcă-te şi te culcă acum, omule, dar ţine-ţi limba.

N-a fost nevoie să i se spună de două ori. Uşa se închise şi poliţiştii rămaseră singuri pe drum.

— Un moment! ordonă Carol Dragoş oamenilor săi care rămăseseră nemişcaţi în timp ce el, cu un felinar, cerceta minuţios pământul.

Întâi nu descoperi nimic suspect, dar nu mai fu aşa când, traversând drumul, ajunse de cealaltă parte. În acest loc, pământul, mai puţin bătătorit de trecerea vehiculelor şi chiar mai puţin pietruit, îşi păstrase mai multă plasticitate. Dintr-o primă ochire, Carol Dragoş descoperi amprenta potcoavei fără caia şi constată că proprietarul acestei potcoave incomplete nu se îndrepta nici spre Saint-André, nici spre Gran, ci direct spre fluviu, pe drumul dinspre Nord. Pe acest drum se îndreptă deci şi Dragoş în fruntea oamenilor săi.

Cam trei kilometri străbătuseră astfel fără nici un incident, printr-un ţinut complet pustiu, când, din stânga drumului, răsună un nechezat de cal. Reţinându-şi cu un gest oamenii, Carol Dragoş înainta până la liziera păduricii care se vedea slab în umbră.

— Care-i acolo? strigă el cu voce puternică. Neauzindu-se nici un răspuns, unul dintre oameni, la ordinul său, aprinse o torţă de răşină. Flacăra ei străluci viu în noaptea aceea fără lună, dar lumina se stinse după câţiva paşi, neputincioasă să sfâşie întunericul făcut şi mai profund de frunzişul pomilor.

— Înainte! ordonă Dragoş, pătrunzând în desiş în fruntea trupei. Dar desişul îşi avea apărătorii lui. Abia trecuseră de lizieră şi o voce poruncitoare zise:

— Un pas mai mult şi tragem!

Această ameninţare nu avea să-l oprească pe Carol Dragoş, cu atât mai mult cu cât, la lumina torţei, i se păru că zăreşte o umbră nemişcată, cea a unei căruţe, în jurul căreia se aduna un grup de oameni, căruia nu-i putu stabili numărul.

— Înainte! ordonă el din nou.

Supunându-se ordinului, poliţiştii îşi continuară înaintarea nesigură în pădurea necunoscută. Dificultatea nu întârzie să se accentueze. Deodată, torţa fu smulsă din mâna agentului care o purta. Întunericul deveni complet.

— Neîndemânatecul! murmură Dragoş. Lumină, Frantz, lumină! Ciuda îi era cu atât mai mare cu cât la ultima pâlpâire a torţei, crezuse că vede căruţa făcând o mişcare de retragere şi îndepărtându-se pe sub copaci.

Din păcate nu putea fi vorba s-o urmărească. Trupa de poliţişti întâlni în faţa ei un adevărat zid viu. Fiecărui poliţist i se opuneau doi sau trei adversari. Dragoş înţelegea, cam târziu, că nu dispunea de suficiente forţe pentru a obţine victoria. Până aici, nu fusese tras nici un foc de armă, nici de-o parte, nici de cealaltă.

— Titşa! strigă în acel moment o voce, în noapte.

— Prezent! răspunse altă voce.

— Căruţa?

— A plecat!

— Atunci să terminăm o dată!

Dragoş înregistră în minte aceste voci. N-avea să le uite niciodată.

După acest scurt dialog, revolverele intrară în horă, zdruncinând atmosfera cu detunăturile lor seci. Câţiva poliţişti fură atinşi de gloanţe; înţelegând că ar fi fost o nebunie să continue, Carol Dragoş se hotărî să ordone retragerea. Trupa de poliţişti ieşi în drum, unde învingătorii nu mai îndrăzneau să-i urmărească şi noaptea-şi reluă calmul tulburat o clipă.

Mai întâi trebuiră să se ocupe de răniţi. Erau trei, uşor atinşi, de altfel. După o pansare sumară, ei fură trimişi înapoi sub supravegherea a patru camarazi de-ai lor. Dragoş, însoţit de Frederic Ulhmann şi de ultimii trei agenţi, porni spre Dunăre, mergând uşor în pieziş în direcţia oraşului Gran. Găsi fără greutate locul unde acostase cu câteva ore mai devreme, precum şi ambarcaţiunea cu care Ulhmann şi el traversaseră fluviul. Cei cinci oameni se îmbarcară şi traversând Dunărea în sens invers, coborâră pe malul stâng.

Dacă Dragoş suferise un eşec, spera să-şi ia revanşa acum. Nu mai era nici un dubiu pentru el că Ilia Bruş şi prea-faimosul Ladko erau unul şi acelaşi; şi mai era convins că omorul din noaptea trecută trebuia imputat tovarăşului său de călătorie. După toate aparenţele, acesta, după ce-şi va pune prada la adăpost, se va grăbi să-şi reia identitatea de împrumut, pe care n-o credea descoperită, şi care-i permisese până acum să dejoace cercetările poliţiei.

Înainte de ivirea zorilor, el se va înapoia la barcă şi-şi va aştepta pasagerul absent, aşa cum ar fi făcut inofensivul şi conştientul pescar ce pretindea a fi. Dar cinci oameni hotărâţi vor fi atunci la pândă. Cei cinci oameni, învinşi de Ladko şi de

banda sa, vor învinge mai uşor rezistenţa pe care ar putea-o opune acelaşi Ladko, obligat să fie singur pentru a juca rolul lui Ilia Bruş.

Acest plan bine conceput, a fost, din păcate, irealizabil. Deşi Carol Dragoş şi oamenii săi cercetară mult ţărmul, le-a fost imposibil să zărească ambarcaţiunea pescarului. Dragoş şi Ulhmann au recunoscut, fără greutate, locul precis unde debarcase, dimineaţa, primul, dar n-au găsit nici urmă de barcă. Ea dispăruse şi odată cu ea şi Ilia Bruş. Carol Dragoş fusese tras pe sfoară şi asta-l umplea de mânie.

— Frederic, spuse el subordonatului său, sunt la capătul puterilor. Mi-ar fi imposibil să mai fac vreun pas. O să dormim pe iarbă ca să ne mai refacem forţele. Dar unul dintre oamenii noştri va lua barca şi va merge imediat la Gran. La deschiderea oficiului poştal, va da o telegramă. Aprinde felinarul. O să-ţi dictez. Scrie! Frederic Ulhmann ascultă în tăcere:

„Crimă comisă în noaptea asta în împrejurimile oraşului Gran. Prada îmbarcată pe şalandă. Să se execute cu rigoare controalele prescrise.”

Dictă din nou:

„Mandat de aducere împotriva numitului Ladko, fals numit Ilia Bruş şi pretinzându-se laureatul Ligii Dunărene la ultimul concurs de la Sigmaringen, aşa-zisul Ladko, alias Ilia Bruş, inculpat de crimă, furt şi ucidere.”

— La prima oră să se telegrafieze tuturor comunelor riverane fără excepţie, ordonă Carol Dragoş, întinzându-se epuizat pe pământ.

X

Prizonier

Pentru înţelegerea povestirii, e timpul să-i spunem cititorului că bănuielile lui Carol Dragoş, confirmate şi de descoperirea portretului, nu erau complet eronate. Dragoş avea dreptate cel puţin asupra unui punct. Da, Ilia Bruş şi Sergiu

Ladko erau una şi aceeaşi persoană. Dar Dragoş se înşela grav atunci când îi atribuia tovarăşului său de călătorie îndelunga serie de furturi şi asasinate care, de atâta timp, pustiiau regiunea de pe malurile Dunării şi mai ales jefuirea vilei contelui Hagueneau, precum şi asasinarea paznicului Cristian. Ladko nu bănuia deloc gândurile pasagerului său. Tot ce ştia era că numele lui servea la desemnarea unui criminal cunoscut, şi el nu putea înţelege cum se putuse produce o atare confuzie.

Îngrozit la început de descoperirea unui omonim atât de redutabil, care, culmea, era şi compatriotul său, el deveni stăpân pe sine, după un moment de spaimă firească. În fond, ce-l interesa pe el un răufăcător cu care n-avea nimic comun decât numele? Un nevinovat n-are de ce să se teamă. Şi sigur că el era străin de aceste crime.

Fără nici o grijă, Sergiu Ladko, de-acum înainte îl vom numi cu numele său adevărat, lipsise noaptea trecută spre a se duce la Szalka, aşa cum anunţase. După plecarea lui din Rusciuk, acolo, în acel orăşel, îşi fixase reşedinţa sub numele de Ilia Bruş şi acolo aşteptase timp de multe săptămâni veşti de la scumpa sa Nataşa.

Aşteptarea, aşa cum ştim, îi devenise insuportabilă, şi-şi frământa mintea cum să găsească un mijloc de a pătrunde incognito în Bulgaria; când deodată soarta făcu să-i cadă sub ochi un număr din ziarul Pester Loyd, în care se anunţa cu mare vâlvă concursul de pescuit de la Sigmaringen.

Citind articolul despre acest concurs, exilatul, tot atât de bun pescar, sper că n-aţi uitat, cât şi pilot renumit, concepu un plan de acţiune a cărei ciudăţenie avea să-i asigure, poate, reuşita.

Se va înscrie în Liga Danubiană sub numele de Ilia Bruş, numele purtat la Szalka, va participa la concursul de la Sigmaringen, şi, prin dibăcia lui la pescuit, va obţine premiul întâi. După ce va da numelui său de împrumut un început de notorietate, va anunţa cu multă zarvă, făcând chiar şi rămăşaguri dacă se poate, intenţia sa de a coborî pe Dunăre, cu undiţa în mână, de la izvoare până la vărsare. Nu se îndoia că acest proiect avea să revoluţioneze lumea deosebită a pescarilor cu undiţa şi că asta-i va aduce autorului o oarecare reputaţie din partea celorlalţi oameni.

De atunci înainte, înarmat cu acte de stare civilă indiscutabile, căci, în general, se acordă o încredere oarbă vedetelor, Sergiu Ladko va putea coborî în adevăr pe Dunăre. Bineînţeles că va grăbi cât va putea înaintarea bărcii şi că nu va pierde cu pescuitul decât timpul necesar. Totuşi va face să se vorbească destul despre el pe tot parcursul, ca să nu fie uitat de lume şi pentru a putea debarca pe faţă la Rusciuk, sub protecţia unei notorietăţi bine stabilite.

Pentru ca unicul scop al acţiunii sale să fie atins în mod fericit, trebuia ca nimeni să nu-i bănuiască adevăratul nume şi ca nimeni să nu poată recunoaşte în trăsăturile pescarului Ilia Bruş, pe cele ale pilotului Sergiu Ladko. Prima condiţie era uşor de realizat. Era de ajuns ca, odată transformat în laureat al Ligii Dunărene, el să-şi joace rolul fără greş. Sergiu Ladko îşi jură să fie Ilia Bruş în ciuda tuturor, oricare ar fi incidentele călătoriei. Era de presupus că această călătorie se va face încet, dar sigur că nici un incident nu va face ca jurământul să devină greu de ţinut.

A doua condiţie era şi mai uşor de satisfăcut. Nu trebuia nimic mai mult decât să-şi radă barba, să-şi vopsească părul, să-şi ascundă ochii sub nişte ochelari mari de soare.

Sergiu Ladko se deghiza astfel sumar în noaptea care precedă plecarea, apoi porni la drum înaintea zorilor, sigur că e de nerecunoscut pentru o privire neavizată.

La Sigmaringen evenimentele s-au petrecut conform prevederilor. Laureat al concursului, anunţarea proiectului său fusese favorabil comentată de presa din ţinuturile riverane. Devenit astfel un personaj destul de cunoscut pentru ca identitatea să nu-i mai fie suspectată, asigurat, pe de altă parte, că o să găsească ajutor, la nevoie, din partea colegilor din Liga Dunăreană răspândiţi de-a lungul fluviului, Sergiu Ladko se lăsă dus de curent.

La Ullm avusese o primă decepţie, constatând că celebritatea sa relativă nu-l punea la adăpost de rigorile administraţiei. De aceea fusese bucuros să primească un pasager care avea acte în regulă şi pe care poliţia părea să-l stimeze. E sigur că atunci când va fi la Rusciuk şi când se va fi terminat prinsoarea, prezenţa unui străin ar putea să aibă unele inconveniente. Dar atunci îi va putea explica situaţia; până atunci această prezenţă i-ar mări probabilităţile de reuşită a

călătoriei pe care Sergiu Ladko dorea din tot sufletul s-o ducă la bun sfârşit.

Să afle că purta acelaşi nume cu un temut bandit, că acesta mai era şi bulgar, îi dădu lui Ladko a doua emoţie neplăcută. Oricare i-ar fi fost nevinovăţia şi prin urmare siguranţa, el nu putea să ignore că o astfel de potrivire de nume era de natură să provoace cele mai regretabile erori sau chiar cele mai grave complicaţii. Dacă numele pe care-l ascundea sub cel de Ilia Bruş avea să fie cunoscut, nu numai că debarcarea la Rusciuk ar fi fost compromisă, dar puteau să rezulte din asta şi lungi întârzieri.

Sergiu Ladko nu putea să facă nimic împotriva acestor pericole. Erau serioase dar nu trebuiau exagerate. În realitate, era greu de crezut că poliţia o să acorde atenţie, fără un motiv anume, unui pescar protejat de laurii obţinuţi la concursul de la Sigmaringen.

Ajuns la Szalka după apusul soarelui şi plecat cu mult înainte de zori, fără a fi fost văzut de nimeni, Sergiu Ladko trecuse doar pe acasă, exact timpul necesar ca să vadă dacă nu-l aşteptau veşti de la Nataşa. Menţinerea tăcerii avea într-adevăr ceva înnebunitor. De ce oare tânăra femeie nu mai scria de două luni? Ce i se întâmplase?

Perioadele tulburi sunt bogate în nenorociri personale şi pilotul se întreba cu groază dacă nu va debarca prea târziu, şi chiar dacă va debarca vreodată la Rusciuk.

Acest gând care-i sfâşia inima, îi înzecea în acelaşi timp forţa muşchilor. Acest gând îi dăduse, la plecarea din Gran, forţa de a rezista la furtună şi de a lupta victorios împotriva vântului dezlănţuit. El îl făcuse să iuţească pasul în timp ce revenea spre barcă cu băutura întăritoare destinată domnului Jaeger.

Mare îi fu mirarea când nu-şi găsi pasagerul pe care-l lăsase într-o stare atât de proastă; bileţelul pe care-l scrisese acesta nu-i micşoră îngrijorarea. Ce motiv atât de urgent îl făcuse pe domnul Jaeger să se îndepărteze de barcă în starea sa de slăbiciune? Cum se putea face ca un orăşean din Viena să aibă treburi atât de urgente în plin câmp, departe de orice centru locuit? Era aici o problemă pe care gândurile pilotului nu o soluţiona curând.

Oricare ar fi fost cauza, absenţa domnului Jaeger avea, în tot cazul, marele inconvenient de a mai lungi călătoria, lungă şi

aşa. Fără acest incident neaşteptat, şalanda s-ar fi aflat de-acum în mijlocul fluviului şi, până seara, mulţi kilometri ar fi fost adăugaţi la cei lăsaţi în urmă.

Tentaţia ca să ia rugămintea domnului Jaeger ca nulă şi neavenită era mare, ca să împingă barca în larg şi să continue călătoria fără a pierde un minut, spre o ţintă care-l atrăgea pe Sergiu Ladko aşa cum magnetul atrage fierul.

Pilotul hotărî totuşi să-l aştepte. Avea unele obligaţii faţă de pasager, şi era mai bine să piardă o zi decât să aibă de dat pretexte la eventualele contestaţii ulterioare.

Avea ce face până la terminarea zilei, care era de-acum mai mult de jumătate trecută.

Sergiu Ladko se ocupă mai întâi cu aranjarea cuferelor al căror conţinut fusese răsturnat în timpul zadarnicelor sale căutări de dimineaţă. Asta nu i-ar fi luat mult timp dacă, terminându-l de aranjat pe al doilea, privirea nu i-ar fi căzut asupra aceluiaşi portofel care atrăsese mai înainte şi atenţia lui Carol Dragoş. Pilotul deschise portofelul aşa cum îl deschisese şi poliţistul şi, ca şi acesta, dar cuprins de sentimente diferite, scoase portretul pe care Nataşa i-l dăduse în momentul despărţirii, cu o dedicaţie plină de afecţiune. Sergiu Ladko privi lung acest chip iubit. Nataşa! Ea era!... Erau trăsăturile ei dragi, ochii ei atât de puri, buzele ei întredeschise ca pentru a vorbi. Cu un oftat, puse la loc în portofel scumpul portret şi pe acesta în cufărul pe care îl încuie cu grijă; puse cheia în buzunar şi ieşi de sub coviltir pentru a-şi vedea de treburi.

Dar nu mai avea gândul la treabă. Curând mâinile sale stăteau nemişcate şi aşezat pe una din bănci, cu spatele la ţărm, îşi lăsă privirea să rătăcească pe fluviu. Gândul îi zbură spre Rusciuk. Îşi văzu soţia, casa veselă şi plină de cântece... Sigur, nu regreta nimic. Să-şi sacrifice propria-i fericire, ar mai face-o dacă i s-ar cere... Ce păcat că un sacrificiu atât de crud era până-ntr-acolo inutil. Câţi ani va mai geme Bulgaria sub jugul opresorilor, acum când revolta izbucnind prea devreme era zdrobită fără scăpare? Va putea el oare să mai treacă frontiera şi dacă va ajunge s-o facă, o va mai găsi el pe cea pe care o iubea? Oare turcii n-o luaseră ca ostatecă pe soţia unuia din adversarii lor cei mai hotărâţi? Dacă era aşa, ce făcuseră ei cu Nataşa? Vai! această dramă intimă şi modestă dispăruse în

zvârcolirea care zdruncinase regiunea balcanică. Cât de puţin conta suferinţa a două fiinţe în mijlocul nenorocirii generale!

Toată peninsula era străbătută la acea oră de hoarde sângeroase. Peste tot galopul sălbatec al cailor cutremurase pământul şi pârjolul războiului trecuse peste cele mai sărmane sate.

Împotriva colosului turc se ridicau doi pigmei: Serbia şi Muntenegru. Aceşti doi David vor reuşi oare să-l învingă pe Goliat? Ladko înţelegea cât de inegală era lupta şi, gânditor, îşi pusese toată speranţa în părintele tuturor slavilor, marele ţar al Rusiei, care într-o zi, poate, avea să binevoiască a-şi întinde mâna sa puternică asupra fiilor săi oprimaţi.

Absorbit de gânduri, Sergiu Ladko pierduse până şi amintirea locului unde se afla. Putea să defileze şi un regiment întreg de soldaţi pe mal că el nu şi-ar fi întors capul. Cu atât mai mult el nu-şi dădu seama de sosirea a trei oameni, care veneau din amonte şi păşeau încet. Dar dacă Ladko nu-i văzu pe aceştia, ei îl văzuseră uşor, de îndată ce barca lui le apăru în faţă de după un cot al fluviului.

Acel trio de oameni se opri de îndată şi începu să se sfătuiască în şoaptă. Unul dintre aceşti noi veniţi a mai fost prezentat cititorului, la escala de la Viena, sub numele de Titşa. El e cel care, în tovărăşia unui complice, îl urmărea pe Carol Dragoş, după ce detectivul îl filase şi el la rândul său pe Ilia Bruş, în timp ce acesta făcea demersuri nevinovate pe lângă unul din intermediarii folosiţi la expedierea armelor în Bulgaria. Vă amintiţi că această urmărire îi adusese până aproape de barcă pe cei doi spioni, care, siguri de a recunoaşte locuinţa plutitoare a poliţistului, se îndepărtaseră plănuind să tragă foloase din această descoperire. Acuma voiau să pună în aplicare aceste planuri.

Cei trei oameni se ascunseseră în iarba de pe mal şi, de acolo, îl pândeau pe Sergiu Ladko. Acesta, urmărindu-şi gândurile, le ignora prezenţa, neavând nici o bănuială de pericolul care-l ameninţa. Dar primejdia era mare, căci oamenii la pândă, toţi trei membri ai bandei de răufăcători care devasta regiunea dunăreană, nu erau dintre cei pe care-i bine să-i întâlneşti într-un loc pustiu.

Titşa era chiar un membru important al bandei; el putea fi considerat ca primul după şeful bandei, care îi aducea prin

fărădelegile sale o celebritate ruşinoasă numelui pilotului. Cât despre ceilalţi doi, Sakmann şi Zerlang, ei erau nişte simpli figuranţi.

— El este, murmură Titşa, oprindu-i cu mâna pe ceilalţi doi, de îndată ce descoperi barca la cotul fluviului.

— Dragoş? întrebă Sakmann.

— Da!

— Eşti sigur?

— Absolut.

— Dar nu-i vezi faţa, căci e cu spatele, obiectă Zerlang.

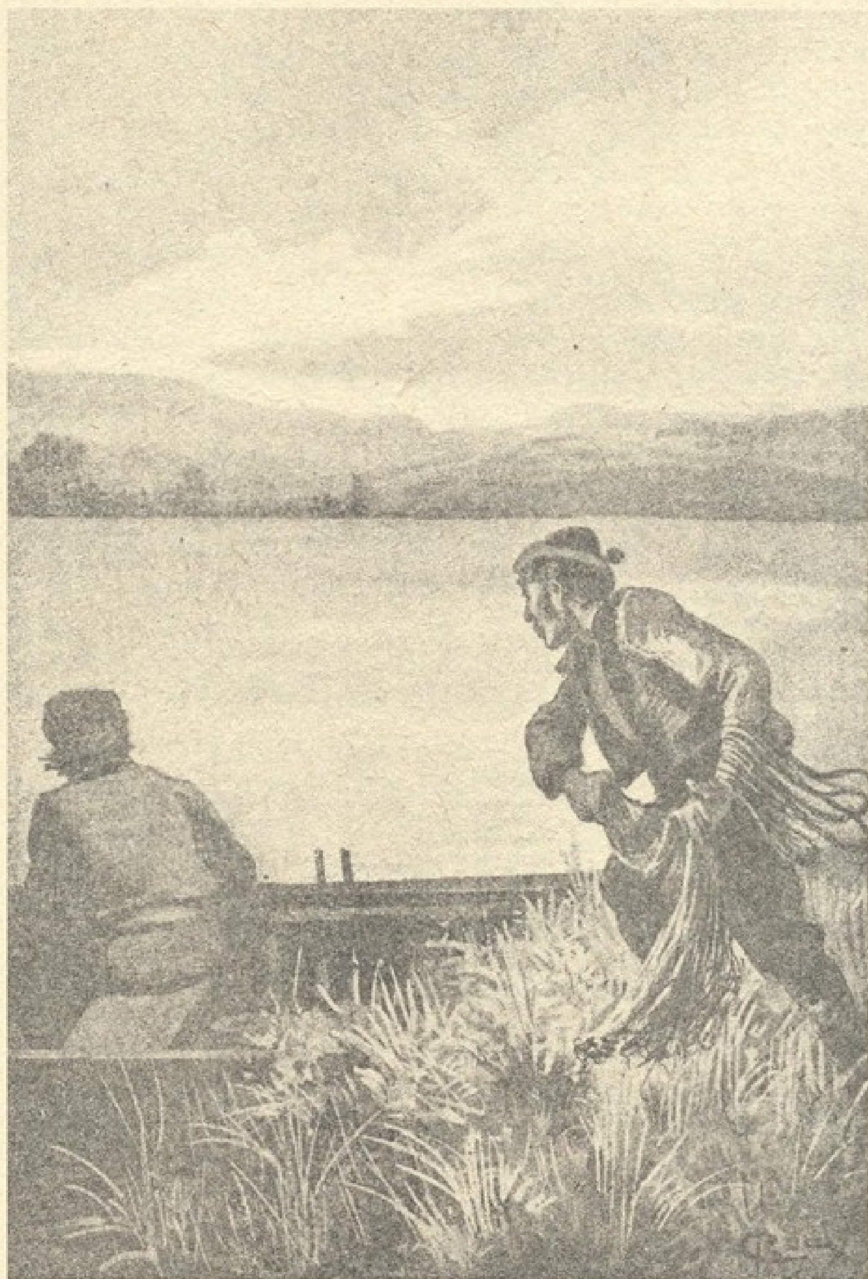
— Nu trebuie să-i văd faţa, răspunse Titşa. Nu-l cunosc. De-abia dacă l-am zărit la Viena.

— În cazul ăsta!...

— Da recunosc perfect barca, îl întrerupse Titşa, şi am avut timp s-o examinez în timp ce Ladko şi cu mine eram amestecaţi în mulţime. Sunt sigur că nu mă-nşel.

— La drum, atunci! făcu unul dintre oameni.

Pilotul, pierdut în visele sale...

— La drum, aprobă Titşa, desfăcând un pachet pe care-l avea sub braţ.

Pilotul nu bănuia, în continuare, că era obiectul unei astfel de urmăriri, Nu-i auzise pe cei trei oameni venind; nu-i auzi nici când ei se apropiară înăbuşindu-şi zgomotul paşilor în iarba deasă de pe mal. Pierdut în visele sale, el îşi lăsa gândurile să hoinărească pe apă spre Nataşa şi ţara sa. Deodată o mulţime de laţuri dese îl înfăşurară, orbindu-l, paralizându-l, înăbuşindu-l. Ridicându-se brusc, el se zbătu din instinct şi se epuiza în eforturi zadarnice, când o lovitură violentă în cap îl aruncă, ameţit, în fundul bărcii. Nu totuşi destul de repede ca să nu aibă timpul să se vadă prizonierul lanţurilor unui năvod din acelea pe care şi el îl folosea la prinsul peştilor.

Când Sergiu Ladko îşi reveni în fire, el nu mai era acoperit cu năvodul cu care-l prinseseră aducându-l la neputinţă, dar strâns legat de multe ori cu o funie groasă, el nu putea face nici cea mai mică mişcare; un căluş îi înăbuşea strigătele, o bandă neagră îi acoperea ochii.

Revenindu-şi în fire, prima senzaţie a lui Sergiu Ladko fu de buimăcire. Ce i se întâmplase? Ce însemna acest inexplicabil atac şi ce voiau să facă cu el? În definitiv, avea de ce să se liniştească, într-o oarecare măsură. Dacă ar fi avut intenţia să-l omoare, ar fi făcut-o. Pentru că mai era în viaţă, înseamnă că nu-i voiau moartea şi că agresorii săi – oricare ar fi fost – n-au avut altă intenţie decât să pună mâna pe el.

Dar, de ce, în ce scop să pună mâna pe el?

Era greu de răspuns la această întrebare. Hoţi?... Nu şi-ar fi dat osteneala să-şi lege victima cu atâta prevedere când un cuţit le făcea treaba mai repede şi mai sigur. Cât trebuiau să fie de săraci hoţii pe care i-a ispitit biata lui barcă!

Răzbunare?... Imposibilitate şi mai mare. Turcii, singurii duşmani ai lui Ladko, nu puteau bănui că patriotul bulgar se

ascunde sub numele unui pescar şi, chiar dac-ar fi fost informaţi, el nu reprezenta pentru ei un personaj atât de important, încât să rişte un act de violenţă atât de departe de frontieră, în plin centru al Imperiului austriac. În plus, e sigur că şi turcii l-ar fi suprimat chiar mai repede decât nişte simpli hoţi...

Convingându-se că, cel puţin pentru moment, motivul era de nepătruns, Sergiu Ladko, ca om practic ce era, încetă să se mai gândească la asta; el îşi consacră toată inteligenţa la observarea a ceea ce avea să urmeze şi la găsirea mijloacelor, dacă ele existau, de a-şi recâştiga libertatea.

La drept vorbind, situaţia nu se preta la multe observaţii. Înţepenit de strânsoarea frânghiei înfăşurată în spirală în jurul trupului, el nu putu face nici o mişcare, iar banda de pe ochi era aşa de strânsă, că nu putea spune dacă-i ziua sau noaptea. Primul lucru pe care-l recunoscu, concentrându-şi toată atenţia spre zgomote, era că se afla în fundul bărcii, barca sa desigur, şi că ea înainta repede sub efortul unor braţe vânjoase. În adevăr, se auzea, distinct, scârţâitul vâslelor lovindu-se de strapazane şi murmurul apei alunecând pe laturile ambarcaţiunei.

În ce direcţie mergeau? Iată a doua problemă pe care o rezolvă uşor, constatând o diferenţă sensibilă de temperatură între partea stângă şi cea dreaptă a corpului său. Oscilaţiile transmise de barcă la fiecare impuls al vâslelor îi arătau că era culcat în sensul mersului; ştiind că în momentul agresiunii soarele nu era departe de amiază, el ajunse, fără greutate, la concluzia că o jumătate de corp era în umbra peretelui ambarcaţiunii, care se îndrepta de la Vest spre Est, continuând deci să meargă în sensul curentului ca atunci când ea asculta de ordinul stăpânului său legitim.

Nici o vorbă nu fusese schimbată între cei ce puseseră stăpânire pe el. Nici un zgomot omenesc nu-i ajungea la ureche, afară de icnetele luntraşilor când apăsau pe vâsle. Navigaţia asta tăcută dura cam de o oră şi jumătate; căldura soarelui îi cuprinsese faţa şi-l informă că se îndreptau spre Sud. Pilotul nu se miră. Cunoaşterea perfectă a celor mai mici meandre ale fluviului îl făcu să înţeleagă că întorseseră în curba pe care acesta o descrie în faţa muntelui Pilis. Fără îndoială că, în curând, aveau să se îndrepte spre Est, apoi spre Nord, până la punctul cel mai depărtat, de unde Dunărea începe să coboare direct spre peninsula balcanică...

Aceste supoziţii nu se realizară decât în parte. În momentul în care Sergiu Ladko calcula că ajunseseră în mijlocul limanului de la Pilis, zgomotul vâslelor încetă brusc... În timp ce barca mergea cu aceeaşi viteză, se auzi o voce aspră:

— Ia cangea, comandă unul dintre agresorii nevăzuţi.

Aproape imediat se simţi un şoc, urmat de un scârţâit pe care l-ar fi putut face scândura bordajului zgâriind un corp dur; apoi Sergiu Ladko fu ridicat şi trecut din mână în mână. Era evident că barca acostase lângă o altă ambarcaţiune mai mare, la bordul căreia prizonierul era îmbarcat ca un colet. În zadar ciulea el urechea pentru a prinde în treacăt vreo vorbă. Nu se pronunţa nici una. Temnicerii lui nu se dezvăluiau decât prin contactul mâinilor brutale şi prin răsuflarea piepturilor ce gâfâiau.

Legănat, tras în toate părţile, Sergiu Ladko n-avu, de altfel, timp de gândire. După ce l-au urcat, îl coborâră de-a lungul unei scări care-i lovi crunt şalele. După loviturile care-l învineţiseră el înţelese că-l trecuseră printr-o deschizătură mică, unde, în sfârşit, fu aruncat jos ca un pachet, scoţându-i-se banda de pe ochi şi căluşul din gură; totodată răsună şi zgomotul surd al unui chepeng care se închidea.

Aşa ameţit de zdruncinătură lui Sergiu Ladko îi trebui un lung moment ca să-şi vină în fire. Când reuşi, situaţia nu i se păru mai bună, deşi-şi recăpătase vocea şi vederea. E evident, că ei socoteau că nu-i mai era necesar căluşul pentru că nu era nimeni care putea să-l audă iar înlăturarea bandei de pe ochi nu-i era de mare ajutor. Totul era întunecat în jurul său. Şi ce întuneric! Prizonierul, care după succesiunea de senzaţii resimţite, presupunea că e închis în cala unei nave, se sforţa inutil să descopere o cât de slabă dâră de lumină trecând prin încheietura pereţilor. Nu vedea nimic. Nu era întunecimea unei pivniţe în care ochiul reuşeşte totuşi să discearnă o vagă licărire; era întunericul total, absolut, comparabil doar cu cel din mormânt.

Câte ore trecuseră aşa oare? Sergiu Ladko credea că era pe la jumătatea nopţii când o larmă, atenuată de distanţă, ajunse până la el. Se alerga, se tropăia. Apoi zgomotul se apropie. Colete grele erau împinse direct deasupra capului lui şi-ar fi jurat că doar o scândură îl separa de lucrătorii necunoscuţi.

Zgomotul se mai apropie încă. Acum se vorbea chiar lângă el, fără îndoială în spatele unui perete care-i mărginea închisoarea, da era imposibil să ghicească ce se spunea.

Curând, de altfel, zgomotul se potoli şi din nou se făcu linişte în jurul bietului pilot pe care-l învălui un întuneric de nepătruns.

Sergiu Ladko adormi.

XI

În mâna duşmanului

După ce Carol Dragoş şi oamenii lui au bătut în retragere, învingătorii au rămas la început pe locul luptei, gata să opună rezistenţă unui nou atac; în acest timp, căruţa se îndepărtă în direcţia Dunării. După ce timpul scurs asigură banda de răufăcători că plecarea forţelor de poliţie era definitivă, porni şi ea la drum, la un semn al şefului. Ei ajunseră curând la fluviul care curgea la mai puţin de cinci sute de metri. Căruţa îi aştepta acolo, în faţa şalandei, a cărei umbră întunecată se zărea de la câţiva metri de ţărm.

Distanţa era mică şi muncitorii numeroşi. În câteva clipe două luntre au transportat la bordul şalandei încărcătura căruţei. De îndată aceasta se îndepărtă şi dispăru în noapte, în timp ce cea mai mare parte a celor care luptaseră în poiană se risipeau pe câmp, după ce îşi primiseră partea lor de pradă. Nu mai rămase nici o urmă din crima care se comisese, doar o grămadă de colete umplea puntea vasului de transport, la bordul căruia nu se îmbarcaseră decât opt oameni.

În realitate, faimoasa bandă de pe malurile Dunării era alcătuită numai din aceşti opt oameni. Ceilalţi reprezentau o mică parte a unui număr de subalterni din care o fracţiune era angajată chiar din regiunea în care se „dădea lovitura”. Aceştia rămâneau străini execuţiei propriu-zise a loviturii, iar rolul lor, limitat la cel de cărăuşi, santinele sau paznici, nu începea decât în momentul în care duceau prada spre fluviu.

Organizarea era dintre cele mai dibace. Prin aceasta, banda dispunea, pe tot cursul Dunării, de nenumăraţi asociaţi, dintre care foarte puţini îşi dădeau seama de felul operaţiunilor la care-şi dădeau concursul. Recrutaţi printre analfabeţi, în general, adevărate brute, aceştia credeau că participă la obişnuite acte de contrabandă şi nu căutau să afle mai mult. Niciodată nu se gândiseră să stabilească nici cea mai mică apropiere între cel care comanda expediţiile la care luau parte şi acest faimos Ladko care, ascunzându-şi numele faţă de ei, părea să se complacă, în mod straniu, lăsând câte o urmă a identităţii sale pe locul crimelor. Indiferenţa lor părea mai puţin surprinzătoare, dacă aflăm că aceste crime comise pe cursul Dunării erau răspândite pe o întindere imensă. Emoţia populaţiei avea deci răgaz să se liniştească între timp Numele lui Ladko îşi câştigase trista sa celebritate mai ales în birourile poliţiei, unde se centralizau toate plângerile riverane.

Din cauza titlurilor sforăitoare ale gazetelor, în oraşe, burghezia îi acorda o atenţie deosebită. Dar pentru marea masă a poporului, cu atât mai mult pentru ţărani, el nu era decât un răufăcător ca oricare altul, de la care ai de suferit o dată şi pe care nu-l mai vezi. Spre deosebire de ceilalţi, cei opt oameni rămaşi la bordul şalandei se cunoşteau între ei şi formau într-adevăr o bandă. Cu vasul lor, urcau sau coborau pe Dunăre fără încetare. Cum li se prezenta ocazia unei operaţii rentabile, se opreau, recrutau prin împrejurimi personalul necesar, apoi, cu prada ascunsă în locuinţa lor plutitoare, plecau în căutarea altor lovituri. Când şlepul era plin, ajungeau la mare, unde un vapor, cu care conlucrau, venea să-i întâlnească în ziua fixată. Transportate la bordul vasului, aceste bogăţii furate şi uneori câştigate chiar cu preţul unei vieţi deveneau o încărcătură cumsecade şi loială, în stare să fie schimbată pe aur, în ţinuturi îndepărtate, la lumina zilei.

În mod excepţional, în noaptea trecută se auzise despre bandă la o distanţă atât de mică de fărădelegea precedentă. Ea nu comitea, de obicei, asemenea greşeală care, repetată, putea să le dea de bănuit complicilor inconştienţi pe care-i angaja din ţinut. Dar, de data asta, căpetenia ei avusese un motiv deosebit să nu se îndepărteze şi dacă acel motiv nu era cel pe care i-l atribuise Carol Dragoş când vorbise la Ullm cu Frederic Ulhmann, totuşi poliţistul nu era străin de el.

Recunoscut la Viena de însuşi şeful bandei, însoţit atunci de Titşa, secundul său, detectivul fusese de atunci filat, fără s-o ştie, de o serie de complici locali cărora nu li se spusese decât esenţialul; şlepul lor se străduise să meargă înaintea şalandei doar cu câţiva kilometri. Acest spionaj atât de anevoios într-un ţinut adesea descoperit şi unde se aflau atâţia agenţi de poliţie era, prin forţa lucrurilor, întrerupt deseori, iar soarta voise ca Dragoş şi gazda sa să nu fie văzuţi în acelaşi timp. Nimic nu permitea deci să se presupună că şalanda avea doi locuitori, nici să se admită posibilitatea unei erori.

Instituind această supraveghere, căpetenia bandei visa să dea o lovitură de maestru. Să-l suprime pe detectiv? Nu se gândea la asta. Pentru moment cel puţin, se gândea doar să pună mâna pe el. Avându-l pe Carol Dragoş în mână, va fi mai puternic şi va putea discuta de la egal la egal, dacă va fi ameninţat de vreun pericol.

Timp de câteva zile nu i se ivi ocazia răpirii. Sau pentru că barca se oprea seara la prea mică distanţă de un centru locuit, sau pentru că se întâlneau în imediata ei apropiere agenţi înşiraţi pe mal şi a căror calitate nu putea să scape unui profesionist al crimei.

În sfârşit, în dimineaţa de 29 august, împrejurările păreau favorabile. Furtuna, care în noaptea trecută protejase banda în timp ce ataca vila contelui Hagueneau, îi împrăştiase probabil şi pe poliţiştii care îl precedau sau îl urmau pe şeful lor de-a lungul fluviului. Poate că acesta era acum singur şi fără apărare. Trebuia să profite de asta.

Titşa cu doi oameni fuseseră trimişi cu căruţa de îndată ce ea a fost încărcată cu prada de la vilă. I-am văzut pe cei trei achitându-se de misiune şi cum pilotul Sergiu Ladko a devenit prizonierul lor în locul detectivului Carol Dragoş.

Până aici, Titşa nu-şi putuse informa căpetenia despre fericitul sfârşit al misiunii sale, decât prin câteva cuvinte schimbate grabnic în poiană, în momentul când poliţiştii apăruseră pe drum. Discuţia asupra acestui subiect avea să fie reluată, cu siguranţă, dar pentru moment nu putea fi vorba despre aşa ceva. Înainte de orice, trebuiau să dispară şi să fie puse la adăpost numeroasele colete îngrămădite pe punte; şi chiar cu asta se îndeletniceau fără întârziere cei opt oameni care formau echipa şalandei.

Fie cu braţele, fie lăsându-le să alunece pe un plan înclinat, coletele erau mai întâi introduse în interiorul vasului; această muncă nu le luă decât câteva minute; apoi se trecu la aranjarea şi stivuirea definitivă a coletelor. Pentru asta au ridicat podeaua calei, lăsând descoperită o mare deschizătură acolo unde te-ai fi aşteptat să dai de apa Dunării. O lanternă coborâtă în cel de-al doilea compartiment permise să se desluşească o îngrămădire de obiecte eteroclite care îl umplea în parte. Rămânea, totuşi, destul loc pentru ca prada luată de la contele Hagueneau să poată fi plasată, la rândul ei, în ascunzătoarea nebănuită. Această şalandă care servea în acelaşi timp şi ca mijloc de transport şi ca locuinţă şi ca magazin inviolabil era într-adevăr minunat trucată. Dedesubtul părţii vizibile a vasului era aplicat un altul mai mic; în acest mod, puntea celui mic devenise fundul celui mare. Cel de-al doilea vas, adânc de vreo doi metri, avea deplasarea capabilă să-l ducă pe primul şi să-l înalţe cu unul sau doi stânjeni deasupra suprafeţei apei. Inconvenientul acesta, care ar fi putut dezvălui şmecheria, fusese remediat prin încărcarea spaţiului inferior cu o cantitate de lest, suficientă ca să-l înece în întregime, în aşa fel încât partea superioară să-şi păstreze linia de plutire pe care trebuia s-o aibă fiind gol.

Cala era tot goală, căci mărfurile furate, înghesuite în fundul dublu, înlocuiau o cantitate corespunzătoare de lest, astfel încât aspectul exteriorului nu era cu nimic modificat. Goală, şalanda ar fi trebuit să coboare abia cu un stânjen, dar ea se scufunda în apă aproape cu şapte. Asta nu fără a crea adevărate dificultăţi navigaţiei pe Dunăre, făcând necesară şi prezenţa unui pilot excelent. Banda poseda acest pilot în persoana lui Iacub Ogul, un evreu născut tot la Rusciuk. Cunoscând bine fluviul, Iacub Ogul ar fi putut lupta cu Sergiu Ladko însuşi în perfecta cunoaştere a paselor de navigaţie, a canalelor şi a bancurilor de nisip; el conducea cu mână sigură şlepul printre curenţii rapizi ai apei presărată cu stânci.

Poliţia putea să-i măsoare înălţimea exterioară şi interioară a vasului fără să găsească nici cea mai mică diferenţă. Putea s-o sondeze de jur împrejur, fără să-i întâlnească ascunzătoarea submarină, destul de retrasă şi înclinată pentru a fi imposibil de ajuns la ea. Toate investigaţiile lor ar duce numai la constatarea că vasul e gol şi că el se

scufundă în apă atât cât trebuie pentru ca să-şi echilibreze greutatea.

În privinţa actelor ei, măsurile de prevedere nu erau mai puţin bine luate. În toate cazurile, ori cobora pe Dunăre, ori urca, şalanda mergea sau să ridice mărfuri, sau se întorcea la portul său de înregistrare, după ce marfa era descărcată. După cum li se părea mai bine, ea aparţinea când domnului Constantinescu, când domnului Mayer, amândoi negustori, unul la Galaţi, altul la Viena. Actele, având peceţile cele mai legale, erau în regulă, aşa încât nimeni nu s-ar fi gândit vreodată să le verifice. Dacă cineva ar fi făcut-o, ar fi constatat existenţa unui Constantinescu sau Wengel Meyer într-unul din oraşele indicate.

În realitate, proprietarul era Ivan Striga.

Cititorul îşi aminteşte poate că acest nume aparţinea unuia dintre indivizii cei mai puţini recomandabili din Rusciuk, care, după ce s-a împotrivit în zadar căsătoriei lui Sergiu Ladko cu Nataşa Gregorevici, dispăruse din oraş. Fără să se vorbească prea mult despre el, anumite zvonuri îl acuzau de toate fărădelegile comise. De data asta zvonurile nu se înşelau. În adevăr, cu alţi mizerabili de teapa lui, Ivan Striga alcătuise o bandă de adevăraţi piraţi care jefuiau ambele maluri ale Dunării.

Era ceva să găseşti drumul spre îmbogăţirea uşoară, era şi mai bine s-o faci în siguranţă. În acest scop, în loc să-şi camufleze numele şi faţa, aşa cum ar fi făcut un răufăcător obişnuit, el nu voia să fie un anonim pentru victimele sale. Bineînţeles că nu le făcea cunoscut adevăratul său nume. Nu, cel pe care hotărâse să-l folosească, cu o neruşinată imprudenţă, era cel al lui Sergiu Ladko. Să te ascunzi în spatele unei identităţi de împrumut, ca să scapi de consecinţele unei nelegiuiri, este o stratagemă destul de comună, dar Striga o renovase prin inteligenta alegere a unui pseudonim pe care şi-l atribuia. Dacă numele lui Ladko nu era decât un simplu nume, capabil să creeze confuzie şi, prin urmare, capabil să abată bănuielile de la vinovat, în cazul unui flagrant delict, el mai avea şi câteva alte avantaje deosebite.

În primul rând, Sergiu Ladko nu era un mit. El exista, dacă împuşcătura care-l salutase la plecarea de la Rusciuk nu-l doborâse pentru totdeauna. Deşi lui Striga îi plăcea să se laude că-şi suprimase duşmanul, adevărul este că el nu ştia nimic

despre asta. De altfel, din punctul de vedere al anchetei care s-ar fi putut face la Rusciuk, aşa ceva n-avea nici o importanţă.

Dacă Ladko era mort, poliţia n-ar înţelege nimic din acuzaţiile aduse lui. Dacă era viu, ea ar găsi un om în carne şi oase, de o cinste atât de bine stabilită încât ancheta, după toate probabilităţile s-ar opri aici. Ea ar căuta atunci pe cei care ar purta acelaşi nume. Dar mai înainte ca toţi cei cu numele de Ladko să fie cercetaţi, ar curge multă apă pe Dunăre!

Dacă din întâmplare, bănuielile s-ar îndrepta mereu în aceeaşi direcţie, sfârşind prin a zdruncina onorabilitatea lui Sergiu Ladko, aceasta ar fi un rezultat deosebit de bun. În afară de faptul că unui bandit îi face întotdeauna plăcere să ştie că altul este cercetat în locul lui, această substituire i-ar deveni şi mai plăcută atunci când simte pentru victimă o ură de moarte. Chiar dacă aceste deducţii ar părea nesăbuite, absenţa lui Ladko, căruia nimeni nu-i cunoştea misiunile patriotice, le-ar face logice. De ce plecase pilotul aşa pe nepusă masă? Secţia locală a poliţiei fluviale tocmai începea să-şi pună această întrebare în momentul în care Carol Dragoş descoperea ceea ce el credea că-i adevărat; fiecare dintre noi ştie că atunci când poliţia începe să-şi pună întrebări, sunt puţine şanse ca ea să răspundă cu bunăvoinţă.

Astfel, situaţia era foarte clară în dramatica ei complicaţie. O lungă serie de crime, pe care câteva gafe intenţionate le atribuia mereu unui anume Ladko, din Rusciuk; pilotul cu acelaşi nume, bănuit deocamdată vag, foarte vag, de a fi vinovat din cauza absenţei, în timp ce la sute de kilometri, acuzat prin serioase prezumţii, un Ladko era depistat sub numele pescarului Ilia Bruş; şi în tot acest timp, Striga, reluându-şi după fiecare fărădelege identitatea autentică, circula liber pe Dunăre!

Totuşi, pentru ca securitatea să nu-i fie ameninţată, condiţia esenţială era ca să dispară orice urmă compromiţătoare, în cel mai scurt timp. Iată de ce, în seara aceea, noua pradă era, ca de obicei, rapid închisă în ascunzătoarea nebănuită.

În carcera din fundul calei submarine, acolo unde nici o putere omenească nu era capabilă să-l ajute, adevăratul Sergiu Ladko auzi zgomotul depozitării şi stivuirii prăzii. Apoi, după ce puseră podeaua la loc, oamenii urcară pe punte, închizând chepengul. De acum înainte, putea să vină şi poliţia!

În momentul acela era trei dimineaţa. Echipajul şalandei, obosit de munca ultimelor două nopţi, avea nevoie de odihnă, dar nu putea fi vorba de aşa ceva. Dornic să se îndepărteze cât mai repede, de locul ultimei sale nelegiuiri, Striga ordonă plecarea pentru a profita de ivirea zorilor; ordinul fu executat fără murmur, fiecare dintre membrii echipajului înţelegând importanţa motivului care-l dictase. În timp ce echipajul ridica ancora şi împingea şlepul spre mijlocul fluviului, Striga se informă de peripeţiile petrecute dimineaţa.

— A mers şnur, îi răspunse Titşa. L-am prins pe Dragoş din prima aruncare a năvodului ca pe-o simplă ştiucă.

— V-a văzut?

— Nu cred. Avea la ce să se gândească.

— Nu s-a zbătut?

— A încercat el, mişelul. A trebuit să-i dau chiar una în cap ca să-l liniştesc.

— Nu l-ai omorât, sper? întrebă repede Striga.

— Nu! L-am ameţit doar. Am profitat de asta ca să-l leg corect. Dar nu isprăvisem ambalarea, că balotul respira ca maică-sa şi ca taică-său.

— Şi acum?

— E în cală. În fundul dublu, bineînţeles.

— Ştie unde l-ai transportat?

— Trebuie să fie tare şmecher ca s-o ştie, spuse Titşa râzând zgomotos. Trebuie să te gândeşti că n-am uitat să-i pun nici căluşul, nici banda pe ochi. Nu i le-am scos decât când individul a ajuns în colivie. Acolo, dacă-i convine, n-are decât să cânte romanţe şi să admire peisajul.

Striga zâmbi fără să răspundă. Titşa reluă:

— Am făcut ce mi-ai ordonat, dar unde ne duce asta?

— Dacă n-ar servi decât la dezorganizarea brigăzii particulare a şefului, răspunse Striga.

Titşa ridică din umeri.

— O să se numească alta, spuse el.

— Se poate, dar aceea n-o să facă cât cea pe care-o deţinem noi. În toate cazurile, vom putea sta de vorbă. La nevoie o să-l dăm în schimbul paşapoartelor care ne vor trebui. E deci foarte important să-l păstrăm viu.

— Este, afirmă Titşa.

— V-aţi gândit să-i daţi de mâncare?

— Drace!... făcu Titşa, scărpinându-se în cap. Am uitat de tot. Dar douăsprezece ore de foame nu i-au stricat niciodată nimănui, şi-o să-i duc mâncarea de îndată ce-o să plecăm... Dacă nu vrei să i-o duci chiar tu, ca să-ţi dai seama cu proprii tăi ochi.

— Nu, spuse prompt, Striga. Prefer să nu mă vadă. Eu îl cunosc, dar el nu mă cunoaşte. E un avantaj pe care nu vreau să-l pierd.

— Ai putea să-ţi pui o mască.

— N-ar merge cu Dragoş. Nu-i nevoie să-i arăţi faţa. Statura ori cel mai mic gest îi ajung pentru a recunoaşte oamenii.

— Atunci, eu, care-i duc haleala, m-am aranjat...

— Trebuie s-o facă cineva... De altfel, Dragoş nu-i foarte periculos acum, iar dacă redevine vreodată, noi vom fi la adăpost.

— Amin zise Titşa.

— Pentru moment, reluă Striga, o să-l lăsăm în cutiuţă. Nu prea mult, ca să nu moară asfixiat. O să-l urcăm într-o cabină de pe punte când o să trecem de Budapesta, mâine dimineaţă, după plecarea mea.

— Ai intenţia să lipseşti? întrebă Titşa.

— Da, răspunse Striga. O să părăsesc şlepul, din când în când, ca să culeg informaţii pe mal. O să văd ce se spune şi despre ultima noastră treabă şi despre dispariţia lui Dragoş.

— Şi dacă te prind? obiectă Titşa.

— Nu-i pericol. Nu mă cunoaşte nimeni şi poliţia fluvială trebuie să fie descurajată. Faţă de ceilalţi o să am, dacă va fi nevoie, o identitate nou-nouţă.

— Care?

— Cea a celebrului Ilia Bruş, pescar însemnat şi laureat al Ligii Dunărene...

— Ce idee!

— Straşnică! Am vasul lui Ilia Bruş. O să-i imit şi înfăţişarea, după exemplul lui Carol Dragoş.

— Şi dacă-ţi cer peşte?

— Dacă trebuie, o să cumpăr şi-o să-l revând.

— Ai răspuns la toate!

— Zău?

Cu aceasta, discuţia se încheie. Şlepul îşi începuse înaintarea. Sufla o briză uşoară dinspre Nord, care era bună mai ales mai sus de Vişegrad, când Dunărea o ia direct spre Sud.

Dar până atunci briza întârzia vasul în mod neplăcut; grăbit să se îndepărteze cât mai repede de locul isprăvii, Striga ordonă să se mai scoată două lopeţi mari pentru a lupta împotriva vântului.

Le trebuiră trei ore ca să parcurgă zece kilometri şi să ajungă la primul cot al Dunării, apoi încă doi pentru a merge pe curba făcută de fluviu înainte de a se îndrepta direct spre Sud.

Puţin în amonte de Waitzen, putură în sfârşit să renunţe la cele două lopeţi lungi; datorită pânzei împinsă de vânt, înaintarea vasului se acceleră în mod vizibil.

Către ora opt trecură prin faţa orăşelului Saint-Andre, unde cei doi căruţaşi, Kaiserlick şi Vogel, pretinseseră că se duc în noaptea precedentă. Nu fu vorba să oprească acolo şi şlepul continuă să înainteze spre Budapesta, aflată la vreo douăzeci şi cinci-treizeci de kilometri depărtare.

Pe măsură ce mergeau spre aval, ţărmurile deveneau mai aspre. Se înmulţeau insulele umbroase şi pline de verdeaţă, nelăsând între ele decât canale înguste, interzise şalandelor, dar suficiente pentru navigaţia de agrement.

În această parte a Dunării, transportul cu şalandele devine mai intens. Este chiar uneori şi îmbulzeală, căci cursul fluvial se strânge aici între primele ramificaţii ale Alpilor orientali şi ultimele ondulaţii ale Carpaţilor. Uneori, când piloţii nu-s atenţi, unele vase eşuează, fără pagube importante. În general necazul se reduce la o simplă pierdere de timp. Dar ce de ţipete, câtă ceartă, în momentul coliziunii!

Şlepul comandat de Striga era dintre cele mai bine conduse. Era mare, capacitatea sa depăşea două sute de tone, cu puntea propriu-zisă acoperită cu un fel de suprastructură[1] numită spardec[2], care forma în spate acoperişul rufului locuit de personal. Un catarg mic, în faţă, servea la înălţarea pavilionului

---

[1] Construcţie metalică sau de lemn situată deasupra punţii principale a unei nave, care cuprinde încăperile de locuit şi de deservire.
[2] Punte uşoară deasupra cabinei de locuit.

naţional, iar la pupa o cârmă cu safranul[3] mare îi permitea pilotului să menţină bine direcţia.

Pe măsură ce coborau, animaţia de pe fluviu creştea, aşa cum se întâmplă în apropierea marilor oraşe.

Ambarcaţiuni uşoare, cu aburi sau cu pânze, încărcate cu turişti şi oameni care doreau să se plimbe, alunecau printre insule.

Curând, în depărtare, fumul coşurilor de la uzine înceţoşa orizontul, anunţând periferia Budapestei.

În acest moment surveni un fapt ieşit din comun. La un semn al lui Striga, Titşa pătrunse în ruful din spate, cu unul din membrii echipajului. Cei doi oameni ieşiră imediat de acolo. Ei escortau o femeie cu talia zveltă, dar căreia nu i se vedeau trăsăturile, pentru că un căluş i le ascundea pe jumătate. Cu mâinile legate la spate, femeia mergea între doi paznici, fără a opune vreo rezistenţă; experienţa ei părea să-i arate inutilitatea acesteia. Docilă, ea coborî în cală pe scara din mijloc, apoi intră într-unul din compartimentele fundului dublu căruia i se trase chepengul. După asta, Titşa şi cu tovarăşul său îşi reluară ocupaţiile, ca şi cum nimic nu se întâmplase.

Către ora trei după amiază, şalanda intră între cheiurile capitalei Ungariei. La dreapta era Buda, fostul oraş turcesc; la stânga Pesta, oraşul modern. În acea perioadă, Buda, mai mult ca în zilele noastre, era unul dintre acele oraşe vechi şi frumoase care tind să dispară datorită progresului. Deşi importanţa lui era de pe atunci considerabilă, Pesta, dimpotrivă, nu atinsese încă prestigioasa dezvoltare care a făcut din el unul din cele mai importante şi frumoase oraşe ale Europei orientale.

Pe ambele maluri, dar mai ales pe cel stâng, se aflau case cu arcade şi terase, dominate de clopotniţe de biserici strălucitoare în razele de soare; cheiurile nu erau nici ele lipsite de nobleţe şi măreţie...

Personalul şlepului nu acordă nici o atenţie acestui spectacol încântător. Echipajul nu avea ochi decât pentru fluviu, unde se încrucişau multe ambarcaţiuni, căci traversarea Budapestei putea să le rezerve surprize neplăcute unor oameni suspecţi. Această grijă îi permise lui Striga să observe la timp printre alte ambarcaţiuni una condusă de patru oameni, care se

---

[3]Punte a cârmei unei nave, care poate fi rotită parţial în jurul axei cârmei, pentru a face ca nava să se întoarcă la dreapta sau la stânga.

îndrepta direct spre ei. Recunoscând barca poliţiei fluviale, el îi făcu semn cu ochiul lui Titşa care, fără vreo altă explicaţie, dispăru prin chepeng, în cală.

Striga nu se înşelase. În câteva minute barca ajunse la şalandă. Doi oameni urcară la bord.

— Care-i şeful? întrebă unul din cei doi sosiţi.

— Eu sunt, răspunse Striga, ieşind din rândul tovarăşilor săi.

— Numele?

— Ivan Striga.

— Naţionalitatea?

— Bulgară.

— De unde vine şalanda?

— De la Viena.

— Unde merge?

— La Galaţi.

— Proprietarul?

— Domnul Constantinescu, din Galaţi.

— Încărcătura?

— Nimic... Ne întoarcem cu barca goală.

— Actele?

— Iată-le, spuse Striga, oferindu-i celui ce întreba documentele cerute.

— Bine, aprobă acesta, care i le restitui după o cercetare conştiincioasă. O să aruncăm o privire în cală.

— Cum vreţi, admise Striga. Totuşi vreau să vă spun că e a patra vizită de la plecarea noastră din Viena. Nu-i plăcut.

Poliţistul, declinându-şi printr-un gest orice răspundere personală faţă de ordinele pe care le primise, coborî prin chepeng fără să răspundă. Nimic nu-l avertizase că acolo zăceau două fiinţe omeneşti, un bărbat într-o parte şi o femeie în cealaltă, amândoi reduşi la tăcere, neputând cere ajutor. Vizita nu putea să fie nici mai conştiincioasă, nici mai lungă decât a fost; vasul fiind complet gol, nu era cazul să se mai intereseze de vreo încărcătură, ceea ce simplifica mult lucrurile.

Poliţistul ieşi la suprafaţă, fără să pună întrebări; se urcă în barcă şi se îndepărtă spre alte percheziţii, în timp ce şalanda îşi continua drumul încet spre aval.

Când ultimele case ale Budapestei rămaseră în urmă, păru că a sosit momentul pentru ca să se ocupe de prizonierii din

cală. Titşa şi cu tovarăşul lui dispărură înăuntru pentru a ieşi curând escortând-o pe aceeaşi femeie care fusese închisă cu câteva ore mai devreme. Ceilalţi oameni ai echipajului nu părură să se preocupe de acest fapt.

Nu se opriră decât noaptea, între Eresin şi Adony, la mai mult de treizeci de kilometri. În sud de Budapesta; în zori plecară iar. În cursul acestei zile de 31 august, înaintarea a fost întreruptă de câteva ori când Striga părăsi bordul vasului, folosind şalanda luată, după cum credea el, odată cu Carol Dragoş. Departe de a se ascunde, el acosta în sate, prezentându-se locuitorilor ca acel faimos laureat al Ligii Dunărene al cărui renume ajunsese şi pe aici; angaja cu ei discuţii pe care le îndruma cu îndemânare spre nişte subiecte ce-l preocupau.

Strânse foarte puţine informaţii. Numele lui Ilia Bruş nu părea să fie prea cunoscut în această regiune. Fără îndoială că la Monaci, Apatin, Semlin sau Belgrad, oraşe importante, va fi altfel. Dar Striga nu avea intenţia să rişte, mulţumindu-se deocamdată să vorbească cu oamenii din satele în care poliţia supraveghea mai puţin. Din păcate, ţăranii, în general, nu ştiau nimic despre concursul de la Sigmaringen şi se arătau foarte potrivnici interogatoriilor. De altfel, ei nici nu ştiau nimic. Ei nu-l ştiau pe Carol Dragoş, aşa cum nu-l ştiau nici pe Ilia Bruş şi Striga îşi desfăşura în zadar rafinamentele sale diplomatice.

Aşa cum hotărâseră în ajun, în timpul unei absenţe a lui Striga, Sergiu Ladko a fost scos la lumină şi transportat într-o cabină mică cu uşa bine zăvorâtă. Era poate o măsură de prevedere exagerată, căci prizonierul nu putea face nici o mişcare, fiind strâns cu funia.

Zilele dintre întâi şi 6 septembrie s-au scurs liniştit. Împins totodată de curentul apei şi de un vânt prielnic, şlepul continua să înainteze cu şaizeci de kilometri în douăzeci şi patru de ore. Distanţa parcursă ar fi putut fi şi mai mare, fără opririle neîncetate pe care le cerea Striga.

Dacă plimbările lui pe ţărm continuau să fie tot aşa de sterpe în privinţa informaţiilor, el reuşi să le facă rodnice în altă privinţă, prin folosirea talentelor sale profesionale.

Asta se petrecea în ziua de 5 septembrie. În acea zi, către seară, barca se oprise în faţa unui târg numit Szuszek, unde Striga coborî ca de obicei. Venise noaptea. El se plimba singur

prin sat, în timp ce ţăranii erau toţi culcaţi, căci ei se culcă, în general, odată cu soarele, după ce se-ntorc acasă; observă o casă destul de arătoasă, al cărei proprietar încrezător în cinstea oamenilor plecase prin vecini, lăsând uşa descuiată. Fără să ezite, Striga intră în casă, care pe deasupra mai era şi magazin de desfacere cu amănuntul, după cum îi arăta tejgheaua existentă. Nu-i trebui decât o clipă ca să ia de acolo încasările din ziua aceea. Apoi, nemulţumindu-se cu un jaf modest, mai descoperi, în partea inferioară a unui scrin pe care-l deschise uşor, un sac rotunjor, care la pipăit scoase sunete sonore de bun augur. Cu prada în mână, Striga se grăbi să se înapoieze la şlepul care plecase la ivirea zorilor şi era de-acum departe.

Asta fu singura întâmplare a călătoriei.

Pe vas, Striga avea alte treburi.

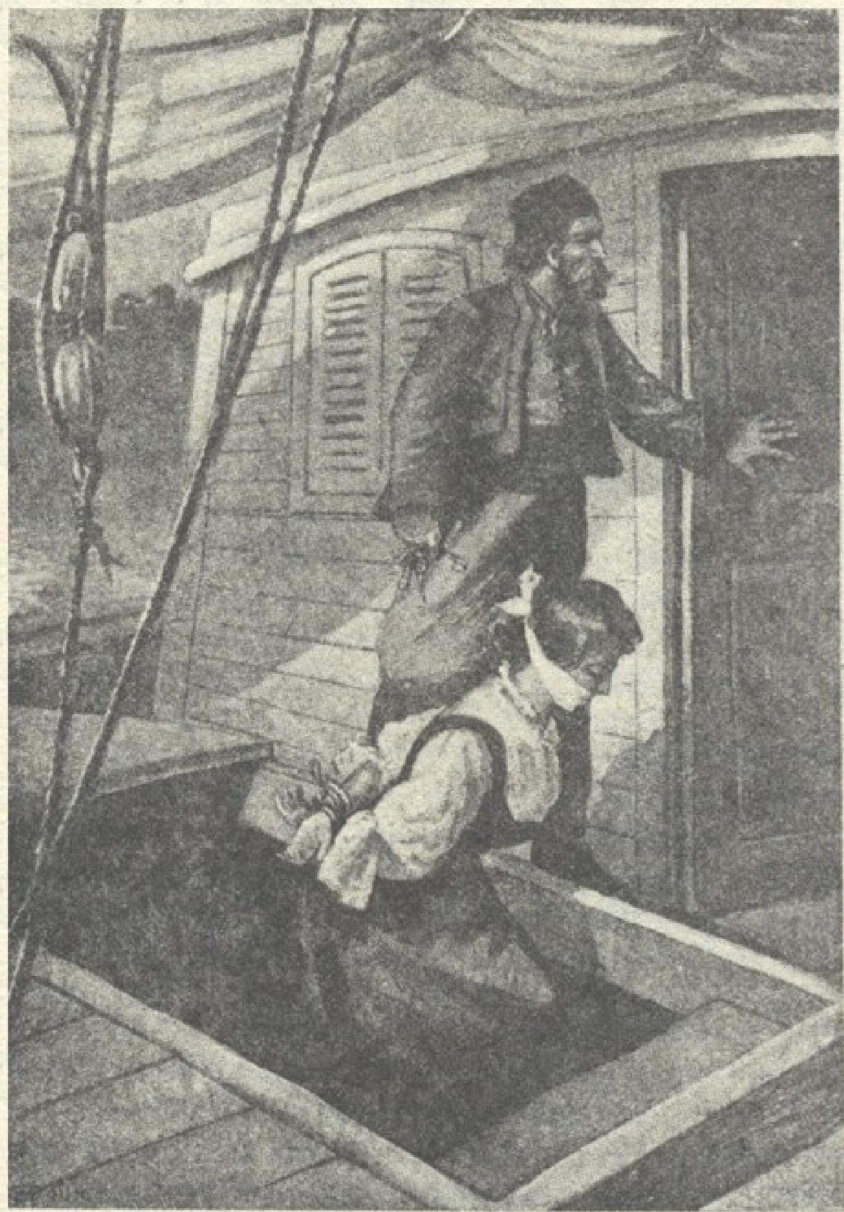
Din când în când el dispărea sub ruf şi intra într-o cabină situată în faţa celei unde era închis Sergiu Ladko. Uneori vizita nu dura decât câteva minute, alteori ea se prelungea. Nu era rar, în acest ultim caz, ca să se audă până pe punte ecoul unei discuţii vii, în timpul căreia se putea distinge vocea unei femei, care răspundea calm unui bărbat furios. Rezultatul era atunci mereu acelaşi: indiferenţa echipajului şi ieşirea mânioasă a lui Striga, care se grăbea să părăsească vasul pentru a-şi calma nervii.

El îşi urmărea, mai ales, cercetările pe malul drept. Într-adevăr, pe malul stâng târgurile şi satele erau rare.

Pusta, câmpia ungară prin excelenţă, e mărginită la vreo sută de leghe de munţii Transilvaniei. Liniile de cale ferată care o deservesc traversează o infinită întindere de câmpii pustii, de păşuni verzi, de mlaştini imense, unde mişună vânatul acvatic.

Pusta reprezintă hrana generoasă a nenumăraţilor oaspeţi cu patru picioare, a acestor mii şi mii de rumegătoare care fac una din principalele bogăţii ale regatului ungar. Abia dacă întâlneşti acolo vreun câmp de grâu sau de porumb.

Femeia fu reintrodusă în ruf

Aici lăţimea fluviului a devenit considerabilă; numeroase insule şi insuliţe apar pe tot cursul lui. Unele dintre ele sunt destul de întinse pentru a lăsa de o parte şi de cealaltă a lor câte un braţ unde apa capătă o oarecare viteză. Insulele nu sunt roditoare. Pe suprafaţa lor nu cresc decât mesteceni, plopi şi sălcii, în mijlocul unui mâl depus în timpul inundaţiilor, care sunt destul de frecvente. Totuşi se mai recoltează şi fân din belşug, iar bărcile încărcate până sus îl duc la gospodării sau în satele de pe mal.

La 6 septembrie, şlepul acostă la căderea nopţii. Striga lipsea în momentul acela. Dacă nu voise să rişte nici la Neusatz, nici la Peterwardein, care se află în faţă, importanţa lor constituind pentru el un pericol, se oprise în târgul Karlovitz, aşezat la vreo douăzeci de kilometri în aval, ca să-şi continue cercetările. La ordinul său, şlepul nu se oprise decât la vreo două sau trei leghe mai jos, ca să-şi aştepte căpitanul, care avea. să-l ajungă din urmă.

Către ora nouă seara, acesta nu era prea departe. Lăsând barca să alunece în voia curentului, el se gândea la ceva destul de vesel, în fond. Stratagema îi reuşise. Nu-l suspectase nimeni până-n prezent şi nici nu-l împiedicase să-şi facă ancheta în voie. La drept vorbind, nu prea strânsese informaţii. Dar această ignoranţă a oamenilor, care părea indiferentă, era, în fond, un simptom favorabil. Era sigur că prin aceste ţinuturi se vorbise foarte puţin de banda de pe Dunăre; cât despre existenţa lui Carol Dragoş, nici nu se auzise, de aceea dispariţia sa nu putea să stârnească nici o emoţie.

Pe de altă parte, fie din cauza suprimării şefului, fie din cauza sărăciei ţinutului străbătut, vigilenţa poliţiei părea mult scăzută. De câteva zile, Striga nu mai zărise pe nimeni care să

pară agent şi nimeni nu vorbea de supravegherea fluvială atât de activă cu două sau trei sute de kilometri în amonte.

Erau deci şanse ca şlepul să ajungă cu bine la capătul călătoriei, adică la Marea Neagră, unde încărcătura avea să fie transferată la bordul unui vapor obişnuit. Mâine el avea să fie la Semlin şi la Belgrad. Va fi suficient apoi ca el să meargă de-a lungul malului sârbesc ca să fie la adăpost de orice surpriză neplăcută, Serbia părând să fie atunci mai mult sau mai puţin dezorganizată de războiul pe care-l ducea împotriva Turciei; nu se părea că autorităţile riverane o să-şi piardă prea mult timp cu şalandele goale care navigau pe fluviu.

Cine ştie? Asta va fi poate ultima călătorie a lui Striga?

Poate că o să se retragă departe după ce va face avere şi, bogat, stimat, şi, de ce nu, fericit medita el, gândindu-se la prizoniera închisă în cala navei.

La asta se gândea când ochii îi căzură pe cuferele simetrice care serveau de pat lui Carol Dragoş şi gazdei sale; deodată îi veni ideea că, de opt zile de când era stăpânul şalandei, nu se gândise încă să-i exploreze conţinutul. Era timpul să remedieze această uitare de neconceput.

Mai întâi atacă cufărul de la tribord pe care-l descuie într-o clipită. Nu găsi decât teancuri de rufe şi haine aşezate în ordine. Neavând ce face cu aceste boarfe, închise cufărul şi-l deschise pe-al doilea.

Conţinutul acestuia nu era prea diferit de primul şi Striga, dezamăgit, tocmai voia să renunţe, când descoperi într-un colţ un obiect mai interesant. Dacă nu afla nimic de la nişte obiecte de îmbrăcăminte, nu acelaşi lucru se putea întâmpla cu acest portofel umflat care, după toate aparenţele trebuia să conţină hârtii. Ori chiar dacă hârtiile sunt multe, în unele cazuri, nimic nu le poate egala elocvenţa.

Striga deschise portofelul şi, după cum spera, ieşiră de acolo multe documente pe care începu să le examineze cu răbdare. Sub ochii lui începură să defileze chitanţe, scrisori, toate pe numele lui Ilia Bruş; apoi, ochii săi măriţi de uimire se opriră la acelaşi portret care trezise şi bănuielile lui Carol Dragoş.

La început Striga nu înţelese. Era de mirare că în această şalandă se găseau hârtii pe numele lui Ilia Bruş, nici una pe numele poliţistului. Cu toate acestea explicaţia anomaliei putea

să fie dintre cele mai simple. Poate că în loc să-l dubleze pe laureatul Ligii Dunărene, aşa cum crezuse Striga până aici, Dragoş împrumutase, prin bună înţelegere, identitatea pescarului şi poate că în acest caz păstrase, de comun acord cu adevăratul Ilia Bruş, documentele necesare pentru a-i putea justifica la nevoie identitatea.

Dar de ce acest nume Ladko, acest nume cu care, cu o îndemânare diabolică, îşi semna Striga toate crimele? Şi ce căuta aici portretul unei femei la care acesta nu renunţase niciodată, în ciuda eşecului tuturor încercărilor sale precedente? Cine era proprietarul legitim al acestei şalande pentru a avea astfel în posesia sa un document atât de intim şi de deosebit? Cui îi aparţinea ea de fapt, lui Carol Dragoş, lui Ilia Bruş sau lui Sergiu Ladko, şi în definitiv pe care dintre aceşti trei bărbaţi, dintre care doi îl interesau în cel mai înalt grad, îl ţinea el închis? Pe ultimul susţinea că îl ucisese în seara în care, cu o împuşcătură, doborâse pe unul din bărbaţii din barca ce se îndepărta pe furiş din Rusciuk. Dacă într-adevăr ţintise prost, atunci prefera să-l deţină pe Ladko decât pe poliţist, căci de data asta n-avea să-l mai rateze. Pe acela n-o să-l ţină ca ostatec. O piatră de gât o să-i facă treaba şi, descotorosit astfel de un duşman de moarte, va înlătura în acelaşi timp şi principalul obstacol al planurilor urmărite de el cu înverşunare.

Nerăbdător să afle adevărul şi ţinând cu faţa spre el portretul pe care-l descoperise, Striga puse mâna pe vâslă, grăbind mersul ambarcaţiunii, în curând conturul şalandei apăru în noapte. Acostă repede, sări pe punte şi, îndreptându-se spre cabina din faţa celei pe care o vizita de obicei, introduse cheia în broască.

Ştiind mai puţine lucruri decât temnicerul său, Sergiu Ladko nici nu avea de ales între mai multe explicaţii privitoare la întâmplarea prin care trecea. Misterul îi părea tot atât de neînţeles şi renunţase să-şi mai imagineze motivele sechestrării sale.

Când, după un somn agitat, se trezise în fundul carcerei sale, prima senzaţie resimţită fu aceea de foame. Trecuseră peste douăzeci şi patru de ore de la ultima lui masă şi natura nu-şi pierde niciodată drepturile, oricare ar fi intensitatea emoţiilor noastre.

La început răbdă, apoi, senzaţia devenind din ce în ce mai poruncitoare, el îşi pierdu calmul care-l susţinuse până atunci. Aveau oare de gând să-l lase să moară de inaniţie? Nu-i răspunse nimeni. Strigă mai tare. Acelaşi rezultat. Ţipă cât îl ţinea gura, fără să obţină nici un răspuns.

Exasperat, încercă să-şi rupă legăturile. Dar ele erau solide şi degeaba se rostogoli el pe duşumea încordându-şi muşchii, aproape să-i rupă.

În timpul uneia din aceste mişcări convulsive, faţa i se lovi de un obiect aşezat lângă el. Nevoia ascute simţurile. Sergiu Ladko recunoscu imediat că era pâine şi o bucată de slănină, puse acolo în timp ce dormea.

În situaţia în care se afla nu-i prea venea să profite de atenţia temnicerilor săi. Dar nevoia te face ingenios şi, după multe încercări zadarnice, reuşi să se descurce fără ajutorul mâinilor.

După ce-şi potoli foamea, ceasurile trecură încet şi monoton. În liniştea ce-l înconjura, un murmur, un freamăt asemănător celui făcut de frunzele mişcate de o briză uşoară îi ajunse la urechi. Vasul care-l purta înainta deci, tăind ca un unghi apa fluviului.

Câte ore se scurseseră până când auzi chepengul ridicându-se din nou deasupra lui? Suspendată de capătul unei sfori, o porţie asemănătoare cu cea pe care o descoperise la prima trezire oscilă în deschizătura luminată de o rază nesigură şi veni să i se aşeze la înde-mână.

Mai trecură alte ceasuri, apoi trapa se deschise din nou. Un bărbat coborî, se apropie de trupul lui nemişcat, şi, pentru a doua oară, Sergiu Ladko simţi că i se acoperă gura cu un căluş mare. Deci se temeau de strigăte căci poate treceau pe lângă un ajutor? Fără îndoială, căci bărbatul abia plecat, prizonierul auzi că se mergea pe deasupra plafonului carcerei... Vru să strige... dar nici un sunet nu-i ieşi din gură...

Zgomotul de paşi încetă.

Ajutorul trebuia să fie departe, când peste câteva minute cineva reveni şi-i scoase căluşul. Dacă i se permitea să strige înseamnă că nu mai era nici un pericol. Atunci, la ce bun?

După cea de-a treia masă, identică cu celelalte două, aşteptarea fu mai lungă. Fără îndoială că era noapte. Sergiu Ladko tocmai calcula că încarcerarea sa dura de patruzeci şi opt

de ore, când prin chepengul deschis se introduse o scară pe care coborâră patru oameni.

Sergiu Ladko nu avu timp să observe trăsăturile celor patru oameni. I se puse repede din nou căluşul la gură, o bandă la ochi şi devenit orb şi mut, el era transportat din mână în mână.

Datorită izbiturilor suferite, el recunoscu deschiderea îngustă a chepengului pe care-l mai traversase o dată şi prin care trecea acum în sens invers.

Scara care-i învineţise şalele la coborâre îl lovea şi acum la urcare. Urmă apoi un drum drept, scurt; apoi, aruncat brutal pe podea, simţi cum i se scotea căluşul şi banda de la ochi. De-abia deschise ochii când o uşă se trânti cu zgomot. Sergiu Ladko privi în jurul lui. Dacă nu era decât o schimbare de carceră asta era mult superioară celei dinainte. Printr-o ferestruică, lumina zilei intra năvalnic, permiţându-i să zărească, aşezată lângă el, hrana obişnuită pe care, până aici, o căuta pe bâjbâite. Lumina soarelui îi dădea curaj şi situaţia îi apărea mai puţin disperată. Dincolo de fereastră era libertatea. Trebuia s-o cucerească.

Mult timp se frământă prin ce mijloc, când, în sfârşit, parcurgând pentru a mia oară cu privirea îngusta cabină care-i servea drept carceră, descoperi, rezemată de perete, o bară lată de fier care, ieşind din podea şi urcând până-n tavan, servea probabil la unirea bârnelor bordajului.[1] Această bară ieşea în afară şi, deşi nu prezenta nici un unghi ascuţit, nu i-ar fi fost poate imposibil să se servească de ea pentru a-şi slăbi legăturile, dacă nu chiar pentru a şi le tăia. Va Fi greu, desigur, dar merita să încerce.

După ce reuşi să se târască cu multă greutate până la bara de fier, Sergiu Ladko începu să frece de ea frânghia care-i lega mâinile. Imobilitatea aproape totală impusă de legături făcea manevra aceasta foarte anevoioasă, iar mişcările de dute-vino ale braţelor, neputând fi obţinute decât printr-o serie de contracţii ale întregului corp, rămâneau foarte limitate. În afară de faptul că treaba aceasta era înceată, ea era în acelaşi timp şi foarte extenuantă pentru pilotul nevoit să se odihnească din cinci în cinci minute.

---

[1] Bordaj = înveliş exterior, metalic sau lemos, al scheletului unei ambarcaţiuni.

De două ori pe zi, la ora meselor, trebuia să-şi întrerupă lucrul. Mereu acelaşi temnicer venea să-i aducă mâncarea şi deşi acesta-şi ascundea faţa sub o mască de pânză, Sergiu Ladko îl recunoştea fără greş după părul cărunt şi lăţimea spatelui. Deşi nu-i putea distinge trăsăturile, înfăţişarea acestui bărbat i se părea cunoscută. Fără să poată preciza nimic, statura puternică, mersul greoi, părul cărunt, ce ieşea de sub masca de pânză nu i se păreau necunoscute.

Hrana îi era adusă la ore fixe şi niciodată nimeni nu intra în carcera sa, în afară de aceste ore. Nimic nu i-ar fi tulburat liniştea, dacă din când în când nu s-ar fi auzit o uşă deschizându-se în faţa cabinei lui. Aproape întotdeauna auzea două voci, una de bărbat şi una de femeie. Sergiu Ladko ciulea urechile şi, întrerupându-şi lucrul lui migălos, încerca să distingă mai bine aceste voci care trezeau în el senzaţii vagi şi adânci.

În afară de aceste incidente, nu se petrecea nimic; îndată după plecarea temnicerului, prizonierul întâi mânca, apoi începea să lucreze cu încăpăţânare.

Trecuseră cinci zile de când începuse şi se mai întreba încă dacă a făcut vreun progres când, la căderea nopţii în seara de 6 septembrie, legătura care-i înconjura încheieturile mâinilor se desfăcu, dintr-o dată.

Pilotul trebui să-şi reţină un ţipăt de bucurie. Se deschise uşa. Acelaşi om care intra în celula sa, în fiecare zi, depuse lângă el hrana obişnuită. De îndată ce fu singur, Sergiu Ladko încercă să-şi mişte mâinile sale eliberate. La început îi fu imposibil. Imobilizate timp de o săptămână, mâinile şi braţele erau ca paralizate. Încetul cu încetul îşi reluară mişcările care căpătară şi amploare. După o oră de eforturi el putea să execute gesturi încă nesigure şi să-şi elibereze, la rândul lor, picioarele.

Era liber sau cel puţin făcuse primul pas spre libertate. Al doilea pas era să sară pe fereastră, la care putea acum să ajungă, şi prin care se vedea apa Dunării dacă nu ţărmul invizibil în întuneric. Împrejurările îi erau acum favorabile.

Dibaci ar trebui să fie cel ce-o să-l prindă în noaptea asta fără lună, când nu se vede nici la zece paşi! De altfel, n-o să mai vină nimeni la el în celulă până mâine dimineaţă. Când or să-şi dea seama, el o să fie departe. O mare dificultate, mai mult chiar, o imposibilitate îl opri la prima încercare. Fereastra, destul de largă pentru un tânăr zvelt şi suplu, era prea îngustă pentru

un bărbat în floarea vâr-stei şi cu o statură frumoasă ca cea a lui Sergiu Ladko. Acesta, după ce se epuiză în zadar, recunoscu că obstacolul era de neînvins şi căzu gâfâind în carceră. Era deci condamnat să nu mai iasă de acolo? Un timp privi noaptea prin fereastra neîndurătoare apoi, hotărât să facă noi sforţări, se dezbrăcă de haine şi, cu un avânt puternic, se aruncă prin deschizătură, decis să o treacă orice-ar fi.

Sângerând, cu oasele trosnindu-i, el reuşi să treacă mai întâi un umăr apoi un braţ; dar cadrul ferestrei îi prinse şoldul stâng. Din păcate, îi fusese prins şi şoldul drept, aşa încât orice sforţare era, în mod evident, inutilă. Cu o parte a corpului suspendată în aer şi atârnând deasupra apei, cu cealaltă parte rămasă prizonieră cu părţile laterale ale corpului zdrobite de presiune, Sergiu Ladko găsi, curând, poziţia insuportabilă. Dacă îi era practic imposibil să evadeze astfel, trebuia să găsească alt mijloc. Poate că ar putea să smulgă cadrul ferestrei şi să mărească astfel deschizătura.

Dar pentru asta era necesar să se întoarcă în carceră. Ori, Sergiu Ladko era obligat să recunoască imposibilitatea acestei înapoieri. Nu mai putea nici să înainteze, nici să dea înapoi şi dacă nu chema pe cineva în ajutor, era iremediabil condamnat să rămână în poziţia asta îngrozitoare.

Se zbătu în zadar. Totul era inutil. Se prinsese singur în laţ prin violenţa avântului său.

Tocmai îşi trăgea sufletul, când un zgomot neobişnuit îl făcu să tresară. Un nou pericol se arăta ameninţător. Era ceva ce nu se mai petrecuse niciodată la ora asta, de când ocupa celula: cineva se oprise la uşă, o cheie căuta, pe bâjbâite, gaura broaştei, intra în sfârşit...

Cuprins de disperare, pilotului îi înţepeniseră toţi muşchii într-un efort supraomenesc...

În timpul acesta, afară, cineva introducea cheia în broască... o răsucea şi încerca să descuie.

XII

În numele legii

Cu uşa deschisă, Striga se opri, şovăind, în prag. Întunericul adânc umplea celula. Nu se vedea nimic afară de pătratul de umbră mai clară decupat de deschiderea ferestrei. Undeva, într-un colţ, zăcea prizonierul. Nu-l putea vedea.

— Titşa! strigă Striga cu voce nerăbdătoare, lumină!

Titşa se grăbi să aducă felinarul care ilumina dintr-o dată încăperea cu lumina sa pâlpâitoare.

După ce-au parcurs rapid cu ochii încăperea, cei doi oameni îşi aruncară o privire tulburată. Cabina era goală. Pe podea, legăturile smulse şi hainele fuseseră aruncate în grabă: nici urmă de prizonier...

— Poţi să-mi explici?... Începu Striga.

Înainte de a răspunde, Titşa merse la fereastră şi plimbă un deget peste cadru.

— A zburat...! spuse el, arătându-şi degetul înroşit de sânge.

— A zburat!... repetă Striga, înjurând.

— Dar nu de mult, continuă Titşa. Sângele e încă proaspăt. De altfel nu-s nici două ceasuri de când i-am adus porţia de mâncare

— Şi n-ai văzut nimic anormal, atunci?

— Absolut nimic. L-am lăsat legat burduf.

— Imbecilule! mormăi Striga.

Deschizând larg braţele, Titşa exprimă clar prin acest gest că nu ştia cum se petrecuse evadarea şi că-şi declina, în orice caz, răspunderea.

Striga nu acceptă această comodă înfrângere.

— Da, imbecilule! repetă el cu voce mânioasă, luând din mâna tovarăşului său felinarul pe care-l plimbă prin toată cabina. Trebuia să-ţi vizitezi prizonierul şi nu să te laşi înşelat de

aparenţe!... Uite! Priveşte bucata de fier lustruită de frecare. Acolo şi-a slăbit legăturile care-i legau mâinile... I-au trebuit zile întregi pentru asta... Şi tu n-ai observat nimic!... Cum poţi să fii atât de prost?

— Ei, asta-i, termină odată! răspunse Titşa, care simţea că i se urcă sângele la cap. Mă iei drept câinele tău? La urma urmei, dacă ţineai atâta să-l fereci pe Dragoş, trebuia să-l păzeşti tu însuţi.

— Aş fi făcut-o mai bine, îl aprobă Striga. Dar, mai întâi, oare pe Dragoş îl păzeam noi?

— Dar pe cine?

— Ştiu eu?... Pot să mă aştept la orice văzând cum te achiţi de misiune. L-ai recunoscut când l-ai luat?

— Nu pot să afirm că l-am recunoscut, mărturisi Titşa, pentru că era cu spatele...!

— Ei!...

— Dar i-am recunoscut perfect barca. E cea pe care mi-ai arătat-o la Viena. De asta sunt sigur!

— Barca!... Barca!... În sfârşit, cum era prizonierul? Era înalt? Sergiu Ladko şi Ivan Striga erau, de fapt, de aceeaşi înălţime.

Dar se ştie că, un om culcat pare mult mai mare decât unul în picioare şi Titşa nu-l văzuse pe cârmaci decât întins pe podeaua carcerei. Răspunse deci cu cea mai mare bună credinţă:

— Cu un cap mai înalt ca tine.

— Nu-i Dragoş!... murmură Striga, care se ştia mai înalt decât detectivul.

Reflectă câteva minute, apoi întrebă:

— Semăna prizonierul cu cineva pe care-l cunoşti?

— Pe care-l cunosc? protestă Titşa. Nicidecum!

— Nu semăna, spre exemplu, cu... Ladko?

— Ce idee! exclamă Titşa. De ce naiba vrei ca Dragoş să semene cu Ladko?

— Şi dacă prizonierul nostru nu era Dragoş?

— Nu ar putea fi nici Ladko, pe care-l cunosc destul, zău, ca să nu greşesc.

— Răspunde la întrebarea mea, insistă Striga. Îi semăna?

— Visezi, protestă Titşa. Mai întâi prizonierul nostru nu avea barbă, şi Ladko are.

— Barba se poate tăia, observă Striga.

— Nu spun că nu... Şi apoi, prizonierul nostru purta ochelari. Striga ridică din umeri.

— Era brunet sau blond? întrebă el.

— Brunet, răspunse Titşa convins.

— Eşti sigur?

— Sigur!

— Nu-i Ladko!... murmură din nou Striga. Poate că-i Ilia Bruş.

— Care Ilia Bruş?

— Pescarul...

— Aş!... făcu Titşa consternat. Dar dacă prizonierul nostru nu era nici Ladko, nici Carol Dragoş, ce ne interesează c-a luat-o la sănătoasa?

Fără să răspundă, Striga se apropie şi el de fereastră. După ce examina urmele de sânge, se aplecă în afară, încercând în zadar să străpungă cu vederea întunericul.

— De cât timp o fi plecat? se întrebă el încet.

— Nu de mai mult de două ore, spuse Titşa.

— Dacă a fugit de două ore, trebuie să fie departe acum! exclamă Striga, stăpânindu-şi cu greu mânia.

După o clipă de gândire adăugă:

— N-avem ce face pentru moment. Noaptea e prea întunecoasă. Călătorie sprâncenată! O să plecăm şi noi înainte de ivirea zorilor, ca să fim cât mai devreme dincolo de Belgrad.

Stătu o clipă pe gânduri fără să mai spună nimic, apoi părăsi cabina pentru a intra în cea de peste drum. Titşa trase cu urechea; la început nu se auzi nimic; apoi, însă, răsunară nişte voci care ridicau, progresiv, tonul. Ridicând din umeri cu dispreţ, Titşa se îndepărtă, ducându-se la culcare.

Striga se înşela când judeca inutil să facă cercetări... Ele n-ar fi fost poate zadarnice, căci fugarul nu era departe.

Auzind zgomotul cheii în broască, printr-o sforţare deznădăjduită, Sergiu Ladko reuşise să învingă obstacolul. Sub violenta tracţiune a muşchilor, trecuse mai întâi umărul, apoi şoldul; întregul corp alunecă, pe fereastra prea strimtă, ca o săgeată, pentru a cădea, cu capul în jos, în apa Dunării care se deschisese şi se închisese deasupra lui, fără zgomot. Când, după o scurtă scufundare, reveni la suprafaţă, curentul îl şi dusese la o oarecare distanţă de locul căderii. O clipă mai târziu,

trecea de partea dinapoi a bărcii, evitând prora îndreptată spre amonte. În faţa lui, drumul era liber.

Nu putea şovăi. Trebuia să se lase dus, de curent încă puţin.

Odată ajuns afară de pericol, va înota puternic spre unul din maluri. Va ajunge, e drept, într-o stare de goliciune care o să-i dea destule greutăţi ulterioare, dar n-avea de ales. Cel mai grabnic era să se îndepărteze de închisoarea sa plutitoare, unde petrecuse zile atât de triste. Când o să ajungă pe mal, o să vadă ce are de făcut.

Deodată, în întuneric, forma neagră a unei a doua ambarcaţiuni se înălţă în faţa lui. Mare-i fu mirarea recunoscându-şi şalanda legată printr-un nod puternic de vasul din care evadase şi pe care curentul îl întindea. Din instinct, se crampona de cârmă şi, preţ de un minut, stătu nemişcat.

În liniştea nopţii ecoul unor voci răsună până la el. Neîndoielnic se vorbea de fuga lui. Aşteptă, numai cu capul afară din apa neagră care-l acoperea cu vălul ei de nepătruns. Vocile răsunară mai tare, apoi tăcură şi totul se calmă.

Agăţându-se de marginea bordajului, el se căţără încet în şalandă, sub ruf. Acolo, cu urechea aţintită, ascultă din nou. Nu auzi nimic. Nu mai era nici un zgomot în jurul lui.

Sub coviltir, întunericul nopţii era şi mai adânc. Neputând să distingă nimic, Sergiu Ladko bâjbâi ca un orb pentru a-şi recunoaşte lucrurile. Se părea că nu erau atinse. Acolo se aflau uneltele lui de pescuit, pe cuiul acela mai atârna şapca lui de lutru pe care el singur o agăţase de el. La dreapta era patul lui; la stânga cel unde dormise atâta timp domnul Jaeger. Dar de ce erau deschise cuferele de sub paturi? Le forţase cineva? Invizibile în întuneric, mâinile sale şovăitoare făcură inventarul modestelor sale bogăţii... Nu i se luase nimic. Lenjeria şi hainele păreau să fie în ordine, aşa cum le lăsase... găsi până şi cuţitul la locul unde-l pusese. Sergiu Ladko deschise cuţitul, apoi, târându-se pe burtă în spatele şalandei, înainta spre etravă. [1]

Ce călătorie! Cu urechea la pândă, cu ochii deschişi zadarnic în întuneric, cu respiraţia tăiată, la cel mai mic clipocit al apei, i-au trebuit zece minute ca să ajungă la ţintă. În sfârşit, mâna sa putu să prindă nodul pe ca re-l tăie dintr-o dată.

---

[1] Etravă = element de rezistenţă care închide corpul unei nave la proră şi cu care nava îşi deschide drumul la înaintarea prin apă.

Frânghia tăiată brăzdă apa cu zgomot. Bătându-i inima, Ladko căzu în şalandă. Era imposibil să nu se fi auzit zgomotul făcut de frânghie, într-o linişte atât de profundă. Nu... nimic nu se mişca... Ridicându-se, încetul cu încetul, pilotul înţelese că era acum departe de duşmani. Într-adevăr, de-abia eliberată, şalanda începu să înainteze şi n-a fost nevoie decât de un minut pentru ca între ea şi celălalt vas să se ridice peretele de nepătruns al nopţii.

Când consideră că era destul de departe pentru a nu se mai teme de nimic, Sergiu Ladko ridică o vâslă şi din câteva mişcări mări rapid distanţa. Numai atunci îşi dădu seama că dârdâia de frig şi se grăbi să se îmbrace. În adevăr nimeni nu se atinsese de conţinutul cuferelor, unde îşi găsi fără greutate lenjeria şi hainele necesare. Apoi, luă din nou lopeţile şi vâsli cu putere.

Unde se afla? N-avea nici o idee. Nimic nu putea să-l informeze despre drumul efectuat de ambarcaţiunea în care fusese închis. Oare închisoarea sa plutitoare urcase sau coborâse pe fluviu? Nu ştia.

În tot cazul, acum trebuia să se îndrepte în direcţia curentului apei, căci în această direcţie se aflau Rusciukul şi Nataşa. Dacă duşmanii îl duseseră înapoi, va trebui să vâslească mult ca să câştige timpul pierdut. Pentru moment va naviga toată noaptea ca să se îndepărteze cât mai mult de duşmanii săi necunoscuţi. Avea în faţă cam şapte ore de întuneric. În şapte ore, se poate merge mult. Când se va face ziuă, se va opri în primul oraş întâlnit, ca să se odihnească.

Sergiu Ladko vâslea puternic de vreo douăzeci de minute, când un ţipăt îndepărtat sfâşie noaptea. Ţipătul era prea îndepărtat ca să poţi spune ce exprima: bucurie, mânie sau frică. Şi totuşi, aşa de slab cum era, vocea care venea de la hotarele orizontului îi umplu inima pilotului de o tulburare obscură. Unde mai auzise asemenea voce? Aproape c-ar fi jurat că e vocea Nataşei. Cu urechea aţintită la murmurele surde ale nopţii, el încetă să mai vâslească.

Ţipătul nu se repetă. Totul amuţise în jurul bărcii pe care curentul o antrena în tăcere. Nataşa!... Nu avea decât numele ăsta în minte... Cu o mişcare a umărului, Sergiu Ladko aruncă această obsesie, această idee fixă şi începu să vâslească.

Timpul trecea. Poate că era miezul nopţii când, pe malul drept, se profilară confuz nişte case. Nu era decât un sat, Szlankament, pe care Ladko îl lăsă în urmă, fără să-l recunoască.

După câteva ore, la ivirea zorilor, alt târg, Nove Banoveze, apăru la rândul său; el nu-l recunoscu şi trecu mai departe.

Apoi, în timp ce se făcea ziuă, malurile deveniră pustii.

De îndată ce se lumină bine, Sergiu Ladko se grăbi să repare stricăciunile pe care această lungă captivitate i le făcuse deghizării lui. În câteva minute îşi vopsi părul de la rădăcină până la vârf, îşi rase barba care începuse să-i crească şi îşi schimbă ochelarii vechi cu alţii noi. După ce isprăvi, începu să vâslească cu acelaşi curaj neobosit.

Din când în când îşi arunca o privire înapoi, fără să observe nimic suspect. Duşmanii erau departe, cu siguranţă.

Eliberându-şi mintea de preocupările cele mai importante, sentimentul siguranţei recâştigate îi permitea să se gândească din nou la strania sa situaţie. Cine erau duşmanii care-l obligau să fugă? De ce-l ţinuseră prizonier atâtea zile? Erau atâtea întrebări la care nu putea găsi răspuns. Oricare i-ar fi fost duşmanii, trebuia de-aici înainte să se ferească de ei şi grija asta avea să-i complice în mod supărător călătoria, dacă n-avea de gând să ceară protecţia poliţiei, împotriva răpitorilor săi necunoscuţi, cu toate riscurile unui astfel de demers, în primul oraş pe care avea să-l traverseze. Care va fi primul oraş? Nu ştia nici aceasta şi nimic nu putea să-l informeze pe aceste maluri pustii, unde din loc în loc se înşirau cătune sărace.

De abia către ora opt dimineaţa, pe malul drept apărură clopotniţe înalte urcând spre cer, în timp ce, în faţa şalandei, un alt oraş mai depărtat se vedea la orizont. Sergiu Ladko tresări de bucurie. Cunoştea bine aceste oraşe. Unul, cel mai apropiat, era Semlin, ultima cetate dunăreană a imperiului austro-ungar; celălalt, drept în faţa lui, era Belgrad, capitala sârbă, aşezat tot pe malul drept, după un cot brusc al fluviului, la confluenţa cu râul Sava.

Astfel deci, în timpul încarcerării, continuase să coboare pe fluviu, închisoarea sa plutitoare aducându-l mai aproape de ţintă; fără să-şi dea seama parcursese peste cinci sute de kilometri.

Pentru moment, Semlin însemna salvarea. Atâta vreme cât va avea nevoie, el va găsi acolo ajutor şi apărare. Dar se va hotărî el oare să ceară ajutor? Dacă s-ar plânge, dacă ar povesti inexplicabila sa aventură, urma să deschidă o anchetă a cărei victimă ar fi în primul rând chiar el? Poate că vor ajunge să descopere numele pe care-şi jurase să nu-l dezvăluie, niciodată, orice s-ar întâmpla.

Amânând luarea unei hotărâri în privinţa aceasta, Sergiu Ladko grăbi mersul ambarcaţiunii. Orologiul oraşului suna ora opt şi jumătate, când el îşi fixă parâma de un inel de pe chei. Aranjă în barcă câteva lucruri, apoi examină din nou problema: să vorbească sau să tacă... În sfârşit, hotărî să se abţină. Analizând totul, era mai bine să tacă, să se odihnească sub coviltir şi să plece neobservat din Semlin, aşa cum venise.

În acel moment, patru oameni apărură pe chei şi se opriră în faţa şalandei. Oamenii săriră în barcă şi unul dintre ei, apropiindu-se de Ladko, care-l privea uimit, întrebă:

— Eşti numitul Ilia Bruş?

— Da, răspunse pilotul, fixând asupra celui ce-l întreba o privire îngrijorată.

Acesta-şi desfăcu haina ca să-i arate eşarfa cu culorile drapelului maghiar care-i încingea mijlocul.

— În numele legii, eşti arestat, spuse el, punându-i mâna pe umăr.

XIII

O comisie rogatorie[1]

[1] Comisie rogatorie = cerere adresată de o instanţă judiciară, cu sediul într-o anumită localitate din ţară către un organ de jurisdicţie cu sediul

Carol Dragoş nu-şi amintea să se fi ocupat, în cursul carierei sale, de un caz atât de bogat în incidente neaşteptate şi atât de misterios cum era cazul bandei de pe Dunăre.

Incredibila mobilitate a bandei, prezenţa sa în acelaşi timp în mai multe locuri, rapiditatea loviturilor date, avea ceva neobişnuit. Şi iată că şeful său, abia depistat, devenea de negăsit, părând să-şi bată joc de mandatele de arestare lansate împotriva lui, în toate direcţiile.

Mai întâi, se putea crede că s-a evaporat. Nu era nici o urmă de el, nici în amonte, nici în aval. Poliţia din Budapesta, mai ales, în ciuda unei supravegheri neîncetate, nu semnalase nici o prezenţă care să-i amintească de el. Trebuia să fi trecut de Budapesta, totuşi, căci la 31 august fusese văzut la Duna Fòldvar, adică la nouăzeci de kilometri mai jos de capitala Ungariei. Neştiind că rolul pescarului era jucat în acel moment de Striga, care se ascundea în şalandă, Carol Dragoş nu înţelegea nimic.

În zilele următoare i se semnală prezenţa la Szekszard, la Vakovar, la Cserevics, la Karloviz, Ilia Bruş nu se ascundea. Departe de asta, el îşi spunea numele cui voia să-l afle şi uneori vindea chiar peşte. E drept că unii pretindeau că l-au surprins în momentul în care cumpăra peşte, ceea ce era destul de bizar. În tot cazul, aşa-zisul pescar dădea dovadă de o infernală dibăcie. Poliţia anunţată imediat de apariţia sa îşi dădea osteneala degeaba, căci ea ajungea acolo unde era el întotdeauna prea târziu. Degeaba brăzda fluviul în toate părţile, nu descoperea nici cea mai mică urmă a şalandei, care parcă se topise.

Aflând de eşecurile succesive ale subordonaţilor săi, Carol Dragoş era disperat; vânatul ăsta avea să-i scape printre degete cu tot dinadinsul?

Două lucruri erau sigure în toate acestea. Primul, că pretinsul laureat continua să coboare pe fluviu. Al doilea, că el părea să evite oraşele, unde, fără îndoială, se temea de poliţie. Carol Dragoş dădu ordin să se supravegheze mai bine oraşele cu oarecare importanţă din aval, precum: Mohaci, Apatin şi Neusatz; el însuşi îşi stabili cartierul general la Semlin. Aceste

---

în altă localitate sau ţară, pentru obţinerea unor dovezi necesare soluţionării litigiului cu care a fost sesizată instanţa juridică solicitatoare.

oraşe constituiau tot atâtea baraje înălţate pe drumul fugarului. Din păcate, se părea că el nu făcea decât să râdă de seria de obstacole ridicate în faţa lui. Aşa cum se aflase de trecerea sa în aval de Budapesta, prezenţa îi fu semnalată, dar tot prea târziu, în aval de Mohaci, Apatin, Neusatz. Dragoş, furios şi înţelegând că juca ultima lui carte, adună atunci o adevărată flotilă. La ordinul său, peste o sută de ambarcaţiuni navigară în scopul supravegherii Dunării, deasupra Semlinului. Ar fii fost tare destoinic adversarul dacă ar fi reuşit să treacă linia lor compactă. Oricât de remarcabile ar fi fost aceste dispoziţii, el n-ar fi avut nici un succes dacă Sergiu Ladko ar fi rămas prizonierul şalandei lui Striga. Din fericire pentru liniştea lui Dragoş, lucrurile nu erau aşa.

Ziua de 6 septembrie se scursese în aceste condiţii, fără ca să intervină nimic nou; de la primele ore ale zilei de 7, Dragoş se pregătea să ajungă la flotilă, când văzu un agent venind în fugă spre el. Omul pe care-l căutau era, în sfârşit, arestat şi întemniţat la închisoarea din Semlin.

Se grăbi să se ducă la parchet. Agentul îi spusese drept. Prea-celebrul Ladko era într-adevăr sub cheie.

Vestea se răspândi cu iuţeala fulgerului şi produse rumoare în oraş. Nu se vorbea de altceva şi, pe chei, grupuri compacte staţionau toată ziua în faţa şalandei faimosului răufăcător.

Aceste grupuri nu puteau să nu atragă atenţia şalandei care, către orele trei după amiază, trecu în largul Semlinului. Această şalandă, care cobora nevinovat pe fluviu, era cea a lui Striga.

— Ce se petrece la Semlin? spuse acesta credinciosului său Titşa, observând animaţia de pe cheiuri. O fi vreo răzmeriţă?

După o rapidă cercetare, luă de la ochi binoclul pe care-l folosise.

— Dracu să mă ia, Titşa, exclamă el, dacă asta nu-i ambarcaţiunea individului nostru!

— Crezi? făcu Titşa, smulgându-i binoclul din mână.

— Trebuie să ştiu sigur, declară Striga, care părea pradă unei mari agitaţii. Mă dau jos.

— Ca să te prindă! E şi greu!... Dacă ambarcaţiunea este cea a lui Dragoş, înseamnă că Dragoş e la Semlin. Înseamnă să te arunci singur în gura lupului.

— Ai dreptate, îl aprobă Striga, care dispăru sub ruf. Dar o să ne luăm câteva măsuri de precauţie.

Peste un sfert de oră veni deghizat ca de o mână de maestru, dacă ni se permite să folosim această expresie luată din argoul comun al răufăcătorilor şi al poliţiştilor. Cu barba rasă şi înlocuită cu nişte favoriţi falşi, cu părul ascuns sub o perucă, cu o bandă ce-i acoperea un ochi, el se sprijinea cu greu de un baston, ca un om care ieşea abia dintr-o boală grea.

— Şi acum? întrebă el, nu fără oarecare mândrie.

— Minunat! îl admiră Titşa.

— Ascultă, reluă Striga. În timp ce eu voi fi la Semlin, voi vă veţi continua drumul. La vreo două, trei leghe dincolo de Belgrad, veţi acosta şi mă veţi aştepta.

— Cum o să faci ca să ne ajungi?

— Nu te interesează asta şi spune-i lui Ogul să mă conducă în bărcuţă.

În timpul acesta, şalanda lăsase Semlinul în urmă. Coborând destul de departe de oraş, Striga reveni cu paşi mari spre case. De îndată ce ajunse în dreptul lor, îşi încetini mersul şi, amestecându-se în grupurile care staţionau pe malul fluviului, ascultă cu nesaţ cuvintele ce se spuneau în jurul lui.

Nu se aştepta deloc la ceea ce află. Nimeni în grupurile acestea însufleţite nu vorbea de Dragoş. Nu vorbeau nici de Ilia Bruş. Nu era vorba decât despre Ladko. De care Ladko? Nu de pilotul din Rusciuk, al cărui nume fusese folosit de Striga în modul în care ştim, dar tocmai de acel Ladko imaginar, pe care-l crease el în întregime, de Ladko răufăcătorul, de Ladko piratul, adică de însuşi Striga. Subiectul convorbirii generale îl constituia propria lui arestare.

Nu reuşea să înţeleagă. Nu era surprins de faptul că poliţia comisese o eroare şi că arestase un nevinovat în locul vinovatului. Dar ce legătură avea această eroare pe care el, mai mult decât altcineva, putea s-o certifice, cu prezenţa acestui vas pe care şalupa sa îl trăgea încă în ajun? Se va considera, poate, că dădea dovadă de slăbiciune, acordând interes acestei laturi a problemei. Esenţialul era că altcineva era urmărit în locul lui. În timp ce acel cineva va fi suspectat, nimeni n-o să se ocupe de el. Acesta era punctul important. Restul nu conta.

Nimic n-ar fi-fost mai adevărat dacă el n-ar fi avut motive speciale să voiască a fi informat în legătură cu aceasta.

Judecând după aparenţe, totul te făcea să crezi că omul închis şi stăpânul şalandei e unul şi acelaşi. Cine era necunoscutul care, după ce fusese opt zile prizonier la bordul şalupei, înlocuindu-l cu amabilitate pe proprietarul ei, se afla

Veni deghizat ca de o mînă de maestru

acum în ghearele poliţiei? Desigur, Striga nu putea părăsi Semlinul fără a fi lămurit deplin asupra acestui punct.

Îi trebui multă răbdare. Domnul Izar Rona, judecătorul însărcinat cu acest caz, nu părea dispus să lichideze repede instrucţia. Trei zile se scurseră fără ca el să dea semne de viaţă. Aşteptarea asta prealabilă făcea parte din metodele sale. După el, este foarte bine să-l laşi, la început, pe acuzat faţă-n faţă cu singurătatea. Izolarea este un distrugător al nervilor şi câteva zile de singurătate îl deprimă minunat pe adversarul care va sta în faţa judecătorului.

Domnul Izar Rona îi expunea aceste idei lui Carol Dragoş venit după informaţii. Detectivul nu putea da teoriilor şefului său decât o aprobare ierarhică.

— În sfârşit, domnule judecător, îndrăzni el să-l întrebe, când credeţi că veţi proceda la primul interogatoriu?

— Mâine.

— Voi veni deci mâine seară să aflu rezultatul. E inutil, cred, să repet pe ce sunt fondate presupunerile?

— Inutil, afirmă domnul Rona. Am toate discuţiile noastre anterioare prezente în minte şi, de altfel, notele mele sunt foarte complete.

— Îmi permiteţi, totuşi, să vă amintesc, domnule judecător, dorinţa pe care mi-am exprimat-o.

— Ce dorinţă?

— Aceea ca eu să nu apar în cazul acesta, cel puţin până la noi ordine. Aşa cum v-am spus, inculpatul nu mă cunoaşte decât sub numele de Jaeger. Asta poate, eventual, să ne servească. Evident, când vom ajunge la Curtea de Apel, o să trebuiască să-mi spun numele adevărat. Dar nu suntem încă acolo şi mi se pare preferabil, pentru depistarea complicilor, să nu mă arăt înainte de vreme.

— Am înţeles, promise judecătorul.

În celula în care era închis, Sergiu Ladko aştepta ca ei să binevoiască a se ocupa de el. Urmând aşa de aproape după precedenta sa aventură, această nouă nenorocire, tot atât de inexplicabilă ca şi cealaltă, nu-i zdruncinase curajul. Fără să opună cea mai mică rezistenţă la arestarea lui, se lăsase dus la închisoare, după ce-şi formulase în minte o întrebare rămasă fără răspuns. De altfel, ce mai risca? Arestarea lui era desigur rezultatul unei erori care va fi reparată de îndată ce va fi interogat. Din păcate, primul interogatoriu se lăsa aşteptat în mod ciudat. Ţinut la secret în mod riguros, Sergiu Ladko stătea singur, ziua şi noaptea, în celula unde din când în când câte un gardian venea să arunce o privire rapidă printr-o ferestruică tăiată în uşă. Spera oare gardianul care asculta de ordinele domnului Izar Rona să constate rezultatele pozitive ale metodei izolării? În acest caz, nu trebuia să se retragă satisfăcut. Orele şi zilele treceau fără ca nimic în atitudinea prizonierului să releve vreo schimbare a gândurilor sale intime. Aşezat pe un scaun, cu mâinile rezemate pe genunchi, cu ochii aplecaţi, cu faţa imobilă, părea să se gândească profund; păstra o nemişcare aproape absolută fără să dea nici un semn de nerăbdare. Din prima clipă, Sergiu Ladko se hotărâse să fie calm, şi nimic n-avea să-i schimbe hotărârea; dar, constatând trecerea timpului, ajunsese să regrete-închisoarea sa plutitoare care, cel puţin, îl apropia de Rusciuk.

A treia zi, în sfârşit, era 10 septembrie, uşa se deschise şi el fu invitat să-şi părăsească celula. Între patru soldaţi, cu baionetele la armă, trecu printr-un coridor lung, coborî apoi o scară interminabilă, apoi traversă o stradă, dincolo de care pătrunse în Palatul Justiţiei, clădit în faţa închisorii.

Pe stradă, populaţia mişuna, îngrămădindu-se în spatele unui cordon de agenţi de poliţie. Când apăru prizonierul, urlete groaznice se ridicară din mulţimea dornică să-şi exprime ura faţă de răufăcătorul temut şi rămas nepedepsit atât de mult timp. Oricare ar fi fost sentimentele lui Sergiu Ladko, în momentul când se văzu pradă acestor injurii nemeritate, el nu lăsă să se vadă nimic. Cu un pas hotărât, intră în Palat, unde după o nouă aşteptare, se afla, în sfârşit, în faţa judecătorului.

Domnul Izar Rona, un bărbat mic, plăpând, blond, cu barba rară, cu faţa galbenă ca cea a unui om suferind de fiere, era un magistrat cu mână forte. Procedând prin afirmaţii

tăioase, prin întreruperi brutale, îşi ataca adversarul prin ieşiri violente, mai dornic să-i inspire teroare decât să-i câştige încrederea.

La un semn al judecătorului, gardienii se retrăseseră. În picioare, în mijlocul încăperii, Sergiu Ladko aştepta ca acesta să binevoiască a-l interoga.

Într-un colţ, grefierul era gata să scrie.

— Stai jos! spuse domnul Rona, brusc. Sergiu Ladko ascultă. Magistratul reluă:

— Numele?

— Ilia Bruş.

— Domiciliul?

— Szalka.

— Profesia?

— Pescar.

— Minţi! spuse judecătorul, urmărindu-l cu ochii pe inculpat. O uşoară roşeaţă coloră faţa lui Sergiu Ladko, prin ochii căruia trecu un fulger. Cu toate astea se sili să fie calm şi tăcu.

— Minţi, repetă domnul Rona. Te numeşti Ladko. Domiciliul dumitale este la Rusciuk.

Pilotul tresări. Deci, adevărata sa identitate era cunoscută. Cum se putea asta? În acest timp, judecătorul căruia nu-i scăpase tresărirea inculpatului, urmă cu voce aspră:

— Eşti acuzat de trei furturi simple, de nouăsprezece furturi calificate, săvârşite în împrejurări agravante de escaladare şi efracţie, de trei asasinate, şi de şase tentative de omor, care crime şi delicte au fost săvârşite cu premeditare în mai puţin de trei ani. Ce ai de răspuns?

Uluit pilotul ascultase această incredibilă înşiruire. Vai! confuzia de care se temuse, aflând din gura domnului Jaeger de existenţa sinistrului său omonim, se produsese deci. De acum la ce bun să mai mărturisească că se numeşte Sergiu Ladko? Adineaori se gândise să recunoască, implorând discreţie din partea judecătorului. Acum înţelegea că o astfel de mărturisire era mai dăunătoare pentru el decât folositoare. El, Sergiu Ladko din Rusciuk, şi nu altcineva, era acuzat de această îngrozitoare serie de crime. Fără îndoială că definitiv identificat chiar, va trebui să-şi stabilească nevinovăţia. Dar cât timp îi va trebui până să ajungă s-o facă? Mai bine să joace până la capăt rolul pescarului Ilia Bruş, căci Ilia Bruş era numele unui nevinovat.

— Trebuie să răspund că greşiţi, spuse el cu o voce hotărâtă. Mă numesc Ilia Bruş şi locuiesc la Szalka. E uşor de altfel să vă convingeţi de asta.

— O s-o facem, spuse judecătorul, luând notă. Până atunci o să-ţi fac cunoscute câteva din învinuirile care ţi se aduc.

Sergiu Ladko deveni mai atent. Se atingea un punct interesant.

— Pentru moment, începu judecătorul, vom lăsa deoparte cea mai mare parte a crimelor care ţi se impută şi ne vom ocupa numai de cele recente, săvârşite în timpul călătoriei, când ai fost arestat. După ce-şi trase răsuflarea, domnul Rona continuă: La Ullm, ţi s-a semnalat prezenţa pentru prima oară. Deci vom plasa începutul călătoriei la Ullm...

— S-avem iertare, domnule, îl întrerupse prompt Sergiu Ladko. Călătoria mea a început cu mult înainte de Ullm, deoarece am obţinut două premii la concursul de pescuit de la Sigmaringen, de unde apoi am mers în. sus pe fluviu până la Donauerschingen.

— Este exact, în adevăr, răspunse judecătorul, că un anume Ilia Bruş a fost proclamat laureatul concursului de pescuit instituit de Liga Dunăreană la Sigmaringen, şi că acest Ilia Bruş a fost văzut la Donauerschingen. Dar, sau ai împrumutat o identitate nouă la Sigmaringen, sau te-ai substituit aşa-zisului Ilia Bruş, în timp ce el mergea de la Donauerschingen la Ullm. E un punct pe care o să-l lămurim la timpul lui, fii fără grijă.

Sergiu Ladko, cu ochii holbaţi de mirare, asculta ca în vis aceste deducţii fanteziste. Puţin mai mult şi l-ar fi putut socoti şi pe imaginarul Ilia Bruş printre victimele sale! Fără să-şi dea osteneala să răspundă, el ridică dispreţuitor din umeri, când, deodată, judecătorul îl întrebă brusc:

— Ce-ai făcut la Viena în ziua de 26 august, luna trecută, la evreul Simon Klein?

Fără să vrea, Sergiu Ladko tresări a doua oară. Iată că acuma ştiau şi de vizita asta! Desigur, ea nu avea nimic rău, dar dacă recunoştea însemna că-şi mărturiseşte în acelaşi timp identitatea, ori cum adoptase hotărârea de a nega, trebuia să continue în direcţia asta.

— Simon Klein?... repetă el cu aer întrebător, ca om care nu înţelege.

— Negi? făcu domnul Rona. Mă aşteptam. Deci mie îmi revine sarcina să-ţi spun că mergând la evreul Simon Klein – şi judecătorul spunând asta se ridică pe jumătate de pe scaun ca pentru a da cuvintelor sale mai multă autoritate – te duceai să te înţelegi cu tăinuitorul bandei dumitale.

— Bandei mele? repetă pilotul uluit.

— E drept, rectifică ironic judecătorul, că nu ştii ce vreau să spun, că nu faci parte din nici o bandă, că nu eşti Ladko ci un inofensiv pescar cu undiţa, numit Ilia Bruş. Dar, dacă te numeşti în adevăr Ilia Bruş, de ce te ascunzi?

— Mă ascund, eu? protestă Sergiu Ladko.

— Păi! aşa mi se pare, răspunse domnul Izar Rona, dacă a te ascunde înseamnă a-ţi acoperi cu ochelari negri ochii care par a fi cei mai buni din lume – de fapt, binevoieşte a-ţi scoate ochelarii – şi a-ţi vopsi cu negru părul care-i de la natură blond.

Sergiu Ladko era copleşit. Poliţia era bine informată şi o plasă nevăzută se strângea în jurul lui. Fără să pară a-i remarca tulburarea, domnul Rona continuă, având avantajul de partea sa:

— Ei! iată-te mai puţin vioi, băiete. Nu ne ştiai aşa de pricepuţi... Dar să continui: La Ullm ai luat un pasager cu dumneata.

— Da, răspunse Sergiu Ladko.

— Cum se numea?

— Domnul Jaeger.

— Foarte exact. Ai putea să-mi spui ce-a devenit acest domn Jaeger?

— Nu ştiu. El m-a părăsit în plin câmp, aproape de confluenţa cu râul Ipoly. Am fost foarte surprins când nu l-am mai găsit la înapoierea mea în barcă.

— Când te-ai înapoiat zici? Ai fost deci plecat? Unde ai fost?

— Într-un sat de prin împrejurimi ca să-mi procur o băutură întăritoare pentru pasagerul meu.

— Era bolnav?

— Foarte bolnav. Era cât pe ce să se-nece, pur şi simplu.

— Şi presupun că dumneata l-ai salvat?

— Cine vreţi altul, dacă nu eram decât eu acolo?

— Hm! făcu judecătorul puţin mişcat. Dar revenindu-şi:

— Crezi că o să mă impresionezi cu povestea asta cu salvatul de la înec?

— Eu? protestă Ladko. Mă întrebaţi; eu răspund. Asta-i tot.

— Bine, conchise domnul Izar Rona. Dar spune-mi, înainte de accident, n-ai părăsit niciodată şalanda, cred?

— O singură dată, ca să mă duc acasă, la Szalka.

— Ai putea să-mi precizezi data acestei plimbări?

— De ce nu, dar să-mi amintesc puţin.

— O să te ajut. Nu cumva în noaptea de la 28 la 29 august?

— S-ar putea.

— Nu negi?

— Nu.

— Mărturiseşti?

— Dacă vreţi...

— Suntem de acord. Mi se pare că satul Szalka se află pe malul stâng al Dunării? întrebă domnul Rona cu ton cumsecade.

— Într-adevăr.

— Şi mi se pare că era întuneric în noaptea de la 28 la 29 August.

— Foarte întuneric. O vreme groaznică.

— Asta explică faptul că ai greşit. Dintr-o eroare foarte naturală, ai debarcat pe malul drept, crezând că debarci pe malul stâng.

— Pe malul drept?

Domnul Rona se ridică în picioare de tot şi, fixându-şi inculpatul drept în ochi, zise:

— Da, pe malul drept, exact în faţa vilei contelui Hagueneau.

De bună credinţă, Sergiu Ladko încercă să-şi aducă aminte. Hagueneau! Nu cunoştea acest nume.

— Eşti foarte tare, declară judecătorul decepţionat în încercările sale de a-l intimida. E clar deci că este pentru prima oară când auzi numele contelui Hagueneau şi când auzi că în cursul nopţii de la 28 la 29 august, fără ştirea dumitale, vila sa a fost prădată iar paznicul Cristian Hoel grav rănit. Unde naiba mi-e capul? Cum ai putea cunoaşte aceste crime comise de un anume Ladko? Ladko, ce dracu, nu-i numele dumitale!

— Numele meu e Ilia Bruş, afirmă pilotul cu o voce mai puţin sigură decât prima dată.

— Perfect!... perfect!... Ne-am înţeles. Dar atunci, dacă nu te numeşti Ladko, de ce ai dispărut, exact după săvârşirea acestei fărădelegi – ca să nu-ţi pierzi anonimatul – şi încă în mod foarte modest, la o distanţă respectabilă de regiunea unde s-a petrecut isprava? Dumneata care te arătai cu atâta generozitate înainte, de ce nu te-a mai văzut nimeni, nici la Budapesta, nici la Neusatz, nici într-un oraş ceva mai important? De ce ţi-ai părăsit rolul dumitale de pescar, încât să cumperi peşte în satele unde binevoiai să te opreşti?

Bietului pescar i se părea că tot ce spunea judecătorul e spus în limba chineză. Dar că dispăruse, nu era vina lui. Din acea noapte de 28 spre 29 august nu fusese el mereu prizonier? În aceste condiţii nu era de mirare că dispăruse. Ce-l mira mai mult era faptul că se găsea cineva care pretindea că-l văzuse. Ar fi uşor să înlăture măcar această eroare. Ar fi de-ajuns să povestească sincer aventura de neînţeles căreia îi căzuse victimă. Justiţia va fi poate mai clarvăzătoare şi va reuşi să descurce firele acestei încurcături. Deplin hotărât să povestească, Sergiu Ladko aştepta cu răbdare ca domnul Rona să-i permită să plaseze şi el un cuvânt.

Dar judecătorul era lansat. Acum se plimba din lung în lat în biroul său, aruncând în faţa prizonierului un potop de argumente, pe care le considera triumfătoare.

— Dacă nu eşti Ladko, continuă el cu şi mai multă vehemenţă, cum se face că după prădarea vilei contelui Hagueneau, prădare săvârşită printr-o întâmplare nenorocită tocmai în momentul în care ţi-ai părăsit şalanda, un alt furt, şi de data asta un furt neînsemnat, a fost comis la Szuszek în noaptea de la 5 la 6 septembrie, noapte în care trebuia să treci neapărat prin faţa acestui sat? Dacă nu eşti Ladko, în sfârşit, ce căuta în şalanda dumitale acest portret dedicat de soţia dumitale Nataşa Ladko?!

Domnul Rona lovise cu precizie de data asta şi ultimul său argument era într-adevăr triumfător. Zdrobit, pilotul îşi lăsase capul în jos şi broboane de sudoare îi alunecară pe faţă.

În acest timp judecătorul continua cu glasul şi mai ridicat:

— Dacă nu eşti Ladko, de ce a dispărut portretul din ziua în care te-ai simţit ameninţat? Portretul era în cufărul dumitale, precizez, în cufărul de la tribord. Nu mai este acolo. Prezenţa lui te acuză; dispariţia te condamnă. Ce-ai de răspuns?

— Nimic, murmură Ladko cu voce înăbuşită. Nu înţeleg nimic din ce mi se întâmplă!

— O să înţelegi de minune dacă o să-ţi dai osteneala. Pentru moment o să întrerupem această interesantă convorbire. O să fii condus în celulă şi o să ai destul timp de gândire. Să recapitulăm, până atunci, interogatoriul de azi. Pretinzi:

1. Că te urneşti Ilia Bruş;

2. Că ai obţinut premiul la concursul de pescuit de la Sigmaringen;

3. Că locuieşti la Szalka; că ai fost acasă la Szalka în noaptea de la 28 la 29 august. Toate aceste puncte vor fi verificate. Dinspre partea mea, pretind: 1. Că te numeşti Ladko; 2. Că domiciliezi la Rusciuk; 3. Că în noaptea de la 28 la 29 august, cu ajutorul altor complici, ai prădat vila contelui Hagueneau şi că te-ai făcut vinovat de o tentativă de asasinat asupra persoanei paznicului, Cristian Hoel; 4. Că trebuie să se mai adauge la pasivul dumitale un furt în noaptea de la 5 la 6 septembrie, a cărui victimă a fost numitul Kellermann din Szuszek; 5. Că trebuie să-ţi mai fie imputate numeroase furturi şi asasinate comise în ţinuturile scăldate de Dunăre. Instrucţia acestor crime este deschisă. Sunt citaţi numeroşi martori. O să fii pus faţă-n faţă cu ei... Vrei să-ţi semnezi interogatoriul?... Nu?... Cum vrei!... Gardieni, luaţi-l pe inculpat.

Ca să se-ntoarcă la închisoare, Sergiu Ladko trebui să treacă din nou prin mijlocul mulţimii şi să-i suporte vociferaţiile ostile. Mânia ei părea să fi crescut în timpul interogatoriului şi poliţia întâmpină greutăţi ca să-l protejeze pe prizonier. În primul rând al mulţimii care urla se afla Ivan Striga. Acesta îl mânca din ochi pe cel ce-i lua locul cu atâta bunăvoinţă.

Pilotul trecu la doi metri de el şi putu să-l vadă în voie. Dar nu-l recunoscu pe acest om fără barbă, cu părul negru, cu faţa împodobită cu o pereche de ochelari negri şi nedumeririle sale nu se atenuară.

După ce s-au închis porţile închisorii, Striga se îndepărtă gânditor, împreună cu restul mulţimii. Sigur, nu-l cunoştea pe arestat. Nu era în tot cazul nici Dragoş, nici Ladko. De atunci înainte, dacă era Ilia Bruş sau altul, ce-i păsa lui? Oricare ar fi identitatea acuzatului, esenţialul era că acesta atrăsese atenţia justiţiei şi Striga nu mai avea nici un motiv să mai întârzie la

Semlin. Se hotărî să plece chiar a doua zi, ca să ajungă şlepul din urmă.

Dar, când se trezi a doua zi, lectura ziarelor îl făcu să-şi schimbe părerea. Cazul Ladko era judecat în cel mai mare secret şi acesta era un motiv decisiv pentru ca presa să se străduiască să-i pătrundă misterul. Şi reuşise. Recolta ei de informaţii era bogată. Ziarele relatau, în adevăr, destul de exact primul interogatoriu, dând în continuare şi comentariile lor, care nu erau tocmai favorabile pentru acuzat.

În general ziarele se mirau de încăpăţânarea cu care acesta susţinea că nu era decât un simplu pescar, numit Ilia Bruj, locuind singur în orăşelul Szalka. Ce interes putea să aibă ca să menţină aceste afirmaţii fragile? După ziare, judecătorul de instrucţie, domnul Izar Rona, trimisese de-acum o comisie rogatorie la Gran. Peste trei zile, un magistrat avea să meargă la Szalka şi să facă o anchetă care ar avea drept rezultat dărâmarea afirmaţiilor inculpatului. O să fie căutat acel Ilia Bruş, şi dacă o să fie găsit... dacă exista, ceea ce, în fond, era foarte îndoielnic...

Această veste modifica proiectele lui Striga. În timp ce citea, îi veni în minte o idee năstruşnică şi când termină de citit aceasta se şi înfiripă. Sigur, era bine că justiţia a prins un nevinovat. Dar era şi mai bine ca ea să-l ţină prizonier. Ce trebuia pentru asta? Să-i furnizeze un Ilia Bruş în carne şi oase, ceea ce ar convinge ipso facto[1] impostura acelui Ilia Bruş, reţinut la închisoarea din Semlin. Această vină s-ar adăuga la celelalte care existau deja împotriva lui, deoarece pentru asta era închis; vina ar fi suficientă pentru motivarea condamnării lui definitive, spre marele profit al adevăratului vinovat.

Fără să mai aştepte, Striga părăsi oraşul. Numai că în loc să se îndrepte spre şlep, el îi întoarse spatele. Cu o trăsură voia să ajungă la linia ferată care-l va duce apoi cu toată viteza spre Budapesta şi spre Nord.

În acest timp, Sergiu Ladko, nemişcat ca de obicei, număra trist orele. De la prima întrevedere cu judecătorul, revenise speriat de gravitatea acuzaţiilor care apăsau asupra lui.

Cu timpul va reuşi, desigur, să demonstreze nevinovăţia lui. Dar va trebui să se înarmeze cu multă răbdare, căci nu

---

[1] *Ipso facto*, în latină în original = prin chiar acest fapt.

putea să nu recunoască că aparenţele erau împotriva lui şi că justiţia nu-şi construia logic înlănţuirea de ipoteze. Totuşi, există o diferenţă între nişte simple bănuieli şi nişte dovezi formale; ori, dovezi împotriva lui n-or să reuşească să adune niciodată – şi asta din motive serioase.

Singurul martor de care se temea era evreul Simon Klein rămas şi unicul în ceea ce priveşte secretul numelui. Dar Simon Klein, care avea şi el mândria lui profesională – n-ar fi consimţit niciodată să-l recunoască. Ar mai fi oare nevoie să-l pună faţă-n faţă cu fostul său corespondent de la Viena? Nu declarase judecătorul că urma să ia informaţii despre el la Szalka? Aceste informaţii, neputând fi decât foarte bune, trebuia ca prizonierul să fie pus în libertate?

Se scurseseră mai multe zile, în timpul cărora Sergiu Ladko îşi revizui gândurile cu o febrilitate crescândă. Szalka nu era atât de departe şi nu le trebuia atâta timp ca să se informeze. Trecuseră şapte zile de la primul său interogatoriu, când fu din nou dus în biroul domnului Izar Rona. Judecătorul era aşezat la birou şi părea foarte preocupat. Timp de zece minute îl lăsă pe Ladko să aştepte în picioare, ca şi cum i-ar fi ignorat prezenţa.

— Avem răspunsul de la Szalka, spuse el în sfârşit, cu o voce indiferentă, fără să-şi ridice măcar ochii spre prizonier, pe care-l supraveghea cu perfidie, pe sub gene.

— A!... făcu Sergiu Ladko cu satisfacţie.

— Ai avut dreptate, continuă în acest timp domnul Rona. Există la Szalka un anume Ilia Bruş care se bucură de cea mai bună reputaţie.

— A! făcu pentru a doua oară pilotul, care şi vedea poarta închisorii deschizându-i-se.

Devenit şi mai străin şi mai indiferent, judecătorul murmură fără să pară a-i acorda cea mai mică importanţă:

— Comisarul de poliţie din Gran, însărcinat cu ancheta, a avut norocul să-i vorbească chiar lui.

— Chiar lui? repetă Sergiu Ladko, neînţelegând.

— Chiar lui, afirmă judecătorul.

Lui Sergiu Ladko i se păru că visează. Cum s-a putut găsi un alt Ilia Bruş la Szalka?

— Nu se poate, domnule, bâigui el. E o greşeală.

— Judecă şi dumneata, răspunse judecătorul. Iată raportul comisarului de poliţie din Gran. Rezultă din el că acest magistrat, deferit comisiei rogatorii pe care am adresat-o, s-a dus în ziua de 14 septembrie şi că a mers la o casă aşezată la întretăierea drumului de halaj [1]cu drumul spre Budapesta… Cred că asta-i adresa pe care ai dat-o?, întrebă judecătorul, întrerupându-se.

— Da domnule, răspunse Sergiu Ladko, buimac.

— Cu drumul spre Budapesta, reluă domnul Rona; că a fost primit în sus-numita casă de domnul Ilia Bruş în persoană, care a declarat că tocmai se întorsese recent, după o lungă absenţă. Comisarul adăugă că informaţiile culese despre domnul Ilia Bruş încearcă să-i stabilească perfecta sa onorabilitate şi că nici un alt locuitor din Szalka nu poartă acest nume... Mai ai ceva de spus!?! Nu te jena, te rog…

— Nu, domnule, bâigui Sergiu Ladko, simţind că înnebuneşte.

— Iată, deci, un prim punct lămurit, încheie cu satisfacţie domnul Rona, care-şi privea prizonierul aşa cum se uită pisica la şoarece.

XIV

Între cer şi pământ

După terminarea celui de-al doilea interogatoriu, Sergiu Ladko reveni în celulă, fără să-şi dea seama ce face. Abia dacă auzise întrebările judecătorului; nu mai răspunsese decât cu un aer buimac după ce aflase cum se isprăvise incidentul cu comisia rogatorie. Ceea ce i se întâmpla depăşea limitele inteligenţei sale. Ce voiau ei de la el? Răpit, apoi închis la bordul unui şlep de către nişte duşmani misterioşi, nu-şi recăpătase libertatea decât ca să şi-o piardă din nou, repede; şi iată că

[1] Halaj = remorcarea unei ambarcaţiuni, executată pe canale, fluvii sau râuri, cu mijloace mecanice, oameni sau animale.

acum era găsit, la Szalka, un alt Ilia Bruş, adică un alt el însuşi, în propria lui casă!... Asta era fantasmagorie curată!

Uluit, înnebunit de succesiunea unor evenimente inexplicabile, avea senzaţia de a fi jucăria unor puteri superioare şi ostile, de a fi antrenat, ca o pradă inertă şi fără apărare, în angrenajul unei maşinării formidabile care se numeşte: Justiţie.

Faţa sa exprima atât de grăitor deprimarea, pierderea oricărei energii, încât gardianul care-l escorta fu impresionat, deşi-şi considera prizonierul ca cel mai temut dintre criminali.

— Nu merge cum vrei, prietene? întrebă, cu o voce care voia să fie încurajatoare, gardianul blazat totuşi de profesia lui, bună cunoscătoare a spectacolului suferinţei umane.

Dacă vorbea cu un surd, rezultatul ar fi fost acelaşi.

— Hei! reluă milosul gardian, trebuie să înţelegi. Domnul Izar Rona nu-i chiar aşa de rău şi totul o să se aranjeze poate chiar mai bine decât crezi. Până atunci o să-ţi las asta... E vorba despre ţara dumitale aici... O să te distreze.

Prizonierul rămase nemişcat. Nu auzise. Nu auzi nici zăvorul tras pe dinafară şi nu văzu nici ziarul pe care gardianul îl pusese pe masă la plecare, trădând astfel, fără gând rău, izolarea severă la care era obligat prizonierul său.

Orele treceau. Ziua se termină, apoi noaptea, şi zorile dimineţii se iviră din nou. Prăbuşit pe scaun, Sergiu Ladko nu-şi dădea seama de trecerea timpului.

Cu toate acestea, când ziua îi lumină faţa, el păru să iasă din această deznădejde. Deschise ochii şi privirea sa nesigură făcu înconjurul celulei. Primul lucru pe care-l zări atunci fu jurnalul lăsat în ajun de către gardianul milos. Aşa cum îl pusese acesta, jurnalul se afla pe masă, lăsând să se vadă o manşetă[1] imprimată cu litere mari, deasupra titlului; „Masacrele din Bulgaria” anunţa manşeta pe care căzu prima privire a lui Sergiu Ladko. Tresări şi luă cu nerăbdare ziarul. Claritatea minţii îi reveni repede, iar ochii îi scăpărau fulgere în timp ce citea.

Evenimentele pe care le afla pe această cale erau comentate, în acelaşi timp, în întreaga Europă şi ridicau murmure generale de dezaprobare. De atunci ele au intrat în istorie, unde nu figurează ca o pagină prea glorioasă.

---

[1] Manşetă = text scurt, folosit ca titlu general pentru mai multe articole care tratează aceeaşi temă.

Aşa cum s-a anunţat la începutul acestei povestiri, toată regiunea balcanică era atunci în fierbere. Chiar din vara anului 1875, Herţegovina se răzvrătise şi trupele otomane trimise împotriva ei nu putură s-o subjuge. În mai 1876, Bulgaria ridicându-se la rândul ei, Poarta răspunse insurecţiei concentrând o armată numeroasă într-un vast triunghi cu vârfurile la Rusciuk, Vidin şi Sofia. În sfârşit. În zilele de 1 şi 2 iulie ale aceluiaşi an, 1876, Serbia şi Muntenegru, întrând în horă şi ele, declarară război Turciei.

După câteva succese; acestea au fost nevoite să bată în retragere în spatele frontierei lor iar la 1 septembrie, prinţul Milan se văzu nevoit să ceară un armistiţiu de zece zile; în acest timp el solicită puterilor creştine o intervenţie pe care acestea le-au acordat-o prea târziu, din păcate.

Atunci, spuse Domnul Eduard Driault, în cartea sa Istoria Problemei Orientului, se produse cel mai îngrozitor episod din aceste lupte; el aminteşte de luptele de la Chios din timpul răscoalei grecilor. Acestea au fost măcelurile din Bulgaria. În mijlocul războiului împotriva Serbiei şi Muntenegrului, Poarta se temea ca răscoala bulgară să nu compromită operaţiile militare, în spatele armatei. Primise oare guvernatorul Bulgariei, Sefkat Paşa, ordinul să înăbuşe răscoala fără să ţină seama de mijloace? Asta pare verosimil. Bande de basbuzuci[1] şi de circasieni[2] aduse din Asia au fost asmuţite asupra Bulgariei şi în câteva zile ea a fost pârjolită şi însângerată. Ei şi-au potolit patimile sălbatice, arzând sate, măcelărind bărbaţii prin cele mai rafinate torturi, spintecând femeile, tăind copiii în bucăţi. S-au numărat cam între douăzeci şi treizeci de mii de victime...

În timp ce citea, broboane de sudoare alunecau pe faţa lui Sergiu Ladko. Nataşa!... Ce devenise Nataşa... În mijlocul acestei înspăimântătoare răsturnări?... Mai trăia ea oare?... Sau poate că murise şi cadavrul ei spintecat, tăiat în bucăţi, ca şi cel al atâtor victime, era târât în noroi, în tină, în sânge, zdrobit de picioarele cailor?

Sergiu Ladko se ridicase ca o fiară sălbatică închisă în cuşcă, alerga furios prin celulă ca şi cum ar fi căutat o ieşire pentru a zbura în ajutorul Nataşei.

---

[1] Bazbuzuci = ostaş voluntar, fără soldă, din trupele otomane neregulate, care trăia din jaf.
[2] Circasieni = locuitori din nordul munţilor Caucaz.

Accesul de disperare fu de scurtă durată. Redevenind înţelept, el îşi impuse, printr-un efort energic, să fie calm, şi, cu o minte lucidă, încercă să găsească mijlocul de a-şi recâştiga libertatea. Să se ducă la judecător, să-i mărturisească fără înconjur adevărul, la nevoie să-i implore mila?

Nu se putea. Ce şanse avea să-i câştige încrederea celui pe care-l minţise cu atâta perseverenţă? Era oare capabil să distrugă printr-un singur cuvânt bănuielile legate de numele Ladko, să năruie într-o clipă presupunerile care-l copleşeau? Nu! Ar fi necesară măcar o anchetă, iar o anchetă cere săptămâni, dacă nu luni de zile. Trebuia să fugă.

Pentru prima dată de când intrase aici, Sergiu Ladko îşi examina celula. O cercetă rapid. Patru pereţi găuriţi de două deschizături: uşa într-o parte, fereastra în cealaltă. În spatele celor trei pereţi se aflau alte celule, alţi prizonieri; în spatele ferestrei, infinitul şi libertatea.

Înălţimea pervazului ferestrei, al cărui buiandrug atingea tavanul, depăşea un metru cincizeci şi partea sa inferioară, cea care se numeşte pervaz la o deschidere obişnuită, era inaccesibilă din cauza unui rând de gratii groase fixate în adâncimea cadrului. De altfel, dacă această dificultate ar fi fost depăşită, mai rămânea alta. În afară, un fel de prichici, cu părţile laterale aplicate de o parte şi de alta a ferestrei, oprea orice privire înspre exterior, nelăsând la vedere decât un îngust dreptunghi de cer. Nu numai ca să fugi, dar ca să fii doar în stare să cauţi mijlocul de a o face, trebuia mai înainte de toate să treci peste piedica reprezentată de gratii, apoi să te ridici cu braţele la capătul prichiciului ca să poţi vedea ce-i în jur.

Judecând după scările coborâte cu ocazia convorbirilor cu domnul Izar Rona, Sergiu Ladko se credea închis la etajul patru al închisorii. Trebuiau deci să-l despartă de sol cel puţin doisprezece sau patrusprezece metri. Putea oare să-i străbată? Nerăbdător să afle, hotărî să înceapă treaba pe loc. În prealabil, trebuia să-şi procure o unealtă de lucru. Când îl închiseseră îi luaseră tot, iar în carceră nu era nimic care să-l poată ajuta. O masă, un scaun, un pat făcut dintr-o saltea proastă de paie, acoperit cu o boltă de cărămidă, acesta era tot mobilierul.

Sergiu Ladko căută în zadar, mult timp, când, controlându-şi pentru a suta oară hainele, întâlni în sfârşit un corp dur. Nici el, nici temnicerul nu se gândiseră până atunci la acest lucru

lipsit de valoare, cum este o cataramă. Ce importanţă căpătă însă acest lucru neînsemnat, singurul obiect metalic pe care-l poseda!

Desfăcând catarama, fără a pierde un moment, Sergiu Ladko atacă zidul la baza unei gratii şi piatra zgâriată mereu de colţul cataramei de oţel începu să cadă pe pământ. Această muncă lentă şi grea prin ea însăşi se mai complica şi prin supravegherea constantă la care era supus prizonierul. Nu trecea nici o oră fără ca vreun gardian să nu vină şi să nu-şi pună ochiul la vizeta uşii. De acolo venea necesitatea ca să aibă urechea mereu aţintită la zgomotele exterioare şi, la cel mai mic pericol, să-şi întrerupă lucrul, făcând să dispară orice urmă suspectă. În acest scop Ladko folosi pâinea. Pâinea amestecată cu praful care cădea din zid luă aproape culoarea pietrei şi deveni un adevărat chit cu care lipea gaura pe măsură ce o săpa. Ascundea surplusul rămas de la răzuire, sub bolta patului.

După douăsprezece ore de eforturi, gratia se desfăcu pe o lungime de trei centimetri, dar catarama nu mai avea colţuri. Sergiu Ladko o sfărâmă şi din bucăţi făcu tot atâtea ustensile. După două ore de frecare, aceste bucăţele de oţel se sfărâmară şi ele, la rândul lor. Din fericire, norocul care-i zâmbise prizonierului părea să nu-l mai părăsească. La prima masă care i se servi el îndrăzni să oprească un cuţit, şi, pentru ca nimeni să nu observe furtul, el mai opri unul şi-n ziua următoare. Avea acum două instrumente mai serioase decât cele de care dispusese până acum. La drept vorbind, nu era vorba decât despre nişte cuţite proaste, fabricate foarte grosolan. Cu toate acestea, lamele lor erau destul de bune iar mânerele le uşurau manevrarea.

Începând din acel moment, lucrul înainta mai repede, deşi destul de încet încă pentru el. Cu timpul, cimentul căpătase duritatea granitului şi nu se lăsa fărâmiţat decât cu greu. În fiecare clipă, lucrul trebuia întrerupt, fie din cauza unui rond de pază, fie pentru o convocare a domnului Rona, care-şi înmulţise interogatoriile. Rezultatul interogatoriilor era mereu acelaşi. Instrucţia bătea pasul pe loc. La fiecare şedinţă defilau o serie de martori, care nu aduceau nimic nou prin declaraţiile lor. Dacă unii păreau să găsească o oarecare asemănare între Sergiu Ladko şi răufăcătorul pe care-l zăriseră mai mult sau mai puţin clar în ziua în care le căzuseră victimă, alţii negau categoric

orice asemănare. Degeaba îşi împopoţona domnul Rona acuzatul cu bărbi false de diferite forme, degeaba îl obliga să-şi expună ochii sau să şi-i ascundă în spatele unor lentile negre de ochelari, nu reuşea să obţină nici măcar o singură mărturie formală. De aceea aştepta cu nerăbdare ca starea lui Cristian Hoel, rănit cu ocazia ultimului atentat al bandei de pe Dunăre, să-i permită acestuia să meargă la Semlin; Sergiu Ladko se dezinteresa total de aceste interogatorii. Docil, el se preta la toate experienţele judecătorului, se împopoţona cu peruci şi bărbi false, îşi punea ochelarii sau şi-i scotea, fără să-şi permită cea mai mică observaţie.

Mintea lui nu se afla în acel birou. Ea rămânea în celulă, unde gratiile care-l separau de libertate începeau să apară din piatră, încetul cu încetul. I-au trebuit patru zile ca să le desprindă. De abia în seara de 23 septembrie reuşi să ajungă la partea inferioară. Acum trebuia s-o taie şi pe aceasta.

Această parte a lucrului era cea mai grea. Agăţat cu o mână de restul gratiilor, Sergiu Ladko mişca, cu cealaltă, unealta dintr-o parte într-alta. Simpla lamă de cuţit, unealta îşi îndeplinea prost rolul de fierăstrău, netăind fierul decât foarte încet. Pe de altă parte, poziţia extenuantă în care era obligat să stea îl silea să se oprească deseori.

La 29 septembrie, după şase zile de mari eforturi, Sergiu Ladko socoti suficientă adâncimea tăieturii. Mai trebuiau câţiva milimetri ca fierul să fie complet tăiat. N-o să-i fie greu să învingă rezistenţa metalului atunci când va voi să-l îndoaie. Era şi timpul. Lama celui de-al doilea cuţit ajunsese cât un fir de aţă.

Chiar a doua zi dimineaţă, imediat după trecerea primului rond, fapt care-i dădea cam o oră de linişte, Sergiu Ladko îşi continuă munca. Conform prevederilor sale, gratiile cedară, fără greutate. Prin deschizătura făcută, trecu de partea cealaltă a lor, apoi ridicându-se în mâini, ajunse deasupra prichiciului. Privi în jurul lui, cu nesaţ. Aşa cum presupusese, îl separau de pământ vreo paisprezece metri. Distanţa nu era aşa de mare ca să n-o poată străbate, dar pentru asta avea nevoie de o frânghie destul de lungă. Nu era lucrul cel mai greu să ajungă jos; dar, odată învins acest obstacol, nu însemna că problema era rezolvată cu totul.

După cum constatase Sergiu Ladko, închisoarea era înconjurată de o terasă îngustă, de pe care paznicii o

supravegheau; această terasă avea la margine un zid de vreo opt metri înălţime, dincolo de care apăreau acoperişurile caselor. După ce ar coborî, trebuia deci să treacă peste zid, ceea ce părea din capul locului imposibil. Judecând după depărtarea la care se aflau casele, se părea că o stradă înconjura închisoarea. Aflat pe această stradă, un evadat se putea considera ca şi scăpat. Dar se putea oare ajunge acolo teafăr şi nevătămat?

Căutând o modalitate, Sergiu Ladko începu să cerceteze cu atenţie ce-ar putea descoperi în partea stângă. Dacă nu găsi soluţia într-acolo, ceea ce zări îi făcu inima să-i bată de emoţie.

În această direcţie se vedea Dunărea, unde nenumărate vase, de toate mărimile, îi brăzdau apele tulburi. Unele mergeau în sensul curentului sau invers, altele erau legate la mal prin parâmele sau ancorele lor. Printre acestea din urmă, pilotul îşi recunoscu, dintr-o privire, şalanda lui. Nimic nu o distingea de celelalte ambarcaţiuni şi nu părea a fi supravegheată în mod deosebit. Ce noroc ar avea să ajungă la ea! Datorită ei, s-ar putea afla, în mai puţin de o oră, pe teritoriul sârbesc şi ajuns acolo, nu i-ar mai păsa de justiţia austro-ungară.

Apoi Sergiu Ladko îşi îndreptă privirea spre dreapta şi, în acea parte, observă ceva ce-i atrase atenţia. Fixată de zid cu nişte scoabe din loc în loc, o tijă de metal cobora de pe acoperiş – după toate probabilităţile era cea a paratrăsnetului – trecea pe lângă fereastra lui ca să se înfunde jos, în pământ. Tija i-ar fi uşurat coborârea dacă. ar fi putut ajunge la ea.

N-ar fi poate, totuşi, imposibil. În dreptul pardoselii, un fel de brâu, ieşit în afară cu vreo douăzeci, douăzeci şi cinci de centimetri, decora clădirea, mergând de-a lungul zidului. Având sânge rece şi curaj n-ar fi fost imposibil ca, stând pe această ieşitură a zidului, să ajungă la tija paratrăsnetului. Din păcate, chiar dacă cineva ar fi în stare de asemenea îndrăzneală, n-ar putea ajunge la zidul exterior care rămânea de nestrăbătut. Fie că era în celulă, fie că rămânea pe zidul exterior, tot prizonier era.

Cercetând zidul cu mai multă atenţie decât până atunci, Sergiu Ladko observă că în partea lui superioară, la mică distanţă de coamă, el era decorat şi la interior şi la exterior cu nişte pietre pătrate, încastrate în tencuială. Sergiu Ladko privi îndelung aceste ornamente ale arhitecturii, apoi, lăsându-se

uşor pe pervazul ferestrei, reintră în celulă, unde se grăbi să ascundă orice urmă ce l-ar fi putut compromite.

Se hotărâse. Găsise mijlocul de a fi liber, în ciuda a tot şi a toate. Oricât de riscant ar fi fost, el trebuia să reuşească. Prefera să moară decât să continue să sufere atâta.

Aşteptă cu nerăbdare să treacă şi cel de-al doilea rond. Ştiind că avea acum o nouă perioadă de linişte, el îşi desăvârşi pregătirile. Cu ceea ce mai rămăsese din cuţit, tăie din cearceafuri vreo cincizeci de fâşii late de câţiva centimetri. Ca să nu atragă atenţia gardienilor, avu grijă să păstreze o bucată de pânză, suficientă pentru ca patul să mai aibă aspectul său normal. Nimănui nu i-ar fi trecut prin cap să ridice cuvertura ca să vadă ce a făcut cu restul.

După ce tăie fâşiile, le împleti în patru; din capetele care se încălecau mai făcu o bandă care le prelungi în felul acesta pe celelalte, îşi consacră astfel întreaga zi acestei munci.

În sfârşit, în ziua de 1 octombrie, puţin înainte de masă, Sergiu Ladko avea o frânghie solidă, lungă de patrusprezece-cincisprezece metri, pe care o ascunse cu grijă sub pat.

Când totul fu gata, el hotărî să evadeze chiar în aceeaşi seară la ora nouă.

În această ultimă zi, Sergiu Ladko cercetă cele mai mici amănunte ale acţiunii şi-i calculă şansele de reuşită şi pericolele care ar fi rezultat: libertatea sau moartea? Viitorul apropiat o să hotărască, în toate cazurile, el va încerca.

Totuşi, înainte să vină ceasul începerii acţiunii, soarta îi mai rezerva o ultimă încercare. Era aproape ora trei după amiază, când zăvorul uşii fu tras cu zgomot. Ce mai voiau de la el? Era vorba oare tot de un interogatoriu al domnului Izar Rona? Trecuse ora la care acesta îşi convoca prizonierul, de obicei.

Nu, nu era vorba de a răspunde chemării judecătorului. Prin uşa întredeschisă, Sergiu Ladko zări pe coridor, în afară de gardienii obişnuiţi, un grup de trei persoane necunoscute. Una din persoane era o tânără femeie de vreo douăzeci de ani, al cărui chip exprima blândeţe şi frumuseţe. Unul din cei doi bărbaţi care o însoţeau trebuia să fie soţul. Atitudinea şi felul de a vorbi al gardianului faţă de a treia persoană îţi permiteau să-l recunoşti pe directorul închisorii. Era vorba, desigur, de o vizită. Judecând după respectul care li se arăta, vizitatorii erau oameni

de seamă, poate vreo pereche princiară în călătorie, în faţa cărora directorul juca rolul de cicerone.

„Ocupantul actual al celulei, spunea el oaspeţilor, nu-i altul decât faimosul Ladko, şeful bandei de pe Dunăre, al cărui renume v-a parvenit şi dumneavoastră.

Tânăra femeie aruncă o privire timidă celebrului răufăcător. Nu i se părea prea teribil acest celebru răufăcător. Niciodată nu ţi-ai fi putut închipui un şef de bandă de o cruzime legendară sub trăsăturile acestui om slăbit, scofâlcit, cu faţa palidă, cu ochii exprimând atâta suferinţă cât şi atâta disperare.

„E drept că el se încăpăţânează să-şi apere nevinovăţia, adăugă, imparţial, directorul; dar noi ne-am obişnuit cu cântecul ăsta.

Apoi el atrase atenţia vizitatorilor asupra ordinei şi curăţeniei perfecte din celulă. Vorbind cu căldură, el trecu chiar pragul celulei şi se duse să se rezeme sub fereastră, pentru a fi în faţa celor cu care vorbea.

Deodată, inima lui Sergiu Ladko încetă să mai bată. Fără să-şi dea seama, oratorul atinsese locul unde lucrase prizonierul şi puţin ciment, transformat în pulbere, începuse să curgă. Zdruncinat de atingere, tamponul făcut din miez de pâine se desprinsese brusc şi căzu pe podea. Constatând că extremitatea gratiilor desprinse apăreau dezgolite în fundul lăcaşului lor, Sergiu Ladko tresări de spaimă. Văzuse oare cineva? Da, cineva văzuse. În timp ce soţul şi directorul cercetau masa ca un obiect deosebit de interesant, iar gardianul întorsese spatele din respect, părând să privească ceva pe coridor, vizitatoarea îşi aţintise ochii asupra săpăturii făcute de Ladko în zid şi expresia feţei sale arăta că-i înţelegea misteriosul limbaj.

O să vorbească?... cu un cuvânt o să-i năruie toate eforturile... Sergiu Ladko aştepta şi, treptat, se simţea murind.

Palidă, tânăra femeie îşi ridică ochii spre prizonier şi – îl învălui cu privirea lor limpede. A văzut ea oare lacrimile mari prelingându-se încet sub pleoapele nenorocitului? A înţeles ea oare rugămintea lui tăcută? Şi-a dat ea oare seama de îngrozitoarea lui deznădejde? După zece secunde tragice, ea se întoarse brusc, scoţând un ţipăt de durere. Cei doi însoţitori se îndreptară repede spre ea. Ce i se întâmplase? Cu o voce şovăitoare ea afirmă că nu era nimic grav. Îşi răsucise piciorul, prosteşte, asta era tot.

În timp ce, fără să fie observat, Sergiu Ladko se aşezase în faţa gratiilor acuzatoare, soţul, directorul şi gardianul se grăbeau s-o ajute. Cei doi ieşiră din celulă, susţinând-o pe pretinsa rănită, al treilea trase repede zăvorul. Sergiu Ladko era singur.

Un avânt plin de recunoştinţă îi umflă pieptul faţă de blânda fiinţă căreia i se făcuse milă de el. Datorită ei era salvat. Îi datora viaţa, mai mult chiar, îi datora libertatea. Copleşit, căzu pe pat. Emoţia fusese prea puternică. Mintea i se tulbură sub această ultimă lovitură a soartei.

Restul zilei se scurse fără alt incident, când, în sfârşit, orologiul din oraş sună ora nouă. Se făcuse noaptea, de-a binelea. Nori grei se plimbau pe cer, făcând noaptea şi mai întunecoasă.

Un zgomot care creştea pe coridor vestea apropierea rondului. Ajuns în faţa celulei, acesta se opri. Un gardian privi prin vizetă şi se retrase mulţumit. Prizonierul dormea, înfăşurat până la gât în pătură. Rondul îşi continuă inspecţia. Zgomotul paşilor lui descrescu, apoi se stinse.

Sosise momentul să acţioneze.

Imediat, Sergiu Ladko sări din pat, aşeză salteaua aşa încât ea să simuleze în penumbra celulei prezenţa unui om adormit. După aceea, luă frânghia, se strecură în spatele gratiilor ca primă oară şi se aşeză călare pe partea de sus a prichiciului.

Brâul care decora clădirea fiind situat la nivelul fiecărei pardoseli, Sergiu Ladko se afla cu vreo patru metri deasupra pătratului de piatră pe care voia să sară, dar prevăzuse dificultatea. Prinzând frânghia de una din gratii şi ţinându-i în mână capetele, se lăsă să alunece uşor până la ieşitura exterioară.

Cu spatele lipit de zid, ţinându-se cu mâna de funie, fugarul se odihni o clipă. Cum să-şi menţină echilibrul pe această suprafaţă îngustă? Dacă ar slăbi strânsoarea frânghiei s-ar prăbuşi pe terasă. Prudent, sforţându-se să facă mişcări cât mai lente, el reuşi să treacă frânghia în mâna dreaptă, iar cu stânga verifică faţa exterioară a prichiciului. Aceasta nu fusese prinsă direct de fereastră, ci pentru a o fixa fusese nevoie de ceva. Pipăind, mâna sa găsi, în adevăr, un cârlig în zidărie. Oricât de slab era fixat acesta în zid, trebuia să se mulţumească

Aproape doi metri separau tija de prichici...

păt al
ţile îi
ea în-
nă la

pul pe
poare.
parau
ă a-şi

re, pe
nţinut
e abia
a. Mai

ca un
cu un
âului.
Prima
Sergiu
ul din
să se

os se
ır era
ea şi
ergea
ntinua
eplini
ldatul
Deci,
ior în

sub el partea de sus a zidului, a cărei culoare albă se detaşa slab în umbră, nu putea distinge, în schimb, pătratele de piatră care îl ornamentau.

Lăsându-se să alunece şi mai jos, Sergiu Ladko se opri pe unul din crampoanele care fixau tija paratrăsnetului. În acest punct el se afla încă cu doi, trei metri deasupra zidului pe care-l avea de străbătut. De acum înainte, putea face mişcări mai rapide. O clipă doar îi fu necesară pentru a desface frânghia şi a o trece în spatele tijei şi pentru a înnoda cele două capete în aşa fel încât s-o transforme într-una singură. Calculând aproximativ lungimea necesară, o aruncă deasupra zidului, apoi, trăgând spre el capătul în formă de laţ, ca şi cum ar fi fost un lasou, se căzni să prindă cu el una din pietrele ieşite în afară, cu care era ornamentat zidul exterior. Încercarea era grea. În mijlocul întunericului profund care-i ascundea ţinta unde voia să ajungă, Ladko nu mai putea conta decât pe noroc. Aruncase frânghia de peste douăzeci de ori când, în sfârşit, ea opuse rezistenţă. Ca să se convingă, Sergiu Ladko mai încercă o dată. Frânghia nu cedă; era bine prinsă... Tentativa reuşise, deci.

Laţul se prinsese de una din pietrele ieşite în afară, formând astfel un fel de pasarelă deasupra terasei. Pasarelă fragilă, desigur! N-avea oare să se rupă sau să se desprindă de pe piatra care-o ţinea? În primul caz va rezulta o cădere îngrozitoare de la înălţimea de zece metri; în al doilea caz, corpul său, balansându-se, se va zdrobi de peretele închisorii.

Sergio Ladko nu ezită nici o clipă în faţa acestui pericol. Întinzând puternic o frânghie, apucă de cele două capete, apoi aţinti urechea spre paşii soldatului de gardă. Acesta era exact sub el. Se îndepărtă, apoi se întoarse după colţul clădirii, şi zgomotul paşilor săi dispăru. Fără a mai pierde un minut, trebuia să profite de această absenţă. Sergiu Ladko păşi pe terasă. Suspendat între cer şi pământ el înainta printr-o mişcare

egală şi suplă, fără să se sinchisească de încovoierea frânghiei care se curba pe măsură ce el înainta spre mijloc. Voia să treacă, cu orice preţ, şi va trece.

Trecu. Străbătând prăpastia ameţitoare, în mai puţin de un minut, ajunse pe coama zidului. Fără să se odihnească, se grăbea din ce în ce, înfierbântat de certitudinea izbânzii. Trecuseră doar trei minute de când îşi părăsise celula, dar ele i se păreau a fi durat mai mult de-o oră şi se temea că un nou rond să nu vină să-i inspecteze celula. Nu i se va descoperi oare evadarea în ciuda modului în care-şi aranjase patul? Acum era important să fie departe. Şalanda era la doi paşi. Câteva vâsle ar fi destul pentru a-l pune la adăpost de cei care-l persecutau.

Întrerupându-se de fiecare dată când trecea santinela, Sergiu Ladko desfăcu nerăbdător frânghia, o trase spre el de unul din capete, apoi, prinzând cu un laţ una din proeminenţele interioare ale zidului, începu să coboare, după ce se asigură că strada era pustie. Ajuns cu bine jos, trase frânghia spre el şi o strânse. Totul se terminase. Era liber şi nu lăsase nici o urmă din îndrăzneaţa lui evadare.

Dar, tocmai când se îndrepta spre şalandă, auzi o voce răsunând brusc, în întuneric.

— Zău! auzi el la mai puţin de zece paşi, e domnul Ilia Bruş în persoană, pe legea mea!

Sergiu Ladko tresări de bucurie. Soarta îi era aşadar şi de data asta prielnică, trimiţându-i în ajutor un prieten.

— Domnul Jaeger! exclamă el vesel, în timp ce un trecător ieşea din umbră şi se îndrepta spre el.

XV

Aproape de ţel

La 10 octombrie, zorile răsăreau pentru a noua oară de când şalanda reîncepuse coborârea pe Dunăre. În timpul celor opt zile, lăsase în urmă aproape şapte sute de kilometri. Se afla aproape de Rusciuk, unde avea să ajungă înainte de venirea serii.

La bord, nimic nu părea schimbat. Şalanda îi ducea, ca şi altă dată, pe aceiaşi doi tovarăşi: Sergiu Ladko şi Carol Dragoş, redeveniţi unul pescarul Ilia Bruş, celălalt blajinul domn Jaeger. Cu toate acestea, felul în care primul îşi juca rolul acum, făcea mai greu de jucat rolul celui de-al doilea. Hipnotizat de dorinţa de a se apropia de casă, manevrând zi şi noapte vâslele, Sergiu Ladko îşi neglija cele mai elementare măsuri de prevedere. Nu numai că-şi părăsise ochelarii, dar renunţând la bărbierit şi vopsit, permitea prin schimbările survenite asupra lui în timpul detenţiei să fie acuzat cu o precizie din ce în ce mai mare. Părul său negru se deschidea treptat şi barba blondă începea să aibă o lungime respectabilă.

Trebuia ca Dragoş să manifeste mirare în faţa unei asemenea schimbări... Acesta nu spunea însă nimic. Hotărât să urmeze calea aleasă până la capăt, era decis să nu vadă nimic din ceea ce putea să-l supere.

În momentul în care s-a aflat faţă-n faţă cu Sergiu Ladko, părerile sale anterioare erau mult schimbate, deoarece acum, se simţea mai puţin înclinat să admită vina fostului său tovarăş de călătorie.

Incidentul provocat de comisia rogatorie de la Szalka fusese prima cauză a acestei schimbări. Carol Dragoş procedase la o anchetă personală. Fiind mai greu de satisfăcut decât comisarul de poliţie din Gran, el îi interogase în mod îndelungat pe locuitorii oraşului, şi răspunsurile obţinute îl tulburaseră. Că un anume Ilia Bruş, având o viaţă dintre cele mai regulate, îşi alesese domiciliul la Szalka şi că acesta părăsise satul cu puţin înainte de concursul de la Sigmaringen era un prim punct incontestabil. Acest Ilia Bruş mai fusese oare văzut după concurs şi în special în noaptea de la 28 la 29 august? La cel de-al doilea punct răspunsurile erau evazive. Chiar dacă cei mai apropiaţi vecini îşi aminteau că, la sfârşitul lui august, văzuseră lumină în casa pescarului, închisă de mai bine de-o lună, ei nu îndrăzneau să afirme nimic. Oricât de vagi şi şovăielnice ar fi fost răspunsurile, ele au mărit nedumerirea poliţistului. Mai

rămânea un al treilea punct de lămurit. Care era personajul căruia îi vorbise comisarul din Gran la domiciliul indicat de acuzat? În această privinţă, Dragoş nu putu să culeagă nici o informaţie. Ilia Bruş, destul de cunoscut la Szalka, trebuia neapărat, dacă venise, să fi sosit şi să fi plecat în cursul nopţii, căci nimeni nu-l zărise. Suspect prin el însuşi, un astfel de mister deveni şi mai misterios când Carol Dragoş puse mâna pe patronul unu mic han, căruia în seara de 12 septembrie, cu treizeci şi şase de ore înainte de vizita comisarului de poliţie din Gran, un necunoscut îi ceruse adresa lui Ilia Bruş. Problema se complica. Şi se mai complică încă atunci când hangiul, strâns cu uşa, dădu nişte semnalmente corespunzând exact trăsăturilor care, după zvonuri, se cuvenea a fi atribuite şefului bandei de pe Dunăre.

Toate acestea îi dădură de gândit lui Carol Dragoş. El bănui lucruri necurate. Avu sentimentul instinctiv de a se afla în prezenţa unor maşinaţii tenebroase cu un scop ce îi rămânea necunoscut, dar a căror victimă putea fi acuzatul. Impresia i se întări, atunci când, înapoiat la Semlin, află mersul instrucţiei judiciare. În fond, după douăzeci de zile de audieri tainice, ea nu făcuse nici un pas. Nu fusese descoperit nici un complice, nici un martor nu-l recunoscuse pe învinuit, împotriva căruia nu exista nici o altă dovadă

Hangiul, strîns cu ușa...

decât faptul că el căutase să-şi schimbe aspectul feţei şi că avea un portret de femeie pe care figura numele de Ladko.

Aceste presupuneri, coroborate cu altele, ar fi avut o deosebită valoare, izolat însă ele îşi pierdeau mult din importanţă. În această stare de spirit, Carol Dragoş era deosebit de milos. Iată de ce nu se putuse împiedica să fie profund impresionat de naiva încredere a lui Ladko, într-o împrejurare în care ar fi fost foarte scuzabil ca el să se ferească şi de cel mai bun prieten.

Era oare imposibil ca acest sentiment de milă să fie în concordanţă cu datoria sa profesională şi ca el să-şi reia ca mai înainte locul în şalandă? Dacă Ilia Bruş se numea în realitate Sergiu Ladko, şi dacă acest Ladko era un răufăcător, mergând cu el, Carol Dragoş i-ar depista complicii. Din contră, dacă-i nevinovat, poate că el l-ar conduce la adevăratul vinovat, căruia în acest caz incidentul din Szalka i-ar da de bănuit.

Aceste raţionamente, cam amăgitoare, nu erau lipsite de orice logică, înfăţişarea vrednică de milă a lui Sergiu Ladko, curajul supraomenesc de care dăduse dovadă în înfăptuirea fantasticei sale evadări, dar mai ales amintirea serviciului pe care i-l făcuse cu atâta modestie eroică făcură restul: Carol Dragoş îi datora viaţa acestui nenorocit care gâfâia în faţa lui, cu mâinile pline de sânge, cu sudoarea curgându-i pe faţa descărnată. O să-l arunce oare tocmai el din nou în iad? Detectivul nu putea să se hotărască la aşa ceva.

— Vino! răspunse el simplu la exclamaţia veselă a fugarului, pe care-l trase după el spre fluviu.

În timpul celor opt zile care se scurseseră, cei doi tovarăşi schimbaseră puţine cuvinte. Sergiu Ladko tăcea, în general, concentrându-şi toate forţele la sporirea vitezei ambarcaţiunii.

Prin fraze des întrerupte, pe care trebuia aproape să i le smulgă din gură, el povesti totuşi inexplicabilele sale aventuri întâmplate de la confluenţa râului Ipoly. Povesti apoi lunga sa detenţie în închisoarea de la Semlin, urmând unei sechestrări şi

mai ciudate la bordul unui şlep necunoscut. Cei ce pretindeau că l-au văzut între Budapesta şi Semlin minţiseră deci, deoarece în timpul întregului parcurs el fusese închis, în şlep, cu mâinile şi picioarele legate.

Ascultând povestirea, părerile iniţiale ale lui Carol Dragoş se schimbară din ce în ce. Fără să vrea, el stabilea o apropiere între agresorul a cărui victimă fusese Ilia Bruş şi intervenţia unei sosii la Szalka. Fără îndoială că pescarul deranja pe cineva, fiind expus la loviturile unui duşman necunoscut, ale cărui semnalmente păreau să semene cu cele ale adevăratului bandit.

Astfel, încetul cu încetul, Carol Dragoş se îndrepta spre adevăr. Incapabil să-şi controleze deducţiile, simţea că bănuielile sale de altădată scad pe zi ce trece. Totuşi, nu se gândi nici o clipă să părăsească şalanda pentru a se întoarce, şi pentru a-şi relua ancheta pe socoteala lui. Flerul lui de poliţist îi spunea că pista era bună şi că pescarul, poate nevinovat, era într-un fel sau altul amestecat în povestea bandei de pe Dunăre. Liniştea era, de altfel, perfectă în partea de sus a Dunării şi crimele comise dovedeau că autorii coborâseră şi ei pe curentul apei, cel puţin până în împrejurimile Semlinului. Existau deci toate şansele ca ei să fi continuat să coboare şi în timpul detenţiei lui Ilia Bruş.

Carol Dragoş nu se înşela asupra acestui punct. Ivan Striga continua, într-adevăr, să se apropie de Marea Neagră, având un avans de douăsprezece zile asupra şalandei în momentul plecării acesteia de la Semlin. Dar el pierdea încetul cu încetul cele douăsprezece zile de avans, distanţa care separa cele două vase scăzând treptat; şi, zi după zi, oră după oră, minut după minut, şalanda ajungea din urmă şlepul, datorită eforturilor pline de elan ale lui Sergiu Ladko.

Acesta nu mai avea decât un scop: Rusciuk; şi decât o idee: Nataşa. Dacă neglija precauţiile luate altădată pentru a-şi proteja incognito-ul, însemna că nu se mai gândea la ele. De altfel, ce importanţă mai avea asta pentru el? După arestarea şi evadarea sa, a te numi Ilia Bruş era tot atât de compromiţător ca şi a te numi Sergiu Ladko. Ori sub un nume, ori sub altul, el nu mai putea intra de acum înainte decât în secret în Rusciuk, altfel risca să fie arestat imediat.

În timpul acestor opt zile, absorbit de această idee fixă, el nu dădea nici o atenţie malurilor fluviului. Dacă-şi dăduse seama doar că trece prin faţa Belgradului – oraşul alb – aşezat în terase pe o colină dominată de palatul prinţului, numit Conac, şi precedat de periferii unde trec mari cantităţi de mărfuri, este pentru că Belgradul însemna frontiera sârbească, unde înceta puterea domnului Izar Rona. Dar, după aceea, el nu mai observă nimic.

El nu mai văzu nici Simendria, fosta capitală a Serbiei, renumită prin viile ce o înconjoară; nici Colombals, unde se poate vizita peştera în care legenda spune că Sfântul. Gheorghe ar fi ascuns trupul balaurului ucis cu mâinile sale; nici Orşova; nici Porţile de Fier, acest defileu renumit, mărginit de ziduri verticale de patru sute de metri, unde Dunărea se aruncă şi se sparge cu furie de blocuri de piatră cu care e semănată; nici Vidinul, primul oraş bulgar de importanţă; nici Nicopole, nici Sistova, cele două localităţi cunoscute, pe care trebui să le depăşească în amonte de Rusciuk. Prefera să meargă de-a lungul malului stâng, unde se credea mai în siguranţă şi, în adevăr, până la ieşirea din Porţile de Fier, el nu fu oprit de poliţie.

Abia la Orşova, pentru prima dată, o barcă a brigăzii fluviale dădu ordin şalandei să oprească. Foarte îngrijorat, Sergiu Ladko se supuse, întrebându-se dacă va răspunde întrebărilor inevitabile care i se vor pune.

Dar nici nu a fost întrebat. La un cuvânt al lui Carol Dragoş, şeful detaşamentului se înclină cu respect şi nu mai fu vorba de percheziţie.

Pilotul nu se gândi cum se făcea că un cetăţean din Viena putea să dispună după bunul său plac de forţa publică. Prea bucuros să scape atât de uşor, el găsea naturală această atotputernicie de care profita şi nu mai manifestă nici o surpriză, ci doar o nerăbdare crescândă, văzând că întrevederea dintre agent şi pasagerul său se prelungeşte prea mult.

În conformitate cu ordinele domnului Izar Rona, furios de evadarea acuzatului, cât şi de Carol Dragoş însuşi, poliţia fluvială îşi dublase vigilenţa. Din loc în loc, navigaţia era obligată să treacă printr-o serie de baraje, dintre care cel de la Orşova era de o importanţă capitală. Cum gâtuirea fluviului în această parte a cursului său le uşura supravegherea, era imposibil, într-

adevăr, ca vreun vas să reuşească a trece fără a fi minuţios vizitat.

Interogându-şi subalternii, Carol Dragoş avu neplăcerea să afle totodată că percheziţiile nu dăduseră nici un rezultat şi că o nouă crimă, un furt destul de grav, se comisese cu două zile înainte, pe teritoriul românesc, la confluenţa Jiului, aproape exact în faţa oraşului bulgar Rahova.

Aşadar, banda de tâlhari de pe Dunăre reuşise să le scape printre degete. Având obiceiul de a-şi însuşi nu numai aurul şi argintul ci şi alte obiecte preţioase de tot felul, prada trebuie să fi fost voluminoasă şi era în adevăr de neconceput faptul că nu se găsise nici o urmă, cu atât mai mult cu cât nici un vas nu scăpase controlului.

Cu toate acestea, aşa se întâmplase. Carol Dragoş era uluit de asemenea îndemânare. Trebuia totuşi să recunoască faptele, răufăcătorii dovedind ei înşişi prin aceste atentate înaintarea lor în aval.

Singura concluzie care se putea trage din aceste fapte era că trebuiau să se grăbească. Locul şi data ultimului furt semnalat dovedeau că autorii aveau un avans de mai puţin de trei sute de kilometri. Ţinând cont de timpul în care Ilia Bruş fusese ţinut imobilizat, timp de care banda profitase, trebuia conchis că viteza ei era abia pe jumătate din cea a şalandei. Nu era deci imposibil s-o ajungă.

Plecară deci fără întârziere şi la primele ore ale zilei de 6 octombrie, treceau frontiera bulgară. Din acest punct, Sergiu Ladko care, până aici, preferase să meargă de-a lungul malului drept, se îndreptă cât mai mult spre malul românesc, de care, începând de la Lom Palanka o succesiune de mlaştini late de opt, zece kilometri, avea să-i interzică în curând apropierea.

Oricât ar fi fost Ladko de absorbit de propriile sale gânduri, de când intrase în apele bulgăreşti, fluviul nu încetase să i se pară suspect. Un mare număr de şalupe cu aburi, de torpiloare sau chiar de canoniere, arborând drapelul otoman, îl brăzdau, în adevăr. Prevăzând războiul care peste un an avea să izbucnească între Rusia şi Turcia, aceasta din urmă începea să supravegheze Dunărea, unde urma să transporte mai târziu o adevărată flotă.

Ca să nu rişte, pilotul prefera să stea departe de navele turceşti, chiar dacă ar fi trebuit să intre în apele autorităţilor

româneşti, împotriva cărora poate că domnul Jaeger va fi capabil să-l apere, aşa cum o făcuse la Orşova.

Nu se prezentă ocazia de a pune puterea pasagerului la o nouă încercare; nici un incident nu tulbură această ultimă parte a călătoriei şi, la 10 octombrie, pe la orele patru după amiază, şalanda ajungea, în sfârşit, în dreptul Rusciukului, care se vedea, nedesluşit, pe celălalt mal. Pilotul se îndreptă spre mijlocul fluviului, apoi, pentru prima oară de atâtea zile, opri mişcarea vâslelor şi aruncă ancora cu gheare.

— Ce este? întrebă Carol Dragoş mirat.

— Am ajuns, răspunse scurt Sergiu Ladko.

— Am ajuns? Nu suntem încă la Marea Neagră, totuşi.

— V-am înşelat, domnule Jaeger, declară fără înconjur Sergiu Ladko. N-am avut niciodată intenţia să merg până la Marea Neagră.

— Aşa! făcu detectivul, trezindu-i-se brusc atenţia.

— Nu. Am plecat cu intenţia să mă opresc la Rusciuk. Am ajuns.

— Unde-l vezi, Rusciukul?

— Acolo, răspunse pilotul, arătând casele din oraşul îndepărtat.

— În cazul acesta, de ce nu mergem acolo?

— Pentru că trebuie să aştept să vină noaptea. Sunt hărţuit, urmărit! Ziua aş risca să fiu arestat la primul pas.

Iată că situaţia devenea interesantă. Bănuielile iniţiale ale lui Dragoş erau oare justificate?

— Ca la Semlin, murmură el cu jumătate de gură.

— Ca la Semlin, aprobă Sergiu Ladko fără a se speria, dar nu din aceeaşi cauză. Sunt un om cinstit, domnule Jaeger.

— Nu mă îndoiesc, domnule Bruş, deşi motivele de a te teme sunt uneori justificate.

— Ale mele sunt, domnule Jaeger, afirmă Sergiu Ladko, rece. Iertaţi-mă că nu pot să vi le destăinui. Mi-am jurat să-mi păstrez secretul, îl voi păstra.

Carol Dragoş afirmă, printr-un gest care exprima cea mai perfectă indiferenţă. Pilotul continuă:

— Înţeleg, domnule Jaeger, că nu sunteţi dornic să vă amestecaţi în treburile mele. Dacă vreţi, vă voi depune pe pământ românesc, evitând astfel pericolele la care sunt eu expus.

— Cât timp socoteşti să rămâi la Rusciuk? întrebă Carol Dragoş, fără să răspundă direct la întrebare.

— Nu ştiu, răspunse Sergiu Ladko. Dacă lucrurile se petrec după voia mea, voi reveni la bord înainte de a se face ziuă, dar, în acest caz, nu voi fi singur. Dacă va fi altfel, nu ştiu ce voi face.

— O să te urmez până la capăt, domnule Bruş, declară fără ezitare Carol Dragoş.

— Cum vreţi! conchise Sergiu Ladko, care nu adăugă nici o vorbă.

La căderea nopţii, el reluă vâslele şi se apropie de malul bulgăresc. Întunericul era total atunci când acostă, puţin mai jos de ultimele case ale oraşului.

Cu întreaga fiinţă îndreptată spre ţintă, Sergiu Ladko acţiona ca un somnambul. Gesturile sale clare şi precise făceau fără şovăire ceea ce aveau de făcut, ceea ce nu putea să-l facă. Orb faţă de tot ce-l înconjura, el nu-l văzu pe tovarăşul său dispărând în cabină, de îndată ce ancora cu gheare fusese ridicată la bord. Lumea exterioară pierduse pentru el orice realitate. Numai visul său exista. Şi visul acesta luminat de soare, în ciuda nopţii, era casa lui şi în casă, Nataşa!... Afară de Nataşa nu mai exista nimic pentru el sub soare.

După ce etrava şalandei a atins malul, el sări pe pământ, fixă solid ancora şi se depărtă cu paşi repezi.

Imediat după plecarea lui, Carol Dragoş ieşii din cabină. Nu-şi pierduse timpul acolo. Cine l-ar fi recunoscut pe poliţistul cu silueta energică şi uscăţivă în acest om grosolan cu aspect greoi, ca a unui ţăran? Detectivul sări şi el, la rândul său, pe pământ şi urmărindu-l pe pilot plecă la vânătoare o dată în plus.

XVI

Casa goală

În cinci minute Sergiu Ladko şi Carol Dragoş ajunseră în dreptul caselor.

În ciuda importanţei sale comerciale, Rusciukul nu poseda la acea epocă nici un fel de iluminat public şi lor le-ar fi fost greu, dacă ar fi vrut, să-şi facă o idee despre oraşul grupat neregulat în jurul vastului debarcader, la marginea căruia se înghesuiau nişte dughene destul de şubrede, folosite ca antrepozite sau cârciumi. Dar, era adevărat că ei nici nu se gândeau la asta. Primul mergea cu paşi repezi, cu ochii fixaţi înainte ca şi cum ar fi fost atras de o ţintă strălucind în soare. Al doilea era atât de atent la urmărirea primului, încât nici nu văzu doi oameni care ieşeau dintr-o străduţă, în momentul în care el o traversa.

De cum ajunseseră pe drumul ce merge de-a lungul fluviului, cei doi se despărţiră. Unul din ei, se depărta spre stânga, în aval.

— Bună seara, spuse el în bulgăreşte.

— Bună seara, răspunse celălalt, care luând-o la stânga, mergea foarte aproape în spatele lui Carol Dragoş. Auzind, această voce, detectivul tresări. Încetinindu-şi instinctiv mersul, ezită o clipă, apoi, părăsindu-şi urmărirea se opri dornic să facă stânga-mprejur.

Un întreg ansamblu de daruri naturale sau câştigate este necesar poliţistului care are ambiţie să nu stagneze în posturile inferioare ale profesiei. Dar cea mai preţioasă dintre multiplele calităţi pe care trebuie să le aibă este memoria perfectă a ochiului şi a urechii.

Carol Dragoş poseda acest avantaj în cel mai înalt grad. Nervii săi auditivi şi vizuali constituiau adevărate aparate înregistratoare şi ele nu uitau niciodată senzaţiile lor luminoase sau sonore, oricare ar fi fost lungimea timpului scurs. După luni de zile şi după ani el recunoştea dintr-o dată un chip abia zărit sau o voce care-i răsunase în ureche o singură. dată.

Aşa se petrecea cu una din vocile pe care le auzea acum; în împrejurarea de faţă era sigur că o eroare nu era posibilă, că nu trecuse mult de când se afla în faţa proprietarului ei. Vocea care, în poiana de la poalele muntelui Pilis răsunase la urechile lui, avea să devină firul conducător căutat în zadar până aici. Oricât de ingenioase puteau să pară deducţiile sale relative la tovarăşul de călătorie, ele nu erau decât nişte ipoteze. Vocea, dimpotrivă, îi aducea, în sfârşit, o certitudine. Între probabil şi

sigur, ezitarea era imposibilă; iată de ce, abandonându-şi urmărirea, detectivul se lansase pe o nouă pistă.

— Bună seara, Titşa, spuse Carol Dragoş în nemţeşte, când omul ajunse aproape de el.

Acesta se opri, încercând să străpungă întunericul nopţii.

— Cine-mi vorbeşte? întrebă el.

— Eu, răspunse Dragoş.

— Care eu?

— Max Raynold.

— Nu cunosc.

— Dar eu te cunosc, căci ţi-am spus pe nume.

— E drept, recunoscu Titşa. Trebuie că ai ochi buni, prietene.

— Excelenţi, într-adevăr. Dialogul se întrerupse o clipă.

— Ce vrei de la mine? reluă Titşa.

—- Să-ţi vorbesc, declară Dragoş, dumitale şi altcuiva. Nu mă aflu la Rusciuk decât pentru asta.

— Nu eşti de pe-aici?

— Nu. Am sosit azi.

— Frumos moment ţi-ai ales, rânji Titşa, făcând aluzie, probabil, la evenimentele din Bulgaria.

Schiţând un gest indiferent, Dragoş adăugă:

— Sunt din Gran. Titşa tăcu.

— Nu cunoşti oraşul Gran? insistă Dragoş.

— Nu.

— Mă mir, după ce-ai fost aşa de aproape.

— Aşa de aproape? repetă Titşa. De unde scoţi că am fost aproape de Gran?

— Zău! spuse râzând Carol Dragoş, nu-i aşa de departe vila Hagueneau.

Era rândul lui Titşa să tresară. Încercă totuşi să-i întoarcă îndrăzneala.

— Vila Hagueneau?... bolborosi el pe un ton pe care voia să-l facă glumeţ. E la fel ca şi pentru dumneata. Nu cunosc.

— Adevărat? zise ironic Dragoş. Dar poiana de la Pilis, o cunoşti?

Apropiindu-se repede, Titşa îl apucă de braţ pe interlocutorul său.

— Mai încet! spuse el, încercând de data asta să-şi ascundă tulburarea. Eşti nebun să ţipi aşa?

— Dar nu-i nimeni, obiectă Dragoş.

— Nu se ştie niciodată, răspunse Titşa, întrebând apoi: în sfârşit, ce vrei?

— Să vorbesc cu Ladko, răspunse Dragoş fără a coborî vocea. Titşa îl strânse mai tare:

— Ssst! făcu el, aruncând în jurul său o privire speriată. Ţi-ai jurat să mă duci la spânzurătoare?

Carol Dragoş începu să râdă.

— Ei, bine, spuse el, n-o să fie uşor să ne înţelegem, dacă trebuie să vorbim pe muţeşte.

— Dar, bombăni înăbuşit Titşa, nu poţi intra în vorbă cu oamenii la miezul nopţii, pe nepusă masă. Sunt lucruri pe care e mai bine să nu le spui în plină stradă.

— Nu ţin să-ţi vorbesc pe stradă, ripostă Dragoş. Hai în altă parte.

— Unde?

— Oriunde. Trebuie să fie vreo cârciumă prin împrejurimi.

— La câţiva paşi de-aici.

— Hai acolo.

— Fie! acceptă Titşa. Vino după mine.

Cincizeci de metri mai departe, cei doi tovarăşi ajunseră într-o mică piaţă. În faţa lor, o fereastră strălucea slab în noapte.

— Aici e, spuse Titşa.

După ce au deschis uşa, intrară direct în sala pustie a unei cafenele modeste, în care vreo zece mese erau dispuse de jur împrejur.

— O să ne simţim de minune aici, spuse Dragoş. Patronul ieşi înaintea nesperaţilor clienţi.

— Ce bem? Eu fac cinste, anunţă detectivul, pipăindu-şi chimirul.

— Un pahar de rachiu de anason, propuse Titşa.

— Merge şi anasonul! Dar rachiul de ienupăr?... Asta nu-ţi spune nimic?...

— Şi ăsta-i bun, aprobă Titşa.

Carol Dragoş se întoarse spre patronul atent la comenzile clienţilor.

— Ai auzit, prietene!?... serveşte-ne cât mai repede!

În timp ce patronul se arăta plin de atenţii, dintr-o privire, Dragoş îşi cântări adversarul cu care avea să lupte. Îl judecă repede. Lat în umeri, cu ceafă de taur, cu frunte îngustă din

cauza părului des, cărunt, el era un exemplar perfect de luptător de bâlci de mâna a treia; într-un cuvânt avea o brută în faţa sa.

De îndată ce au fost aduse sticlele şi două pahare, Titşa reluă convorbirea de acolo de unde o începuse.

— Spui, deci, că mă cunoşti?

— Te îndoieşti?

— Şi că ştii treaba de la Gran?

— Da. Am fost împreună, acolo.

— Nu se poate!

— Ba, sigur!

— Nu înţeleg nimic, murmură Titşa, care, de bună credinţă, căuta să-şi amintească. Nu eram decât noi opt, totuşi...

— Iertare, îl întrerupse Dragoş, eram nouă, pentru că eram şi eu.

— Ai dat şi dumneata o mână de ajutor? insistă Titşa, prost convins.

— Da, la vilă, şi în poiană. Chiar eu am adus căruţa.

— Cu Vogel?

— Cu Vogel.

Titşa se gândi o clipă.

— Nu se poate, protestă el. Kaiserlick era cu Vogel.

— Nu, cu mine, răspunse Dragoş fără să se tulbure. Kaiserlick rămăsese cu voi.

— Eşti sigur?

— Absolut! afirmă Dragoş.

Titşa părea uluit. Banditul nu prea strălucea prin inteligenţă. Fără să-şi dea seama îi revelase el însuşi acestui pretins Max Raynold, existenţa lui Vogel şi a lui Kaiserlick şi considera drept o dovadă faptul că necunoscutul le cunoştea numele.

— Un pahar de rachiu de ienupăr? propuse Dragoş.

— Nu refuz, spuse Titşa.

Apoi, după ce goli paharul dintr-o înghiţitură: Curios, murmură el pe jumătate convins. E prima oară când amestecăm pe cineva din afară în treburile noastre.

— Trebuie un început la toate, răspunse Carol Dragoş. N-o să mai fiu un străin când o să fiu admis în bandă.

— Care bandă?

— Inutil să mai faci pe şmecherul cu mine, amice. Dacă-ţi spun că aşa ne-am înţeles.

— Cum v-aţi înţeles?
— Că voi fi de-al vostru!
— Înţeles cu cine?
— Cu Ladko.
— Taci, întrerupse aspru Titşa. Te-am prevenit să păstrezi acest nume pentru dumneata.
— Pe stradă, obiectă Dragoş. Dar aici?

— Inutil să mai faci pe şmecherul cu mine, amice!

— Aici ca şi-n altă parte şi în tot oraşul, se-nţelege.

— De ce? întrebă Dragoş urmărind firul. Dar Titşa păstra o urmă de neîncredere.

— Dacă te întreabă cineva, răspunse el prudent, să spui că nu ştii. Văd că ştii multe, dar nu ştii totul.

Titşa se înşela, el nu era în stare să lupte cu un rival ca Dragoş şi bătrânul vulpoi îşi găsise naşul. Sobrietatea nu era calitatea lui dominantă şi de îndată ce i-o descoperi, detectivul se strădui să profite de acest călcâi al lui Ahile al adversarului său. Băutura repetată învinse rezistenţa, destul de slabă, a banditului.

Paharele de rachiu de ienupăr urmară după cele de anason şi efectul alcoolului începea să se facă simţit. Ochii lui Titşa se tulburaseră, limba i se îngreuiase, prudenţa îi era mai puţin trează. Ori, ştie fiecare, calea spre beţie e alunecoasă şi, de obicei, cu cât beţivul îşi astâmpără setea, cu atât ea creşte mai mult.

— Spuneai deci, reluă Titşa cu vocea îngroşată, că te-ai înţeles cu şeful?

— Înţeles, declară Dragoş.

— Bine a făcut... şeful, afirmă Titşa care, sub influenţa beţiei, începu să-şi tutuiască interlocutorul. Pari bun şi adevărat...

— Poţi s-o spui, îl aprobă Dragoş ţinându-i isonul.

— Numai că!... N-o să-l vezi... pe şef!

— De ce să nu-l văd?

Înainte de-a răspunde, luând sticla de rachiu de pe masă, Titşa îşi turnă două pahare unul după altul. După ce bău declară cu o voce răguşită:

— Plecat... şeful...

— Nu mai e la Rusciuk? insistă Dragoş tare decepţionat.

— Nu mai este.
— Nu?... A venit, deci?
— Acum patru zile...
— Şi acuma?
— Continuă să coboare cu şlepul până la mare.
— Când trebuie să se-ntoarcă?
— Peste cincisprezece zile.
— O întârziere de cincisprezece zile! Ce noroc! exclamă Dragoş.
— Eşti grăbit să intri în bandă? întrebă Titşa râzând zgomotos.
— Păi! făcu Dragoş. Sunt ţăran şi la lovitura de la Gran am încasat, într-o singură noapte, mai mult decât într-un an, lucrând pământul.
— Asta ţi-a deschis pofta! încheie Titşa râzând în hohote. Dragoş observă că paharul din faţa lui era gol şi se grăbi să-l umple.
— Dar tu nu bei, prietene! exclamă el. În sănătatea ta!
— În sănătatea ta! repetă Titşa, golind paharul dintr-o dată. Recolta de informaţii culeasă de poliţist era bogată. Ştia din câţi asociaţi e formată banda de pe Dunăre: opt, după spusele lui Titşa; ştia numele a trei dintre ei şi chiar a patru, numărându-l şi pe şef; ştia destinaţia: Marea Neagră unde, fără îndoială urma să încarce prada pe un vapor; ştia baza operaţiilor: Rusciuk. Când se va înapoia Ladko peste cincisprezece zile, se vor lua toate măsurile ca el să fie arestat imediat, dacă nu vor reuşi să pună mâna pe el chiar la gurile Dunării.
Totuşi, mai rămâneau obscure încă multe puncte. Carol Dragoş se gândi că ar fi posibil să mai lămurească măcar unul dintre ele, profitând de starea de ebrietate a interlocutorului său.
— De ce, întrebă el pe un ton indiferent; după un moment de tăcere, nu voiai mai înainte ca eu să pronunţ numele lui Ladko?
Ameţit de tot, Titşa îl privi galeş şi într-o bruscă explozie de tandreţe, îi întinse mâna:
— O să-ţi spun – bâigui el – că îmi eşti prieten!
— Da, afirmă Dragoş, răspunzând strângerii de mână a beţivului.

— Un frate.

— Da.

— Un chefliu, un băiat îndrăzneţ.

— Da.

Titşa căuta sticlele cu privirea.

— O duşcă de rachiu de ienupăr...

— Nu mai este, răspunse Dragoş.

Considerându-şi adversarul destul de ameţit şi temându-se să nu-l vadă beat-mort, detectivul împrăştiase o jumătate din sticlă pe jos. Dar asta nu era pe placul lui Titşa care, aflând că rachiul de ienupăr se terminase, se strâmbă, dezolat.

— Măcar anason, imploră el.

— Iată, consimţi Carol Dragoş, punând pe masă sticla care mai conţinea câteva picături de băutură. Dar atenţie, prietene!... N-ar trebui să ne-mbătăm.

— Eu?... protestă Titşa, care-şi turnă ce mai rămăsese pe fundul sticlei în pahar. Chiar dac-aş vrea, n-aş putea.

— Spuneam, deci, că Ladko?.., sugeră Dragoş reluând cu răbdare drumul său sinuos spre ţintă.

— Ladko?... repetă Titşa care nu mai ştia despre ce este vorba.

— Da!... De ce nu trebuie să-i spui pe nume? Titşa râse ca un om beat.

— Ei! te miră asta, fiule! Pentru că aici Ladko se pronunţă Striga, asta-i tot.

— Striga?... repetă Dragoş, care nu mai înţelegea nimic. De ce Striga?

— Pentru că ăsta-i numele lui, al băiatului ăstuia. Aşa şi tu, te numeşti... De fapt, cum te cheamă?

— Raynold.

— Aşa-i... Raynold. Ei bine! îţi spun Raynold... pe ei îl cheamă Striga... E limpede?

— La Gran... totuşi... insistă Dragoş.

— O! întrerupse Titşa, la Gran era Ladko... Da la Rusciuk e Striga. Făcu cu ochiul, şiret: Aşa, înţelegi, nevăzut, necunoscut!

Ca un răufăcător să-şi ia un nume de împrumut când săvârşeşte fărădelegi, aceasta n-ar mira pe un poliţist, dar de ce acest nume, Ladko, acelaşi nume cu care era semnat portretul găsit în şalandă?

— Cu toate astea există un Ladko, exclamă cu nerăbdare Dragoş, formulând astfel concluzia gândului său.

— Zău! făcu Titşa. Asta-i chiar cel mai frumos lucru din cele întâmplate.

— Ce-i cu acest Ladko?

— O canalie, afirmă Titşa energic.

— Ce ţi-a făcut?

— Mie?.:. Nimic... Lui Striga...

— Ce i-a făcut lui Striga?

— I-a suflat femeia... pe frumoasa Nataşa!

Nataşa! acelaşi nume figura şi pe portret. Dragoş, sigur de a fi pe drumul cel bun, îl asculta avid pe Titşa care nu se lăsă rugat.

— De-atunci nu-s prieteni, crezi, nu-i aşa?... De asta Striga i-a luat numele. E un şmecher, Striga ăsta.

— Toate astea, obiectă Dragoş, nu-mi spun de ce nu trebuie să-i pronunţi numele lui Ladko.

— Pentru că nu-i sănătos, explică Titşa. La Gran... şi-n altă parte, ştii pe cine-l desemnează... Aici acest nume este cel al unui pilot care s-a răzvrătit împotriva guvernului. Conspiră, imbecilul!... Şi străzile sunt pline de turci la Rusciuk!

— Ce s-a întâmplat cu el? întrebă Dragoş.

— A dispărut, răspunse el. Striga spune că a murit.

— A murit?

— Şi trebuie să fie adevărat, deoarece Striga îi ţine nevasta închisă acum.

— Care nevastă?

— Ei! frumoasa Nataşa... După ce i-a luat numele, acum i-a luat femeia... Nu-i mulţumită, porumbiţa! De! Striga o ţine bine închisă acum la bordul şlepului.

Totul se lumină în mintea lui Dragoş. Nu petrecuse atâtea zile lungi cu un vulgar răufăcător, ci cu un patriot exilat. Cât de mare trebuie să fie durerea nenorocitului care, ajungând, în sfârşit, acasă după atâtea eforturi, nu găsea decât casa goală!... Trebuia să alerge în ajutorul lui!... Cât despre banda de pe Dunăre, Dragoş, informat de aici înainte, n-o să aibă nici o greutate să pună mâna pe ea.

— E cald!... suspină el, prefăcându-se a fi învins de beţie.

— Foarte cald, aprobă Titşa.

— Anasonul e de vină, bâigui Dragoş. Titşa bătu cu pumnul în masă.

— Nu ţii la băutură, băiete! îl luă el în zeflemea, greoi... Eu... vezi... sunt gata s-o iau de la capăt!

— Nu pot să mă pun cu băutura, recunoscu Dragoş.

— Plăpândule! rânji Titşa. În sfârşit, să ieşim, dacă îţi doreşte inima...

După ce au chemat patronul şi i-au plătit, cei doi ieşiră în piaţă. Schimbarea nu părea să-i priască prea mult lui Titşa. La aer, beţia sa se mai accentuă. Dragoş se temu să nu-i fi dat prea mult de băut.

— Spune... îl întrebă el arătându-i Dunărea în aval, Ladko!?

— Care Ladko?

— Pilotul... Pe acolo locuia?

— Nu.

Carol Dragoş se întoarse spre oraş.

— Într-acolo?

— Nici.

— Atunci, pe-acolo? întrebă Dragoş indicând Dunărea în amonte.

— Da... bolborosi Titşa.

Detectivul îl trase după el pe beţiv. Acesta se clătina şi se lăsa condus, bâiguind vorbe neînţelese; după cinci minute de mers, se opri brusc, sforţându-se să-şi recapete echilibrul.

— Ce spunea Striga, se bâlbâi el, că Ladko a murit?

— Ei, şi?

— N-a murit, deoarece este cineva acasă la el.

Şi Titşa arătă, la câţiva paşi, dârele luminoase care treceau prin storurile unei ferestre, brăzdând şoseaua. Dragoş se îndreptă repede spre fereastră. Printr-o crăpătură a storului, Titşa şi cu el se uitară în casă.

Ei zăriră o cameră de proporţii modeste, dar mobilată destul de confortabil. Dezordinea în care erau mobilele precum şi stratul gros de praf care le acopereau îndemna să se creadă că această încăpere fusese câmpul, de mult părăsit, al unei lupte violente. În centru se afla o masă mare la care era aşezat un bărbat scufundat în gânduri. Încordarea degetelor pe jumătate ascunse în părul răvăşit exprima în mod grăitor

tulburarea dureroasă a sufletului său. Din ochii acestui bărbat curgeau lacrimi mari.

Aşa cum se aştepta, Carol Dragoş îşi recunoscu tovarăşul de călătorie. Dar nu fu singurul a-l recunoaşte pe deznădăjduitul gânditor.

— El este!... murmură Titşa, făcând sforţări energice pentru a-şi alunga beţia.

— El?

— Ladko.

Titşa îşi trecu mâna peste faţă şi reuşi să-şi regăsească sângele rece.

— N-a murit, canalia... spuse el printre dinţi. Da nu face mai mult... Turcii o să-mi plătească pielea lui mai mult decât face... Striga o să fie bucuros!... Nu te mişca de aici, amice, spuse el, adresându-se lui Carol Dragoş. Dacă vrea să iasă, dă-i una în cap! Strigă după ajutor la nevoie... Eu mă duc să chem poliţia.

Fără să aştepte răspuns, Titşa se depărta fugind. Abia dacă mai mergea în zig-zag. Emoţia îi dăduse înapoi echilibrul.

De îndată ce rămase singur, detectivul intră în casă.

Sergiu Ladko nu făcu nici o mişcare. Carol Dragoş îi puse mâna pe umăr.

Nefericitul îşi înălţă capul. Dar mintea îi era absentă şi privirea sa tulbure arăta că nu-şi recunoscuse pasagerul. Acesta nu pronunţă decât un cuvânt: Nataşa!

Sergiu Ladko se ridică brusc. Ochii îi scăpărau, întrebători, aţintiţi asupra celor ai lui Carol Dragoş.

— Urmează-mă, spuse detectivul, şi să ne grăbim.

XVII

Pilotul atacă, înotând

Şalanda zbura pe apă. Transportat, exaltat, pradă unui fel de turbare, Sergiu Ladko, mai furios ca oricând, vâslea cu putere. Dorinţa de a-şi atinge ţelul îi înlăturase orice altă

preocupare şi abia dacă-şi mai acorda câteva clipe de odihnă. Atunci, doborât, cădea într-un somn de plumb, din care se deştepta, brusc, peste două ore; de cum se trezea îşi relua înspăimântătoarea lui trudă.

Martor la această urmărire îndârjită, Carol Dragoş admira faptul că un organism omenesc putea fi dotat cu asemenea rezistenţă fizică. Omul care dădea această nemaipomenită dovadă îşi trăgea vigoarea supraomenească dintr-o cumplită deznădejde.

Având grijă să-l scutească pe bietul pilot de cea mai mică urmă de neatenţie, detectivul se căznea să nu întrerupă tăcerea. Tot ce fusese important se spusese la plecarea lor din Rusciuk. De îndată ce şalanda porni la drum, Carol Dragoş îi dăduse toate explicaţiile necesare. Mai înainte de toate îşi dezvălui adevărata calitate. Apoi, în câteva cuvinte, îi explică motivul pentru care întreprinsese călătoria: ca să urmărească banda de tâlhari de pe Dunăre, căreia zvonul i-l atribuia ca şef pe un oarecare Ladko, din Rusciuk.

Manifestând o încordată nerăbdare, pilotul îi ascultă povestirea distrat. Ce interes mai aveau pentru el toate acestea? El nu avea decât un gând, decât un ţel, decât o speranţă: Nataşa.

Atenţia sa nu se trezi decât în momentul în care Carol Dragoş începu să-i vorbească despre tânăra femeie, despre faptul că aflase din gura lui Titşa că Nataşa era pe Dunăre, prizonieră la bordul unui şlep comandat de şeful bandei; numele său adevărat nu era Ladko, ci Striga. La auzul acestui nume, Sergiu Ladko scoase un adevărat răcnet.

— Striga! urlă el, pe când cu mâna crispată apăsa mai tare pe vâslă.

Nu întrebase mai mult. De atunci, cu fruntea încruntată, cu ochii fierbinţi, cu tot sufletul înaripat, se grăbea fără încetare, fără odihnă, fără linişte, spre ţel. Avea certitudinea că o să atingă acest ţel. De ce? Era incapabil s-o spună. Era sigur şi asta era de ajuns. Chiar dacă şlepul în care se afla Nataşa s-ar afla printre alte o mie de şlepuri, el l-ar descoperi din prima privire. Cum? Nu ştia. Dar îl va descoperi. Aceasta nu se discuta. Îşi explica acum de ce i se păruse că-l recunoaşte pe unul dintre temniceri, acela însărcinat să-i aducă hrana, în timpul primei sale întemniţări şi de ce vocile auzite slab găsiseră ecou în inima

lui. Temnicerul era Titşa. Vocile erau cele ale lui Striga şi ale Nataşei. Şi ţipătul auzit în noaptea aceea era tot al Nataşei; în zadar striga ea după ajutor. De ce nu s-a oprit atunci?

De câte regrete, de câte remuşcări ar fi scutit, acum! În momentul evadării abia dacă putuse vedea, în întuneric, conturul aproape şters al închisorii plutitoare, în care o părăsea, fără să ştie, pe cea care-i era atât de dragă! Oricum, aceasta ar fi trebuit să-i fie de-ajuns! Era important să treacă pe lângă şlep şi să nu audă în fundul sufletului o voce misterioasă spunându-i că iubita lui se afla acolo, în adevăr, speranţa lui Sergiu Ladko era mai mare decât am fi noi tentaţi să credem. Şansele sale de a greşi erau reduse, într-adevăr, prin raritatea şlepurilor care brăzdau Dunărea. Numărul lor, care nu încetase să scadă de la Orşova, devenise cu totul neînsemnat, începând de la Rusciuk, iar ultimele dintre ele se opriseră la Silistra. În aval de acest oraş, pe care şalanda îl depăşi peste douăzeci şi patru de ore, nu mai erau decât două gabare pe fluviu, unde pluteau aproape numai vapoare cu aburi.

Aceasta era posibil, fiindcă la Rusciuk Dunărea este imensă. Formând pe malul stâng nesfârşite mlaştini, albia sa are acolo peste două leghe. În aval este şi mai mare, iar între Silistra şi Brăila, lăţimea ei atinge douăzeci de kilometri. Această întindere de apă este ca o adevărată mare, de pe care nu lipsesc nici furtunile, nici valurile înspumate, de aceea este de înţeles de ce şalandele plate, puţin adaptate la hula din larg, se tem să se aventureze pe acolo.

Sergiu Ladko avea mare noroc că timpul se menţinea frumos, într-o ambarcaţiune aşa de mică şi cu forme atât de puţin marine[1] el ar fi obligat să-şi caute adăpostul într-una din scobiturile malului, dacă vântul ar sufla cu putere.

Preocupându-se din toată inima de grijile tovarăşului său şi urmărindu-şi în acelaşi timp şi scopul, Carol Dragoş era oarecum tulburat de pustietatea acestei întinderi triste. Titşa nu-i dăduse oare informaţii mincinoase? Oprirea succesivă a tuturor şlepurilor îl făcea să se teamă că şi Striga va fi obligat să se oprească.

Îngrijorarea îi devenise atât de mare încât se hotărî să i-o împărtăşească lui Sergiu Ladko.

— Poate un şlep să meargă până la mare?

---

[1] Sublinierea autorului.

— Da, răspunse pilotul. Se întâmplă rar,dar se întâmplă uneori.

— Ai condus vreunul?

— Uneori.

— Cum fac ca să-şi descarce marfa?

— Adăpostindu-se într-unul din golfuleţele care există la vărsare în jurul gurilor Dunării şi unde vapoarele le vin în întâmpinare.

— Guri, spui? Sunt mai multe într-adevăr.

— Sunt două braţe care ne interesează; răspunse Sergiu Ladko. Unul, la Nord, Chilia, celălalt, mai la Sud, Sulina. Acesta din urmă e cel mai important.

— Faptul că,există două, nu poate constitui pentru noi cauza unei erori? se informă Carol Dragoş.

— Nu, afirmă pilotul. Oamenii care se ascund nu trec prin braţul Sulina. Noi vom merge prin braţul de la Nord.

Carol Dragoş se simţi numai pe jumătate asigurat de acest răspuns, în timp ce ei vor merge pe un braţ, banda de tâlhari va putea foarte bine să le scape, mergând pe celălalt. Dar dacă nu aveau posibilitatea să le supravegheze pe toate în acelaşi timp, ce să facă altceva împotriva unei astfel de eventualităţi decât să se bizuie pe noroc? Ca şi cum i-ar fi ghicit gândul, Sergiu Ladko îşi completă explicaţia într-un mod liniştitor: „De altfel, dincolo de braţul Chilia, există un liman în care o şalanda ar putea face transbordarea. Prin braţul Sulina ar trebui, din contră, să descarce marfa în portul cu acelaşi nume, care-i situat chiar la malul Mării. Braţul Sfântul Gheorghe, care curge mai la sud, este abia navigabil, deşi este cel mai important ca lăţime. În felul acesta nici o eroare nu este posibilă.

În dimineaţa zilei de 14 octombrie, a patra zi după plecarea lor din Rusciuk. şalanda ajunse în delta Dunării. Lăsând deoparte braţul Sulina, ea se angaja de-a dreptul pe braţul Chilia. La prânz, treceau în dreptul Ismailului, ultimul oraş cu oarecare importanţă pe care-l întâlneau.

La primele ore ale zilei următoare aveau să intre în Marea Neagră. Vor ajunge oare înainte şlepul lui Striga? Nimic nu-i îndreptăţea s-o creadă. De când părăsiseră braţul principal, singurătatea pe fluviu devenise totală. Oricât de departe ar fi privit, nu se mai vedea nici o pânză, nici o trâmbă de fum.

Carol Dragoş era ros de îngrijorare. Chiar dacă Sergiu Ladko era şi el îngrijorat, nu lăsa să se vadă. Aplecat mereu pe vâsle, el îşi împingea neîncetat barca înainte, atent să meargă pe canalul pe care lunga sa experienţă îi permitea să-l recunoască între malurile joase şi mlăştinoase.

Curajul său îndârjit trebuia să-şi găsească răsplata. În după amiaza aceleiaşi zile, către ora cinci, apăru în sfârşit un şlep ancorat la vreo doisprezece kilometri mai jos de cetatea Chilia. Oprind mişcarea vâslelor, Sergiu Ladko luă o lunetă şi cercetă cu atenţie şlepul.

— El este!... spuse cu voce înăbuşită, lăsând să-i cadă din mână instrumentul.

— Eşti sigur?

— Sigur!... afirmă Sergiu Ladko. L-am recunoscut pe Iacub Ogul, un priceput pilot din Rusciuk, dar un suflet vândut lui Striga, căruia îi conduce şlepul, desigur.

— Ce-o să facem? întrebă Carol Dragoş.

Sergiu Ladko nu răspunse imediat. Se gândea. Detectivul continuă:

— Trebuie să ne întoarcem la Chilia şi la nevoie, chiar la Ismail. Acolo o să ne procurăm ajutoare.

Pilotul mişcă din cap în semn de tăgadă.

— Ne-ar trebui prea mult timp ca să ne întoarcem la Ismail sau numai la Chilia, spuse el. Şlepul ar căpăta avans asupra noastră şi, odată ajuns pe mare, nu l-am mai putea găsi. Nu, vom rămâne aici şi vom aştepta să vină noaptea. Am o idee; dacă nu reuşesc, vom urmări şlepul de la distanţă şi când îi vom cunoaşte locul de escală ne vom duce la Sulina după ajutor.

La ora opt era complet întuneric. Sergiu Ladko îşi lăsă şalanda să alunece pe apă până la două sute de metri de şlep. Acolo, aruncă în tăcere, ancora cu gheare. Apoi, fără să-i spună nici o vorbă lui Carol Dragoş, care-l urmărea înmărmurit, îşi scoase hainele de pe el le aruncă în fluviu.

Despicând apa cu braţele sale puternice, se îndreptă în linie dreaptă spre şlepul care se zărea slab în umbră. După ce-l depăşi, la o distanţă suficientă pentru a nu fi observat, înotă în sens invers; mergând împotriva curentului destul de rapid, se agăţă de safranul lat al cârmei. Ascultă. În timp ce era aproape înăbuşit de murmurul mătăsos al apei ce aluneca pe pântecele

şalandei, o melodie de dans îi ajunse la urechi. Deasupra capului cineva cânta încet.

Agăţat cu mâinile şi picioarele de suprafaţa vâscoasă a şlepului, Sergiu Ladko se ridică, printr-un lent efort, până la partea superioară a safranului şi-l recunoscu pe Iacub Ogul.

La bord domnea liniştea. Nici un zgomot nu răbufnea de sub ruf, unde, fără îndoială, se retrăsese Ivan Striga. Întinşi pe partea din faţă a punţii, cinci oameni din echipaj tăifăsuiau, liniştit. Vocile lor murmurau.

Iacub Ogul se afla, singur, în spate. Urcat pe ruf, el se lăsa legănat de calmul nopţii, cântând o melodie simplă. Cântecul se opri brusc. Două mâini de fier îi zdrobeau gâtul celui ce cânta; răsturnându-se peste coronament, acesta căzu peste partea îngustă a cârmei. Murise? Cu picioarele şi braţele bălăbăninduse, trupul îi atârna ca o cârpă de-o parte şi de alta a cârmei înguste.

Sergiu Ladko îşi slăbi strânsoarea şi-l apucă de curea apoi, micşorând treptat presiunea genunchilor care împingeau safranul, alunecă încetul cu încetul şi se scufundă, pe nesimţite, în apă.

În şlep, nimeni nu bănuia atacul. Striga nu ieşise de sub ruf. În faţă, cei cinci îşi continuau discuţia.

În acest timp, Sergiu Ladko înota spre şalandă. Înapoierea era mai grea decât dusul. În afară de faptul că acuma înota împotriva curentului, avea de dus şi trupul lui Iacub Ogul. Deşi acesta nu murise, era ca şi mort. Răceala apei nu-l trezise. Nu făcea nici o mişcare. Sergiu Ladko începea să se teamă că avusese mâna prea grea.

Dacă i-au fost de ajuns cinci minute pentru ca să ajungă de la şalandă la şlep, pentru a face acelaşi drum invers, i-a trebuit mai bine de o jumătate de oră. Şi încă a avut norocul să nu se rătăcească în beznă.

— Ajutaţi-mă, spuse el lui Carol Dragoş, apucându-se cu o mână de barcă. Iată unul.

Cu ajutorul detectivului, Iacub Ogul fu ridicat la bord şi pus în barcă.

— A murit? întrebă Sergiu Ladko. Carol Dragoş se aplecă asupra captivului:

— Nu, respiră, răspunse el.

Sergiu Ladko oftă de mulţumire şi punând mâna pe vâsle, începu să vâslească împotriva curentului.

— Legaţi-l, şi încă solid, spuse el vâslind, dacă nu vreţi să vă părăsească imediat, atunci când vă voi depune pe mal.

— O să ne separăm deci? întrebă Carol Dragoş.

— Da, răspunse Sergiu Ladko. Când veţi fi pe ţărm, mă voi întoarce la şlep, şi mă voi pregăti ca mâine să urc la bordul lor.

— În ziua mare?

— Da, în ziua mare. Am o idee. Fiţi liniştit, pentru un timp cel puţin, nu voi fi ameninţat de nici un pericol. Mai târziu, când ne vom apropia de Marea Neagră, nu spun că lucrurile nu s-ar putea înrăutăţi. Dar contez pe dumneavoastră în acel moment, pe care o să-l amân cât mai mult.

— Să contezi pe mine?... Ce-aş putea face?

— Să-mi aduceţi ajutoare.

— O să mă străduiesc, nu te-ndoi de asta, afirmă călduros Carol Dragoş.

— Nu mă-ndoiesc, dar veţi avea câteva greutăţi. Să faceţi cum ştiţi mai bine, asta-i tot. Nu pierdeţi din vedere că şlepul va părăsi locul de escală mâine la prânz, şi că, dacă nimic nu-l opreşte, va fi pe mare către ora patru. Bazaţi-vă pe asta.

— De ce nu rămâi cu mine? întrebă Carol Dragoş, îngrijorat pentru soarta tovarăşului său.

— Pentru că aţi putea întârzia, ceea ce i-ar permite lui Striga să ia avans şi să dispară. Nu trebuie să ajungă la mare. Şi n-o să ajungă, chiar dacă veţi întârzia cu ajutorul. Numai că, în acest caz, probabil că voi fi mort.

Tonul pilotului nu admitea replică. Înţelegând că nimic nu-l va face să-şi schimbe părerea, Carol Dragoş nu insistă.

Ladko duse şalanda la mal şi Iacub Ogul, tot leşinat, fu pus pe pământ.

Imediat, Sergiu Ladko împinse barca spre larg. Ea dispăru în noapte.

XVIII

Pilotul de pe Dunăre

Când Sergiu Ladko dispăru în întuneric, Carol Dragoş şovăi o clipă, neştiind ce să facă. Singur, în pragul nopţii, stânjenit de trupul inert al unui prizonier de care datoria îl împiedica să se despartă, situaţia nu întârzie să i se pară foarte neplăcută. Totuşi, fiind evident că nu va primi nici un ajutor fără să meargă să-l ceară, trebuia să ia o hotărâre. Timpul trecea. Salvarea Lui Sergiu Ladko putea să depindă de o oră sau de un minut. Lăsându-l provizoriu pe Iacub Ogul tot leşinat, şi destul de bine legat, pentru ca să nu poată fugi chiar dacă şi-ar fi revenit, el urcă în amonte atât de repede cât îi permitea relieful ţărmului.

După o jumătate de oră de mers printr-un ţinut pustiu, începu să se teamă că va fi nevoit să meargă până la Chilia, când, în sfârşit. descoperi o casă pe malul fluviului.

Nu-i fu uşor să deschidă poarta casei care părea să fie o gospodărie destul de mare. La asemenea oră şi în asemenea loc, o oarecare neîncredere părea scuzabilă, şi locuitorii acestei locuinţe păreau puţin dornici să deschidă uşa oricui. Greutatea devenea şi mai mare din imposibilitatea de a se face înţeles de aceşti ţărani, care vorbeau un dialect local pe care Carol Dragoş, în ciuda faptului că era poliglot, nu-l cunoştea. Inventând un jargon de circumstanţă, din care făceau parte cuvinte româneşti, ruseşti şi nemţeşti, reuşi să câştige încrederea ţăranilor şi poarta care era atât de straşnic ferecată se deschise pe jumătate.

Intrat, el trebui să răspundă la un interogatoriu sever, din care ieşi cu bine; nu se scurseseră nici două ceasuri de când debarcase, şi o căruţă îl duse din nou lângă Iacub Ogul. Acesta nu-şi revenise din leşin. Nu dădu nici un semn de revenire nici când, de pe iarba malului, fu dus în căruţa ce plecă imediat spre Chilia.

Din cauza drumului prost erau obligaţi să meargă la pas până la casă; apoi au găsit un alt drum, prost şi acela, dar care le-a permis să mărească viteza.

Era aproape miezul nopţii, când, după multe peripeţii, Carol Dragoş intră în Chilia. În oraş, totul dormea şi nu era uşor să dai de şeful poliţiei. Reuşi totuşi, luând asupra lui vina de a-l trezi pe înaltul funcţionar, care, fără a se arăta prost dispus, îi oferi, cu amabilitate, serviciile sale.

Carol Dragoş profită de aceasta pentru a-l pune la loc sigur pe Iacub Ogul, care începea să deschidă ochii; apoi, liber să se mişte în voie, putu să se ocupe de capturarea restului bandei de tâlhari precum şi de salvarea lui Sergiu Ladko, de care se interesă şi mai mult.

De la primii paşi, se lovi de mari dificultăţi. Nu se găsea atunci nici un vapor la Chilia, pe de altă parte, şeful poliţiei refuza energic să-şi trimită oamenii pe fluviu. Braţul Chilia fiind controlat atunci şi de Turcia, acesta se temea ca intervenţia poliţiei să nu provoace reclamaţii foarte regretabile din partea Sublimei Porţi, într-un moment în care se zvoneau vagi ameninţări de război.

Dacă funcţionarul român ar fi putut răsfoi cartea destinului, ar fi văzut că acest război avea să izbucnească în mod sigur câteva luni mai târziu şi aceasta l-ar fi făcut, poate, mai puţin timid; dar, necunoscând viitorul, tremura la gândul de a fi amestecat într-un fel oarecare în complicaţii diplomatice şi se conforma înţeleptului precept „N-am treabă care este, după cum se ştie, deviza funcţionarilor din toate ţările.

Maximum din ce îndrăzni să facă, a fost să-l sfătuiască pe Carol Dragoş să se ducă la Sulina, cât şi să-i indice un omul în stare să-l conducă în greaua călătorie de aproape cincizeci de kilometri prin delta Dunării.

Să meargă să-l trezească, să-l hotărască să înhame căruţa, s-o treacă pe malul drept, toate acestea i-au luat mult timp. Şeful poliţiei din Chilia avea dreptate când prezenta ca grea traversarea Dunării. Pe nişte drumuri pline de noroi şi uneori acoperite cu câţiva centimetri de apă, căruţa înainta anevoios şi, fără îndemânarea căruţaşului, ea s-ar fi rătăcit de multe ori în această câmpie unde nu există nici un punct de reper.

Nu înaintau repede şi pe deasupra mai erau nevoiţi să lase calul obosit să mai răsufle din când în când.

Suna ora douăsprezece când Dragoş sosi la Sulina. Termenul fixat de Sergiu Ladko expira peste câteva ore!

Fără a-şi mai pierde timpul cu masa, Dragoş se grăbi să intre în legătură cu autorităţile locale.

Devenită românească, după tratatul de la Berlin, Sulina era oraş administrat de turci acum, în epoca în care se petrec aceste evenimente. Relaţiile dintre puterile occidentale şi Sublima Poartă erau dintre cele mai încordate, iar Carol Dragoş, cetăţean maghiar, nu putea să spere a fi persona grata, în ciuda misiunii de interes general cu care era investit. Mai puţin prost primit decât se temea, nu fu deloc surprins să găsească la autorităţi doar un ajutor destul de slab.

I se spuse că poliţia locală, neavând ambarcaţiune special afectată, el nu trebuia să conteze decât pe micul vas al vamei, al cărui sprijin era foarte indicat în împrejurarea respectivă, deoarece banda de tâlhari putea fi asimilată cu o bandă de contrabandişti. Din păcate, vasul, în adevăr, destul de rapid, nu se afla atunci în port. El naviga pentru supraveghere pe mare, dar se afla desigur la mică distanţă de coastă. Carol Dragoş nu avea decât să închirieze o barcă de pescuit şi de îndată ce se va afla dincolo de diguri, fără îndoială c-o să-l întâlnească pe cel căutat.

Disperat de neputinţă, detectivul se resemnă să adopte această perspectivă. La ora unu şi jumătate ridica pânzele şi ieşea din port în căutarea vasului. Nu mai avea decât o sută de minute ca să ajungă la întâlnirea cu Sergiu Ladko.

În timp ce Carol Dragoş întâmpina aceste dificultăţi, pilotul îşi punea în aplicare planul.

Toată dimineaţa stătuse la pândă în şalanda ascunsă prin stufărişul de pe mal, asigurându-se că şlepul nu se pregătea de plecare. Punând mâna, poate cam brutal, nu-i vorbă – dar nu-şi putea alege metodele – pe Iacub Ogul, el săvârşise exact ceea ce-şi propusese. Striga nu îndrăznea să se aventureze fără pilot într-o navigaţie dintre cele mai periculoase şi pe care abundenţa bancurilor de nisip o face impracticabilă celui care nu şi-a făcut din asta o meserie pentru toată viaţa. Dar pe braţul Chilia nu se prea găseşte uşor un pilot, şi până la ora unsprezece, dacă exceptăm şlepul tot nemişcat şi şalanda invizibilă, apa era

complet pustie. Abia pe la ora unsprezece două ambarcaţiuni apărură dinspre mare. Cercetându-le cu luneta, Sergiu Ladko recunoscu într-una din ele pe aceea a unui pilot. Ivan Striga putea deci să găsească acum ajutorul pe care-l aştepta cu nerăbdare. Sosise momentul să intervină. Şalanda ieşi din stufăriş şi se apropie de şlep.

— Hei! voi din şlep!... strigă Sergiu Ladko când se apropie.

— Hei! i se răspunse.

Un bărbat apăru de sub ruf. Acel bărbat era Striga.

Câtă mânie clocotea în inima lui Sergiu Ladko când îl văzu pe duşmanul înverşunat al fericirii sale, pe laşul care, de atâtea luni o ţinea captivă pe Nataşa! Dar se aştepta la această întâlnire, pe care o dorise. Era pregătit pentru ea. Îşi înăbuşi mânia şi, stăpânindu-se, spuse cu o voce liniştită:

— Nu aveţi nevoie de-un pilot?

În loc să-i răspundă, Striga, cu mâna streaşină la ochi, îl privi lung pe acela ce-l întreba.

La drept vorbind, dintr-o singură privire, el înţelese cine era noul venit. Dar i se părea atât de extraordinar şi chiar, dacă se poate spune, atât de nesperat, să-l aibă în faţa lui pe soţul Nataşei, încât mai şovăia în faţa evidenţei.

— Nu eşti Sergiu Ladko din Rusciuk? întrebă el la rândul lui.

— Eu sunt, răspunse pilotul.

— Nu mă recunoşti?

— Ar trebui să fiu orb ca să nu te recunosc, răspunse Sergiu Ladko. Te recunosc perfect, Ivan Striga.

— Şi-mi faci oferte de serviciu?

— De ce nu? Sunt pilot, declară rece Ladko.

Striga şovăi o clipă. Era prea frumos ca cel pe care-l ura cel mai mult pe lume să vină să se pună la dispoziţia sa. Acest fapt nu ascundea oare vreo capcană? Dar ce pericol putea să reprezinte un om singur pentru o echipă atât de numeroasă şi atât de hotărâtă să lupte?! N-avea decât să conducă şlepul până la mare dacă era prost s-o propună. Dar odată pe mare!...

— Îmbarcă-te, hotărî piratul, cu gura deformată de un rânjet fioros, văzut bine de Sergiu Ladko.

Acesta nu aşteptă să i se repete invitaţia. Şalanda acostă lângă şlep, la bordul căruia Ladko urcă. Striga îl întâmpină, spunând:

— Îmi permiţi să-mi exprim surpriza de a te întâlni la gurile Dunării?

Pilotul tăcu.

— Lumea te credea mort, reluă Striga, de când ai dispărut din Rusciuk.

Această insinuare nu obţinu mai mult succes decât precedenta.

— Ce-ai devenit? întrebă Striga fără să se descurajeze.

— Am fost mereu în preajma mării, răspunse, în sfârşit, Sergiu Ladko.

— Aşa departe de Rusciuk! exclamă Striga.

Sergiu Ladko încruntă din sprâncene. Acest interogatoriu începea să-l exaspereze, dar urmând linia de conduită pe care şi-o trasase îşi stăpâni nerăbdarea şi explică:

— Perioadele tulburi nu sunt prielnice afacerilor. Striga îl privi cu ochi vicleni.

— Şi se mai spune de dumneata că eşti patriot! exclamă el cu ironie.

— Nu mai fac politică, spuse sec, Sergiu Ladko.

În acel moment privirea lui Striga se îndreptă spre şalanda împinsă de curent în spatele şlepului. Tresări. Nu se putea înşela. Aceasta era şalanda pe care o folosise el însuşi timp de opt zile şi pe care o regăsise legată la chei în Semlin. Minţea oare Sergiu Ladko când pretindea că nu părăsise delta Dunării?

— Nu te-ai mai îndepărtat din aceste regiuni de ţărm de când ai părăsit Rusciukul? insistă Striga, scrutându-şi interlocutorul.

— Nu, răspunse Sergiu Ladko.

— Mă mir, spuse Striga.

— De ce? Credeai că ai să mă întâlneşti prin alte părţi?

— Pe dumneata, nu. Dar ambarcaţiunea aş putea jura că am văzut-o mai sus pe fluviu.

— Este foarte posibil, răspunse Sergiu Ladko, indiferent. Am cumpărat-o acum trei zile de la un om care spunea că vine de la Viena.

— Cum era omul? întrebă repede Striga, ale cărui bănuieli se îndreptau spre Carol Dragoş.

— Unul brunet, cu ochelari.

— A! făcu Striga, gânditor.

u mai
ă din

era în
Odată

„Sînt pilot!“

zile de când Striga o minţea pe Nataşa, afirmându-i că era văduvă... De cum vor fi pe mare, minciuna o să devină realitate.

— Să plecăm! spuse el în chip de concluzie la gândurile sale.

— La douăsprezece! răspunse Sergiu Ladko, care, scoţând nişte provizii dintr-un săculeţ pe care-l avea în mână, începu să mănânce.

Piratul făcu un gest de nerăbdare. Sergiu Ladko se prefăcu că nu vede nimic.

— Trebuie să te anunţ, spuse Striga, că ţin să ajung la mare înainte de căderea nopţii.

— Vom fi acolo, afirmă cârmaciul, fără să-i arate nici cea mai mică dorinţă de a-i modifica planul.

Striga se îndreptă spre partea din faţă a şlepului. Judecând după expresia gânditoare a feţei lui, îi mai rămăsese o grijă. Coincidenţa aceasta, ca soţul să se ofere să conducă şlepul în care soţia sa era captivă, i se părea cam prea neobişnuită.

Ar fi mai bine ca Striga să nu caute să înţeleagă mai mult, atâta timp cât Sergiu Ladko era singur la bord, faţă de cei şase oameni decişi să lupte. Dar degeaba îşi spunea acest lucru convingător. Era ca o nevoie pentru el să afle dacă dispariţia Nataşei era cunoscută de principalul interesat. Curiozitatea sa aţâţată nu-i dădea pace.

— Ai primit veşti de la Rusciuk, de când ai plecat? întrebă el, revenind spre pilot, care-şi continua liniştit masa.

— Niciuna, răspunse acesta.

— Nu te-a surprins această tăcere?

— De ce să mă surprindă? întrebă Sergiu Ladko, fixându-şi interlocutorul. Oricât i-ar fi fost de mare îndrăzneala, Striga se simţi jenat de această privire hotărâtă.

— Credeam, bâigui el, că ţi-ai lăsat nevasta acolo.

— Şi eu cred, răspunse Sergiu Ladko cu răceală, că ar fi preferabil între noi alt subiect de conversaţie.

Striga înţelese.

Câteva minute după ora douăsprezece, pilotul dădea ordin să se ridice ancora, apoi, după ce pânzele au fost ridicate şi

întinse, trecu el însuşi la cârmă. În acel moment, Striga se apropie de el.

— Trebuie să te previn, îi spuse, că şlepul are nevoie de fund.

— Are în el lest, obiectă Sergiu Ladko. Doi stânjeni de apă trebuie să-i ajungă.

— Îi trebuie şapte, afirmă Striga.

— Şapte!... exclamă pilotul pentru care acest singur cuvânt reprezenta o revelaţie.

Iată de ce scăpase banda de tâlhari de pe Dunăre până aici tuturor urmăritorilor. Vasul era modificat cu pricepere. Ceea ce se vedea la suprafaţa apei nu era decât o aparenţă înşelătoare. Adevăratul şlep era submarin şi în această ascunzătoare se adăpostea prada. Ascunzătoarea putea să se transforme la nevoie, într-o carceră inviolabilă şi Sergiu Ladko ştia aceasta din experienţă.

— Şapte, repetase Striga, răspunzând exclamării pilotului.

— Bine, spuse acesta, fără să mai facă altă observaţie.

În primele momente după plecare, Striga, păstrând încă un rest de îngrijorare, nu renunţă la o supraveghere riguroasă. Dar atitudinea lui Sergiu Ladko îl asigură. Foarte atent la treaba sa, el nu nutrea, după cum se vedea, nici un gând rău-şi dovedea că reputaţia sa de bun pilot era justificată din plin. În mâna sa, şalupa înainta ascultătoare între bancurile invizibile de-nisip şi mergea cu o precizie matematică pe sinuozităţile canalului.

Încetul cu încetul, ultimele temeri ale piratului dispărură. Navigau fără incident.

În curând aveau să ajungă la mare. Era ora patru când o zăriră...

După un ultim cot al fluviului, la orizont, cerul se unea cu apa. Striga îl interpelă pe pilot:

— Iată-ne ajunşi, cred! spuse el. N-ai putea să-i dai cârma timonierului obişnuit?

— Încă nu, răspunse Sergiu Ladko. Lucrul cel mai greu nu-i încă făcut.

Pe măsură ce ajungeau la vărsare, o privelişte vastă li se deschidea în faţa ochilor. Striga îşi aţintea cu încăpăţânare privirea spre mare. Deodată, luă repede o lunetă şi o fixă asupra unui vas de patru, cinci sute de tone, care depăşea vârful

dinspre nord al unghiului de înaintare a vasului lor; apoi, după. o scurtă examinare, dădu ordin, să fie ridicat pavilionul său, în vârful catargului. Printr-un semnal asemănător i se răspunse de la bordul acelui vas care, venind spre tribord, începea să se apropie de gurile Dunării.

În acel moment, îndreptând bara cârmei spre babord, Sergiu Ladko aplecă şlepul spre dreapta şi, tăind oblic cursul apei, îşi luă avânt spre Sud-Vest, ca şi cum ar fi vrut să acosteze pe malul drept.

Mirat, Striga îl privi pe pilot care-l linişti prin nepăsarea lui. Fără îndoială că un ultim banc de nisip obliga vasele să meargă pe acest drum capricios.

Striga nu se înşela. Da, în adevăr, un banc de nisip zăcea pe fundul fluviului dar nu înspre mare, ci tocmai direct spre banc îşi conducea Sergiu Ladko vasul, cu mână sigură.

Deodată se auzi o trosnitură puternică.

Şalupa era zguduită până-n străfunduri. Sub puterea impactului cu bancul de nisip, catargul căzu, rupt exact la bază şi pânzele se prăbuşiră cât erau de mari, acoperind cu faldurile lor oamenii care se găseau în faţă. Iremediabil eşuat, şlepul rămase nemişcat.

Toată lumea era răsturnată la bord, chiar şi Striga care se ridică, turbat de mânie.

Prima sa privire se îndreptă spre Sergiu Ladko. Pilotul nu părea impresionat de întâmplare. Lăsase cârma, şi cu mâinile în buzunarele hainei, îşi supraveghea duşmanul, cu privirea atentă la ce avea să urmeze.

— Canalie! urlă Striga, ridicând un revolver şi alergând în partea din spate a şlepului.

Trase de la o distanţă de trei paşi.

Sergiu Ladko se aplecă. Glontele trecu pe deasupra lui, fără să-l atingă. Ridicat imediat, dintr-o săritură fu lângă adversar, pe care-l lovi cu un cuţit în inimă. Ivan Striga se prăbuşi brusc. Drama s-a petrecut atât de repede, încât cei cinci oameni ai echipajului, încurcaţi în faldurile pânzei, nici n-au avut timp să intervină. Repezindu-se în faţa spardecului, Sergiu Ladko le ieşi înainte.

— Înapoi! strigă el, cu câte un revolver în fiecare mână, căci îl luase şi pe cel al lui Striga.

Oamenii sau oprit. N-aveau arme şi ca să-şi procure, trebuiau să treacă pe sub ruf, deci sub focul inamicului.

— O vorbă, prieteni, continuă Ladko, fără a renunţa la atitudinea sa ameninţătoare. Am unsprezece gloanţe. Astea-s mai mult decât îmi trebuie ca să vă dobor pe toţi până la unul.

Nehotărâţi, membrii echipajului se consultau între ei. Sergiu Ladko înţelese că dacă s-ar repezi toţi la el, ar reuşi să doboare câţiva, dar ar fi doborât şi el de ceilalţi.

— Atenţiune!... Număr până la trei, anunţă el, fără să le lase timp de gândire. Unu...

Oamenii nu se mişcau.

— Doi!... pronunţă pilotul.

În grup se făcu o mişcare. Trei dintre oameni schiţară o încercare de atac. Doi începură să bată în retragere.

— Trei!... spuse Sergiu Ladko, apăsând pe trăgaci.

Un om căzu, cu umărul străpuns de un glonte. Tovarăşii lui se grăbiră să o ia la fugă.

Fără a-şi părăsi postul de observaţie, Sergiu Ladko aruncă o privire spre vaporul care asculta de semnul lui Striga. Vasul se afla acum la mai puţin de o milă. Când acela va fi lângă şlep, când membrii echipajului său îşi vor da mâna cu piraţii, cu care erau desigur mai mult sau mai puţin complici, situaţia va deveni dintre cele mai grave.

Vaporul cu aburi se apropia mereu. Nu mai era decât la şase sute de metri, când, îndreptându-se direct spre tribord, descrise un cerc mare şi se îndepărtă spre largul mării. Ce însemna această manevră? Oare vaporul era îngrijorat de ceva, pe care Sergiu Ladko nu-l vedea?

Bătându-i tare inima, acesta aşteptă. După câteva minute, un alt vapor apăru dinspre Sud. Coşul său arunca trâmbe de fum. Îndreptându-se direct spre şlep, înainta cu viteză mare.

Curând Sergiu Ladko putu să recunoască în faţă o figură prietenă, cea a pasagerului său, domnul Jaeger, a detectivului Carol Dragoş. Era salvat.

O clipă mai târziu, puntea şalandei era invadată de poliţie şi echipajul ei se preda, fără să mai încerce vreo rezistenţă zadarnică. În acest timp Sergiu Ladko se repezise sub ruf. Vizită cabinele una după alta. O singură uşă era încuiată. O deschise forţând-o cu umărul şi se opri în prag, profund tulburat.

Nataşa, îi întindea braţele.

XIX

Epilog

Procesul bandei de tâlhari de pe Dunăre trecu neobservat în timpul pârjolului din război. Tâlharii, printre care şi Titşa, prinşi uşor la Rusciuk fură spânzuraţi, fără să trezească prea mult atenţia publicului, care în împrejurări mai puţin tragice s-ar fi interesat mai mult de această execuţie.

Totuşi, dezbaterile au dat principalilor interesaţi explicaţia a ceea ce rămăsese până atunci de neînţeles pentru ei.

Sergiu Ladko pricepu datorită cărei neînţelegeri fusese închis în şlep în locul lui Carol Dragoş şi cum Striga, aflând din ziare despre trimiterea unei comisii rogatorii la Szalka, se introdusese în casa pescarului Ilia Bruş, pentru a răspunde întrebărilor comisarului de poliţie din Gran:

Află, de asemenea, cum Nataşa, răpită de banda de tâlhari, luptase împotriva atacurilor lui Striga, care, fiind sigur că-şi doborâse duşmanul, nu înceta să-i afirme că rămăsese văduvă. Într-o seară mai ales, pentru a-şi întări cuvintele, Striga îi arătase tinerei femei propriul ei portret, pe care pretindea că-l luase de la proprietarul lui legitim, în urma unei lupte grele. După aceste spuse, se iscă între ei o ceartă violentă în cursul căreia Striga se înfurie şi o ameninţă. Nataşa scosese atunci ţipătul pe care fugarul îl auzise în noapte.

Dar acestea toate erau de-acum poveşti vechi. De când avusese norocul s-o regăsească pe draga lui Nataşa, Sergiu Ladko nu se mai gândea la zilele negre.

Fiindu-i interzis să calce pe teritoriul bulgar, după evenimentele pe care le-am povestit, fericita pereche se instală mai întâi în oraşul românesc Giurgiu. Acolo locuia, când în luna mai a anului următor, ţarul declară oficial război sultanului.

Mai e nevoie să spunem că Sergiu Ladko a fost printre primii care s-au angajat în rândurile armatei ruseşti, căreia,

datorită cunoştinţelor sale asupra câmpului de luptă, îi aduse importante servicii?

Bulgaria fiind eliberată în sfârşit, după terminarea războiului el se întoarse împreună cu Nataşa în casa lor din Rusciuk şi-şi reluă meseria de pescar. Mai trăiesc şi azi acolo, fericiţi şi stimaţi de toţi.

Carol Dragoş le-a rămas prieten. Mult timp, măcar o dată pe an, a venit la Rusciuk, pe Dunăre. Astăzi reţeaua de căi ferate fiind dezvoltată mult, îi permite să-şi scurteze drumul. Sergiu Ladko, însă, îi face vizite la Budapesta, mergând tot pe meandrele fluviului, după cum are de condus şalande.

Din cei trei fii dăruiţi de Nataşa şi care-s acum oameni în toată firea, mijlociul, după o severă ucenicie sub ordinele lui Carol Dragoş, e pe cale de a ajunge la cele mai înalte grade ale justiţiei din Bulgaria.

Cel mai mic, demn urmaş al laureatului Ligii Dunărene, s-a dedicat fiinţelor din apă. Aruncând undiţa, el şi-a perfecţionat metodele de pescuit. Pescuitului nisetrului îi datorează el renumele universal şi o avere care promite să devină importantă.

Cât despre cel mai mare, el va urma pe tatăl său când va suna pentru acesta ora retragerii. Va conduce vapoare şi şlepuri, de la Viena la mare, prin canalele sinuoase şi între bancurile viclene ale marelui fluviu; prin el se va perpetua clanul piloţilor de pe Dunăre.

Dar, oricare ar fi diferenţa poziţiei sociale a celor trei fii ai lui Sergiu Ladko, inima lor bate la unison. Orientaţi de viaţă pe drumuri diferite, ei se întâlnesc mereu la aceleaşi răspântii: veneraţie pentru tată, afecţiune pentru mamă, dragoste pentru patria lor.

Sfârşit